

Jaarstukken 2019

Inhoudsopgave

Bestuurlijke beschouwingen 2019	7
JAARVERSLAG	25
Programma Samen leven	30
Deelprogramma Toegang & transformatie	33
Deelprogramma Jeugd en onderwijs	38
Deelprogramma Wmo	46
Deelprogramma Werk	51
Deelprogramma Inkomen	55
Deelprogramma Sport & gezondheid	60
Deelprogramma Kunst en cultuur	64
Programma Duurzame leefomgeving	74
Deelprogramma Wonen	79
Deelprogramma Commerciële voorzieningen en horeca	81
Deelprogramma Leefomgeving	82
Deelprogramma Gebiedsontwikkeling	87
Deelprogramma Landschap en recreatie	97
Deelprogramma Cultuurhistorie en archeologie	99
Programma Goede bereikbaarheid	106
Deelprogramma Verkeersbeleid	109
Deelprogramma Autoverkeer	109
Deelprogramma Fietsverkeer	113
Deelprogramma Openbaar vervoer	114
Programma Veilige leefomgeving	120
Deelprogramma Sociale veiligheid en Openbare orde	124
Deelprogramma Fysieke veiligheid	130
Deelprogramma Crisisbeheersing	134
Programma Betrokken bij de samenleving	140
Deelprogramma Politiek en bestuur	143
Deelprogramma Dienstverlening	146
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	151
Paragrafen	155
Paragraaf Lokale heffingen	156
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	159
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	177
Paragraaf Grondbeleid	182
Paragraaf Financiering	186
Paragraaf Bedrijfsvoering	192
Paragraaf Verbonden partijen	199
JAARREKENING	217
Balans per 31 december	222
Toelichting op de balans	224
Staat van baten en lasten per programma	244
Toelichting op staat van baten en lasten per programma	246
Baten en lasten op taakveld BBV / programma	256
Wet normalisering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	258
Incidentele Baten en lasten	259
Overzicht van beoogde structurele dotaties en onttrekkingen aan reserves	262
SISA	263
Controleverklaring	268

Voorwoord

Inleiding

“Het coronavirus houdt ons land in de greep. Ons, én de rest van de wereld. Samen staan we voor een opgave van enorme omvang”. Met deze woorden begon minister president Mark Rutte op 16 maart 2020 zijn toespraak aan de Nederlandse bevolking. De premier ging in op de genomen maatregelen om de volksgezondheid beheersbaar te houden, maar ook op de economische gevolgen hiervan. Voor veel bedrijven (groot en klein) is dit een zeer moeilijke periode. Het kabinet zet alles op alles om ervoor te zorgen dat bedrijven niet omvallen door wat er nu gebeurt én dat mensen hun baan niet verliezen. Om dit te realiseren is een noodpakket gepresenteerd en zijn andere aanvullende maatregelen genomen om ondernemers te compenseren en te ondersteunen. Op 7 april 2020 heeft het college, aanvullend op landelijke en regionale maatregelen, een pakket aan lokale economische hulpmaatregelen genomen. Deze maatregelen zijn gericht op het borgen van de liquiditeit van lokale ondernemers, zzp'ers, maatschappelijke organisaties, culturele instellingen en (sport) verenigingen. Op een later moment gaan we in gesprek over de daadwerkelijke (financiële) gevolgen.

Daarnaast heeft het coronavirus ook grote impact op onze organisatie. Er is een crisisorganisatie ingericht om de bedrijfscontinuïteit zoveel mogelijk te waarborgen. Het uitgangspunt hierbij is het volgen van de richtlijnen van de rijksoverheid. De bedrijfscontinuïteit richt zich onder andere op de dienstverlening aan inwoners, organisaties en bedrijven in Houten en onze partners in de regio, zoals Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) en de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) die hun ICT-dienstverlening bij ons hebben ondergebracht. Maar natuurlijk ook onze eigen interne kritische en /of vitale bedrijfsprocessen. Binnen een dag tijd moest het aantal thuiswerkplekken van circa 30 worden uitgebreid naar ruim 300. Een megaopgave, maar wel essentieel om onze organisatie draaiende te houden. En het is gelukt en daar zijn wij als college trots op!

Het coronavirus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van de begroting 2020 en mogelijk de jaren daarna. De maatregelen van het Rijk hebben grote gevolgen voor de economie. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. Om deze reden is op balansdatum niet aan te geven wat hiervan de invloed op de jaarrekening 2019 is (“gebeurtenis na balansdatum”). In de bestuursrapportages 2020 en de begroting 2021 wordt een actueel beeld gegeven van de (financiële) gevolgen.

We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Jaarrekeningresultaat 2019: € 513.000 positief

De prognose bij de tweede bestuursrapportage 2019 was € 986.000 negatief. Belangrijkste oorzaken hiervoor waren de kostenontwikkeling voor Jeugdhulp en de Wmo, maar ook een lagere algemene uitkering. De trend van de kosten voor Jeugdhulp en de Wmo heeft zich in de tweede helft van 2019 voortgezet. Daartegenover staan echter voordelen, op vooral kleinere budgetten, én een vrijval vanuit de bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling. Hierdoor is er sprake van een positief jaarrekeningresultaat 2019. Het verschil ten opzichte van de tweede bestuursrapportage wordt op hoofdlijnen verklaard door:

1. Hogere kosten Sociaal domein (Jeugdhulp, Wmo, uitvoeringsorganisatie Regionale Backoffice Lekstroom (RBL)): € 0,114 miljoen negatief.
2. Hogere algemene uitkering (decembercirculaire 2019): € 0,240 miljoen positief.
3. Hogere uitvoerings- en regelingskosten Werk en Inkomen Lekstroom (WIL): € 0,157 miljoen negatief.
4. Lagere kosten binnen- en buitensportaccommodaties: € 0,146 miljoen positief.
5. Vrijval uit de bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling: € 0,633 miljoen positief.
6. Overige (inclusief diverse kleinere budgetten ≤ € 75.000): € 0,751 miljoen positief.

In het hoofdstuk Bestuurlijke beschouwingen wordt het jaarrekeningresultaat 2019 nader toegelicht.

Perspectiefnota 2021

Meerjarenbegroting Jeugdhulp en Wmo

Ondanks eerdere inhoud-gestuurde ombuigingsmaatregelen is er in 2019 sprake van oplopende tekorten voor Jeugdhulp en Wmo. Dit wordt onder andere veroorzaakt door autonome groei, langzamere transformatie dan gewenst en door aangepaste wetgeving met name ten aanzien van de Wmo (onder andere de invoering van het abonnementstarief). Als gevolg daarvan is in de meerjarenbegroting 2020-2023 een pakket aanvullende inhoud- gestuurde ombuigingsmaatregelen opgenomen die oplopen tot circa € 1,5 miljoen in 2023. Uitgangspunt bij het formuleren van deze maatregelen vormden de principes:

- sturing op volumes
- grip op verwijzers
- verzakelijking

Binnen de gemeentelijke organisatie, het Sociaal Team en de RBL wordt hard gewerkt aan alle ombuigingsmaatregelen. Door de impact van de coronacrisis op alle medewerkers in het sociaal domein is het nu nog te vroeg om iets te kunnen zeggen over de mogelijke gevolgen van de oplopende tekorten in 2019 én de financiële effecten van de ombuigingsmaatregelen voor de meerjarenbegroting 2020-2024. De maatschappelijke en financiële effecten hiervan worden betrokken bij het opstellen van de tweede bestuursrapportage 2020 en de begroting 2021.

Economische gevolgen coronavirus

Het Centraal Planbureau (CPB) heeft op 26 maart 2020 aangegeven dat er rekening moet worden gehouden met een economische recessie als gevolg van het coronavirus. Verschillende scenario's zijn hierbij gepubliceerd. De omvang en duur van de recessie is afhankelijk van het moment waarop het coronavirus en de gevolgen hiervan meer beheersbaar zijn geworden én de genomen maatregelen kunnen worden afgebouwd. In de begroting 2021 wordt hier verder op ingegaan.

Doorontwikkeling jaarverslag 2019

De aanbevelingen van de audit- en rekeningcommissie (ARC) uit het rapport 'jaarstukken 2018' zijn betrokken bij het opstellen van deze jaarstukken. De belangrijkste daarvan is de aandacht die de ARC vraagt voor verbeterpunten in het programma Samen leven. Daarnaast vraagt de ARC in de bestuurlijke verantwoording meer reflectie op zaken die minder goed gaan of niet gelukt zijn.

Wij zien uit naar een constructieve behandeling van de jaarstukken 2019 op 16 juni 2020.

Burgemeester en wethouders van Houten,

de secretaris,

de burgemeester

A.J. Barink

G.P. Isabella

Bestuurlijke beschouwingen 2019

Deze beschouwing gaat in op het resultaat van de jaarrekening 2019, de afwijking van het resultaat ten opzichte van de begroting inclusief wijzigingen en de belangrijkste ontwikkelingen op programmaniveau (wat hebben we gedaan?). We geven eerst de integrale analyse weer, vervolgens de ontwikkelingen per programma en tenslotte de paragrafen.

Rekeningresultaat 2019

De jaarrekening van de gemeente Houten, inclusief de grondexploitatie, sluit in 2019 met een positief rekeningresultaat van € 513.062.

Dit resultaat is een optelsom van het resultaat van de verschillende programma's en de algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie. Hierin zijn ook de mutaties in de reserves opgenomen, waar de raad al eerder een besluit over heeft genomen.

De 'begroting na wijzigingen' bestaat uit de vastgestelde begroting 2019 (oktober 2018), de eerste en tweede bestuursrapportage 2019 en effecten van tussentijdse raadsbesluiten. In de bestuursrapportages en betreffende raadsvoorstellen zijn deze bijstellingen toegelicht.

Het verloop van het resultaat 2019, voor en na mutaties in de reserves, is als volgt:

Tabel 1: Rekeningresultaat 2019

x € 1.000

Financieel resultaat	Rekening 2018	Begroting 2019 na Wijziging	Rekening 2019	Afwijking 2019
Lasten	108.655	129.631	115.010	-14.621
Baten	106.136	121.919	112.405	-9.514
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	-2.519	-7.712	-2.605	5.107
Toevoeging aan reserves	9.312	6.125	8.799	2.674
Onttrekking aan reserves	12.038	12.852	11.917	-935
Saldo mutaties reserves	2.726	6.726	3.118	-3.608
Gerealiseerd resultaat	207	-986	513	1.499

Samenstelling en analyse van het resultaat

Het verschil tussen het saldo van de begroting 2019 en dat van de jaarrekening 2019 bedraagt positief € 1,5 miljoen. Dit komt door verschillen tussen de begroting na wijziging (tweede bestuursrapportage 2019) en de realisatie van een aantal onderdelen.

In tabel 2 is het resultaat uitgesplitst naar de programma's uit de begroting.

Financieel resultaat			Rekening 2018	Begroting 2019 na Wijziging	Rekening 2019	Afwijking 2019
Programma	00.	Samen leven	-40.566	-43.257	-42.478	779
Programma	02.	Duurzame leefomgeving	-8.686	-9.963	-8.827	1.137
Programma	03.	Goede bereikbaarheid	-4.382	-5.170	-4.308	862
Programma	04.	Veilige leefomgeving	-3.249	-3.503	-3.329	174
Programma	05.	Betrokken bij de samenleving	-3.080	-3.738	-3.688	50
Programma	A	Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	57.444	57.921	60.026	2.105
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten			-2.519	-7.712	-2.605	5.107
Mutaties reserves:						
Programma	00.	Samen leven	1.817	1.028	175	-852
Programma	02.	Duurzame leefomgeving	-1.304	-686	-1.489	-804
Programma	03.	Goede bereikbaarheid	2.261	1.772	913	-859
Programma	04.	Veilige leefomgeving	123	140	143	3
Programma	A	Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	-171	4.472	3.376	-1.096
Mutaties reserves			2.726	6.726	3.118	-3.608
Gerealiseerd resultaat			207	-986	513	1.499

De verbetering van het saldo met € 1,5 miljoen wordt, op hoofdlijnen, verklaard in onderstaande tabel 3. Een gedetailleerde toelichting is terug te vinden in de verschillen-verklaringen bij de programma's en de paragraaf bedrijfsvoering.

Tabel 3: Jaarrekeningresultaat 2019

x € 1000

Ontwerp	Bedragen
Jaarrekeningresultaat 2019	513
Prognose 2e bestuursrapportage 2019	-986
Verschil	1.499
Analyse op hoofdlijnen	
- Sociaal Domein	-114
- Algemene uitkering	240
- Uitvoerings- en regelingskosten Werk en Inkomen	
Lekstroom (WIL)	-157
- Binnen- en buitensportaccommodaties	146
- Algemene baten en lasten	106
- Afval	-104
- Treasury	102
- Omgevingsvergunningen	101
- Actualisatie voorziening (voormalige)	
wethouderspensioenen	-101
- Duurzaam	101
- Bestemmingsreserve organisatieontwikkeling	633
- Overige budgetten:	
(20 posten van > € 25.000 < € 75.000)	252
(87 posten van ≤ € 25.000)	294
TOTAAL	1.499

Hieronder wordt bovenstaande tabel toegelicht.

Sociaal Domein (*negatief effect van € 0,114 miljoen*)

Ondanks sturing op volumes, meer aandacht voor accountmanagement bij de RBL en gesprekken met het Sociaal Team Houten, is er in 2019 nog steeds sprake van een volumegroei. Deels is dat autonoom en deels zullen de aangekondigde ombuigingsmaatregelen in 2020 een neerwaartse beweging van de kosten moeten laten zien.

- De uitvoeringskosten van RBL worden via een verdeelsleutel over de 5 Lekstroomgemeenten verdeeld. Hierop wordt in mindering gebracht de geleverde capaciteit per gemeenten. Resteert de 'netto-bijdrage'. Deze is hoger voornamelijk door (langdurige) zieke medewerkers, welke niet als geleverd personeel gezien worden. Nadeel van € 0,119 miljoen.
- De kosten voor Wmo-voorzieningen waren hoger dan de bijgestelde begroting op basis van de prognose in de 2e kwartaalrapportage RBL, nadeel van € 0,224 miljoen:
 - Begeleiding nadeel € 0,077 miljoen
 - Woonvoorzieningen nadeel € 0,060 miljoen
 - Huishoudelijke ondersteuning nadeel € 0,093 miljoen
 - Overige kleine verschillen voordeel € 0,006 miljoen.De voornaamste verklaringen hiervoor zijn:
 - De invoering van het landelijk abonnementstarief € 17,50 per vier weken per 1 januari 2019. De bijdrage cliënt is nooit hoger. Lagere inkomsten en aanzuigende werking voorzieningengebruik is merkbaar.
 - Door mensen langer thuis te laten wonen, is steeds meer en zwaardere ondersteuning nodig. Er is een lichte toename van het aantal cliënten, maar de indicaties zijn ook van een hogere intensiteit en zijn langer nodig waarmee de kosten toenemen.
Het vinden van een oplossing die dichterbij huis is, zien we ook als een goede ombuigingsmaatregel. Dus het nadeel wat hier genomen moet worden, kan door lager gebruik van residentiële instellingen terugverdiend worden.
- De cliëntgebonden kosten voor jeugdhulp waren hoger dan de bijgestelde begroting op basis van de prognose in de 2e kwartaalrapportage RBL. Voordeel van € 0,034 miljoen.
Deze kostenstijging is met name te verklaren door:
 - Diverse facturen ontvangen voor reeds geleverde jeugdhulp voorafgaande jaren. Jeugdhulp mag 5 jaar na levering nog gedeclareerd worden. Voordeel € 0,162 miljoen.
 - Verblijfskosten: enerzijds is er een sterke toename zichtbaar van het verblijf zo 'thuis' mogelijk in een gezinshuis dan wel van logeren. Anderzijds betreft dit een sterke toename van verblijf in een residentiële instelling (verblijf overig), driemilieus voorzieningen en psychiatrische ziekenhuizen. Al deze drie verblijfsvormen worden gekenmerkt door behandeling, verblijf en overnachting met een hoge mate van toezicht in grote of kleine leefgroepen.
Deze toenames komen doordat de jeugdhulp-vraag zwaarder en complexer wordt. Deze complexiteit wordt mede versterkt door de wachtlijstproblematiek. Hierdoor moeten jongeren langer wachten op hulpverlening waardoor hun hulpvraag complexer wordt. Het laatste halfjaar was hierbij sprake van een stijging van de inzet van de driemilieus voorzieningen en het laatste kwartaal ook van het verblijf in residentiële instellingen. Nadeel € 0,526 miljoen.
 - Begeleiding Individueel -Midden-: jeugdhulpaanbieders zetten vaker 'duurdere' individuele één op één begeleiding als jeugdhulp in. Begeleiding aan een groep jongeren vindt steeds minder plaats. Deze vorm van begeleiding is aanzienlijk 'goedkoper' dan de inzet van begeleiding aan één jeugdige. Deze trend is Lekstroom breed sinds 2018 waarneembaar. Nadeel € 0,148 miljoen.
 - De overige onderdelen jeugdhulp zijn geringer van omvang, hierbij gaat het onder andere om jeugdhulp geboden door jeugdartsen, hulp bij dyslexie en het voorzien van vervoer naar de geboden jeugdhulp. Nadeel € 0,124 miljoen.
 - Daarnaast werden voorzieningen minder langdurig ingezet dan dat deze in de tweede kwartaalrapportage van de RBL geprognoseerd waren. Het betrof hierbij de inzet van voorzieningen van het landelijke transitie arrangement en de specialistische GGZ. Daarnaast is zichtbaar in het RBL dashboard dat in 2019 (status april 2020) nog niet alle van toepassing zijnde indicaties specialistische GGZ geheel gedeclareerd zijn over het vierde kwartaal 2019. Mogelijk worden deze kosten alsnog gedurende het kalenderjaar 2020 verzilverd, omdat deze

indicaties wel ingezet zijn maar nog niet gedeclareerd zijn. Dit kan namelijk tot 5 jaar na levering. Voordeel van € 0,670 miljoen.

- Overige voor- en nadelen. Voordeel € 0,195.

Algemene uitkering (positief effect € 0,240 miljoen)

Het positief effect van € 0,240 miljoen wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- Decembercirculaire 2019 voordeel van € 0,472 miljoen:
 - Ontwikkeling uitkeringsbasis
 - Hoeveelheidsverschillen
 - Suppletie-uitkering sociaal domein
 - Ontvangen decentralisatie-uitkeringen (€ 0,32 miljoen, zie gedachte streepje hieronder)
 - Diversen
- Storting decentralisatie-uitkeringen in bestemmingsreserve Toekomstfonds (nadeel € 0,32 miljoen, in 2019 nog geen uitgaven gemaakt)
- Overige voor- en nadelen: Voordeel € 0,088 miljoen

Uitvoerings-/ regelingskosten WIL (negatief effect € 0,157 miljoen)

Het negatief effect van € 0,157 miljoen wordt veroorzaakt door de volgende posten.

- Uitvoeringskosten WIL: Doorbelasting loonkosten Sociale Werkvoorziening en ontvlechting Vijfherenlanden(derden), voordeel € 0,054 miljoen.
- Bijzondere bijstand: Hogere uitvoeringskosten inzet extra personeel sneller afwikkelen voorraad aanvragen en achterstanden weg te werken. Nadeel € 0,196 miljoen.
- Debiteuren WIL: WIL bepaalt met behulp van betalingsgedrag de percentages oninbaarheid. Nadeel € 0,137 miljoen.
- BUIG-budget: Voordeel € 0,12:
 - De lichte daling heeft zich in 2019 voortgezet, wat resulteert in lagere uitkeringen(€ 0,056 miljoen).
 - De definitieve BUIG-uitkering 2019 € 0,064 miljoen hoger.
- Overige voor- en nadelen: Voordeel € 0,002 miljoen

Binnen- en buitensportaccommodaties (positief effect € 0,146 miljoen)

- Lagere onderhoudskosten(dagelijks) binnen- en buitensportaccommodaties, voordeel € 0,89 miljoen. Dit betreft vooral terughoudendheid in klachtenonderhoud binnen- en buitensportaccommodaties door uitwerking Ruimtelijke koers. Uitgangspunt blijft altijd gebruikswaarde accommodaties mag niet worden aangetast.
- Bij de 2de bestuursrapportage 2019 werd verwacht dat de huurinkomsten sportaccommodaties € 0,060 miljoen lager zouden uitvallen dan de raming. Dit bleek maar € 0,016 miljoen te zijn. In het laatste kwartaal werd toch nog een groot deel van de achterstand goedge maakt. Voordeel € 0,044 miljoen.
- Overige voor- en nadelen: Voordeel € 0,013 miljoen

Algemene baten en lasten (positief effect € 0,106 miljoen)

- Correctie afschrijvingslasten 2014 t/m 2019 De Wiese hogere bijdrage aannemer woningbouw De Groes, voordeel € 0,116 miljoen.
- Vrijval voorziening dakrenovatie Schoneveld , werk gereed. Voordeel van € 0,03 miljoen
- Nadeel € 0,04 miljoen Overige kleine verschillen.

Afval (negatief effect € 0,104 miljoen)

De hogere kosten BTW, kwijscheldingen en lagere opbrengsten plastic en andere afwijkingen (per saldo € 0,267 miljoen) worden afgewikkeld via de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing, deze is echter ultimo 2019 niet toereikend om dit ontstane tekort op te vangen. Hierdoor ontstaat een nadeel van € 0,104 miljoen.

Treasury (positief effect € 0,102 miljoen)

- Financieringsresultaat: een voordeel van € 0,102 miljoen.
 - Renteopbrengst aangetrokken kasgeldleningen/ negatief rekeningcourant-saldo bank. Voordeel € 0,032 miljoen.

- Voordeel € 0,07 miljoen op betaalde rente langlopende geldleningen door verschillende aflossingsmomenten.

Omgevingsvergunningen (positief effect € 0,101 miljoen)

- Extra middelen, welke beschikbaar gesteld waren voor kosten in 2019 bij twee specifieke dossiers, waren niet nodig. De gerechtelijke uitspraak werd in 2019 verwacht, doch heeft vertraging opgelopen. Voordeel van € 0,043 miljoen.
- Meeropbrengst leges € 0,058 miljoen. Dit is veroorzaakt door diverse plannen die in 2019 niet voorzien waren.

(Voormalige) wethouderspensioenen (negatief effect € 0,101 miljoen)

- Op basis van berekeningen pensioenaanspraken (oud) wethouders bepaalt een actuaaris de hoogte van de voorziening Wethouderspensioenen. Daarom noodzakelijk om extra toe te voegen aan deze voorziening. Nadeel € 0,101 miljoen.
Oorzaak extra hoge storting:
 - Bij de berekeningen pensioenreserves is een lagere rekenrente - 1,5% gebruikt. In 2019 0,165%, in 2018 1,648%.
 - Ook is bij de berekening niet de door actuaaris gebruikte sterftetabel 2012-2017 toegepast maar is gekozen voor het geprognostiseerde sterftcijfer transgender-neutraal CBS. Hier leeft iemand van 65 jaar nog 22,45 jaar. Dit resulteert dus in een gemiddelde leeftijd van 87,45 jaar. Bij de andere sterftetabel 92,02 jaar.

Organisatieontwikkeling (positief effect € 0,633 miljoen)

Tot en met 2019 zijn de voor- en nadelen op beïnvloedbare formatie- en loonsom-gerelateerde budgetten verrekend via de bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling. In de perspectiefnota 2020 is aangegeven dat de afwikkeling van de bestemmingsreserve plaatsvindt in de jaarstukken 2019. De stand op basis van toevoegingen en onttrekking is per 31 december 2019 € 2,505 miljoen. Het benodigde gedeelte voor 2020 en verder is € 1,872 miljoen. Het resterende gedeelte (€ 0,633 miljoen) kan dus op basis van de besluitvorming door de raad bij de perspectiefnota 2020 vrijvallen ten gunste van het jaarrekeningresultaat 2019.

Duurzaam (positief effect € 0,101 miljoen)

- De voorbereiding/ opstellen Energieplan 2020-2025 heeft o.a. door een uitgebreid participatieproces langer geduurd dan voorzien. Hierdoor zijn niet alle beschikbare middelen ingezet. In het Energieplan 2020-2025 zijn echter voldoende structurele middelen voor uitvoering Energieplan beschikbaar. Voordeel van € 0,088 miljoen.
- Overige voor- en nadelen: Voordeel € 0,013 miljoen

Overige budgetten (> € 25.000 < € 75.000) (positief effect € 0,252 miljoen)

Het positief effect van € 0,252 miljoen is het saldo van alle voor- en nadelen op budgetten met een afwijking tussen € 25.000 en € 75.000.

Overige budgetten (≤ € 25.000) (positief effect € 0,294 miljoen)

Een voordelig saldo van € 0,294 miljoen is opgebouwd uit diverse afwijkingen op budgetten van kleiner dan € 25.000.

Indien de afwijkingen op de overige budgetten onderdeel uitmaken van relevante overschrijdingen (vanaf € 75.000) op deelprogramma-niveau, worden zij in de verschillenanalyses van de programma's toegelicht.

Tabel 4: Prognose vrije algemene reserve

x € 1.000

	Bedrag
Stand per 1 januari 2019	2.650
<u>Mutaties:</u>	
Rekeningresultaat 2018	0
Resultaatbestemmingen 2018	0
Onttrekkingen	
Stand per 1 januari 2020	2.650
<u>Mutaties:</u>	
Rekeningresultaat 2019	513
Resultaatbestemmingen 2019	-249
Onttrekkingen	
Prognose stand per 1 januari 2021	2.914

Tabel 5: Prognose bestemmingsreserve economische crisis

x € 1.000

	Bedrag
Stand per 1 januari 2019	1.000
<u>Mutaties:</u>	
Teruggaaf aan de burgers 2019	496
Stand per 1 januari 2020	504
<u>Mutaties:</u>	
Teruggaaf aan de burgers 2019	-500
Prognose stand per 1 januari 2021	4

Programma verantwoording

In deze verantwoording worden de belangrijkste ontwikkelingen geschetst van het afgelopen jaar. Dit gebeurt per programma. Steeds meer maatschappelijke vraagstukken vragen echter om een integrale aanpak waarbij inbreng vanuit de samenleving essentieel is. Gemeente, inwoners en organisaties weten elkaar daarbij steeds beter te vinden. Ook zien we steeds meer samenwerking op regionaal niveau ontstaan vanuit een bovenlokale context en behoefte. Regelmatig wordt in de verschillende programma's stilgestaan bij wat dit alles de afgelopen periode heeft betekend voor beleid en uitvoering.

Samen Leven

Iedere inwoner in Houten doet mee, wordt gezien en gehoord. Hierbij kijken we naar wat voor een inwoner mogelijk is. Als het nodig is ondersteunen we. Hierover maken we dan afspraken. Zo kan ieder zich op zijn of haar manier ontwikkelen en inzetten.

In 2019 is er minder ruimte gekomen voor transformatie

De snel oplopende tekorten bij Jeugdhulp en Wmo verstoorden in 2019 het transformatieproces. De getoonde volumegroei is onwenselijk. We willen er immers voor zorgen dat iedereen die dat nodig heeft ondersteund wordt. Dat bereiken we alleen als we ook heldere kaders hanteren voor toegang tot die ondersteuning. We hebben daarom in de begroting 2020 een aantal ombuigingsmaatregelen opgenomen. Deze maatregelen zijn inhoud-gestuurd en tot stand gekomen door de taskforce en experts en adviseurs.

Gelijktijdig zagen we de ontwikkeling van landelijke en regionale voorzieningen naar het bieden van lokaal maatwerk. De voordelen van lokaal maatwerk werden zichtbaar in projecten als:

- de Houtense Werktafel
- het project Sterke Buurten
- de sociale inbreng in de Ruimtelijke Koers
- de afbouw intramurale voorzieningen GGZ
- de POH/GGZ jeugd
- het project CoSIE

Het is duidelijk dat het lokale maatwerk helpt bij de ombuigingsopgave. In dit proces sturen we op zelfredzaamheid van inwoners en op de samenwerking met en tussen maatschappelijke partners en zorgaanbieders.

Steeds meer zicht op wat nodig is

Er is op het gebied van preventie en sociale cohesie inhoudelijk ook veel goeds bereikt in 2019. De Monitor Sociale Kracht laat zien dat we op de goede weg zijn. We zijn ook steeds beter in staat om maatwerk toe te passen daar waar het nodig is.

De resultaten van bijvoorbeeld de POH/GGZ in een medisch centrum zijn in vele opzichten positief. Dit is een vorm van maatwerk waarbij de praktijkondersteuner op verzoek van de huisarts eerst één of meer gesprekken voert met de inwoner. Deze aanpak leidt niet alleen tot het beter kunnen vaststellen van de hulp die nodig is. Het voorkomt ook onnodig verwijzen naar de 2^e-lijn. Daarmee besparen we kosten. Het Sociaal Team Houten biedt een soortgelijke vorm van maatwerk: kortdurende begeleiding. Dit leidt tot beter inzicht in wat er echt aan de hand is.

We beginnen steeds beter te zien waar de toegevoegde waarde van regionale samenwerking ligt en waar niet. Zo hebben we resultaten geboekt door administratieve taken en gezamenlijke inkoop regionaal te organiseren.

Sociale Koers in 2020

Hiermee is 2019 het jaar van de verandering. De opgedane ervaringen en inzichten uit 2019 komen samen in het nieuwe programma Sociale Koers. Hiervoor zijn er diverse dialoogsessies geweest met inwoners, maatschappelijke partners en professionals uit het veld. De zo benodigde maatregelen die de groei van de kosten moeten beteugelen vinden ook hun weg in het beleid van de Sociale Koers. De gemeenteraad behandelt in het tweede kwartaal 2020 de Sociale Koers.

Duurzame leefomgeving

Mensen wonen, werken, leren, ontwikkelen en ontspannen in een omgeving die levensloopbestendig is. Daarbij gaan wij verantwoord om met middelen.

Het nieuwe college benoemt in haar collegeprogramma enkele grote maatschappelijke vraagstukken. Bijvoorbeeld de vraag naar meer nieuwe (passende) woningen, onmisbare aanpassingen voor klimaatbestendigheid en het verduurzamen van onze energievoorziening. De bijbehorende opgaven vragen een gedegen voorbereidingstijd. Het gaat om het ontwikkelen van woningbouw op plekken die deel gaan uitmaken van de Ruimtelijke Koers Houten.

Wonen

Voor wat betreft Wonen hebben we in 2019 minder woningen gerealiseerd dan geraamd (133 woningen i.p.v. 225). In 2019 is vol ingezet om zoveel mogelijk woningen te ontwikkelen volgens de afgesproken lijnen van de Woonvisie en het Programma Ruimte. De verwachting was dat de locaties Citadel (120 woningen) en Hofspoor (37 woningen) in geheel zouden worden opgeleverd in 2019. In werkelijkheid zijn dat 42 woningen. Het restant (ongeveer 100 woningen) wordt opgeleverd voorjaar 2020. De projectontwikkeling is vergevorderd - en deels al in uitvoering - voor de grotere plannen (Eikenhout, Hofstad III, Wegwijzer - Den Oord en Hofstad IVb). Oplevering hiervan wordt de komende jaren verwacht. Tevens is het proces rond de Ruimtelijke Koers bezig. Zolang besluitvorming daarover niet is afgerond kunnen bepaalde woningbouwinitiatieven niet verder worden opgepakt. Daarnaast hebben uitgebreide participatieprocedures en personeelstekorten in de bouwsector tot vertraging geleid.

We zien een omslag in het soort woningen dat wordt gebouwd. Steeds meer gelijkvloers voor senioren en starters dan het bouwen van eengezinswoningen. Dit is het resultaat van de ingezette koers om meer passende woningen te bouwen. In 2019 zijn er geen sociale huurwoningen opgeleverd. Er staan projecten op stapel voor o.a. zo'n 250 sociale huurwoningen, maar de oplevering daarvan zal plaatsvinden vanaf 2020.

Stand van zaken Woonvisie:

Woonvisie loopt van 2016 – 2025: in 10 jaar tijd 1.800 woningen bouwen

Dat is gemiddeld 180 woningen per jaar.

2016/2017/2018: 766 woningen opgeleverd

2019: 133 woningen opgeleverd

2016 t/m 2019 totaal: 899 woningen opgeleverd (tussenstand na vier jaar)

Prognose was: 180 woningen per jaar. In vier jaar geeft dat $4 \times 180 = 720$ woningen

Tussenstand na vier jaar: $899 - 720 = + 179$ woningen!

Woningtype en doelgroepen

De 133 woningen geleverd in 2019, zijn als volgt onderverdeeld:

55 éengezinswoningen (koop)

78 meergezinswoningen (vrije sector huur)

0 midden huur/sociale huur

Deze woningen zijn geschikt voor starters, gezinnen en ouderen.

De 133 woningen bestaan uit 91 nieuwbouwwoningen en 42 transformatiewoningen.

Commerciële voorzieningen en horeca

De leegstand in het centrum is voor het eerst sinds een aantal jaren weer toegenomen. Dit ondanks de herinrichting van winkelcentrum Het Rond en het openbaar gebied. Faillissementen van landelijke ketens leidden tot sluiting van filialen. Bij veel andere middelgrote gemeenten doen zich dezelfde ontwikkelingen voor. In 2019 hebben we samen met betrokkenen hard gewerkt aan een compact, toekomstbestendig en vitaal centrum. Deze uitgangspunten passen goed binnen de Ruimtelijke Koers. Het aantal horecavestigingen neemt recent (in de loop van 2019) weer toe.

Leefomgeving

Het aanzicht van de leefomgeving is in 2019 op peil gebleven. Maar liefst 99% van het 'groen en water' voldoet aan de gestelde kwaliteitsnorm. Dit tot grote waardering van veel inwoners! De verlichting wordt steeds duurzamer (LED) . We hebben dit bereikt met een goede uitvoerende partij die ook kritisch eigen toezicht houdt. Maar ook inwoners voelen zich steeds meer verantwoordelijk

voor het schoon en netjes houden van hun eigen leefomgeving. Veel inwoners zijn actief met opruimen van afval 🗑️. Daarbij vervult de gemeente steeds meer een ondersteunende rol.

Gebiedsontwikkeling

De ingevoerde werkwijze van 'uitnodigingsplanologie' levert steeds meer ideeën op van inwoners, bedrijven en instellingen. Vooral uit de buitengebieden hebben we veel ideeën gekregen. Deze hebben we beoordeeld en in veel gevallen tot uitvoering gebracht. De afgelopen jaren is op tal van manieren geprobeerd agrarische structuurversterking te bevorderen op het Eiland van Schalkwijk. Om de doelen uit de structuurvisie voor Eiland van Schalkwijk te mogelijk te maken, zijn er in 2019 intentieovereenkomsten aangegaan met twee agrarische bedrijven op het eiland. Hierdoor komt onder andere een locatie beschikbaar voor de huisvesting van een woon- en dagbestedingslocatie voor jong volwassenen met een verstandelijke handicap. In samenspraak met de provincie, Nieuwegein, HDSR en Rijkswaterstaat is in 2019 hard gewerkt aan een samenwerkingsovereenkomst voor een gebiedsgerichte aanpak in het zuidwestelijke deel van het Eiland van Schalkwijk. Deze gebiedsgerichte aanpak hangt samen met de Lekdijkversterking, de herontwikkeling van Fort Honswijk, de intensivering van recreatiegebied 't Waal en enkele andere overheid gestuurde ontwikkelingen die inhoudelijk én planning technisch met elkaar samenhangen. We zien de vraag naar bedrijfsterreinen toenemen. In 2019 hebben we diverse kavels op het Werklandschap De Meerpaal verkocht.

Duurzaamheid en energietransitie

In dit kader is een grote beslissing genomen met de besluitvorming rond het windpark Goyerbrug en zijn de eerste twee vergunningen afgegeven voor de eerste zonneparken in Houten. Daarnaast hebben we veel (voorbereidende) inzet gepleegd op:

- het Energieplan Houten,
- de Regionale Energiestrategie en
- (voorbereidingen voor) de Transitievisie Warmte.

In 2019 hebben wij de Houtense inwoners ondersteund bij het verduurzamen van hun woning. Via de regionale samenwerking U-THUIS kunnen zij terecht bij jouwhuissslimmer.nl. Dit jaar is daar de module 'Mijn huis slimmer' aan toegevoegd, waarin bezoekers een eigen woningprofiel kunnen maken. Ook de groeiende groep lokale energie/-organisaties en -vrijwilligers helpen Houtenaren te verduurzamen. De gemeente heeft deze groepen in 2019 ondersteund met (project)subsidie en praktische hulp, zoals communicatie en vergaderruimte.

In 2019 is ook het water-/en rioleringsplan 2020-2023 vastgesteld. Dit plan draagt bij aan het 'klimaatproof' maken van Houten 2040.

Landschap en recreatie

Regionaal en lokaal hebben we ingezet op marketing en het beleefbaar maken en promoten van het landschap. Door mee te denken en werken aan wandelroutes (zoals wandelrouten netwerk Kromme Rijn, Toeristisch Overstap Punt Laagraven) en diverse projecten (o.a. Verhalen van de Kromme Rijnstreek, Visit Utrecht Region). Ook hebben we samen met partners in de regio voor de komende periode afspraken gemaakt over het beheer van de bestaande regionale recreatiegebieden, die niet in beheer zijn van het recreatieschap, zoals Nieuw Wulven.

Cultuurhistorie en archeologie

We zorgen dat we zoveel mogelijk aan de 'voorkant' van projecten meedenken. We adviseren hoe we de aanwezige waarden kunnen behouden. Waar mogelijk maken we deze waarden ook zichtbaar en beleefbaar voor publiek. Deze waarden kunnen zo bijdragen aan het collectief historisch bewustzijn van de Houtenaar en de Houtense identiteit.

Goede bereikbaarheid

Het in stand houden en verbeteren van de infrastructuur voor de bereikbaarheid van Houten.

Houten ligt centraal in Nederland in een populaire en economisch sterke Utrechtse regio. De keerzijde is dat de bereikbaarheid van de regio onder druk staat.

We streven naar een optimale bereikbaarheid van de gemeente Houten (en de regio) per auto, het openbaar vervoer en met de fiets. Ook is een goede bereikbaarheid binnen de gemeente belangrijk. We zoeken continu naar een goede balans tussen bereikbaarheid, leefbaarheid, duurzaamheid en verkeersveiligheid.

De bereikbaarheid van Houten wordt voor een belangrijk deel bepaald door externe infrastructuurbeheerders, zoals de provincie en het Rijk. Om de gemeentelijke belangen onder de aandacht te houden, is overleg met onze partners van strategisch belang. Dit heeft ook in 2019 steeds aandacht gekregen.

De infrastructuur in en rond Houten functioneert goed en de bereikbaarheid is goed.

In 2019 is het bestedingsplan mobiliteit en bereikbaarheid vastgesteld, hierin is de prioritering en financiering van mobiliteitsprojecten bepaald. In november 2019 is de raad tijdens een bijpraatavond geïnformeerd over de voortgang van de mobiliteitsprojecten. Niet alle ambities in 2019 zijn gerealiseerd, de verschillende oorzaken zijn ook toegelicht.

We hebben in 2019 met succes veel aandacht besteed aan het verbeteren van de samenwerking met de provincie. Voor veel (fiets)projecten werken we samen met de provincie. We zijn in gesprek over zaken als ontwerp, subsidie-aanvraag en -afhandeling, juridische procedures en grondaankoop. Deze inspanningen hebben er toe geleid dat langliggende subsidieaanvragen zijn verstrekt, dat afspraken zijn gemaakt over moeizaam lopende procedures en dat de onderlinge samenwerking soepeler verloopt.

Verder heeft een grootschalig mobiliteitsonderzoek plaats gevonden naar de effecten van woningbouw. Deze onderzoeken zijn belangrijke input voor het sturen op goede bereikbaarheid van Houten, maar fungeren ook als onderdeel van de ruimtelijke koers.

Een van de grote successen van 2019 was het fietsfeest! In deze week met verschillende fietsgerelateerde activiteiten hebben we onze fietsstad uitverkiezing gevierd met inwoners van Houten.

Wegen infrastructuur en bereikbaarheid

De asfaltwegen en klinkerbestrating voldoen aan de gestelde eisen. De overgrote meerderheid van de bewoners vindt ook dat de eigen buurt, straten, paden en stoepen goed begaanbaar zijn.

Onderhoud

We hebben diverse grote en kleine onderhoudsprojecten uitgevoerd aan de asfalt- en elementenverharding, civieltechnische kunstwerken en verkeersregelinstanties. Dit is conform het jaarplan 209.

Op ongeveer 140 locaties is er groot onderhoud uitgevoerd aan elementenverharding. Bijvoorbeeld reparaties naar aanleiding van verzakkingen en wortelopdruk en het vervangen van versleten wegdelen. Ook op hoofdroutes van de fietspaden is flink geïnvesteerd. Enkele voorbeelden van uitgevoerde werkzaamheden zijn; Rijderslag, Prins Bernardweg, Notengarde, Weerwolfspad, Imkerspad, De molen en Het Spoor.

Een aparte onderhoudsploeg is ca. 2.350 uur bezig geweest met klein onderhoud aan elementenverharding door heel de gemeente Houten heen (op 550 plekken). Met behulp van een tablet is een inventarisatie gedaan van het benodigde kleine onderhoud. De hoogste prioriteiten zijn vervolgens door deze onderhoudsploeg opgelost. Een deel van de werkzaamheden is vanuit het budget wortelopdruk bekostigd. Verder zijn er op ca 20 locaties boomspiegels vergroot en indien noodzakelijk voorzien van een halfverharding wat het oppervlak berijdbaar maakt.

De herinrichting van de Beusichemseweg is succesvol uitgevoerd. Voor het traject vanaf de bebouwde kom tot de Goyerbrug wordt onderzocht welke verbeteringen mogelijk zijn.

Samenwerking in de regio

In U10-verband zijn in 2019 diverse gemeenschappelijke ambities geformuleerd. De regionale fietsvisie is verder uitgewerkt, daarnaast we hebben input geleverd voor Toekomstbeeld OV en trajecten als het REP.

Verder werken we in regionaal verband samen aan onder andere projecten van Rijkswaterstaat, het Buitengebied Bunnik-Houten en de Lekdijk.

Fietsinfrastructuur

In 2018 is Houten uitgeroepen tot beste fietsstad van Nederland. We vieren deze uitverkiezing in 2019 met een fietsfeest en met de komst van het Nationaal Fietscongres naar Houten. In regionaal verband

(U10) is de regionale fietsvisie opgesteld. Enkele herinrichtingsprojecten konden helaas om uiteenlopende redenen nog niet in 2019 worden afgerond. Het percentage inwoners dat tevreden is over de fietsroutes in Houten is met 98% onverminderd zeer hoog.

Openbaar vervoer

Houten heeft een sterke positie in het openbaar vervoer. Om deze te behouden en waar mogelijk te verbeteren hebben we regelmatig overleg met de regionale en landelijke partners.

Het totaal aantal buspassagiers in de gemeente is ongeveer gelijk gebleven. De tevredenheid van inwoners over het busvervoer naar plaatsen buiten Houten is daarbij min of meer gelijk gebleven. In 2019 is de provincie, in samenwerking met U-OV en Houten, gestart met de voorbereidingen van het opzetten van een flexibel openbaarvervoersysteem in Tull en 't Waal, Schalkwijk, 't Goy en Houten-Zuid. Zo zijn de lijnen 45, 49 en 149 in Houten en op het Eiland van Schalkwijk vervangen door flexibel openbaar vervoer. De eerste evaluaties zijn positief, zodanig dat de provincie heeft besloten de pilot verder uit te breiden binnen de provincie. Voor Houten betekent dit dat sinds december 2019 ook lijn 49 is toegevoegd aan het U-Flex concept. We zijn het afgelopen jaar veel in contact geweest met de provincie over de wijzigingen in de dienstregeling. Helaas heeft de provincie onze zorgen niet volledig vertaald in handhaving van de oude dienstregeling. Openbaar vervoer heeft wel meer aandacht dan voorheen bij de provincie, wij zullen ons in 2020 hard maken voor het minimaal behouden van de huidige kwaliteit van ons openbaar vervoer. Een verdere verschraving van het openbaar vervoer is ongewenst.

Veilige leefomgeving

Mensen wonen en werken in een omgeving die veilig is en waar mensen zich ook veilig voelen.

In Houten is het prettig wonen en werken. De criminaliteitscijfers zijn laag en het gevoel van veiligheid is hoog. In 2019 is de geregistreerde criminaliteit opnieuw verder gedaald ten opzichte van voorgaande jaren, terwijl een verdere daling nauwelijks mogelijk werd geacht. Dit is extra bijzonder gezien het feit dat in 2019 in de regio Midden-Nederland de geregistreerde criminaliteit juist is toegenomen ten opzichte van het jaar ervoor. Daarbij wordt opgemerkt dat met name de klassieke misdrijven zoals woninginbraak en fietsdiefstal zijn gedaald en dat daartegenover de nieuwe digitale vormen van criminaliteit juist zijn toegenomen.

Sociale veiligheid

Een veilige woon- en werkomgeving is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van overheid, andere veiligheidsprofessionals, inwoners en ondernemers.

De gemeente werkt dan ook veel samen met deze partijen. Een bekend burgerinitiatief 'Veilig Houten buurtpreventie' is in 2019 opgegaan in een stichting. Deze stichting heeft in de gemeente Houten een dekkend AED netwerk gerealiseerd.

De Houten Veilig Tent is verschillende keren ingezet voor het geven van laagdrempelig advies aan onze inwoners en ondernemers. We gaven het afgelopen jaar advies over:

- het voorkomen van fietsdiefstal (gebruik een tweede slot en registreer je fiets via www.StopHeling.nl);
- het voorkomen van woninginbraak tijdens de zomervakantie op de drukbezochte veiligheidsdag van onze brandweer en politie en;
- het voorkomen van autokraak.

Tenslotte organiseerden we in het najaar een grote fietsverlichtingsactie met medewerking van:

- politie;
- Veilig Verkeer Nederland;
- de sleutelclub van de krachtfabriek en
- verschillende lokale fietsenmakers.

Naast deze fietsverlichtingsactie zijn er ook 'spuitkrijt-tags' met de boodschap 'zet je licht aan' geplaatst op fietspaden door gemeente en de kinderraad. Beide acties zijn actief onder de aandacht gebracht van inwoners en hebben veel bereik gehad in de (sociale) media. Op verschillende platforms (met name Facebook) is er door inwoners veel over gesproken.

In winkelcentrum Castellum is het project Keurmerk Veilig Ondernemen gestart. Deze certificeringsmethode ondersteunt bij het samen werken aan een schoon, heel en veilig winkelcentrum. Deelnemende partijen zijn: de winkeliersvereniging, gemeente, politie, veiligheidsregio Utrecht, woningbouwcoöperatie Viveste en welzijnsorganisatie Van Houten en Co.

Op het gebied van zorg en veiligheid hebben we het bestuurlijk overleg inmiddels goed ingepast. Dit heeft de samenwerking en afstemming tussen verschillende beleidsvelden bevorderd. De persoonsgerichte aanpak 'Zorg en Veiligheid' is nu een vast onderdeel van het gemeentelijk interventiepakket. Dit geldt ook voor de aanpak van overlast door jongeren binnen het afstemmingsoverleg Jeugd en Veiligheid. Tenslotte zijn we in 2019 bezig geweest met de implementatie van de Wet verplichte ggz (Wvvggz) per 1 januari 2020.

Ondermijnende criminaliteit

We hebben ons in het afgelopen jaar gericht op het in beeld brengen van mogelijke ondermijnende activiteiten in het buitengebied. Dit is gebeurd vanuit het ondermijningsbeeld en bijbehorend plan van aanpak. Zo organiseerden we een succesvolle informatiebijeenkomst voor inwoners en bedrijven in het buitengebied. Deze bijeenkomst had het thema 'geen drugs in mijn schuur'. Met onze integrale controle onderzochten we een blinde vlek in het buitengebied. Hierbij hebben we geen criminele activiteiten ontdekt. We hebben consequent het beleid rond artikel 13b van de Opiumwet en artikel 2:41a APV toegepast. Hierdoor hebben we in het afgelopen jaar twee panden op last van de burgemeester gesloten.

Het lokale signaleringsoverleg is doorgegaan. In 2019 zijn we gestart met een integraal districtelijk team. Dat team ondersteunt bij lokale casuïstiek. Ondermijning krijgt voorrang in het Integraal veiligheidsplan. Dit onderwerp is uitgewerkt in een uitvoeringsplan voor 2020-2021. Ook in 2019 hebben we extra personeel ingezet op het vlak van juridische handhaving.

Fysieke veiligheid

In 2019 hebben we de portal 'Brandveilig Ondernemen' onder de aandacht gebracht bij kleine ondernemers. Een aantal ondernemers heeft een training gevolgd bij het brandweertrainingscentrum Kleefse Waard in Arnhem. De geregistreerde rookmelderdichtheid in Houten is toegenomen naar 58%. Via de website per buurt maken we dit kenbaar.

In de wijk de Sloot hebben we een rookmelderactie uitgevoerd. In deze wijk is door deze actie de geregistreerde rookmelderdichtheid gestegen van 8% naar 76%. Het doel van de registratie-actie is dat in iedere woning en onderneming in Houten een rookmelder hangt.

In woonappartementencomplex Hofstede aan de Fluweelmos in Houten-Zuid zijn we gestart met een proef waarin we samenwerken met bewoners en eigenaars. In het kader van 'brandveilige woonappartementencomplexen' werken we met onze partners een plan uit dat gericht is op het '(brand)veilig vluchten' uit woonappartementencomplexen.

In het jaar 2019 is in Houten gelukkig geen crisis of ramp gebeurd. De crisisorganisatie is getraind voor een calamiteit en heeft deelgenomen aan de aangeboden opleidingen, trainingen en oefeningen van de Veiligheidsregio Utrecht.

Gemeenten moeten nadenken over een 'waterrobuuste en klimaatbestendige inrichting' om de gevolgen bij een overstroming te verminderen. Dit staat in het landelijk Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie . Dit plan is onderdeel van het programma Ruimtelijke Koers. In 2019 hebben we in onze gemeente verder onderzoek gedaan naar mogelijke lokale infrastructurele maatregelen om de gevolgen van een overstroming kleiner te maken. Daarmee willen we eventuele herstelkosten verlagen.

In 2019 zijn diverse acties ingezet gericht op het positief beïnvloeden van het verkeersgedrag van onze inwoners en bezoekers. We doen mee met diverse landelijke campagnes zoals 'De scholen zijn weer begonnen' en ook zetten we ander zogenaamd 'gedragsmateriaal' in:

- de borden 'spelend kind' met adviessnelheid 15 km/u en;
- de silhouetborden met Nijntje (Dick Bruna).

Deze borden zijn populair onder onze inwoners.

De werkwijze 'Veilige Straat' waarbij inwoners samen met de gemeente een plan maken voor aanpassing van de weginrichting heeft tot aanpassing van de Dorpsstraat geleid. Er zijn o.a. plateaus

en een middengeleiding aangebracht. In het Uitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid staan jaarlijks terugkerende acties. Deze hebben we ook in 2019 weer uitgevoerd.

In 2019 hebben we een analyse gemaakt van de ongevallengegevens sinds 2014. Hierbij keken we naar:

- de plek van het ongeval;
- de vervoersmodaliteit van slachtoffers en
- de leeftijdsgroep waartoe het slachtoffer behoort .

Uit de analyse komt naar voren dat er veel (brom-)fietsers onder de slachtoffers zijn. De ongevallen vinden plaats op plekken waar auto's en (brom-)fietsers elkaar kruisen en het gaat hierbij vooral om de doelgroep van 18 tot 24 jaar.

Betrokken bij de samenleving

In het programma 'Betrokken bij de samenleving' gaat het om de mate waarin en de wijze waarop het bestuur de behoeften van Houtense inwoners signaleert, onderzoekt en vertaalt naar passend beleid en hoe de (digitale) dienstverlening op een eigentijdse en persoonlijke wijze wordt uitgevoerd.

We willen een persoonlijke overheid zijn die de mens centraal stelt. We zoeken de verbinding met inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers. We willen dichtbij hen staan. We ondersteunen en handelen naar wat mensen nodig hebben, passend bij onze verantwoordelijkheid als overheid. De dienstverlening is laagdrempelig en bij voorkeur digitaal. Daarnaast blijft telefonisch en persoonlijk contact altijd mogelijk.

Het programma Betrokken bij de samenleving omvat de thema's Politiek en bestuur en Dienstverlening.

Politiek en bestuur

Om maatschappelijke vraagstukken op te lossen, zoeken we steeds vaker samenwerking met maatschappelijke partners, ondernemers en inwoners. Inwonersinitiatieven zijn daarbij belangrijk. Veel inwoners dragen graag actief bij aan verbetering van hun leefomgeving. In 2019 hebben we inwonersinitiatieven opgezocht en ondersteund, soms financieel. Nieuwe initiatieven, zoals de Tuin der Tuinen en Krachtig Plus Houten, hebben we gestimuleerd.

We hebben veel participatietrajecten doorlopen. De trajecten rond de Ruimtelijke Koers en de visie Oude Dorp sprongen het meest in het oog. In verschillende nieuwe werkvormen konden inwoners meedenken en -praten over de plannen. Maar denk ook aan de participatie rond Windpark Goyerbrug  en Fort Honswijk. Daarnaast trokken we bij een aantal opgaven ook nadrukkelijk samen op met inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers. Voorbeelden zijn de herinrichting van de Beusichemseweg, de aanpak van ondermijnende criminaliteit, het Huis van Initiatieven (huisvesting voor inwonersinitiatieven), de Houtense Werktafel en het ouderenproject Onvergetelijk Houten. Intussen kwamen we tot verdere ontwikkeling van de samenlevingsagenda. We deden dit samen met vertegenwoordigers van de raad en een deskundige inwoner.

Op de samenlevingsagenda staan opgaven die een breed Houtens maatschappelijk doel dienen. Het zijn opgaven die zich lenen voor gedeelde verantwoordelijkheid. De betrokken partijen zijn gelijkwaardig en krijgen ieder een eigen rol binnen de samenwerking, Zij zijn daadwerkelijk verantwoordelijk voor bepaalde onderdelen van het beleid of de uitvoering daarvan.

Het Energieplan vormt de start van de samenlevingsagenda. Zowel bij de totstandkoming als bij de uitwerking delen we de verantwoordelijkheid met partners, onder wie het Duurzaamheidsfonds en inwonersinitiatieven Opgewekt Houten, EnergieRijk Houten en Ecowijk Mandora . Ook bij het Lokaal Sportakkoord werken we volgens de samenlevingsagenda. In 2020 gaan we verder met de samenlevingsagenda. We betrekken de raad daarbij.

Wethouders en de burgemeester zochten in 2019 inwoners vaker op in hun eigen omgeving. Ze bezochten buurtactiviteiten en evenementen. Voor de nieuwe burgemeester was dit in de tweede helft van het jaar een belangrijk onderdeel van zijn kennismaking met Houten en de kleine kernen. Hij ging daarvoor ook bij mensen thuis op bezoek. Zo kwamen de collegeleden in gesprek met inwoners. Ze hoorden uit eerste hand wat er onder hen leeft. En als het nodig was ondernamen ze actie. In 2020 krijgt het wijkwethouderschap meer nadrukkelijke aandacht.

De raad heeft aan de vernieuwing van de bestuursstijl gewerkt door de rondetafelgesprekken (RTG's) anders te organiseren. Hierdoor ontstond meer ruimte voor een volwaardig gesprek. En elke raadsvergadering begint nu met een vragenhalfuur voor raadsleden. Hiermee wordt de controlerende functie van de raad versterkt.

Dienstverlening

In de gemeente Houten is de dienstverlening van hoog niveau. De meest gevraagde producten voor burgers en ondernemers zijn digitaal beschikbaar. We hebben er in 2019 voor gezorgd dat de dienstverlening op peil bleef. Daarnaast hebben we voorbereidingen getroffen voor verdere digitalisering van diensten.

Samen met maatschappelijke partners willen we bijdragen aan de ontwikkeling van mensen die laaggeletterd of niet digitaal vaardig zijn. Daarnaast willen we hun goede alternatieven bieden voor de digitale dienstverlening. Hier moeten we als gemeente nog een slag in maken. De bibliotheek en Van Houten&co zijn op dit gebied actief geweest, onder andere met de cursus 'Leer werken met de e-overheid'. Het terugdringen van laaggeletterdheid maakt deel uit van het programma Sociale Koers dat de raad in 2020 vaststelt.

De gemeentelijke website is toe aan modernisering. Zij moet ook beter toegankelijk worden voor mensen met bijvoorbeeld een visuele beperking. In 2019 hebben we onderzocht op welke punten de verbeteringen doorgevoerd moeten worden.

Weer veel standaardbrieven zijn in 2019 omgezet in eenvoudigere taal. Tegelijk zijn medewerkers getraind in het schrijven van begrijpelijke brieven.

We hebben geëxperimenteerd met ruimere afspraaktijden. Daardoor zijn er vooral aan het begin en het einde van de werkdag meer afspraken gemaakt.

Belangrijkste ontwikkelingen vanuit de paragrafen

Toelichting belangrijkste ontwikkeling en vanuit paragrafen

Lokale heffingen

Bij de vergelijking van de belastingdruk per huishouden (bruto-woonlasten) van Houten met de andere gemeenten uit de provincie Utrecht neemt Houten in 2019 evenals in 2018 de 7e plaats in. Daarbij is de 1e plaats voor de goedkoopste gemeente van de 26 Utrechtse gemeenten. De calculatie voor de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens (mphh) die Coelo hanteert, resulteert voor Houten in een bedrag van € 730 en landelijk een 128e plaats (in 2018 positie 104).

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor we geen maatregelen hebben getroffen, maar wel van materiële betekenis kunnen zijn. Naarmate het weerstandsvermogen hoger is, zijn we financieel meer in staat de tegenvallers die uit deze risico's voortkomen, op te vangen.

De weerstandscapaciteit zijn middelen die vrij besteedbaar zijn zonder aanpassing van begroting of beleid en bestaat uit het vrije deel van de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en begrotingspost onvoorzien. Onderstaande tabel laat de omvang hiervan zien (€ 4,9 mln).

bedragen x € 1.000

Weerstandscapaciteit	1-1-2019	31-12-2019	1-1-2020
Vrij deel algemene reserve	2.650	2.650	2.650
Resultaat 2019			513
Resultaatbestemmingen 2019			-249
- provinciale minimumnorm	2.496	2.509	2.509
- boven de provinciale minimumnorm	154	142	405
Onbenutte belastingcapaciteit			1.990
Stelpost onvoorzien			62
Totaal	2.650	2.650	4.966

Het vrij besteedbare deel van de algemene reserve eind 2019 is onveranderd gebleven ten opzichte van eind 2018 en bedraagt € 2,650 miljoen.

Uitgangspunt hierbij is dat het jaarrekeningresultaat 2019 niet aan het vrije deel van de algemene reserve wordt toegevoegd.

Begin 2020 wordt de omvang € 2,8 mln en voldoen wij aan de minimumnorm die de provincie aan de vrije reserve stelt. Vanuit haar rol als toezichthouder hanteert de provincie als norm een omvang gebaseerd op € 50 per inwoner. Met een inwonersaantal van 50.177 inwoners eind 2019 vereist de reserve een minimumomvang € 2,5 mln.

De financiële gevolgschade van onze risico's schatten we in op € 4,5 mln. De belangrijkste hiervan zijn:

- Onvoldoende transformatie in de (jeugd)zorg en maatschappelijke ondersteuning (€ 0,9 mln);
- Scheur en of spoorvorming bij wegen in zettingsgevoelig gebied (voorbeeld de Rede) (€ 0,4 mln);
- Vertraging in de uitgifte van Fort Honswijk in erfpacht aan de stichting Fort Honswijk i.o. vanwege onvoldoende investering in mobiliteitsprojecten op het Eiland van Schalkwijk (€ 0,4 mln).

Met een weerstandscapaciteit van € 5,0 mln en gevolgschade van onze risico's van € 4,5 mln komt de ratio van het weerstandsvermogen uit op 1,1. Volgens de uitgangspunten van het beleidskader 'Risicomanagement en Weerstandsvermogen' is deze uitkomst als 'voldoende' te kwalificeren. Continue monitoring blijft echter geboden, ook al omdat ontwikkelingen voorzien zijn (de zogeheten kwalitatieve risico's) die op termijn tot een risico kunnen leiden en mogelijk op het weerstandsvermogen een aanspraak doen.

Financiering

Houten is in 2019 binnen de renterisiconorm gebleven (risico met betrekking tot herfinanciering en renteherziening). De kasgeldlimiet is in het 1e, 2e en 4e kwartaal overschreden (limiet voor de financiering met kort geld). Reden hiervoor zijn de achterblijvende grondverkoop in 2019. Vanwege de lage rente is de financieringsbehoefte zoveel mogelijk met kasgeld gefinancierd. In 2019 zijn geen nieuwe leningen aangetrokken.

Houten draagt in 2019 landelijk positief bij aan het EMU-saldo. De schuldpositie daalt ten opzichte van 2018. De nacalculatorische omslagrente komt in 2019 afgerond uit op 1,5% en is daarmee gelijk aan de begrote omslagrente. Met betrekking tot de wet schatkistbankieren heeft Houten de gemiddelde drempelwaarde van € 0,9 miljoen in 2019 niet overschreden.

Bedrijfsvoering

Met het oog op een betere (be)sturing en werking van een wendbare organisatie, is in 2018 de structuur (ordering) van de organisatie herijkt. Het jaar 2019 heeft in het teken gestaan van het inregelen van die nieuwe structuur. Alle managementposities zijn weer bezet en nieuwe teams zijn gevormd.

Daarnaast zijn ook de sturingsprincipes herijkt. Het streven naar eigenaarschap voor de medewerker, coachend leiderschap bij het management en het bewust kunnen kiezen tussen verschillende sturingsvormen (o.a. via programmamanagement), zijn voorbeelden van principes die we vanaf 2019 steeds beter in de praktijk proberen te brengen. Dat betekent met elkaar aan de slag zijn gegaan om gezamenlijkheid te creëren in hoe we willen (samen)werken. Dat biedt in een omgeving waarin vraagstukken elkaar in een hoog tempo afwisselen, houvast en duidelijkheid; 'zo doen wij dat in Houten'.

Om deze principes in het dagelijks werk steeds beter tot uitdrukking te laten komen, wordt vanaf 2019 geïnvesteerd in vaardigheidsontwikkeling. Via individuele training en opleiding en ook door met elkaar te leren direct in het werk. Ook is er gestart met het ontwikkelen of vernieuwen van een aantal instrumenten, die medewerkers en management helpen bij het in praktijk brengen van gewenste manier van sturen en (samen)werken.

De technologische ontwikkelingen gaan steeds sneller. Het belang van Informatie en digitalisering neemt alleen maar toe. Een ontwikkeling die we natuurlijk ook in Houten zien en die we goed volgen. Het afgelopen jaar is er een start gemaakt met het opstellen van een programma Informatie.

Belangrijke punten in dit programma zijn:

- Informatiegestuurd werken

- Digitalisering meest geleverde producten
- Digitaal werken
- Ontwikkelingen vakgebieden
- Informatieveiligheid en privacy
- Innovaties

In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op bovengenoemde ontwikkelingen.

De stand van de bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling is per 31 december 2019 € 1,872 miljoen. De besteding van deze bestemmingsreserve is gericht op de inzet voor flankerend personeelsbeleid, loopbaanoriëntatie en vitaliteitsbeleid in de periode 2020-2024.

De raad heeft bij de perspectiefnota 2018 besloten tot en met 2019 alle voor- en nadelen op beïnvloedbare formatie- en loonsom-gerelateerde budgetten te verrekenen via deze bestemmingsreserve. De afwikkeling (vrijval van € 0,633 miljoen) heeft, conform besluitvorming in de perspectiefnota 2020, in de jaarrekening 2019 plaatsgevonden.

Vanaf 2020 komen de voor- en nadelen op beïnvloedbare formatie- en loonsom-gerelateerde budgetten weer tot uitdrukking in het jaarrekeningresultaat.

De mutaties in de bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel: mutaties bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling

	bedragen * € 1.000
Stand 31-12-2018	1.957
<i>Onttrekkingen 2019:</i>	
Restant impulsmiddelen voor tijdelijke versterking van de organisatie	476
Werkbudget versterking organisatie	126
Stedenbouwkundige visie	12
Citymarketing	43
Versterking Informatiebeleid en Dienstverlening	198
Niet benodigde gedeelte kan vrijvallen	633
Totaal onttrekkingen	1.488
<i>Toevoegingen 2019:</i>	
Tijdelijke versterking organisatie	600
Versterking Informatiebeleid en dienstverlening	135
Flankerend personeelsbeleid / loopbaanoriëntatie	668
Totaal toevoegingen	1.403
Stand 31-12-2019	1.872

De middelen per 31 december 2019 zijn als volgt te specificeren:

- Gedeelte waarvoor op basis van besluiten al verplichtingen zijn aangegaan (€ 1,430 miljoen):
 - Restant impulsmiddelen (2018 en 2019) voor tijdelijke versterking van de organisatie (€ 0,206 miljoen)
 - Werkbudget ten behoeve van aanpassing organisatiestructuur (€ 0,074 miljoen)
 - Werkbudget programma Organisatieontwikkeling en centraal opleidingsbudget (€ 0,025 miljoen)
 - Flankerend personeelsbeleid / loopbaanoriëntatie (€ 1,125 miljoen)
- Vitaliteitsbeleid (€ 0,442 miljoen):

Zoals bekend is er de komende jaren sprake van een veroudering van het personeelsbestand. Dit gekoppeld aan de stijgende AOW-leeftijd vraagt extra aandacht voor de vitaliteit (zeker voor wat betreft de functies in de buitendienst) van onze medewerkers. Maar ook voor het borgen van kennis, ervaring en cetera in de organisatie bij toekomstige uitstroom als gevolg van (vervroegde)

pensionering. In de periode 2020-2024 zullen minimaal 20 medewerkers met (vervroegd) pensioen gaan. In de jaren daarna neemt dit aantal snel toe. Dit betekent ook dat er flinke impulsen moeten worden gegeven aan de verjonging van het personeelsbestand. Dit laatste kan alleen door de jonge generatie via op hen toegesneden moderne arbeidsmarktcommunicatie te bereiken.

Om op het bovenstaande tijdig beleid te kunnen maken zijn extra middelen nodig. Deze middelen worden in de periode 2020-2024 ingezet voor maatregelen in het kader van vitaliteitsbeleid, te weten:

- a. Extra aandacht voor de vitaliteit van onze medewerkers (zeker voor wat betreft de functies in de buitendienst en andere fysiek zware beroepen).
Geraamde kosten circa € 80.000.
- b. Het borgen van kennis, ervaring et cetera in de organisatie bij toekomstige uitstroom als gevolg van (vervroegde) pensionering. In de periode 2020-2024 zullen minimaal 20 medewerkers met (vervroegd) pensioen gaan. In de jaren daarna neemt dit aantal snel toe.
Geraamde kosten circa € 330.000.
- c. Investeren in toegesneden moderne arbeidsmarktcommunicatie middelen om de jonge generatie medewerkers te bereiken. Dit is noodzakelijk omdat flinke impulsen moeten worden gegeven aan de verjonging van het personeelsbestand.
Geraamde kosten circa € 30.000.

JAARVERSLAG

Programma's

Programma Samen leven

Programma Samen leven

Programma in vogelvlucht

Inleiding

Het programma Samen leven omvat een breed spectrum aan onderwerpen. Het heeft betrekking op samenlevingsopbouw, gezondheid, hulp en ondersteuning, maar ook op onderwijs, werk & inkomen, werkgelegenheid, sport en cultuur. Het is gericht op alle inwoners van alle leeftijden.

Hoofddoel van het programma Samenleving (en het Programma Sociale Kracht 2017-2020) is *'Iedereen doet mee' (participatie)*;

Alle Houtenaren hebben een veilige plek om te leven, kunnen een zinvol bestaan leiden en nemen naar vermogen volwaardig deel aan de maatschappij. Inclusie is daarbij de rode draad die door het hele programma heen loopt.

De vijf subdoelen zijn:

1. Mensen in Houten zijn duurzaam in staat zelfstandig te functioneren en regie te voeren over hun eigen huishouden.
2. Kinderen en jongeren in Houten groeien op in een stimulerende, gezonde en veilige omgeving.
3. Mensen in Houten kunnen naar vermogen meedoen in de samenleving.
4. Mensen in Houten steunen elkaar en zetten zich in voor hun omgeving.
5. Mensen in Houten hebben gelijke kansen op gezondheid.

In 2018 is geconstateerd dat de kosten op met name Jeugdhulp en Wmo onevenredig hoog stegen. Binnen het Programma Sociale Kracht is daarom vanaf september 2018 focusprioriteit gegeven aan ombuigingsmaatregelen om de kosten weer onder controle te krijgen. Aan dat pakket ombuigingen uit 2018 is in 2019 vooral samengewerkt met het Sociaal Team Houten (onder andere verlengingen GGZ en besparing Wmo hulpmiddelen). Vooral de maatregel waarbij een praktijkondersteuner GGZ werd ingezet om huisartsen te ondersteunen was succesvol en leidde tot lager gebruik van specialistische GGZ in het betreffende EMC.

Toch bleek het totaal effect van deze maatregelen onvoldoende en stegen de tekorten. Om die reden is in 2019 gewerkt aan een aanvullende set ombuigingsmaatregelen die is aangekondigd in de perspectiefnota 2020 en door de raad is goedgekeurd in de begroting 2020. Deze ombuigingsmaatregelen zijn tot stand gekomen na uitgebreide consultatie van externe adviseurs, zoals bureau Radar, de visitatiecommissie VNG en Adri van Montfoort (strategisch adviseur Jeugdhulp). Focus ligt hierbij op het grip krijgen op verwijzers, verzakelijking en het sturen op volumes.

Effectindicator:

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1	Sociale Kracht.	Monitor Sociale Kracht (score 1-10)	7,7	7,7	7,8	7,7	7,7

Overzicht deelprogramma's

Het programma bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- Toegang en Transformatie
- Jeugd en Onderwijs
- Wmo
- Werk
- Inkomen
- Sport en Gezondheid
- Kunst en Cultuur

Deze indeling in deelprogramma's is nog sectoraal ingestoken, terwijl de doelen van het Programma Sociale Kracht dwars door de sectoren heen lopen. Het deelprogramma Toegang en Transformatie is daarom als verbindend element toegevoegd. De vijf subdoelen van het Programma Sociale Kracht komen daarom op onderdelen in verschillende hoofdstukken terug

Behaalde maatschappelijke doelen

Maatschappelijke effecten

Houten scoort over het algemeen goed als het gaat om de 'sociale kracht' van inwoners. Het verschil met vorige metingen is klein. Het voorzieningenniveau blijft hoog, de dienstverlening is bovengemiddeld en het is veilig in Houten. Dat blijkt uit de Monitor Sociale Kracht 2018. Daarin is onderzocht hoe het is gesteld met (financiële) zelfredzaamheid, participatie, eenzaamheid, leefbaarheid, veiligheid en de sociale samenhang in de buurt. Ruim 700 inwoners deden mee aan het onderzoek.

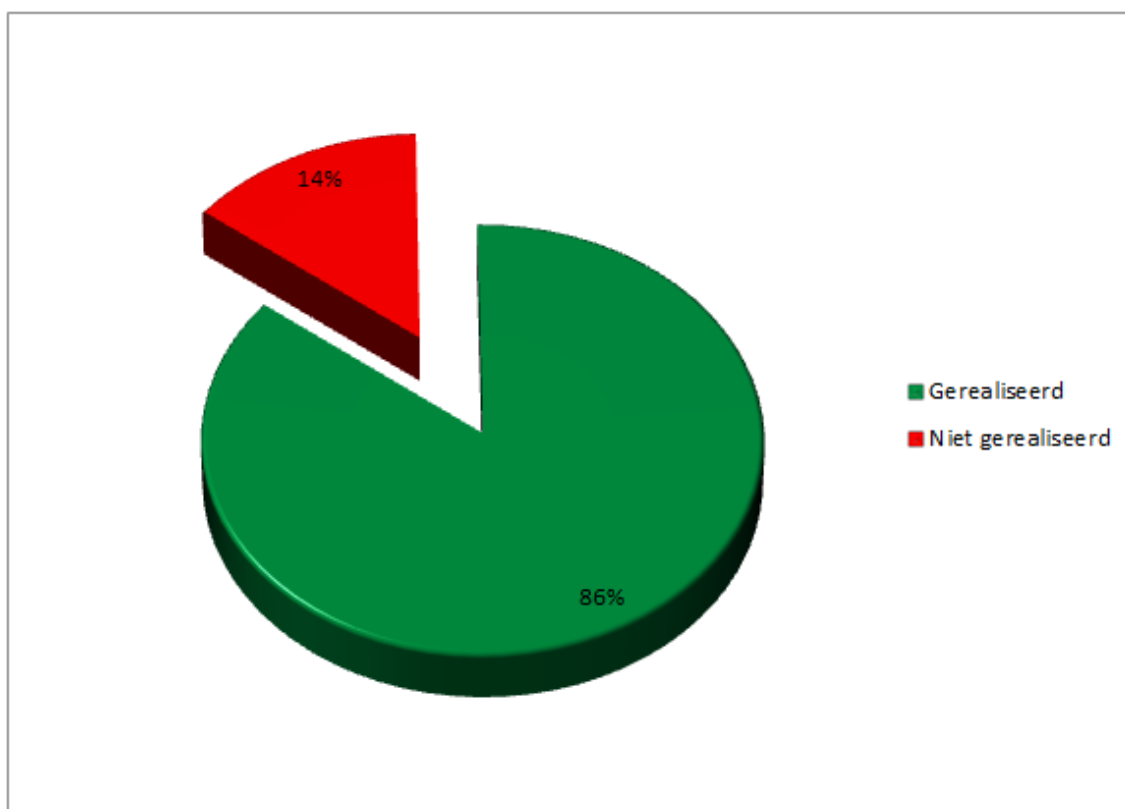
In vergelijking tot voorgaande jaren zien we op hoofdlijnen een aantal ontwikkelingen. Leefbaarheid en veiligheid nemen de afgelopen jaren gestaag toe. De financiële zelfredzaamheid van inwoners ligt - na herstel van de recessie - blijvend op een hoger niveau. De zelfredzaamheid en de sociale samenhang zijn al jaren stabiel. De participatie aan de samenleving is licht verbeterd. Als het gaat om het geven van hulp dicht bij huis, aan burens, dan scoort Houten echter lager dan het landelijke gemiddelde. De uitkomsten van het onderzoek worden betrokken bij de Sociale Koers 2020-2023 en de Ruimtelijke Koers. Naar verwachting staan deze nieuwe koersen voor de zomer 2020 op de agenda van de gemeenteraad.

Prestaties

In de begroting zijn diverse prestatie-indicatoren opgenomen. Onderstaand wordt schematisch weergegeven welk percentage van de geplande kwalitatieve prestatie-indicatoren is gerealiseerd:

Prestaties

In de begroting zijn diverse prestatie-indicatoren opgenomen. Onderstaand wordt schematisch weergegeven welk percentage van de geplande kwalitatieve prestatie-indicatoren is gerealiseerd:



Zoals uit bovenstaande grafiek blijkt is 86% gerealiseerd. Dit wordt hieronder nader toegelicht.

Gerealiseerde prestaties

Een belangrijke stap die we in het deelprogramma Toegang en transformatie hebben gezet is het opstellen van het integraal beleidskader Sociale Koers. Hierbij is samengewerkt met onze

maatschappelijke partners, zorgaanbieders en de inwoners van Houten. De definitieve versie zal in het tweede kwartaal 2020 worden voorgelegd aan de raad.

In het deelprogramma Jeugd en onderwijs is veel tijd en aandacht geïnvesteerd in diverse samenwerkingsverbanden. Er zijn goede afspraken gemaakt tussen scholen en hulpverleningsinstanties, waarbij rollen en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd. Door de regionale samenwerking zijn successen geboekt in de aanpak van thuiszitters.

Binnen het deelprogramma Wmo zijn grote stappen gezet in het project Sterke Buurten. Ook mantelzorgers hebben we veel aandacht gegeven wat heeft geleid tot een toename van het aantal mantelzorgwaarderingen en een uitbreiding van het aanbod lotgenotencontact.

Binnen het deelprogramma Werk is de Houtense Werktafel een belangrijke en succesvolle ontwikkeling. Ondanks de vertraging, hopen we dat de pilot Houtense Werkplaats in 2020 een succes blijkt te zijn.

Voor wat betreft het deelprogramma Inkomen kunnen we stellen dat we in 2019 goed in staat zijn geweest onze doelgroep te bereiken en gebruik te laten maken van de diverse voorzieningen.

Ook het deelprogramma Sport en gezondheid was succesvol. Alle doelstellingen zijn gehaald waarbij met name opvalt dat we er goed in slagen het gedifferentieerde sportaanbod bij de verschillende doelgroepen te laten landen.

Bij Kunst en cultuur moet het communicatieplan voor het jeugdcultuurfonds nog opgezet worden, maar overtreft het bereik van dit fonds nu al de raming.

Niet gerealiseerde prestaties

De belangrijkste indicator die eind 2019 op rood staat, is die van de financiën voor jeugdhulp en Wmo. Voor een deel gaat het hier om autonome groei, waar gemeentelijk beleid nauwelijks op invloed van is. Een ander deel is wel beïnvloedbaar en daar zijn extra ombuigingsmaatregelen voor geformuleerd. Het implementeren van de ombuigingsmaatregelen uit 2018 kostte veel tijd. Ook bleek dat de gemeente bij deze implementatie afhankelijk was van partners als het Sociaal Team Houten en besluitvorming op Lekstroomniveau voor de inzet van RBL. Zo is de invoering van een andere bekostigingsmodel dan de huidige PxQ nog steeds een discussiepunt binnen de Lekstroom gemeentes. Zoals in de inleiding al is genoemd is de ondersteuning door de POH/GGZ wel succesvol geweest. Deze ondersteuning zal ook geboden gaan worden aan alle EMC's in Houten. Door de besluitvorming over de extra ombuigingsmaatregelen in 2019 is het verschijnen van het nieuwe programma Sociale Koers vertraagd en staat deze nu gepland voor behandeling in de raad in het tweede kwartaal 2020. In de nieuwe Sociale Koers zal een samenhangend beleid worden voorgesteld van inhoudelijke (preventieve) maatregelen en maatregelen om de kosten te beheersen.

Hoe hebben de gerealiseerde prestaties bijgedragen aan de beoogde maatschappelijke effecten?

Er is in 2019 veel gedaan aan zelfredzaamheid en participatie. Voorbeelden hiervan zijn het project de Houtense Werktafel; het project Sterke Buurten (met integrale aandacht voor het centrum), de doorontwikkeling van het sociaal team (onder andere professionalisering); buurtgezinnen; de Houtense Routes waarin de verbinding tussen formele en informele zorg wordt gelegd.

Samenvattend kunnen we stellen dat we goed op koers zitten voor wat betreft de transformatie in het sociaal domein, maar dat we ook nog substantiële stappen hebben te zetten. De financiële tekorten hebben bovendien geleid tot een set ombuigingsmaatregelen, om ervoor te zorgen dat we de schaarse middelen zodanig inzetten, dat we ook op termijn passende ondersteuning kunnen blijven bieden.

Deelprogramma Toegang & transformatie

Wat hebben we bereikt?

In 2019 hebben we vanuit het innovatiebudget verder gewerkt aan integraal werken en ontschotting. Diverse pilots vroegen om netwerksamenwerking en convenanten waarmee integrale samenwerking kon ontstaan en knelpunten konden worden opgepakt en (zoveel mogelijk) opgelost. Binnen Samenleving vroeg deze transformatie om een andere houding en een andere manier van werken. We hebben domeinoverstijgend (bijv. het ruimtelijke domein) gewerkt. Ook extern is met diverse samenwerkingspartners een start gemaakt met het enthousiasmeren en uitdragen van het meer domeinoverstijgend gaan kijken en (samen)werken.

Eén van de belangrijke samenwerkingspartners en aanjagers van het integraal werken is het Sociaal Team. Zij hebben zicht op alle betrokkenen die hulp en ondersteuning bieden aan gezinnen en kunnen daarmee partijen bij elkaar brengen. Er is dit jaar speciale aandacht besteed aan het informele zorgaanbod en het bevorderen van de eigen kracht van de inwoner. Het aantal hulpvragen dat hierdoor is ondervangen is in 2019 met 20% toegenomen.

We hebben verder gewerkt aan het bevorderen van een gezonde leefstijl en het bereiken van kwetsbare inwoners. Het blijft voor onze inwoners belangrijk dat activiteiten, ondersteuning en de mogelijkheid tot inzet van hulp bereikbaar en vindbaar zijn. Zelfredzaamheid en eigen regie wordt bevorderd door het gebruik van de Hulpwijzer. Het afgelopen jaar hebben we de Hulpwijzer extra gepromoot en hiermee is het gebruik verder gestegen. Ook het Sociaal Team heeft sinds 2019 een eigen website waardoor er nu ook een overzicht is van de eerstelijns hulp en specialistische hulp (Jeugd en Wmo).

Inwoners en professionals wordt zo veel mogelijk aangereikt wat de juiste route is voor een hulpvraag. Mocht men echter op de verkeerde plek terecht komen dan is de afspraak dat de betreffende hulpvrager hier geen last van ondervindt en dat hij/zij wordt doorgeleid naar de juiste persoon en/of de juiste plek. Daarnaast hebben we professionals die onderdeel zijn van een toegang verder opgeleid om met de sociale kaart hulpvragen integraal op te pakken, door direct de benodigde partijen aan te laten haken.

De Stichting Sociaal Team Houten is na de oprichting in de zomer van 2018 verdergegaan met het op orde krijgen van de basis (werkprocessen, registratie). Daarnaast is er gewerkt aan een aantal ontwikkelopdrachten (o.a. coördinatie van zorg) en kwaliteitsopdrachten (o.a. verkorte route indicaties).

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

- 1 Inwoners van Houten zijn duurzaam in staat zelfstandig te functioneren, regie te voeren over hun eigen huishouden en de weg (toegang) te vinden naar benodigde (preventieve) ondersteuning.
- 2 Het netwerk van zorg en ondersteuning is zodanig getransformeerd, dat daarmee participatie van inwoners wordt versterkt.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Inwoners van Houten zijn duurzaam in staat zelfstandig te functioneren, regie te voeren over hun eigen huishouden en de weg (toegang) te vinden naar benodigde (preventieve) ondersteuning.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	Zelfredzaamheid*	Monitor Sociale Kracht	8,2	8,2	8,2	8,2	8,2
1.2	Aantal hulpvragen opgelost door eigen kracht / informele zorg	WIZ-portaal / Sociaal Team	X	376	376	400	452
1.3	De inwoner weet waar hij/zij met zijn/haar hulpvraag moet zijn % (helemaal) mee eens	CEO Wmo / Jeugd	WMO:75% Jeugd:X	WMO:73% Jeugd:73%	WMO:78% Jeugd: X	WMO:75% Jeugd:75%	X***
1.4	De inwoner ervaart snel geholpen te worden** (%)	CEO Wmo / Jeugd	WMO:65% Jeugd:X	WMO:66% Jeugd:63%	WMO:69% Jeugd: X	WMO:68% Jeugd:65%	X***
1.5	De inwoner kan zich beter redden (%)	CEO Wmo	76%	79%	83%	78%	X***

* Is het vermogen van mensen om zichzelf te redden in het geval van de voortdurende veranderingen en gevolgen van een (chronische) ziekte of een tegenslag, op alle levensterreinen (score 1-10).

*** Het cliëntervaringsonderzoek Wmo over 2019 wordt in het voorjaar van 2020 uitgevoerd. CEO Jeugd over 2019 wordt niet uitgevoerd. In 2019 en 2020 loopt een pilot met een nieuw instrument "Evaringwijzer".

Doel	Verklaring van afwijking
1.2	Binnen het toegangsteam van het sociaal team is goed ingezet op het verwijzen van hulpvragen naar eigen kracht, informele zorg et cetera. Het aantal hulpvragen wat bij de toegang is afgeschaald en die niet hebben geleid tot een aanmelding bij het sociaal team, is toegenomen.

Betrokkenheid verbonden partijen

In de 'Houtense Routes' worden samenwerkingsafspraken gemaakt tussen professionals. De GGDrU is hier onderdeel van. Ook zij is een belangrijke schakel in de keten als laagdrempelige basisvoorziening (o.a. consultatiebureau), als ondersteuner wanneer er advies of korte begeleiding nodig is, als signaleerder wanneer er zorgen zijn en als verwijzer indien er specialistische zorg nodig is. In de 'Houtense route Jeugd' betreft het afspraken tussen huisartsen, GGDrU en Stichting Sociaal Team Houten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2019 zien we dat inwoners de Hulpwijzer steeds beter weten te vinden. Het continu blijven posten op de lichtkrant en persoonlijk in gesprekken op wijzen, werpt zijn vruchten af.

Binnen de programmalijn Voorkomen is beter zijn we begonnen met het inventariseren van het preventieve aanbod, met behulp van de preventiematrix. Het doel is om preventie direct in te kunnen (laten) zetten bij de toegang.

Professionals hebben elkaar kunnen ontmoeten tijdens de themasessies vanuit het CJG. Verder hebben we ook de Houtense routes meer onder de aandacht gebracht van professionals.

Tot slot is het platform Houten werkt samen! gestart in 2019. Hier komen informele en formele zorg samen en wordt er naast dat er kennis en ervaring uitgewisseld wordt ook gewerkt aan meer aansluiting bij de inwoners en het zichtbaar maken van al het informele aanbod.

In 2019 is met huisartsen, jeugdartsen en Sociaal Team besproken hoe de afspraken uit de Houtense Routes beter geïmplementeerd kunnen worden. De verschillende partijen blijken nog niet altijd voldoende op de hoogte te zijn van elkaars betrokkenheid bij een cliënt. Een vertegenwoordiging van het Sociaal Team en de huisartsen hebben samen gewerkt aan een toestemmingsverklaring die kan worden gebruikt voor het uitwisselen van informatie. Er is afgesproken de voortgang van deze afspraken periodiek (elk kwartaal) te bespreken in een overleg waarin huisartsen, jeugdartsen, Sociaal Team en gemeente vertegenwoordigd zijn. In deze overleggen, geïnitieerd vanuit de gemeente, komt tevens de samenwerking rond de POH-GGZ jeugd aan bod.

In 2019 is de pilot POH-GGZ jeugd gecontinueerd binnen twee van de vier medisch centra. Het werkgeverschap is per 1-1-2019 belegd bij de Stichting Sociaal Team Houten. Dit om nog beter te kunnen werken aan het doel 'versterken samenwerking tussen artsen en Sociaal Team'. De betrokken partijen (huis- en jeugdartsen, Sociaal Team, gemeente) zijn het eens over de grote meerwaarde van

de POH-GGZ jeugd. Jeugdigen met een hulpvraag worden zo op een laagdrempelige manier, snel en in een vertrouwde omgeving geholpen. Ook zijn er duidelijke aanwijzingen dat er minder naar de jeugd-GGZ verwezen wordt, daar waar de POH-GGZ jeugd werkzaam is. Zodoende is de inzet en uitbreiding van POH-GGZ jeugd opgenomen als één van de ombuigingsmaatregelen voor 2020 en zijn de nodige voorbereidingen getroffen om in 2020 de functie te kunnen uitbreiden.

Samen met huisartsen, ouderenzorg, welzijn en sociaal team zijn ook de samenwerkingsafspraken rondom kwetsbare ouderen verder uitgebreid. Zo zijn er multidisciplinaire overleggen bij de huisarts, wordt er een gezamenlijk behandelplan ingevuld en nemen alle betrokkenen rondom een patiënt deel aan een groepsapp (VIP-calculus). Een kernteam en een bestuurlijk platform wisselen ervaringen uit, delen kennis en monitoren de resultaten.

Voor de Stichting Sociaal Team Houten was 2019 het eerste volledige jaar van bestaan (oprichting in juli 2018). Naast het verder op orde brengen van de basis (o.a. werkprocessen, verkorte route inrichten) is gewerkt aan een aantal kwaliteitsopdrachten en ontwikkelopdrachten. Het Sociaal Team heeft een bijdrage geleverd aan diverse beleidsthema's/ pilots van de gemeente waaronder 'Voorkomen is beter', 'Passend zelfstandig wonen', 'Coördinatie van zorg' en de taskforce inhoudgestuurde kostenbeheersing. Daarnaast heeft zij uitvoering gegeven aan haar taak rondom de uitvoering en het werkgeverschap van het CJG en de POH-GGZ jeugd.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	Doorverwijzingen Sociaal Team naar de 0e lijn (%)	Sociaal Team	X	16%*	8%	25%	10%
1.2	Wat de inwoner zelf (familie/gezin) of met zijn sociaal netwerk kan doen is in het gesprek met het sociaal team aan de orde gekomen (jeugd) (%)	CEO Jeugd	X	Gezin:64% Sociaal netwerk:43%	X	Gezin:90% Sociaal netwerk:90%	X**
1.3	Wat de inwoner zelf (familie/gezin) of met zijn sociaal netwerk kan doen is in het gesprek met het sociaal team aan de orde gekomen (Wmo) (%)	CEO Wmo	Gezin:69% Sociaal Netwerk:72%	Gezin:83% Sociaal Netwerk:73%	Gezin:79% Sociaal Netwerk:71%	Gezin:90% Sociaal Netwerk:90%	X***

* Dit is in 2017 voor het eerst bijgehouden in het kader van de pilot verbinding formele-informele zorg.

** In 2019 en 2020 loopt een pilot met een nieuw instrument "Evaringwijzer". CEO Jeugd over 2019 wordt niet uitgevoerd.

*** Het cliëntervaringsonderzoek Wmo over 2019 wordt in het voorjaar van 2020 uitgevoerd.

Doel	Verklaring van afwijking
1.1	In 2017 is er een pilot geweest waarbij inzet van informele zorg actief bevorderd is. In 2018 is de inzet iets teruggelopen. In 2019 neemt de inzet van informele zorg tijdens trajecten bij het sociaal team weer iets toe.

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
1.1	Ontwerp en implementatie van werkprocessen binnen het Sociaal Team, gericht op organisatie van de taak/rol coördinatie van zorg.		De visie op coördinatie van zorg is gezamenlijk vastgesteld door gemeente en Sociaal Team Houten. De coach integrale jeugdhulp heeft een start gemaakt met de implementatie in werkwijze en werkprocessen met de jeugdprofessionals van het Sociaal Team Houten.
1.2	Uitvoering ontwikkelopdracht Stichting Sociaal Team gericht op informatie en advies (Sociaal Loket).		De Stichting heeft deelgenomen aan de programmalijn van de gemeente "Voorkomen is beter". Hieruit is nog geen concrete opdracht voortgekomen voor het Sociaal Loket en/of CJG.
1.3	Haalbaarheidsonderzoek naar de ontwikkeling van een lokale wegwijzer voor inwoners en intermediairs.		Haalbaarheidsonderzoek is afgerond. Aan de hand van een set criteria waar aan de informatie en adviesfunctie in het sociaal domein moest voldoen is er besloten dat er voorlopig geen nieuwe lokale wegwijzer wordt opgesteld.
1.4	In het kader van de Taskforce inhoudgestuurde kostenbeheersing: - Uitvoering en monitoring van een pakket aan maatregelen gericht op efficiënte en effectieve in- door- en uitstroom van cliënten.		De taskforce inhoud gestuurde kostenbeheersing heeft in 2019 voor 2020 tot 2023 beheersmaatregelen opgesteld (ter waarde van € 1,3 miljoen). Deze zijn op 15 okt 2019 vastgesteld door de gemeenteraad. Onderdeel hiervan zijn implementatieplannen en een dashboard. De uitvoering en monitoring hiervan vindt plaats in 2020.

Doelstelling 2

Het netwerk van zorg en ondersteuning is zodanig getransformeerd, dat daarmee participatie van inwoners wordt versterkt.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
2.1	Participatie*	Monitor Sociale Kracht (score 1-10)	8,1	8,0	8,2	8,4	8,0
2.2	Demografische druk (de som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar) (%) (BBV)	WSJG	66,2%	67,1%	68,1	69%	69,1%

* De score voor participatie komt voort uit de vragen die te maken hebben met het hebben van betaald werk, het volgen van een opleiding, het verrichten van mantelzorg of vrijwilligerswerk en/of deelname aan het verenigingsleven.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Gezondheid/ Preventie

In 2019 lag de focus op versterking van de preventieve activiteiten en het versterken van faciliteren van initiatieven van inwoners. Er is gewerkt aan "Sterke Buurten" en het platform "Houten werkt samen!" Zo is de informele zorg beter bereikbaar geworden en bekend geworden bij de professionele zorg.

Er is ook in 2019 nauw samengewerkt binnen het gebiedsgerichte team GGZ (zie ook deelprogramma Wmo). Lokale GGZ partijen waren hierin al actief aan het werk. Het is in 2019 gelukt om ook de grotere GGZ aanbieders, die meer op afstand staan, meer te verbinden aan deze pilot. Vanuit dit team vindt ook de pilot Er op afl! plaats. In 2019 is dit geëvalueerd. Daaruit bleek dat door signalen van zorg

van politie of woningbouwcorporatie de inzet van outreachende begeleiding snel ingezet kon worden en groter leed kon worden voorkomen.

Onderwijs/ Werk

In 2019 is veel inzet gepleegd om de Houtense Werktafel door te ontwikkelen. De medewerkers van WIL werken nu samen met de matchmakers van de gemeente aan 1 dienstverlening op het gebied van ondersteuning richting participatie. Hierbij is er aandacht voor de multi-problematiek van inwoners en is de samenwerking met het sociaal team, RMC, jongerenloket en lokale stakeholders verbeterd. Er heeft regelmatig overleg plaatsgevonden en de randvoorwaarden zijn geschept om de pilot met 20 inwoners te starten (zie ook deelprogramma Werk)

Er zijn werkgroepen gestart met onderwijs, gemeente, welzijn, sociaal team/ CJG om concreet invulling te geven aan behoeften rondom samenwerking en kennisdeling. Ook is er gewerkt aan meer inclusief onderwijs en ondersteuning door en op reguliere scholen en scholen voor speciaal onderwijs (zie deelprogramma Jeugd en Onderwijs). Sociaal Team, CJG en Leerplicht hebben een grote rol gespeeld in de nauwe en verbeterde samenwerking met onderwijs. Veel aandacht is hierbij ook gegaan naar de thuiszittersaanpak.

Wonen

Eind 2019 is in het kader van de Ruimtelijke Koers Houten door een extern bureau een woningbehoefteonderzoek uitgevoerd inclusief wonen & zorg. Hieruit blijkt dat er de komende jaren in het licht van de vergrijzing en extramuralisering voor verschillende zorg-doelgroepen grote opgaven liggen voor Houten. Het gaat dan zowel om het toevoegen van toegankelijke woningen als ook om woonvormen met zorg in de nabijheid en woonvormen met 24-uurs zorg en toezicht. In 2019 is er gestart met ontwikkeling van het initiatief Het Vertrouwde Dorp voor zorgbehoevende ouderen op locatie de Weteringhoek.

Binnen de GGZ zien we dat plekken in de intramurale voorzieningen worden afgebouwd en dat het ontvangen van zorg in de eigen woning steeds normaler en belangrijker wordt. Voor de transformatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang is in 2019 gewerkt aan een regionaal uitvoeringsplan Lekstroom en is een start gemaakt met lokale uitvoeringsplannen.

Op regionaal Lekstroomniveau is gewerkt aan analyses over de transformatie jeugdhulp met verblijf. Er wordt gewerkt aan het voorkomen van instroom in verblijf (onder andere met behulp van het expertteam), het versnellen van de uitstroom (door o.a. inzet van Kamers met aandacht) en het realiseren van alternatieven in bij voor keur gezinshuisachtige setting (start ontwikkeling gezinshuis op locatie De Geer). Ondersteunend hieraan zijn belangrijke initiatieven als Buurtgezinnen en het netwerk van pleegouders. In 2019 hebben we dit optimaal ingezet en benut.

In 2019 is er steeds meer verbinding gekomen tussen het sociaal domein en het ruimtelijk domein. We zetten daarmee meer in op kansen die zich voordoen om innovatieve woonzorgvormen te realiseren (zoals het gezinshuis). Anderzijds zetten we in samenhang met de Ruimtelijke Koers in op flexibele en duurzame toekomstige woonvormen (al dan in combinatie met zorg) in de ontwikkelgebieden van Houten.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
2.1	Evaluatie PSK, beleidskader Jeugd & Onderwijs, gezondheidsbeleid, Wmo en aanbesteding doelgroepenvervoer in onderlinge samenhang uitvoeren en een geïntegreerd vervolgdokument opstellen.		In 2019 zijn de visies op Wmo, Jeugd en Gezondheid samen met het Programma Sociale Kracht 2017-2020 in onderlinge afstemming geëvalueerd en is een nieuwe overkoepelende Sociale Koers 2020-2023 (inclusief werk en inkomen) geschreven.
2.2	Samen met het netwerk (onder andere stichting Sociaal Team, Sociaal Loket, CJG, GGDrU, zorg in Houten en Van Houten&co) stellen we een integrale visie op preventie op en stellen we prioriteiten binnen de preventieve thema's vast.		In 2019 zijn de gezamenlijke bepaalde thema's verder opgepakt; het bevorderen van een gezonde leefstijl en het signaleren en ondersteunen van kwetsbare inwoners. Specifieke onderwerpen waren; psychische problematiek bij tieners, seksueel grensoverschrijdend gedrag en echtscheidingsproblematiek/ duurzame partnerrelaties. Zie ook deelprogramma Sport en Gezondheid.
2.3	Een tweede gemengde woonvorm wordt voorbereid waarin verschillende doelgroepen gehuisvest worden waarbij we de ervaringen vanuit de gemengde woonvorm aan de Molenzoom meenemen.		
2.4	Binnen de gemeente wordt een integrale werkwijze ontwikkeld voor woon-zorgprojecten om de schaarse ruimte optimaal te benutten en te kunnen voldoen aan de behoefte aan (innovatieve) vormen van wonen-zorgprojecten (zie ook programma Ruimte).		Zie ook programma Ruimte. Het college heeft in juni 2019 het afwegingskader vastgesteld voor woon-zorginitiatieven en dit wordt integraal onderdeel van alle RO-initiatieven. De eerste stappen zijn gezet in het implementeren hiervan.

Deelprogramma Jeugd en onderwijs

Wat hebben we bereikt?

Binnen dit deelprogramma hebben we verder gewerkt aan de doelstelling dat kinderen en jongeren in Houten op kunnen groeien in een stimulerende, gezonde en veilige omgeving tot zelfredzame en verantwoordelijke inwoners. Binnen o.a. de Stichting Sociaal Team heeft het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) zich verder ontwikkeld waardoor zij meer kinderen en jeugdigen konden bedienen met laagdrempelige opvoedhulp. Daarbij hebben zij diverse kenniscafé's en webinars georganiseerd en samenwerking met meer partners opgestart (o.a. verloskundigen, kinderspeelcafé, moedercafé, etc.) opgestart of verder uitgebouwd (scholen, kinderopvang). In samenwerking tussen beleid en het CJG is het thema Duurzame (ex)partnerrelaties geïnterpreteerd, is er een plan van aanpak gemaakt en zijn de eerste activiteiten opgestart (kenniscafé, start trainingen kinderen in echtscheidingssituaties). We sluiten hiermee aan bij de gedachte om lichte (opvoed)vragen snel lokaal op te kunnen pakken en zoveel mogelijk preventief te werken zodat we verzwaring van problemen voorkomen.

Ook binnen de specialistische jeugdhulp hebben we deze visie concreter vertaald door bij de huisartsen in de praktijk een praktijkondersteuner (POH) Jeugd-GGZ in te zetten. Daarmee zijn meer jeugdigen eerder en dichtbij huis geholpen en is een verwijzing naar specialistische jeugdhulp in sommige gevallen voorkomen.

Het onderwijs speelt een belangrijke rol in de ontwikkelingen van kinderen en jeugdigen in Houten. Samen met het onderwijs (in diverse werkgroepen) hebben we in kleine stappen uitvoering gegeven aan onze ambities met betrekking tot passend onderwijs. De thuiszittersaanpak is hier een onderdeel van geweest. het onderwijs is hier in the lead. Gemeente kan hiervoor de noodzakelijke samenwerkingen tot stand brengen en ondersteunen in het opzetten van beleid.

In 2019 hebben we gewerkt aan het integreren van het Beleidskader jeugd en onderwijs 2016 - 2018 in een nieuwe Sociale Koers 2020-2023. Hiermee kan de transformatie van Jeugd en Onderwijs integraal/ in samenhang met Wmo, participatie en werk en inkomen vorm gaan krijgen. Integraal, ontschot en systemisch (gezinsgericht) werken kan hierdoor beter vorm gaan krijgen.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

- 1 Ouders en jeugd benutten hun talenten en eigen kracht en maken hierbij gebruik van hun sociaal netwerk.
- 2 Ondersteuning gericht op jeugdigen en hun ouders is effectief en efficiënt, aansluitend op de leefwereld van de doelgroep en zo licht als kan / zo zwaar als nodig is.
- 3 De veiligheidsketen voor de jeugd is zo laagdrempelig mogelijk, maar zo zwaar als nodig georganiseerd.
- 4 We zetten in op een breed en toegankelijk onderwijsaanbod, waarin leerlingen gelijke kansen krijgen om thuis nabij hun talenten te kunnen ontplooiën en goed voorbereid worden om zich te ontwikkelen tot zelfredzame inwoners.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Ouders en jeugd benutten hun talenten en eigen kracht en maken hierbij gebruik van hun sociaal netwerk.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	Cliënten (jongeren/ouders) kunnen beter hun problemen oplossen (%)	CEO Jeugd	X	51%	X	50%	X*

* In 2019 en 2020 loopt een pilot met een nieuw instrument "Evaringwijzer". CEO Jeugd over 2019 wordt niet uitgevoerd.

Betrokkenheid verbonden partijen

GGDrU wil dat iedereen zijn eigen talenten kan ontwikkelen en ontplooiën, en dat iedereen kan meedoen. Hiertoe werkt GGDrU aan thema's als alcohol, drugs, roken, weerbaarheid, overgewicht, bewegen, voeding, seksuele ontwikkeling, eenzaamheid en depressie. Samen met andere partijen zoals gezondheidszorgorganisaties, scholen en sportorganisaties, investeert GGDrU in preventie. De Jeugdgezondheidszorg geeft preventieve voorlichting, advies, instructie en begeleiding, individueel of in groepen, gericht op het versterken van de eigen kracht van ouders en jongeren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2019 is gewerkt aan het laagdrempelig beschikbaar maken van advies en lichte ondersteuning bij vragen rondom opgroeien en opvoeden. Het CJG is hiertoe verder uitgebreid. Het CJG heeft meerdere kenniscafé's voor samenwerkingspartners/ professionals georganiseerd. Daarnaast is er in 2019 ook gestart met het meer actief betrekken/ informeren van ouders middels het aanbieden van webinars. Ook heeft het CJG meer aansluiting gezocht met verloskundigen en het moeder-café en is de verbinding met scholen versterkt. Zodoende wordt er steeds meer ingezet op ondersteunen van het dagelijks leven en normaliseren.

Netwerken van onderlinge ondersteuning zijn gestimuleerd door bijvoorbeeld de volgende activiteiten:

- Inzet van Buurtgezinnen. In 2019 zijn weer meer gezinnen/ jeugdigen geholpen door Buurtgezinnen. Het initiatief wordt steeds beter bekend in Houten en er worden steeds meer verbindingen gelegd waardoor er steeds meer gezinnen in beeld komen waarvoor deze ondersteuning helpend en passend is. Daarmee is het dit jaar wel lastiger geworden om voldoende steungezinnen te vinden om aan deze vraag te kunnen voldoen.
- Als vervolg op de pilot verbinding formeel-informeel is het platform Houten werkt samen opgericht. Hierin wordt verder gewerkt aan verbinding van Ode, 1ste en 2de lijn, het zichtbaar maken voor inwoners en het beter aan sluiten op de behoefte van inwoners.

- Het netwerk van pleegouders en gezinshuisouders wordt actief ondersteund om ontmoetingen te kunnen blijven organiseren. Hiermee helpen pleegouders elkaar onderling zodat een goede balans tussen draaglast en draagkracht behouden kan blijven. Gemeente neemt ervaringen van dit netwerk actief mee in verschillende regionale transformatieopdrachten (zoals onder andere afbouw jeugdhulp en 18+/18-).

Doordat het CJG onderdeel is geworden van Stichting Sociaal Team Houten krijgen we steeds beter zicht op welke vragen en behoeften er zijn bij gezinnen en kinderen. Ook de nauwe samenwerking met GGD, verloskundigen en scholen draagt er aan bij dat ontwikkelingen en trends in Houten beter zichtbaar worden.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
1.1	We organiseren samen met jongeren een jongerentop. We halen hiermee signalen op van jongeren zelf om het gemeentelijk beleid beter aan te laten sluiten op hun behoeften.		In 2019 is samen met van Houten&co en Shine de jongerentop 'Laat je horen!' georganiseerd. We zijn in gesprek gegaan over 4 thema's; vrijetijdsbesteding, wonen, studie en duurzaamheid. Tevens is er een meedenkavond georganiseerd over duurzaamheid en er is een vragenlijst rondom wonen onder jongeren afgenomen.

Doelstelling 2

Ondersteuning gericht op jeugdigen en hun ouders is effectief en efficiënt, aansluitend op de leefwereld van de doelgroep en zo licht als kan / zo zwaar als nodig is.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
2.1	Ervaring uitvoering zorg: verschillende organisaties werken altijd goed samen (vaak/altijd) (%)	CEO Jeugd	X	64%	X	65%	X*
2.2	Aantal jeugdigen residentiële jeugdhulp	Regionale backoffice / ADD-monitor	70	58	40	50	35
2.3	Jongeren (tot 18 jaar) met jeugdhulp (%) (BBV)**	CBS	8,1/8,8%	8,0/8,4%	8,3/8,6%	10%	8,5%/8,8%
2.4	Jongeren (tot 18 jaar) met jeugdbescherming (%) (BBV)**	CBS	0,5/0,6%	0,7/0,6%	0,6/0,6%	0,7%	0,6%/0,7%
2.5	Jongeren (van 12 jaar tot 23 jaar) jeugdreclassering (%) (BBV)**	CBS	0,1/0,2%	0,2/0,2%	0,2/0,3%	0,2%	0,2%/0,1%
2.6	Ik kan de hulp krijgen die ik nodig heb (jongeren) (vaak/altijd) (%)	CEO Jeugd	X	78%	X	78%	X*

* In 2019 en 2020 loopt een pilot met een nieuw instrument "Ervaringswijzer". CEO Jeugd over 2019 wordt niet uitgevoerd.

** Nieuwe berekeningswijze vanaf 2018. Het betreft halfjaarlijkse cijfers.

Doel	Verklaring van afwijking
2.2	Het aantal kinderen wat in een instelling verblijft is in cliëntenaantallen afgenomen, in financiële waarde echter is deze toegenomen. De geboden residentiële jeugdhulp was in 2019 intensiever en complexer waardoor de zorgkosten stegen. De absolute daling in aantallen laat een voorzichtige beweging zien waarbij jeugdhulp intensiveert in diverse ambulante vormen van jeugdhulp, waardoor uit huis plaatsingen voorkomen zijn. Aantal unieke cliënten in residentiële instelling in 2019 op peildatum april 2020

Betrokkenheid verbonden partijen

GGDrU zorgt dat jongeren en ouders de jeugdgezondheidszorg weten te vinden voor antwoord op alledaagse vragen, praktische tips, bij kleine zorgen maar ook met ingewikkelde problemen. Positieve gezondheid is het uitgangspunt in het werk van GGDrU, maar als het leven zo tegenzit dat het even niet lukt om zelfredzaam te zijn, dan biedt GGDrU ook een vangnet. GGDrU sluit aan bij wat ouders en jongeren zelf weten en kunnen. GGDrU wil dat zij zoveel mogelijk meedoen in het normale leven. Ouders bepalen de intensiteit en vorm van het contact, en GGDrU pakt haar rol en verantwoordelijkheid. De jeugdgezondheidszorg onderzoekt kinderen op mogelijke aangeboren afwijkingen, vaccineert tegen ziektes en volgt ze in hun ontwikkeling van geboorte tot het 18e jaar. De jeugdgezondheidszorg beoordeelt of extra ondersteuning, hulp of zorg nodig is en betreft direct de juiste zorg of hulp.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Bij de toegang van het Sociaal Team wordt breed uitgevraagd en gekeken wat er lokaal, nabij en door versterking van de basis van gezinnen opgelost kan worden. Middels nauwe samenwerking met het CJG en bijvoorbeeld ook de inzet van de POH-GGZ jeugd bij de huisarts kunnen gezinnen en jeugdigen soms sneller en dichterbij geholpen worden. Ook kan dit resulteren in een meer passende verwijzing naar zorg.
- In 2019 hebben we met het Sociaal Team de visie op Coördinatie van zorg opgesteld en geoefend met het implementeren hiervan. Een coach integrale jeugdhulp heeft de professionals ondersteund in een integrale manier van werken. Hiermee worden alle mensen die rondom een gezin betrokken zijn aan elkaar verbonden en wordt de hulp meer integraal aangeboden. Ouders, jeugdigen en zorgaanbieders waren positief over het feit dat er meer overzicht kwam, doelen beter op elkaar afgestemd werden en iedereen meer betrokken was bij de ingezette hulp.
- Professionals zijn in 2019 verder ondersteund door o.a. diverse samenwerkingsoverleggen. In deze overleggen wordt kennis gedeeld en worden casussen en processen geëvalueerd. Ook worden er kenniscafé's georganiseerd en nemen professionals deel aan pilots van de gemeente (bijv. training Pretty Woman aan Jongerenwerk en docenten voortgezet onderwijs). Hierbij is er structureel (d.m.v. opleidingen en netwerkbijeenkomsten) aandacht voor het thema (on)veiligheid (huiselijk geweld en kindermishandeling, aangescherpte meldcode, verwijzindex etc.).
- In 2019 is de lokale opdracht om verblijf binnen de residentiële jeugdhulp (in instellingen) terug te dringen versterkt door de start van een regionale opdracht "Afbouw jeugdhulp". Hier heeft Houten in 2019 actief aan deelgenomen. Ook de transformatie van Essentiële Functies (verblijf in jeugdzorgplus, driemilieusvoorzieningen en Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen) gaat hieraan bijdragen. We hebben verder ingezet op:
 - Structureel overleg tussen beleid, Inkoop en Sociaal Team binnen de Taskforce inhoudgestuurde kostenbeheersing. In oktober heeft dit geresulteerd in een aantal maatregelen om verder te transformeren en de kosten te kunnen beheersen (ombuigvoorstellen). Door middel van implementatieplannen en een dashboard heeft voorbereiding voor 2020 plaatsgevonden om hiermee aan de slag te gaan.
 - Activeren van het gebruik van het regionaal omdenk- en expertteam om mee te denken in complexe casuïstiek waar niet direct passende oplossingen voor zijn. Ook worden hier de casussen ingebracht waar gedacht wordt aan uithuisplaatsingen. Het expertteam levert gezamenlijk met het omdenkteam alternatieve, integrale oplossingen. Er zijn in 2019 voor Lekstroom 13 casussen behandeld.
 - Versterken van de inzet op pleegzorg en gezinshuizen in plaats van kinderen plaatsen binnen een instelling. Het kindgericht werven binnen de pleegzorg en de mogelijkheden binnen pleegzorg en gezinshuizen zijn onder de aandacht gebracht door middel van het opstellen van een route naar pleegzorg. Gezamenlijk met de Lekstroom zijn er wervingsavonden georganiseerd om nieuwe pleegouders, gezinshuisouders te werven. De voorbereiding voor de bouw van een gezinshuis in Houten is gestart. En om de uitstroom uit residentiële instellingen te bevorderen zijn we gestart met de pilot Kamers met aandacht (particulieren worden gevraagd om een kamer te verhuren aan een kind uit de jeugdzorg).
- We besteedden extra aandacht aan het thema duurzame partnerrelaties. In 2019 is een onderzoeksrapport "Langer bij elkaar – van partners naar ouders" opgesteld. waarna een plan van aanpak is opgesteld.
- Het preventieve aanbod is via de website Hulpwijzer Houten en de welzijnsconsulenten goed ontsloten voor de inwoners. Halverwege 2019 is ook de website van Stichting Sociaal Team

Houten gelanceerd. Hierop is vooral het geïndiceerde aanbod te vinden. We zien de gebruikersaantallen van de Hulpwijzer stijgen.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
2.1	We stellen binnen de regio Lekstroom een plan op, waarin wij beschrijven hoe we de middelen uit het Transformatiefonds de komende jaren kunnen inzetten ten behoeve van de transformatie van het zorglandschap.		In 2019 zijn er binnen het transformatiefonds twee nieuwe opdrachten gestart; Afbouw jeugdhulp verblijf en 18+/18-. Na een inventarisatie is er eind 2019 voor beide opdrachten een startnotitie opgeleverd.

Doelstelling 3

De veiligheidsketen voor de jeugd is zo laagdrempelig mogelijk, maar zo zwaar als nodig georganiseerd.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
3.1	Jongeren (12 t/m 21 jarigen) met een delict voor de rechter (%) (BBV)	WSJG	1%	1%	0%	0,74%	nnb
3.2	Verwijzingen Halt: aantal per 10.000 jongeren 12 - 18 jaar (BBV)	Bureau Halt / WSJG	82	108	63	80	67

Betrokkenheid verbonden partijen

De jeugdgezondheidszorg levert een bijdrage aan het schoolgezondheidsbeleid en aan collectieve preventie door een vaste plek binnen de zorgstructuur van een school (vanuit haar specifieke kennis van de gezondheid van jeugdigen) in te nemen en door adviezen uit te brengen. Naast de verbinding tussen onderwijs en jeugdbeleid is er ook de relatie met de veiligheidsketen. De samenwerking tussen GGDrU, het Sociaal Team, CJG en overige partners bestaat in het belang van jeugdigen en de maatschappelijke wens multiprobleemsituaties met een sterk risico op criminaliteit eerder en in gezamenlijkheid aan te pakken. Daarnaast ondersteunt de jeugdgezondheidszorg de gemeente bij visievorming door kengetallen aan te leveren uit de gegevens die de JGZ verzamelt tijdens contactmomenten, door ogen en oren open te houden, en/of de resultaten van monitoronderzoeken zoals de jeugdmonitor.

De jeugdgezondheidszorg van GGDrU adviseert daarnaast over de aanpak van huiselijk geweld. In 2019 gaat de aandacht vooral uit naar preventie en snel signaleren. GGDrU ondersteunt bij het uitvoeren van de Regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. GGDrU is de schakel tussen verschillende overlegpartijen. Er komt een regiocoördinator Huiselijk Geweld en Kindermishandeling, GGDrU organiseert een conferentie en besteedt aandacht aan een betere aansluiting met Veilig Thuis.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De gemeente brengt het onderwerp Veiligheid en het gebruik van de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en de Verwijsindex steeds meer voor het voetlicht. De rol van de gemeentelijk coördinator (verwijsindex) is goed belegd en geborgd binnen het CJG. Er is een nieuw werkproces beschreven voor gebruik van de verwijsindex binnen het sociaal team en op de website van de gemeente is hierover informatie te vinden. Zo is voor ouders ook goed inzichtelijk wat de verwijsindex inhoudt en wanneer deze wordt ingezet. Ook in 2019 neemt het aantal registraties/ matches weer toe. Steeds meer professionals/organisaties maken gebruik van de Verwijsindex, wat professionals de gelegenheid geeft om (met toestemming van ouders) informatie uit te wisselen en hulp op elkaar af te stemmen. In 2019 is er extra aandacht geweest voor de invoering van de aangescherpte meldcode.
- In 2019 vonden er twee trainingen aandachtsfunctionaris veiligheid plaats (voor professionals uit diverse werkvelden; scholen, kinderopvang, welzijn) en werden er twee netwerkbijeenkomsten

georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten was er aandacht voor actuele thema's en werd er casuïstiek geoefend. Centraal stond het leren van elkaar, met aandacht voor de verschillende rollen en de meest optimale samenwerking. Ook hier is getraind op de nieuwe meldcode.

- Samenwerkingsafspraken tussen de bovenregionale gemeenten, Veilig Thuis/ SAVE en raad voor de kindbescherming zijn in 2019 bijgewerkt en opnieuw vastgesteld. Daarnaast is er gewerkt aan een Veranderagenda en diverse ontwikkelpunten. Dit kreeg o.a. vorm door dialoogsessies in de verschillende regio's en spiegelbijeenkomsten vanuit SAVE met cliënten. De samenwerking tussen Houten en Veilig Thuis is geïntensiveerd door het samen oppakken van een aantal casussen en het voeren van een procesevaluatie.
- Het afstemmingsoverleg Jeugd en Veiligheid heeft in 2019 structureel plaatsgevonden. Indien nodig wordt de lokaal persoonsgerichte aanpak hierbij betrokken. Daarnaast vonden er in 2019 integrale beleidsoverleggen Veiligheid plaats met de burgemeester.
- Bovenregionaal is in 2019 verder gewerkt in de pilot op het gebied van Multidisciplinaire aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling (MDA++) in samenwerking met GGZ-partners en aan de Regiovisie Huiselijk geweld en kindermishandeling.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
3.1	Aantal registratie in verwijsindex*	Jaarverslag verwijsindex	133 (59)	201 (107)	321 (nb)	220 (115)	209 (nb)
3.2	Aantal matches in verwijsindex*	Jaarverslag verwijsindex	122 (44)	240 (76)	352 (nb)	260 (80)	397 (nb)

* De aantallen tussen haakjes zijn unieke cliënten / dossiers. Voor 2020 hebben we een nieuwe manier van monitoring ingevoerd. Dat betekent dat we de unieke cliënten aantallen van 2018 en 2019 niet op de oude wijze terug kunnen halen/ weer kunnen geven.

Doel	Verklaring van afwijking
3.1	Het sociaal team heeft in 2019 minder geregistreerd in de verwijsindex (-100 signalen).
3.2	Het aantal matches tussen organisaties neemt fors toe. Dit betekent dat (ondanks de afname van losse registraties) er meer verbindingen ontstaan tussen meerdere instanties op 1 cliënt. Onderdeel hiervan is dat er in 2019 weer een fors nieuwe partijen zijn gaan deelnemen aan de verwijsindex.

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
3.1	15 nieuwe aandachtsfunctionarissen opleiden en 2 netwerkbijeenkomsten organiseren voor reeds opgeleide aandachtsfunctionarissen.		In het voorjaar en het najaar van 2019 zijn er trainingen geweest. In totaal zijn er 16 nieuwe mensen opgeleid. Er zijn twee netwerkbijeenkomsten geweest in 2019 met in totaal 30 deelnemers.
3.2	De gemeente stelt in samenwerking met scholen en hulpverleningsinstanties een overzicht op om te komen tot een verdeling van rollen en verantwoordelijkheden die een ieder heeft in de veiligheidsketen.		De afstemming over de samenwerking binnen de veiligheidsketen heeft plaatsgevonden middels twee netwerkbijeenkomsten met opgeleide aandachtsfunctionarissen. Hierin wordt afgestemd en samenwerking bevordert tussen ketenpartners.

Doelstelling 4

We zetten in op een breed en toegankelijk onderwijsaanbod, waarin leerlingen gelijke kansen krijgen om thuis nabij hun talenten te kunnen ontplooiën en goed voorbereid worden om zich te ontwikkelen tot zelfredzame inwoners.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
4.1	Deelname speciaal onderwijs (basis en voorgezet onderwijs) Houtense jeugd (%)	Regionale leerlingenadministratie	2%	1,9%	1,8%	1,7%	2%*
4.2	Onderwijs: Absoluut verzuim per 1.000 inwoners 5-18 jaar (BBV)**	Duo	0,43	0,64***	1,1	0,4	nbn
4.3	Onderwijs: Relatief verzuim per 1.000 inwoners 5-18 jaar (BBV)***	Duo	14,46	13,50****	11,0	15	nbn
4.4	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (% van het totaal aantal leerlingen 12-23 jaar) (BBV)	DUO dienst uitvoering onderwijs	1,1%	1,4%	1,4%	1,5%	nbn
4.5	Kinderen met een VVE indicatie dat gebruik maakt van VVE (%)	JGZ / Peuteropvang	96,5%	93,1%	93%	95%	94%

*Mogelijk werpt de aanpak van de kerngroep thuiszittersaanpak zijn vruchten af, aangezien zij kinderen met een vrijstelling weer in een onderwijssetting plaatsen, met ondersteuning. Deze kinderen komen veelal in het Speciaal Onderwijs terecht en veroorzaakt dus een toename.

**Absoluut verzuim = een scholier is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling

***Relatief verzuim = een scholier blijft ongeoorloofd weg van de school waar die is ingeschreven (spijbelgedrag etc).

**** Dit betreft schooljaar 2016-2017.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Op lokaal en regionaal niveau wordt samengewerkt met het onderwijs. Dit gebeurt via de kerngroep Thuiszittersaanpak en via de Strategische regionale agenda.
- Vanuit de regionale thuiszittersaanpak is in 2019 volop samengewerkt aan het verminderen van het aantal kinderen dat thuis zit zonder onderwijs, het organiseren van ondersteuning en zorg aan kinderen op hun eigen (reguliere) school en het versterken van het inclusief onderwijs door op sommige scholen de jeugdhulp binnen de school te brengen. Hier is aan gewerkt aan de hand van 4 thema's:
 - Verbeteren preventie schoolverzuim (er is o.a. 1 gezamenlijk eenvoudig verzuimprotocol gemaakt waardoor scholen meer melden en thuiszitters eerder in beeld zijn. Daarnaast zijn cijfers over verzuim en vrijstelling continu in beeld. Er zijn echter nog steeds thuiszitters.
 - Een passende onderwijsplek voor ieder kind (er zijn een 5 tal Onderwijs Zorg Arrangementen (OZA) gerealiseerd en in 2020 komt een kader gereed voor hoe om te gaan met OZA's en samenwerking onderwijs – jeugdhulp/gemeenten, door de ketenpartners samen wordt gezocht naar de meest passende plek of wordt een plek passend gemaakt.
 - Terug dringen vrijstellingen (met leerplicht e.a. zijn duidelijke afspraken gemaakt rondom het voorkomen van vrijstellingen en er is een OZA gestart om kinderen met een vrijstelling terug te geleiden naar onderwijs)
 - Kinderen in residentiële jeugdhulp monitoren voor wat betreft de onderwijscontinuïteit (hierover zijn afspraken in voorbereiding).
- Er is een OZA gestart op een reguliere school, ter voorkoming van plaatsing in het speciale basisonderwijs voor 4 tot 6 leerlingen. Vanuit het Speciaal basisonderwijs (SBO) zijn 6 kinderen terug geplaatst naar het reguliere onderwijs. Deze terug plaatsingen waren vooral de verdienste van het onderwijs. De gemeente mede-faciliteert wel het delen van deze succesverhalen en de geleerde lessen.

- In het kader van preventie op scholen is er een werkgroep preventie gestart vanuit het bestuurlijk overleg onderwijs. Hier wordt o.a. gewerkt aan een sociale kaart voor alle scholen. Ook is er een pilot gestart met Pretty Woman, Jongerenwerk en scholen. In deze pilot vindt zowel voorlichting aan leerlingen plaats als ook deskundigheidsbevordering aan jongerenwerkers en docenten op alle VO-scholen in Houten. Zo kan er beter worden aangesloten bij de behoefte van leerlingen in Houten en wordt kennis meer lokaal geborgd.
- We ondersteunden jongeren bij een soepele overgang van onderwijs naar de arbeidsmarkt. Binnen het jongerenloket zijner in 2019 ongeveer 600 Lekstroom jongeren van 16-27 jaar ondersteund naar onderwijs en/of werk. Daarnaast worden alle schoolverlaters van het praktijkonderwijs en voortgezet onderwijs, gemiddeld 65 per jaar voor de Lekstroom, vanaf 9 maanden voordat zij school verlaten, begeleid totdat zij aangekomen zijn bij werk of participatie.
- In 2019 is gewerkt aan het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden (preventie van laaggeletterdheid). Dit heeft vorm gekregen door:
 1. Het voorbereiden van de uitbreiding van de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) naar 16 uur per week.
 2. Het geven van een extra impuls via de gemeentelijke subsidie aan de samenwerking rondom het Voorleesbeleid binnen de kinderopvang.
 3. Het vergroten van de samenwerking tussen de VVE-aanbieder, de GGDrU, CJG en de bibliotheek om de onderwijskansen van kinderen met een (Nederlandse) taalachterstand te vergroten. Er is een gezamenlijk ouderprogramma opgesteld voor 2020 en een zomerprogramma voor thuisblijvers (in 2019), waarbij er extra aandacht is besteed aan de deelneming van nieuwkomers.
 4. Doorontwikkeling van het Taalhuis Lekstroom om laaggeletterdheid in de bredere zin te bestrijden. In 2019 heeft het Taalhuis extra ingezet op digitale activiteiten en ondersteuning bij schuldhulpverlening waarbij taal- en rekenvaardigheden aan de orde zijn. Daarnaast is o.a. gestart met de praattafels (een spreekvaardigheidsactiviteit).
- Ter verdere uitvoering van het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs 2019-2020 is met de besturen van De Velduil (fusieschool Klavertje Vier/De Brug), de Van Harte school en de Montessorischool gestart met de ontwikkeling van een huisvestingsprogramma om te komen tot een renovatie en/of uitbreiding/nieuwbouw van de schoolgebouwen. Begin 2019 is daartoe aan de schoolbesturen een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. Voor de locatie van De Velduil is al een adviseur en architect ingeschakeld. Voor de locaties van Harte School en Montessori zijn adviseurs ingeschakeld.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
4.1	Aantal leerlingen dat gebruik maakt van de regeling leerlingenvervoer	Afdeling Samenleving	153	151	144	150	133
4.2	Aantal leerlingen dat binnen de regeling leerlingenvervoer gebruik maakt van openbaar vervoer	Afdeling Samenleving	11	9	6	10	6

Doel	Verklaring van afwijking
4.1	We streven naar zoveel mogelijk zelfstandigheid, waarbij o.a. ouders zelf hun kinderen brengen, of kinderen zelf zelfstandig naar school gaan. Daarnaast zien we een lichte daling in het percentage leerlingen speciaal onderwijs, wat de daling van gebruik van de regeling leerlingenvervoer kan verklaren.
4.2	Daar waar mogelijk wordt er vanuit leerlingenvervoer gestuurd op gebruik van openbaar vervoer, in het kader van zelfstandigheid. Sommige leerlingen zijn niet in staat met het openbaar vervoer te reizen.

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
4.1	We maken samenwerkingsafspraken met Jeugdgezondheidszorg, Kinderopvang, primair en voortgezet onderwijs om de doorgaande ontwikkelingslijn van kinderen optimaal te ondersteunen, die gericht zijn op de ontwikkeling naar meer inclusief onderwijs.		Vanuit het bestuurlijke lokale overleg met onderwijs zijn in 2019 werkgroepen ontstaan, opgesteld vanuit alle deelnemers. In deze werkgroepen (onder andere Inclusief onderwijs/ Doorgaande lijn) is er gewerkt aan nieuwe of verbeterde samenwerkingsafspraken. Het samenwerkingsverband Profipendi is bezig om meer grip te krijgen op de onderinstroom, zodat bij elk kind eerst bekeken gaat worden of het past binnen het reguliere onderwijs.
4.2	We ontwikkelen een Onderwijszorg Arrangement op speciaal basisonderwijs de Wissel en laten andere scholen in Houten meeprofiten van het ondersteuningsaanbod.		Het sociaal team en het CJG hebben de samenwerking met SBO de Wissel geïntensiveerd door o.a. fysieke aanwezigheid op school. Deze pilot heeft een positief vervolg gehad. Ook is er een OZA opgestart binnen een reguliere school, om plaatsing op het speciale basisonderwijs te voorkomen.

Deelprogramma Wmo

Wat hebben we bereikt?

De Transformatierichting voor de Wmo is bepaald in het Wmo Beleidskader 2015-2018. Het afgelopen jaar zijn de visies op Wmo, Jeugd en Gezondheid samen met het Programma Sociale Kracht 2017-2020 in onderlinge afstemming geëvalueerd en is een nieuwe overkoepelende Sociale Koers 2020-2023 (inclusief werk en inkomen) geschreven. Deze zal in 2020 aan de raad worden voorgelegd. De Sociale Koers bouwt voort op de ingezette transformatierichting. Hierin staat de zelfredzaamheid van inwoners centraal evenals de bewustwording bij inwoners van hun eigen preventieve rol in het deelnemen aan de maatschappij en het hanteren van een gezonde leefstijl.

In 2019 is in het licht van de Ruimtelijke Koers is gewerkt aan het meer verbinden van wonen en zorg en voorzieningen tussen het sociaal en ruimtelijk domein. Er is expertise ingebracht en dit resulteerde in inhoudelijke notities die ingaan op relevante trends en ontwikkelingen, ambities en huidige en benodigd aanbod. Deze notities gaan deel uitmaken van de Ruimtelijke Koers die in 2020 ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd. De belangrijkste ambitie vanuit het sociaal domein is het realiseren van een woonomgeving die stimuleert tot maatschappelijke deelname, beweging en ontmoeting en tot (langer) zelfstandig wonen van verschillende groepen inwoners (waaronder ouderen, mensen met mobiliteitsbeperkingen, met psychosociale of psychische kwetsbaarheid).

De uitvoering en inkoop van Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke Opvang (MO) organiseren we sinds 2015 in de U16 regio, waarin Utrecht de centrumgemeentefunctie vervult en hiervoor ook de middelen ontvangt. We staan nu aan de vooravond van de volgende fase in de decentralisatie. Elke gemeente krijgt vanaf januari 2022 zelf in fasen de verantwoordelijkheid voor Beschermd Wonen. De U16-gemeenten hebben in 2017 een regionale koers bepaald, gevolgd in 2018 door bestuurlijke afspraken ambulantisering 2019-2023 en een op de inhoudelijke koers afgestemde inkoop 2020-2023. Met het oog op de verdere decentralisatie volgt in 2020 een U16 plan met daarin de inhoudelijke en financiële afspraken tussen de 15 regiogemeenten en de centrumgemeente. In Lekstroomverband is in 2019 gewerkt aan een regionaal plan voor de periode 2020 – 2025.

In de Slim Thuis Woning op het Rond konden inwoners zich laten informeren en adviseren over domotica om langer thuis te kunnen blijven wonen. Er is in 2019 gewerkt aan de herkenbaarheid en vindbaarheid van deze modelwoning door middel van verschillende communicatie-uitingen waaronder gevelbord en aandacht via landelijke en lokale media. De bezoekersaantallen zijn in 2019 desondanks structureel laag gebleven.

Ook zijn in 2019 maatschappelijke initiatieven, waarbij mensen werken aan onderlinge samenwerking in de buurt, aangemoedigd. Bijvoorbeeld de bewonersinitiatieven, het project Sterke Buurten en Ons Fonds. Binnen de gemeente functioneerde een initiatieven team voor inwonersinitiatieven dat op een laagdrempelige manier inventariseerde wat nodig was om een initiatief tot ontwikkeling te laten

komen. Vervolgens werden hiervoor zowel intern als extern de benodigde verbindingen gelegd, zoals het bij elkaar brengen van mensen, middelen en expertise.

Vanwege de toenemende vergrijzing en daarmee kans op dementie zijn de activiteiten rond de dementievriendelijke gemeenschap waaronder het project DuurSaam in 2019 voortgezet. Met verwijzing naar het deelprogramma Gezondheid zijn voor zowel kwetsbare ouderen die thuis (blijven) wonen als ouderen die van verblijf terugkeren naar huis de gemaakt samenwerkingsafspraken geïmplementeerd. Deze ouderen hebben vaak te maken met verschillende zorg- en hulpverleners. Er wordt via DuurSaam intensiever samengewerkt tussen zorg, welzijn en sociaal team om kwetsbare ouderen integraal te ondersteunen.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

- 1 Houtense inwoners zijn betrokken bij elkaar en bij hun eigen leefomgeving.
- 2 Inwoners benutten hun eigen kracht en maken gebruik van hun sociaal netwerk.
- 3 Ondersteuning voor de meest kwetsbaren is zo licht als kan / zo zwaar als nodig en zo nabij mogelijk georganiseerd en is gericht op zelfredzaamheid.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Houtense inwoners zijn betrokken bij elkaar en bij hun eigen leefomgeving.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	Sociale samenhang in de buurt*	Monitor Sociale Kracht	6,4	6,4	6,4	6,3	6,4
1.2	Inwoners ten opzichte van de totale bevolking die vrijwilligerswerk heeft verricht in de afgelopen 12 maanden (intensief) (%)	Monitor Sociale Kracht	23%	22%	24%	25%	23%
1.3	Inwoners ten opzichte van de totale bevolking die de laatste 12 maanden hulp aan burens heeft verleend (intensief) (%)	Monitor Sociale Kracht	5%	4%	5%	7%	5%

* Betreft de combinatie tussen samenhang of cohesie in de buurt, sociale controle (eigen buurttoezicht) en de bereidheid om zich in te zetten voor de buurt (score 1-10).

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De in 2018 doorgevoerde vereenvoudiging van de subsidieregeling heeft ertoe geleid dat er meer aanvragen zijn ingediend en gehonoreerd en dat het budget van 2019 volledig is ingezet.

In het kader van het project Sterke Buurten zijn in 2019 diverse inwonersinitiatieven met succes ondersteund door het Initiatieventeam. Dit team was laagdrempelig beschikbaar voor vragen van initiatieven en inventariseerde wat nodig was om het initiatief van start te laten gaan, en/of te faciliteren.

Daarnaast werden zowel binnen de gemeente teamoverstijgend de benodigde verbindingen gelegd, als verbindingen met andere initiatieven. Dat ging om het verbinden in mensen, middelen en/of expertise. Ook zijn er twee inspiratiebijeenkomsten georganiseerd samen met inwonersinitiatieven en initiatiefversterkers (gemeente, Krachtfabriek, van Houten&co) over community building en over crowdfunding.

Het project Sterke buurten, dat in 2019 afliep, is afgesloten met een advies over de manier we inwonersinitiatieven blijvend willen ondersteunen.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	Aantal door Ons Fonds gehonoreerde initiatieven ter vergroting van de sociale cohesie en verbetering van de leefbaarheid in de buurten.	Eigen gegevens	44	36	35	45	40

Doel	Verklaring van afwijking
1.1	Het gerealiseerd aantal initiatieven is lager dan geraamd maar het totale budget is wel besteed aan een aantal gemiddeld grotere initiatieven met impact.

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
1.1	Op basis van de Startbijeenkomst 'Sterke Buurten' die in 2018 plaats heeft gevonden gaan we het 'Huis van Initiatieven' opzetten waarbij alle betrokken partijen terecht kunnen voor informatie en ondersteuning op het gebied van: juridische en financiële zaken, wegwijs binnen het gemeentelijke apparaat, vergroten van zichtbaarheid, delen van netwerken, ontmoeting en professionalisering van initiatieven en procesbegeleiding.		In januari 2019 heeft een startbijeenkomst plaatsgevonden met 4 inwonerinitiatieven (Krachtfabriek, Wereldhuis, Voedselbank, Doorgeefluik) en 2 vertegenwoordigers van het Platform Maatschappelijk Ondernemen en wethouder Kees van Dalen. Dat heeft geleid tot een verkenning van de gezamenlijke ambities door de inwonerinitiatieven en een huisvestingsconcept dat daar bij past. Het proces van het formuleren van de gezamenlijke ambities en de vertaling naar een huisvestingsconcept en locatie kost meer tijd dan verwacht.

Doelstelling 2

Inwoners benutten hun eigen kracht en maken gebruik van hun sociaal netwerk.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
2.1	Mantelzorgers t.o.v. de totale bevolking die intensief voor familie, gezin, vrienden of burens zorgt (%)	Monitor Sociale Kracht	19%	20%	20%	20%	20%
2.2	Inwoners die voor hulp of zorg terecht kunnen bij (%): Familie	Monitor Sociale Kracht	79%	80%	80%	82%	80%
2.3	Inwoners die voor hulp of zorg terecht kunnen bij (%): Vrienden/kennissen	Monitor Sociale Kracht	65%	67%	66%	69%	63%
2.4	Inwoners die voor hulp of zorg terecht kunnen bij (%): Buurtgenoten	Monitor Sociale Kracht	31%	33%	32%	35%	35%
2.5	Zelforganiserend vermogen	Monitor Sociale Kracht (score 1-10)	7,2	7,2	7,2	7,3	7,3

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- In 2019 is vanuit het Steunpunt Mantelzorg het Mantelzorgcafé verder vormgegeven. Een groep mantelzorgers komt één keer per maand bij elkaar (lotgenotencontact); het programma richt zich afwisselend op het mantelzorger zijn en op ontspanning. Het Mantelzorgcafé wordt structureel bekostigd.
- Het netwerk Mantelzorg, waarin professionals en vrijwilligers participeren, kwam twee keer bij elkaar. Tijdens de laatste bijeenkomst vertelde een mantelzorgmakelaar over haar kennis en kunde en de ondersteuning aan mantelzorgers. Het Steunpunt Mantelzorg werkt continu aan bekendheid van het Steunpunt. Doordat er ieder jaar meer mantelzorgers op de markt voor mantelzorgers afkomen, wordt bijvoorbeeld de verzendlijst voor de nieuwsbrief Mantelzorg groter en bereiken we meer mantelzorgers.
- In 2019 is gestart met de pilot mantelzorgmakelaar (van Houten&co) en de pilot mantelzorgmatch (Boogh). Mantelzorgers hebben vaak te maken met ingewikkelde regeltaken door de verschillende wetten en financieringskaders. De pilot mantelzorgmakelaar is gericht op het ondersteunen van mantelzorgers bij hun regeltaken en het voorkomen van overbelasting. De Mantelzorg Match is een vorm van respijtzorg. Door de inzet van Boogh Mantelzorg Match kan de mantelzorger hulp inschakelen van een professional of deskundige vrijwilliger, die de zorg tijdelijk overneemt. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid om zelf activiteiten te ontplooiën en om de zorgtaak even los te laten en op adem te komen. Medio 2020 volgt de eindevaluatie. Afhankelijk van de eindevaluatie wordt bekeken of structurele voortzetting mogelijk en wenselijk is.
- In de opdracht aan het Sociaal Team is opgenomen dat in de gesprekken met cliënten het Sociaal Team stimuleert dat mensen zelf meer in positie worden gebracht om hun eigen kracht te benutten bij het oplossen van de hulpvraag.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
2.1	Aantal mantelzorgwaarderingen	Gemeente	473	600	653	700	697
Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting				
2.1	Het aanbod van lotgenotencontact uitbreiden met twee nieuwe pilots voor specifieke doelgroepen (NAH, dementie).		Het aanbod van lotgenotencontact maakt sinds 2019 onderdeel uit van de structurele activiteiten van het Steunpunt Mantelzorg.				

Doelstelling 3

Ondersteuning voor de meest kwetsbaren is zo licht als kan / zo zwaar als nodig en zo nabij mogelijk georganiseerd en is gericht op zelfredzaamheid.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
3.1	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo (aantal per 1.000 inwoners) (BBV)*	CBS-Monitor / Sociaal Domein / Wmo / Sociaal Team / WSJG	29/29	28/29	28/29	30	29/31
3.2	Ik kan mij beter redden door de hulp die ik heb gekregen (Wmo) (mee eens) (%)	CEO Wmo	76%	79%	83%	78%	X**
3.3	Cliënten die de ontvangen ondersteuning passend bij de hulpvraag vinden: helemaal mee eens (%)	CEO Wmo	74%	79%	81%	82%	X**

* Dit betreft halfjaarlijkse cijfers.

** Het cliëntervaringsonderzoek Wmo over 2019 wordt in het voorjaar van 2020 uitgevoerd.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De Pilot 'Tijdelijk beschermd wonen LVB+' is in 2019 gestart. Dit is een Wmo-maatwerkvoorziening ter ondersteuning van de kwetsbare doelgroep licht verstandelijk beperkten (LVB) die tijdelijke behoefte hebben aan beschermde woonomgeving is in 2019 gestart. De evaluatie en daarna besluitvorming over vervolg is medio 2020.
- In Lekstroomverband is gewerkt aan een regionaal plan 'Op weg naar een Beschermd Thuis' in het licht van de decentralisatie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang per 2022 van centrumgemeente Utrecht naar individuele gemeenten. In dit plan wordt ingegaan op de wijze waarop vanaf 2022 uitvoering wordt gegeven aan de regionale samenwerking en aan de taken die beleidsmatig en qua uitvoering voortkomen uit deze verdere decentralisatie. Dit regionaal plan wordt begin 2020 ter besluitvorming voorgelegd aan de colleges van de vijf Lekstroomgemeenten.
- In 2019 is de lokale pilot outreachende begeleiding geëvalueerd. Daaruit bleek onder andere dat door een vroegtijdige inzet van hulpverlening het aantal meldingen van zorg en overlast (bij het meldpunt van de GGD) sterk verminderde. De outreachende hulpverlening wordt vanaf 2020 structureel bekostigd.
- Er is in 2019 gewerkt aan de herkenbaarheid en vindbaarheid van de Slim Thuis Woning op Het Rond waar inwoners zich konden laten informeren en adviseren over domotica om langer thuis te kunnen blijven wonen. In februari 2019 zijn raamstickers en een gevelbord aangebracht, zodat mensen de woning beter konden vinden. In een uitzending van SBS6 is de Slim Thuis Woning verwerkt om publicitaire aandacht te geven evenals in de lokale media. Ook werd de Slim Thuis Woning opengesteld tijdens de plantjesmarkt op 26 mei 2019 op het Rond. Er werd de hele dag geflyerd en bezoekers kregen een plantje. 🌱 Dit leverde die dag een kleine 70 bezoekers op. In mei 2019 zijn ook alle Houtense burgerinitiatieven benaderd, die iets hebben met het thema veiligheid, duurzaamheid of comfort, om verbreding op te zoeken. Hier bleek geen interesse om initiatief te nemen met/vanuit Slim Thuis Woning. De bezoekersaantallen zijn in 2019 desondanks structureel laag gebleven.
- De pilot Slim Thuis Woning is in september 2019 geëvalueerd. Hieruit werd geconcludeerd dat dit middel onvoldoende aansluit bij de vragen van en behoeften van inwoners om langer zelfstandig te kunnen blijven wonen. De Slim Thuis Woning is in het najaar 2019 gesloten. Vanaf eind 2019 is met samenwerkingspartners nagedacht over manieren waarop meer bewustwording rondom het gebruik van technologische hulpmiddelen voor het langer zelfstandig thuis wonen kan worden gecreëerd. Dit moet begin 2020 resulteren in een advies.
- In 2019 zijn de voorbereidingen gestart van een pilot digitale sloten in samenwerking met Viveste en zorgaanbieders. Met deze sloten wordt op een veilige manier toegang geregeld voor thuiszorg, personenalarmering en planbare zorg bij met name ouderen.
- Met verwijzing naar het deelprogramma Gezondheid is in 2019 in samenwerking met ketenpartners van DuurSaam gewerkt aan een integrale ondersteuning van kwetsbare

ouderen. Voor zowel kwetsbare ouderen die thuis (blijven) wonen als ouderen die van verblijf terugkeren naar huis zijn de gemaakte samenwerkingsafspraken geïmplementeerd. Deze ouderen hebben vaak te maken met verschillende zorg- en hulpverleners. Er wordt via DuurSaam intensiever samengewerkt tussen zorg, welzijn en sociaal team om kwetsbare ouderen integraler te ondersteunen.

- In 2019 is een regionale projectgroep zorgfraude Jeugd & Wmo gestart. De eerste verkenning heeft plaatsgevonden en in 2020 zal verdere besluitvorming plaatsvinden.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
3.1	De pilots 'Tijdelijk beschermd wonen LVB' en 'Outreachinge hulpverlening' worden in 2019 geëvalueerd waarbij de resultaten worden gebruikt voor verbetering van de ondersteuning en ontwerp van mogelijke structurele invulling.		De evaluatie van de Pilot 'Tijdelijk beschermd wonen LVB+' als Wmo-maatwerkvoorziening, ter ondersteuning aan de kwetsbare doelgroep licht verstandelijk beperkten (LVB) die tijdelijke behoefte hebben aan beschermde woonomgeving, heeft niet in 2019 plaatsgevonden. De voorbereiding heeft langer geduurd dan oorspronkelijk gepland. De evaluatie en daarna besluitvorming over vervolg van de pilot zijn medio 2020. Outreachinge hulpverlening' is in december 2019 geëvalueerd en voor 2020 zijn er structureel financiën voor opgenomen.
3.2	We voeren het eind 2018 opgestelde communicatieplan van de Slim Thuis Woning uit met als doel om bewustwording rondom het langer zelfstandig wonen onder inwoners te vergroten.		Het communicatieplan is uitgevoerd; er is in 2019 gewerkt aan de herkenbaarheid en vindbaarheid van de Slim Thuis Woning door middel van verschillende communicatie-uitingen waaronder gevelbord en aandacht via landelijke en lokale media. Ook werd de Slim Thuis Woning opengesteld tijdens de plantjesmarkt op 26 mei 2019 op het Rond. Dit leverde die dag een kleine 70 bezoekers op. De bezoekersaantallen zijn in 2019 desondanks structureel laag gebleven.
3.3	De Slim Thuis Woning is naast de reguliere openingstijden ook geopend tijdens evenementen waar op inhoudsniveau een relatie te vinden is. Denk hierbij aan de activiteitenmarkt, proeftuinparade, bijeenkomsten over zorg en welzijn, etc.		Naast de reguliere openingstijden is de Slim Thuis Woning ook op andere tijden open geweest, waaronder tijdens de jaarlijkse plantjesmarkt en om groepen (op aanvraag) in de gelegenheid te stellen de Slim Thuis Woning te bezoeken (o.a. Seniorenweb, zorginstellingen en onderwijs).
3.4	We geven uitvoering aan het in 2018 opgestelde plan om in Lekstroom verband zorgfraude te bestrijden.		In 2019 is een regionale projectgroep zorgfraude Jeugd&Wmo gestart. De eerste verkenning heeft plaatsgevonden en in 2020 zal verdere besluitvorming plaatsvinden.

Deelprogramma Werk

Wat hebben we bereikt?

In 2019 is de Houtense Werktafel doorontwikkeld. De medewerkers van WIL die verantwoordelijk zijn voor de dienstverlening op het gebied van werk, werken samen met de matchmakers van de Houtense Werktafel in het gemeentehuis van Houten. Zo is er één dienstverlening op het gebied van werk voor alle inwoners van Houten; de dienstverlening van de Houtense Werktafel. Er werden intensief gesprekken gevoerd met alle inwoners met een uitkering en/of met een vraag naar meer meedoen in de samenleving. In het najaar van 2019 zijn de gesprekken gestart met de inwoners met een uitkering waar al lang geen contact meer was geweest. Het gaat om een groep van 240 inwoners die ontheven waren van de arbeidsverplichting. In 2019 zijn 40 inwoners daarvan gesproken en is in kaart gebracht wat hun mogelijkheden zijn. Sommige inwoners hadden al een vrijwilligersplek en dat was het maximaal haalbare. Voor ongeveer 10 inwoners van de 40 inwoners was het maximaal haalbare nog niet gehaald. Deze inwoners worden begeleid om dit wel voor elkaar te krijgen. In 2020

worden de overige 200 inwoners gesproken en wordt geprobeerd om alle inwoners hun eigen capaciteiten te laten benutten.

In 2019 is er geïnvesteerd in de samenwerking met het Sociaal Team en organisaties als Lister, van Houten&co en Stichting Leergeld. Voor alle partijen is er duidelijkheid gecreëerd rondom verantwoordelijkheden. Daarnaast wordt er zodanig samengewerkt dat alle partijen, met hun eigen expertise, de juiste taken uitvoeren. De organisaties hebben elkaar beter weten te vinden in 2019 en zo zijn er duidelijkere afspraken op papier gezet waardoor de inwoner ook weet met welke vraag men bij welke organisatie terecht kan. Tevens wordt er door de professionals van de verschillende organisaties vaker contact gezocht, zodat de inwoners een oplossing krijgen die door alle professionals waarmee zij te maken hebben wordt onderschreven.

De pilot voor volledige ontschotte dienstverlening vanuit eigen regie van de inwoner: "de Houtense Werkplaats", die in 2019 had moeten starten, is niet gestart. Wel zijn alle voorbereidingen getroffen zodat de Houtense Werkplaats begin 2020 kan worden gestart. De Hogeschool Utrecht heeft in 2019 meegedacht over de inrichting hiervan. Tevens heeft deelname aan het Europese project CoSIE ervoor gezorgd dat we pilots zijn gestart waarin we dienstverlening voor de Houtense inwoners hebben verbeterd. Een voorbeeld hiervan is de ontwikkeling van een inlooploket voor Eritrese statushouders voor al hun vragen rondom werk en inkomen. Dit is een van de projecten die een betere match tot stand moet brengen tussen werkzoekenden en werkgevers.

In 2019 is er ook een nieuwe projectleider gestart bij de Houtense Werktafel. Deze heeft eerst intern ervoor gezorgd dat alle medewerkers meer klanten zijn gaan spreken en dat de dienstverlening beter op elkaar aansluit. Hierbij zijn ook een aantal projecten tot stand gekomen met ondernemers in Houten om zo een match tot stand te brengen. Voorbeelden hiervan zijn het Brede Bos, samenwerking met SVO voor opleiding werken in de Horeca en trainingen in samenwerking met Brugzit waardoor statushouders de volgende stap kunnen maken richting betaald werk. Daarbij zijn de plaatsingen op betaald en onbetaald werk voor de inwoners van Houten doorgegaan en presteert Houten ten opzichte van regiogemeentes hier nog steeds bovengemiddeld goed.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

- 1 Participatie door betaald werk.
- 2 Participatie door onbetaalde inzet.
- 3 Behoud en groei van een gedifferentieerd aanbod van de werkgelegenheid.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Participatie door betaald werk.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 1.000 inwoners 15-65 jaar) (BBV)	CBS-participatiewet	18,4/19,4	21,9/27,7	27,6*	25	nmb
1.2	Banen (per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar) (BBV)	LISA	721,9	732,9	727,7	740	736,4
1.3	Werkloze jongeren (%) 16 t/m 22 jaar (BBV)	CBS	1%	2%	1%	0,50%	nmb

* Dit betreft 1e halfjaar 2018.

Betrokkenheid verbonden partijen

Op basis van de uitkomst van de heroriëntatie op de opdracht aan WIL wordt er een nieuwe bestuursopdracht aan WIL voor de periode 2020-2022 afgegeven met daarin afspraken over inhoud, overlegstructuren, perspectieven, financiën en te realiseren maatschappelijke effecten. Uiteindelijk zal een gezamenlijk voorstel gemaakt worden voor aanpassing van de kaders van de Gemeenschappelijke Regeling WIL. Dit is ondersteunend aan de beweging die we maken in het kader van de lokale agenda werk en de lijn die we met de Houtense Werktafel volgen. In 2019 is een begin gemaakt met de Innovatieagenda, waarin alle gemeentes lokaal experimenteren met een andere dienstverlening van WIL. Eind 2020 / begin 2021 wordt dit geëvalueerd en zal dit tot bovenstaande verandering van afspraken en kaders met WIL leiden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2019 is de Houtense Werktafel verder voortgezet. Projecten als het Brede Bos, Sportief Netwerk, samenwerking met van Houten&Co en Brugzit zijn voortgezet. Tevens heeft er veel interne ontwikkeling plaatsgevonden, waardoor veel meer inwoners zijn gesproken en in kaart is gebracht wat de mogelijkheden zijn van deze inwoners. Door goede begeleiding is eind 2019 geïnvesteerd op het benutten van deze mogelijkheden. Dit is ook goed geregistreerd in het systeem. Hierdoor kon beter worden ingeschat welke projecten aansluiten bij de mogelijkheden en kansen van de inwoners.

Op deze manier is onder meer een nieuwe samenwerking aangegaan met Brugzit om ook vrouwen meer aan te spreken en te begeleiden naar werk. 15 inwoners zijn hiervoor klaargestoomd richting betaald werk en 5 voor een werkervaringsplek. Een aantal hiervan zijn ook al ingevuld, voor de overige inwoners worden nog plekken gezocht in 2020.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	Totaal aan plaatsingen WIL*	Kwartaalgegevens WIL	738	825	899	800	838
1.2	Aantal plaatsingen m.b.v. Social Return On Investment (SROI)*	Kwartaalrapportage WIL	48	42	97	75	40
1.3	Aantal ingevulde garantiebannen*	Kwartaalrapportage WIL	14	126	23	140***	nmb
1.4	Realisatie aantal plekken beschut werk*	Kwartaalrapportage WIL	X	X	2	X***	1

* WIL cijfers zijn Lekstroombreed.

** Dit is een raming op Lekstroomniveau.

*** Er werd geen raming afgegeven vanwege verwachte wijziging in de wet.

Doel	Verklaring van afwijking
1.2	Alleen in het eerste half jaar zijn cijfers over SROI gerapporteerd. Na het eerste half jaar zijn deze in het totaal aantal plaatsingen meegenomen en kan dit niet meer gerapporteerd worden.
1.4	Er zijn 5 indicaties beschut werk afgegeven. Alle 5 inwoners zijn goed in beeld en daar is intensief contact mee. 3 zitten in een diagnostisch traject om te verkennen wat ze wel en niet kunnen. 1 is betaald aan het werk via Werkwijs. En de andere inwoner zit in een proefplaatsing en werkt dus met behoud van uitkering. Indien dat goed gaat wordt de plek omgezet in een betaalde baan.

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
1.1	In 2019 wordt een start gemaakt met een lokale pilot werk: er is een plan van aanpak, er is een multidisciplinair team geformeerd, dat maximaal 20 inwoners vanuit het eigen perspectief ondersteund naar participatie.		Er is in 2019 geen start gemaakt met de pilot van de Houtense Werkplaats. Zowel de interne organisatorische voorbereidingen, als het voorbereiden van de pilot en het scheppen van de randvoorwaarden kosten ook meer tijd dan gedacht. De voorbereidingen zijn eind 2019 afgerond en de pilot wordt begin 2020 gestart.

Doelstelling 2

Participatie door onbetaalde inzet.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
2.1	Aantal plaatsingen inwoners Houten op betaald en onbetaald werk	Rapportage 4e kwartaal WIL	88	146	229	146	192

Doel	Verklaring van afwijking
2.1	Het aantal plaatsingen voor Houten lijkt iets minder dan in 2018. Een deel komt dit doordat van 70 plaatsingen die bovenregionaal zijn gedaan, nog niet kan worden vastgesteld uit welke gemeente die inwoners komen. Hierdoor zal het ongeveer uitkomen op hetzelfde aantal als 2018. Er was geraamd op iets minder, omdat de verwachting was met het overstappen naar het lokale werkteam voor de WIL werkcoaches dat dit ook tijd/investering intern zou kosten, waardoor het aantal plaatsingen iets zou achterblijven.

Betrokkenheid verbonden partijen

Er wordt samen gewerkt met de WIL. In 2019 is het team "de Houtense Werktafel" dat werkzaamheden richting werk uitvoert voor de inwoners van Houten, volledig gaan werken vanuit het gemeentehuis van Houten. Dit team is voor een belangrijk deel bezet door medewerkers van WIL.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2019 is een nieuwe aanpak gestart om de inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt te spreken en motiveren richting (on)betaalde arbeid/participatie in de samenleving. Hiervoor zijn 40 inwoners reeds gesproken en staan nog 200 gesprekken gepland begin 2020. Een aantal inwoners had al vrijwilligerswerk. Een aantal inwoners had dit nog niet en deze zijn individueel begeleid naar een passende plek. Sommige zijn hierdoor gestart in een werkervaringsplek, anderen worden sociaal weer geactiveerd en werknemersvaardigheden geleerd in het Brede Bos en voor een enkeling kon part-time werk worden gevonden. Voor een aantal inwoners wordt nog een passende plek gezocht. Samen met het Sociaal team, Lister, van Houten&Co en andere ketenpartners is in 2019 overlegd welke oplossing de inwoner het meeste helpt.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
2.1	We hebben de participatiemogelijkheden geïnventariseerd van 10% van de klanten uit klantgroep 4 die we in beeld hebben.		

Doelstelling 3

Behoud en groei van een gedifferentieerd aanbod van de werkgelegenheid.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
3.1	Vestigingen van bedrijven per 1000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar (BBV)	LISA	140	142	148	140	154,9
3.2	Netto-arbeidsparticipatie van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking (%) (BBV)	CBS Arbeidsdeelname	72,2%	73,2%	73,6%	74%	nmb
3.3	Funciemenging (%) (BBV)*	LISA	54,3%	54,7%	54,5%	55%	54,5%

* De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen woningen en banen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Samen met de overkoepelende organisatie Ondernemend Houten is aandacht besteed aan collectieve bedrijfsterreinbeveiliging, aanleg van glasvezel op de bedrijventerreinen, realiseren van zonnepanelen op bedrijfsdaken en het samenbrengen van gevestigde bedrijven per bedrijfsterrein. Er zijn diverse bedrijfsbezoeken afgelegd waarbij specifiek aandacht is geschonken aan techniekonderwijs en arbeidsparticipatie. Hiermee worden randvoorwaarden voor een gunstig vestigingsklimaat nagestreefd waarmee Houten zich kan onderscheiden in de markt.

De gemeente Houten heeft wederom deelgenomen aan de beurs Provada, in samenwerking met de andere gemeenten van de regio Utrecht. Hiermee wordt Houten onder de aandacht gebracht van potentiële investeerders.

Prestatie-indicatoren

Voor deze doelstelling is geen prestatie-indicator opgenomen.

Deelprogramma Inkomen

Wat hebben we bereikt?

Het vangnet dat wij bieden ondersteunt mensen, zodat ze zelf kunnen werken aan het verbeteren van hun perspectief. Met het aanbod van schuldhulpverlening door WIL en begeleiding door lokale ketenpartners zijn inwoners ondersteund. Het gemiddelde schuldbedrag is het laatste jaar sterk gedaald. Deelname aan sport en cultuur door volwassenen en kinderen is toegenomen, o.a. door meer gebruik van de U-Pas en inzet Stichting Leergeld en Jeugdfonds Sport & Cultuur.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

- 1 Het voorkomen dat inwoners van Houten in armoede komen.
- 2 Het beperken van de gevolgen van armoede.
- 3 Het ondersteunen en ontwikkelen van vaardigheden gericht op herstel uit armoede.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Het voorkomen dat inwoners van Houten in armoede komen.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	Financiële zelfredzaamheid	Monitor Sociale Kracht	7,6	7,6	7,7	7,7	7,8
1.2	Mensen die aangeven financieel (zeer) moeilijk rond te komen (%)	Monitor Sociale Kracht	4%	4%	4%	3%	3%
1.3	Het gemiddelde schuldbedrag bij inwoners dat zich meldt bij Schuldhelpverlening WIL*	Kwartaalrapportage WIL	€38.775	€48.377	€32.814	€40.000	€ 33.536
1.4	Kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen (%) (BBV)	CBS	3%	3%	3%	3%	nbn

* Het gemiddelde schuldbedrag heeft betrekking op de Lekstroom-gemeenten; gegevens van gemeente Houten zijn niet beschikbaar

Doel	Verklaring van afwijking
1.3	Er is ingezet op meer bekendheid van schuldhelpverlening door WIL. Mogelijk heeft dit ertoe geleid dat inwoners met schulden eerder een beroep doen op WIL.

Betrokkenheid verbonden partijen

Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) voert voor inwoners van Houten de professionele schuldhelpverlening uit. Zij speelt een belangrijke rol in armoedepreventie. Door middel van het project Vindplaats schulden (VPS) worden inwoners met (nog) kleine schulden vanuit schuldhelpverlening de helpende hand geboden. Ook biedt WIL budgettering cursussen. Naast WIL werken we in het kader van preventie steeds meer samen met lokale partners, waaronder Schuldhelpmaatjes, Stichting Leergeld Houten en Viveste. Alle partners zijn op de hoogte van de verschillende organisaties en regelingen en kunnen hierin waar nodig de inwoner ondersteunen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Stichting Budgethelp Houten, voorheen Schuldhelpmaatjes Houten, heeft meer inwoners ondersteund om uit de armoede te komen. Het aantal vrijwilligers is toegenomen, waardoor meer "maatjes" gekoppeld konden worden. Er is gewerkt aan meer bekendheid. o.a. door het ontwikkelen van een folder.
- Stichting Leergeld Houten heeft via subsidieverstrekingen en andere financiële bronnen de organisatie verder kunnen versterken. Er zijn meer vrijwilligers betrokken, waardoor het aantal activiteiten en diensten is toegenomen. Hierdoor heeft de stichting mogelijkheden gekregen om meer kinderen in armoede via maatwerkoplossingen kansen te geven, die daardoor ook kunnen deelnemen aan binnen- en buitenschoolse activiteiten.
- Jeugdfonds Sport & Cultuur heeft veel aandacht besteed aan publiciteit. Hierdoor zijn meer inwoners bekend geraakt met de mogelijkheden om dit fonds kinderen in armoede te laten deelnemen aan sport- en cultuuractiviteiten.
- Binnen de schuldhelpverlening heeft WIL aandacht besteed aan preventie en vroegsignalering, waardoor al in een vroeg stadium hulp kan worden geboden bij het budgetbeheer en zo toename van schulden kan worden voorkomen.
- WIL heeft haar budgetcursus verbeterd waardoor inwoners beter kunnen worden geholpen bij het budgetbeheer.
- WIL onderhoudt periodiek contact met Stichting Budgethelp over de samenwerking en afstemming, o.a. over budgetbeheer.
- Het Taalhuis bereikt steeds meer mensen door grotere bekendheid, wat leidt tot steeds groter bereik in het bestrijden van laaggeletterdheid en het ontwikkelen van digitale vaardigheden.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	Het aantal doorverwijzingen vanuit partners bij (beginnende) schulden naar Schuldhelpverlening bij WIL en Schuldhelpmaatjes*	Schuldhelpverlening WIL en Schuldhelpmaatje	X	X	X	0-meting	16

* Nieuwe indicator werd voorheen niet bijgehouden. In 2019 werd er een 0-meting gedaan.

Doel	Verklaring van afwijking
1.1	Door WIL worden geen gegevens bijgehouden van het aantal doorverwijzingen vanuit partners bij (beginnende) schulden naar SHV. St. Budgethulp (Schuldhelpmaatje) ontving 16 doorverwijzingen.

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
1.1	In samenwerking met partners wordt voor iedere risicogroep uit het armoedebeleid een passende informatie tool met betrekking tot grip op geld ontwikkeld en verspreid.		In 2019 is een start gemaakt in samenwerking met partners om een passende informatievoorziening in te zetten voor de risicogroepen binnen het armoedebeleid.

Doelstelling 2

Het beperken van de gevolgen van armoede.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
2.1	Aantal huishoudens met 110% van het sociaal minimum-inkomen	Minima scan Stimulanz	1.230	1.287	1.148	1.350	X*
2.2	Aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners (BBV)**	CBS- Participatiewet WIL	18,3/19,7	20,7/20,7	20,5/19,5	20,0	18,7
2.3	Bijstandsvolume Houten	Kwartaalrapportage bijstandsvolume WIL	571	589	560	590	533
2.4	Aantal volwassenen in het bezit van een U-pas***	U-pas uitvoerder (Intermediad)	1.300	1.373	1241	1.350	1.597
2.5	Aantal volwassenen met een U-pas dat participeert in sport of cultuur	U-pas uitvoerder (Intermediad)	147	235	324	300	400
2.6	Gebruik CZM (%)****	WIL begroting	41,1%	40%	44%	42%	41%

* Cijfers zijn niet beschikbaar. De Minima scan van Stimulanz wordt in deze regio niet meer ingekocht.

** Het betreft halfjaarlijkse cijfers.

*** De U-pas loopt van 1 juli tot 1 juli. Cijfers zijn per afsluiting U-pas jaar en geeft dus het maximum aantal deelnemers.

**** Collectieve zorgverzekering minima.

Doel	Verklaring van afwijking
2.3	De daling van het bijstandsvolume vanaf 2017 heeft doorgezet in 2019. Door de inzet van de Houtense Werktafel zijn inwoners geholpen om uit de bijstand te komen. Ook heeft het aantrekken van de arbeidsmarkt ten gevolge van de economische ontwikkeling hieraan mogelijk bijgedragen.
2.4	Toename aantal pashouders o.a. door meer grotere bekendheid U-pas en meer publiciteit, waardoor meer mensen een U-pas bezitten.

2.5	Door meer PR is de bekendheid van de U-pas en het gebruik daarvan toegenomen.
-----	---

Betrokkenheid verbonden partijen

WIL biedt door middel van het verstrekken van bijstandsuitkeringen en schuldhelpverlening een vangnet voor klanten, waaruit WIL ze zo snel mogelijk weer wil laten opveren. De grote uitdaging is daarbij aansluiting te vinden bij de leefwereld van mensen. Mensen die dat echt nodig hebben, krijgen de middelen die nodig zijn om in hun bestaan te voorzien, binnen de financiële kaders die zijn gesteld. Daarbij probeert WIL- ook met de inzet van digitale middelen - snel het recht hierop vast te stellen. Vanuit deze positie zetten zij mensen in hun kracht, zodat ze gericht werk kunnen maken van hun eigen perspectief.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De U-pas heeft voor de pas-gebruiker een overzichtelijk portal waar zij snel een goed overzicht hebben van het aanbod waarvan gebruik gemaakt kan worden. Tevens is informatie te vinden over acties en het beschikbare budget. De voorlichting over de mogelijkheden van de U-pas heeft veel extra aandacht gekregen, waardoor meer inwoners bekend zijn geraakt met de U-pas en het bezit van het aantal passen is toegenomen.
- In 2019 is in Lekstroom-verband gezocht naar een nieuwe aanbieder voor de collectieve zorgverzekering (CZM), nadat Menzis had aangegeven hiermee te willen stoppen. De CZM maakt als regeling deel uit van het gemeentelijk minimabeleid/armoedebelief en wordt vanaf 1 januari 2020 aangeboden door VGZ. Deze zgn. gemeentepolis is een collectieve zorgverzekering voor mensen met een laag inkomen, chronische ziekte of beperking. Hiermee wordt inwoners in armoede en in een financieel kwetsbare positie toegang geboden tot goede en betaalbare zorg.
- De dienstverlening van WIL, bestaande uit het verstrekken van uitkeringen, schuldhelpverlening en het aanbieden van minimaregelingen is erop gericht zo veel mogelijk maatwerk te leveren aan inwoners zodat ze tijdig de juiste ondersteuning krijgen.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
2.1	Gemiddelde doorlooptijd aanvragen levensonderhoud Participatiewet in dagen	Kwartaalrapportage WIL (KPI 1.6)	23	27	28	25	26
2.2	Gemiddelde doorlooptijd aanvragen bijzondere bijstand*	Kwartaalrapportage WIL (KPI 9.2)	59	67	72,5	45	52

* Het realisatiecijfer is een gemiddeld over Q1 t/m Q3.

Doel	Verklaring van afwijking
2.2	Door de inzet van extra personeel bij WIL is grote vooruitgang geboekt bij het verbeteren van de doorlooptijd. WIL streeft naar verdere verbetering van de doorlooptijd.

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
2.1	Partners nemen deel aan kennis bijeenkomsten m.b.t. signaleren, gesprekstechniek en gedragsverandering, gericht op ondersteunen van de inwoner.		Scholing en kennisbijeenkomsten zijn een continue proces in de aanpak. In Q4 2019 vonden de eerste gesprekken plaats met de ketenpartners met als doel kennis en ervaring te delen. In 2020 zullen met ketenpartners drie hoofdthema's worden uitgewerkt t.w. communicatie, bekend en toegankelijker maken van de regelingen en onderlinge samenwerking met ook aandacht voor gedragsgerichte ondersteuning van inwoners met schulden en/of in armoede.

Doelstelling 3

Het ondersteunen en ontwikkelen van vaardigheden gericht op herstel uit armoede.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
3.1	Aantal kinderen dat participeert in sport of cultuur met behulp van het Jeugdfonds Sport & Cultuur	Jaarverslag Jeugdfonds Sport & Cultuur	89	116*	203	190	266
3.2	Aantal kinderen dat een aanvraag heeft ingediend bij Stichting Leergeld Houten	Jaarstukken Stichting Leergeld	37**	118	331	300	517

* Jeugdfonds Cultuur is per 1 september 2017 gestart in Houten.

** Stichting Leergeld Houten is gestart per 1 september 2016.

Doel	Verklaring van afwijking
3.1	Door meer publiciteit is de bekendheid van Jeugdfonds Sport en Cultuur toegenomen, waardoor meer kinderen werden bereikt.
3.2	Stichting Leergeld heeft veel aandacht besteed aan PR, waardoor meer (ouders van) kinderen een aanvraag hebben ingediend.

Betrokkenheid verbonden partijen

Verschillende partners zijn betrokken bij het ondersteunen en ontwikkelen van vaardigheden van inwoners om uit armoede te komen. Met betrekking tot volwassen inwoners bieden WIL en het Taalhuis gerichte cursussen en ondersteunen en stimuleren instanties als Schuldhulpmaatjes en Infosprekuren inwoners om naar vermogen zelfredzaam te worden.

Met betrekking tot kinderen in armoede in Houten bieden de U-pas, het Jeugdfonds Sport & Cultuur en Stichting Leergeld Houten mogelijkheden aan om deel te blijven nemen aan sport, cultuur en activiteiten op en buiten school zodat het kind zich kan (blijven) ontwikkelen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Door goede afstemming en nauwe samenwerking tussen Stichting Leergeld, Jeugdfonds Sport & Cultuur en de U-pas is een goed aanbod voor kinderen in armoede beschikbaar. Zowel Stichting Leergeld, U-pas als Jeugdfonds Sport & Cultuur heeft veel aandacht besteed aan publiciteit. Hierdoor is de bekendheid bij de inwoners toegenomen en hebben meer kinderen in armoede gebruik gemaakt van de geboden maatwerkoplossingen, waardoor ook zij mee kunnen (blijven) doen aan binnen- en buitenschoolse activiteiten en sport en cultuur.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
3.1	Het aantal inwoners dat laagdrempelig gebruik maakt van cursussen op het gebied van taal- en digivaardigheden*	Taalhuis	X	38	235	X**	448
3.2	Aantal kinderen met een U-pas***	U-pas uitvoerder (Intermediad)	543	568	672	590	828

* Er is sprake van laagdrempelig gebruik wanneer met kwijtschelding van de eigen bijdrage wordt deelgenomen.

** Raming nog niet mogelijk wegens ontbreken realisatie cijfers (Taalhuis Houten is september 2017 gestart).

*** De U-pas loopt van 1 juli tot 1 juli. Cijfers zijn per afsluiting U-pas jaar en geeft dus het maximum aantal deelnemers.

Doel	Verklaring van afwijking
3.2	Toename aantal pashouders o.a. door meer publiciteit waardoor de bekendheid van de U-pas is toegenomen en het aantal kinderen met U-Pas is gestegen.

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
3.1	De gemeente brengt met de U-pas, Jeugdfonds Sport & Cultuur en Stichting Leergeld Houten de behoefte van kinderen op het gebied van sport, cultuur en activiteiten binnen en buiten school in kaart en biedt op alle vlakken een gevarieerd aanbod aan.		In 2019 zijn Stichting Leergeld, Jeugdfonds Sport & Cultuur en de U-pas gestart met het in kaart brengen van de behoefte van kinderen op gebied van sport, cultuur en activiteiten binnen en buiten school. Een van de doelstellingen is de behoefte van kinderen nader uit vragen zodat er beter zicht ontstaat wat en welk samenhangend aanbod nodig is.

Deelprogramma Sport & gezondheid

Wat hebben we bereikt?

We hebben in 2019 stappen gezet in het verbeteren van een gezonde leefstijl. Dat hebben we gedaan door de sport- en beweegfaciliteiten te verbeteren en te vergroten. Hiermee maken we het sporten en bewegen aantrekkelijker en bereiken we meer inwoners. Bij het organiseren van een balustraining in de wijk te waar ouderen wonen, hebben we 25 ouderen bereikt. Daarnaast is er een Houtense atletiekvereniging opgericht. Ook hebben we kilometer markering aangebracht op paden, waardoor hardlopen aantrekkelijker wordt gemaakt.

Met onze ketenpartners zijn activiteiten en projecten uitgevoerd gericht op meer bewegen, tegengaan van eenzaamheid, gezonder eten en drinken en verantwoord omgaan met genotmiddelen. De resultaten worden met de gezondheidsmonitor 2020 zichtbaar. We hebben bijvoorbeeld de mobiliteit van ouderen vergroot met de tweede electrocar, zodat inwoners met een beperkte mobiliteit kunnen deelnemen aan de maatschappij; de electrocar maakt ongeveer 9.000 ritten per jaar. En we hebben op twee momenten een ouderavond over genotmiddelen en opvoeden georganiseerd en daarmee ongeveer 80 ouders bereikt.

De GGDrU onderzoekt om de vier jaar hoe het staat met de gezondheid van onze inwoners. Het eerstvolgende onderzoek zal in 2020 plaatsvinden. Dat betekent dat we in 2021 kunnen rapporteren over de resultaten op de opgenomen indicatoren. De monitor Sociale Kracht laat een positieve trend zien.

Hetzelfde geldt voor het verbeteren van het signaleren en ondersteunen van kwetsbare inwoners. Daar is met ketenpartners actief op ingezet. Dat heeft geresulteerd in samenwerkingsafspraken tussen professionals, getrainde vrijwilligers en professionals en meer inwoners die naar elkaar omkijken.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

- 1 Houtenaren hebben een gezonde leefstijl, zijn zich bewust van de invloed die zij kunnen hebben op hun gezondheid en worden gestimuleerd om deze verantwoordelijkheid zelf te nemen waardoor ze beter toegerust zijn om de uitdagingen van het leven te hanteren en daar zelf de regie over te voeren.
- 2 Inwoners voldoen aan de Norm gezond Bewegen.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Houtenaren hebben een gezonde leefstijl, zijn zich bewust van de invloed die zij kunnen hebben op hun gezondheid en worden gestimuleerd om deze verantwoordelijkheid zelf te nemen waardoor ze beter toegerust zijn om de uitdagingen van het leven te hanteren en daar zelf de regie over te voeren.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	Mate van eenzaamheid*	Monitor Sociale Kracht	8,2	8,3	8,4	8,3	8,6
1.2	Inwoners met overgewicht inclusief obesitas: 2-3 jarigen (%)**	GGDrU	7%	7%	7%	7%	nbn
1.3	Inwoners met overgewicht inclusief obesitas: 5-6 jarigen (%)**	GGDrU	6%	6%	6%	5%	nbn
1.4	Inwoners met overgewicht inclusief obesitas: 10-11 jarigen (%)**	GGDrU	10%	10%	nbn	8%	nbn
1.5	Inwoners met overgewicht inclusief obesitas: 13-14 jarigen (%)**	GGDrU	10%	11%	10%	8%	nbn
1.6	Inwoners die (bijna) geen problemen ervaren met zijn psychische gezondheid (%)	Monitor Sociale Kracht	87%	86%	86%	84%	88%
1.7	Inwoners die (bijna) geen problemen ervaren met zijn lichamelijke gezondheid (%)	Monitor Sociale Kracht	79%	78%	78%	77%	77%

* Hoe hoger het getal (1-10), hoe minder eenzaamheid.

** De overgewichtcijfers over een rapportagejaar betreffen het gemiddelde percentage over twee schooljaren. Voorbeeld: de percentages voor 2017 betreffen de gemiddelde percentages over schooljaren 2016-2017 en 2017-2018

Betrokkenheid verbonden partijen

Verbonden partij GGDrU

De GGDrU levert een bijdrage aan het bevorderen van een gezonde bevolking door middel van onderzoek, advies en ondersteuning. In samenwerking met gemeenten werkt de GGDrU aan thema's als alcohol, drugs, roken, weerbaarheid, overgewicht, bewegen, voeding, seksuele ontwikkeling, eenzaamheid en depressie. Samen met andere partijen zoals gezondheidszorgorganisaties, scholen en sportorganisaties, investeert de GGDrU in preventie. Op basis van de onderzoeken die de GGDrU uitvoert, geeft de GGDrU richting aan het vormen van beleid binnen de gemeente op diverse vlakken. Houten richt zich bijvoorbeeld op de thema's psychosociale gezondheid, gezond gewicht en bewegen en preventie ten aanzien van het gebruik van genotmiddelen. De GGDrU brengt de gezondheidssituatie van wijken en buurten in kaart en adviseert gemeenten over een effectieve integrale aanpak. Daarnaast coördineert de GGDrU preventieprogramma's en -projecten, legt verbindingen tussen partijen op het terrein van gezondheidsbevordering en adviseert en ondersteunt scholen.

In 2019 is voor de monitor jeugd (12-18 jaar) de schriftelijke uitvraag gedaan; voor de zomer van 2020 komen de resultaten beschikbaar. Tevens zijn voorbereidingen getroffen voor een nieuwe monitor jong volwassenen (16-25 jaar). Afgelopen schooljaar is tevens een monitoronderzoek uitgevoerd naar de gezondheid en leefstijl van kinderen van groep 7.

Het GGID heeft in 2019 vertraging opgelopen, in 2020 wordt de oplevering verwacht. De extra kosten die hiermee gemoeid zijn worden binnen het bestaande financieel kader en de begroting van de GGD opgelost.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben samen met ketenpartners gewerkt aan het propageren van een gezonde leefstijl. Zo stelden we begin 2019 een nieuw plan van aanpak JOGG op. In 2019 is verder vooral geïnvesteerd in het stimuleren van sport en bewegen van kwetsbare groepen.

- Samen met de regio is het sportaanbod voor inwoners met een beperking vergroot
- Het aanbod voor valpreventie is uitgebreid.
- Er is een overzicht met al het sport- en beweegaanbod voor ouderen in Houten opgesteld en gedeeld met onder andere de huisartsen en het Sociaal Team zodat zij inwoners daarover kunnen informeren.
- In oktober 2019 zijn veel activiteiten georganiseerd in de seniorenfit maand.
- Sportmix is ontwikkeld waarbij kinderen met autisme en hun trainer begeleiding krijgen waardoor ze bij een reguliere sportvereniging kunnen aansluiten.

We hebben onder leiding van het Trimbos-instituut gesprekken gevoerd met de Horeca over hoe om te gaan met klanten die teveel alcohol hebben gedronken. Er zijn gastheergesprekken gevoerd over schenkeleid met sportverenigingen en het convenant Alcohol met de sportverenigingen is geëvalueerd. En er zijn samen met de GGDrU en Shine ouderavonden georganiseerd over opvoeding en genotmiddelen.

We hebben in 2019 gewerkt aan het verbeteren van het signaleren en het ondersteunen van kwetsbare inwoners al dan niet vanuit de programmalijs 'Voorkomen is beter'. In 2019 is besloten om te stoppen met preventief Huisbezoek 75+ om te kunnen experimenteren met mogelijk effectievere manieren om kwetsbare inwoners te bereiken. Zo is ingezet op Portiekgesprekken in het centrum en het multidisciplinair cultuurproject 'De Vlinder'. Bovendien is de mogelijkheid verkend om laagdrempelig invulling te geven aan zingeving en geestelijke verzorging en is de werkgroep Welzijn & Ouderen in de kleine kernen ondersteund.

In 2019 zijn er vanuit OnsFonds 40 inwonersinitiatieven ondersteund en vanuit Sterke Buurten. Veel van deze initiatieven dragen bij aan het sociale cement van wijken en buurten waardoor inwoners meer oog hebben voor kwetsbare buurtgenoten.

Met het uitbreiden van mobiliteits-alternatieven hebben we in 2019 een bijdrage geleverd aan het tegengaan van eenzaamheid. Omdat er in 2019 een tweede electrocar is gaan rijden, konden twee maal zoveel ritten worden gereden; in totaal zijn ongeveer 9.000 ritten gereden in 2019. Ook de activiteiten van FC Utrecht Maatschappelijk vergroot de maatschappelijke participatie van kwetsbare ouderen.

En voor zowel kwetsbare ouderen die thuis (blijven) wonen als ouderen die van verblijf terugkeren naar huis zijn de gemaakte samenwerkingsafspraken geïmplementeerd. Er wordt intensiever samengewerkt tussen zorg, welzijn en lokaal team o.a. via een multidisciplinair overleg bij de huisarts, het gebruik van een gezamenlijke app (VIP-calculus) en een gezamenlijk zorgplan.

We hebben de hulpwijzer Houten structureel gepromoot via de lichtkrant en bij professionals, waardoor inwoners steeds beter weten waar zij terecht kunnen voor hulp en ondersteuning. En door scholing van vrijwilligers, samenwerking tussen welzijn, sport en zorg én door het groeiend aantal bewonersinitiatieven slagen we er steeds beter in om inwoners vroegtijdig te bereiken. De bijeenkomsten van 'Houten werkt samen', de kenniscafé's van het CJG en de bijeenkomsten die ten behoeve van de Sociale Koers zijn georganiseerd, hebben eraan bijgedragen dat professionals elkaar beter weten te vinden.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	Verwijzing van EMC (eerstelijns medische centra) naar welzijnsconsulent (Welzijn voor Elkaar)	van Houten&Co	124	110	105	130	93

Doel	Verklaring van afwijking
1.1	In 2019 is het aantal verwijzingen weliswaar gedaald maar ook complexer geworden. Hierdoor kost een verwijzing gemiddeld meer tijd. We gaan in gesprek met de medische centra om deze trend beter te begrijpen en waar mogelijk bij te sturen.

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
1.1 	In kaart hebben of de watertappunten die er staan goed gebruikt worden en dus op de juiste plek staan.		We hebben zicht op het watergebruik van de tappunten via de waternota; ze worden goed gebruikt. Op de drie winkel/horeca gebieden - waar veel inwoners komen - staat een watertappunt.
1.2	2 Trainingen aanbieden aan vrijwilligers in zorg en welzijn in het signaleren van kwetsbaarheid.		
1.3	Ten minste 2 trainingen aanbieden aan vrijwilligers en/of professionals zoals balie medewerkers, winkelpersoneel of hulpverleners om de kennis over dementie en hoe hiermee om te gaan te vergroten.		balie medewerkers en medewerkers van het Sociaal Team zijn getraind
1.4	Ten minste 5 bedrijven ondersteunen de Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) aanpak op beleidsmatig of operationeel niveau door het bieden van menskracht, middelen: materialen of geld en /of expertise op het terrein van communicatie, marketing, onderzoek etc.		
1.5	In samenwerking met Zorg in Houten, Zorgspectrum, Sportpunt en van Houten&co zorgen dat minimaal 2 maal per jaar een preventieve in balans training start waarbij toeleiding naar regulier beweegaanbod het doel is (follow-up DuurSaam).		

Doelstelling 2

Inwoners voldoen aan de Norm gezond Bewegen.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
2.1	Volwassenen die minimaal 1x per week sporten/bewegen – georganiseerd en/of ongeorganiseerd (%)	Monitor Sociale Kracht	X	65%	66%	68%	68%

Betrokkenheid verbonden partijen

Zie bij doelstelling 1; de GGDrU

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We willen dat zoveel mogelijk inwoners voldoen aan de Norm Gezond Bewegen, door te zorgen voor:

- goede accommodaties
- beweegfaciliteiten in de buitenlucht

- verbreding van de keuzemogelijkheden voor inwoners met een beperking door regionale afstemming en coördinatie
- verbreden van de mogelijkheden om te sporten met behulp van het Jeugdfonds Sport en Cultuur, samenwerking in het kader van JOGG en via de opdracht aan het Sportpunt

Dit zijn een aantal concrete activiteiten:

- heropening buitenbad
- oprichting Houtense atletiekvereniging
- zwemdiploma halen met behulp van Jeugdfonds
- kilometermarkering op de fietspaden ten behoeve van hardlopers
- verplaatsing van de interactieve voetbalmuur zodat jongeren langer en zonder overlast te veroorzaken gebruik kunnen maken van de voorziening
- balanstellingen
- seniorenfitmaand

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
2.1	De Special Sport aanbieders doen mee met de Jeugdsportpas.		
2.2	We onderzoeken hoe meer inwoners toegeleid kunnen worden naar het georganiseerde zwemaanbod.		
2.3	We onderzoeken de haalbaarheid van de atletiekvoorziening in combinatie met bestaande complexen.		Er is in 2019 een Houtense atletiekvereniging opgericht. Er ligt een locatievoorstel. De nieuwe atletiekvereniging bezint zich op de haalbaarheid hiervan.

Deelprogramma Kunst en cultuur

Wat hebben we bereikt?

Cultuur speelt een belangrijke rol bij het vormen van een sterke basis in de samenleving. Cultuur draagt bij aan de ontwikkeling van jong tot oud, ontmoeting, identiteit en het zichtbaar maken van de rijke Houtense leefomgeving. Bij de nieuwe cultuurvisie is de waarde van cultuur voor de Houtense samenleving het uitgangspunt.

Het jaar 2019 heeft in het teken gestaan van het uitwerken en doorontwikkelen van een aantal belangrijke punten uit de cultuurvisie. Denk hierbij aan het stimuleren van het actief deelnemen aan cultuur door de Houtense jeugd, het inzicht krijgen in de cultuurdeelname van volwassenen en het inzetten van cultuur bij de bestrijding van eenzaamheid onder ouderen.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

- 1 Actieve cultuurparticipatie vergroten.
- 2 De bijdrage van cultuur aan (het oplossen van) maatschappelijke vraagstukken vergroten.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Actieve cultuurparticipatie vergroten.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	Volwassenen die ten minste 1 keer per maand actief cultuur hebben beoefend in georganiseerd verband (%)	Monitor Sociale Kracht	13%	13%	13%	15%	14%
1.2	16- 23 jarigen die lid zijn van of actief zijn bij een culturele organisatie (dans, toneel, film, muziek etc.) (%)*	Jongerenpeiling	11%	X	13%	15%	X**

* Deze indicator geeft een beeld van de inwoners boven de 16. Er is nog geen goede indicator voor jongere jeugd! Echter, belangrijke acties zoals het jeugdcultuurfonds en de jeugdcultuurpas richten zich juist wel op die doelgroep.

** Dit onderzoek wordt om het jaar uitgevoerd.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Om het bereik van het Jeugdfonds Cultuur te vergroten is zowel ingezet op het informeren van inwoners (activiteitenmarkt, flyers op diverse plaatsen) en intermediairs in onder andere het onderwijs, en culturele organisaties. Uit de inventarisatie onder intermediairs bleek dat niet iedereen meer goed op de hoogte was van het jeugdfonds cultuur. Daarom zal in 2020 gezamenlijk met het Jeugdfonds Sport en Stichting Leergeld worden gecommuniceerd over alle ondersteuningsmogelijkheden voor kinderen in armoede.
- Stichting Aan de Slinger heeft in samenwerking met het Sportpunt Houten het bereik en aanbod voor de jeugdcultuurpas vergroot door voorlichting aan aanbieders en promotie bij de doelgroep. Ook is er nu door samenwerking met Stichting Leergeld de mogelijkheid dat kinderen uit gezinnen met lagere inkomens hier kosteloos aan kunnen deelnemen.
- Samen met primair en voortgezet onderwijs, Educatie Aan de Slinger, het HMC en Kunst Centraal is een plan ontwikkeld om cultuureducatie binnen het onderwijs te versterken.
- Via het Burgerpanel is eind 2019 een onderzoek uitgevoerd over cultuurparticipatie en drempels voor cultuurdeelname onder volwassenen. Dit om inzicht te krijgen in zowel de drempels als de stimulerende factoren ten aanzien van het actief beoefenen van cultuur. De resultaten zullen in 2020 worden gebruikt om samen met culturele aanbieders het aanbod te verbeteren.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	Aantal kinderen dat gebruik maakt van jeugdcultuurfonds	Jeugdcultuurfonds	X	X	30	45	49

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
1.1	Onderzoek naar drempels voor cultuurdeelname volwassenen.		
1.2	We inventariseren de bekendheid van het jeugdcultuurfonds bij o.a. intermediairs.		
1.3	We zetten een communicatieplan ten behoeve van het vergroten van het bereik van het jeugdcultuurfonds op en voeren deze uit.		De uitvoering hiervan vindt plaats in 2020.
1.4	De jeugdcultuurpas is operationeel en we streven naar een deelname van ca. 150 kinderen en 30 lesblokken.		Dit is gerealiseerd en ruim overtroffen. In 2019 hebben maar liefst 247 kinderen deelgenomen.
1.5	Met onderwijs en partners in cultuureducatie wordt een plan ontwikkeld ter versterking van de cultuureducatie op school miv schooljaar 2019/2020.		
1.6	Er wordt een nieuwe opdracht aan de bibliotheek geformuleerd met bijbehorende (financiële) middelen.		

Doelstelling 2

De bijdrage van cultuur aan (het oplossen van) maatschappelijke vraagstukken vergroten.

Effectindicatoren

Voor deze doelstelling is geen effectindicator opgenomen.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Het tweejarig project 'Onvergetelijk Houten' is in 2019 van start gegaan en loopt tot en met 2020. Hierin wordt door middel van dans- en theaterprojecten gewerkt aan het voorkomen en bestrijden van eenzaamheid onder kwetsbare ouderen. Dit is een samenwerking van Stichting Aan de Slinger, van Houten&co, Movisie en het Fonds voor Cultuurparticipatie. Hieraan doen in 2019 circa 80 ouderen mee. Dit wordt in 2020 nog verder uitgebreid.
- Omdat kunst in de openbare ruimte bijdraagt aan de kwaliteit en beleving ervan, zijn in 2019 de criteria over onderhoud van kunst in de openbare ruimte nader uitgewerkt. Evenals de randvoorwaarden waaraan nieuw te plaatsen of geschonken kunst moet voldoen. De definitieve besluitvorming hierover zal in het eerste kwartaal van 2020 plaatsvinden.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
2.1	Er wordt minimaal 1 project 'zorg en cultuur' uitgevoerd dat past in het kader van het Programma Sociale Kracht.		
2.2	De pilot Evenementenfonds Houten wordt geëvalueerd. De uitkomsten worden als basis gebruikt om tot een stimuleringspakket voor evenementen te komen, waarbij in de afwegingen rond het ondersteunen van evenementen ook de rol van de gemeenten ten aanzien van festiviteiten rond Koningsdag, dodenherdenking en Bevrijdingsdag wordt meegenomen.		
2.3	Besluitvorming over criteria en randvoorwaarden ten aanzien van kunst in de openbare ruimte.		Besluitvorming is in het 1e kwartaal van 2020 afgerond.

Wat heeft het gekost?

	Deelprogramma's	Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Vershil begroting na wijziging vs rekening 2019
00. Samen leven						
lasten						
00.01	Toegang & transformatie	4.821.846	3.856.422	4.802.561	4.247.972	554.589
00.02	Jeugd en onderwijs	16.260.260	14.123.310	17.101.301	17.177.541	-76.240
00.03	Wmo	9.769.670	9.836.889	10.658.363	10.634.239	24.124
00.04	Werk	1.356.974	1.474.353	1.396.627	1.361.090	35.537
00.05	Inkomen	12.359.264	12.287.978	12.021.413	11.969.896	51.517
00.06	Sport & gezondheid	5.726.340	5.898.999	5.749.966	5.982.317	-232.351
00.07	Kunst en cultuur	2.402.815	2.474.104	2.586.721	2.580.244	6.477
00.99	Programmabrede kosten	847.305	567.477	842.636	1.130.185	-287.549
Totaal lasten		53.544.473	50.519.532	55.159.588	55.083.485	76.103
baten						
00.01	Toegang & transformatie	107.427		45.631	60.428	14.797
00.02	Jeugd en onderwijs	351.255	378.329	378.329	355.910	-22.419
00.03	Wmo	1.781.560	1.507.968	1.174.204	1.194.039	19.835
00.04	Werk	283.811	355.205	402.511	423.311	20.800
00.05	Inkomen	8.047.222	7.796.166	7.605.084	7.498.821	-106.263
00.06	Sport & gezondheid	1.324.883	1.388.792	1.323.711	1.701.700	377.989
00.07	Kunst en cultuur	235.230	240.874	240.874	240.875	1
00.99	Programmabrede kosten	2.664.800	438.637	1.759.506	1.305.578	-453.928
Totaal baten		14.796.187	12.105.971	12.929.850	12.780.662	-149.188
Saldo 00. Samen leven		38.748.287	38.413.561	42.229.738	42.302.823	-73.085

In beginsel worden verschillen vanaf € 75.000 op programmaniveau toegelicht. De lasten en baten worden voor deze vergelijking niet gesaldeerd. Indien relevant, zal bij afwijkingen kleiner dan € 75.000 op programmaniveau ook een toelichting worden gegeven. Voor dit programma is de volgende financiële toelichting van toepassing.

Transformatiefonds Sociaal Domein jeugd:

In de decembercirculaire 2018 zijn door het Rijk middelen beschikbaar gesteld met omschrijving 'transformatiefonds Sociaal Domein jeugd' (€ 398.000 per jaar voor 2018 - 2020). Het Transformatiefonds is bedoeld om de transformatiebeweging te bevorderen en sluit aan bij het Actieprogramma Zorg voor de Jeugd. De toegekende middelen zijn bestemd voor de regio Lekstroom. Gemeente Vijfheerenlanden heeft ook Rijksmiddelen ontvangen voor de voormalige gemeenten Zederik en Leerdam. Deze middelen bleken voldoende ter dekking van de gemaakte kosten in 2019. Vandaar dat het 'Lekstroom-gedeelte' niet nodig bleek te zijn (lasten: € 398.000 V); deze middelen zijn

gestort in de bestemmingsreserve Programma Transitie in Samenhang (PTiS). Deze storting was niet begroot (baten: € 398.000 N).

Programma Sociale Kracht:

In 2019 zien we een wisselend beeld in de geraamde en gerealiseerde kosten binnen het programma Sociale kracht. Dit komt omdat sommige projecten doorlopen (bijvoorbeeld project Sterke Buurten), sommigen zijn doorgeschoven naar 2020 (onder andere de Houtense Werkplaats) en sommige hebben minder gekost dan geraamd (onder andere Coördinatie van Zorg). In algemene zin heeft de urenbesteding in 2019 onder druk gestaan van de ombuigingsmaatregelen, waardoor projecten verschoven zijn (lasten: € 255.000 V). Deze kosten worden gedekt uit de bestemmingsreserve PTiS. Doordat de kosten lager zijn uitgevallen, is de onttrekking uit deze reserve ook lager dan begroot (baten: € 255.000 N).

Statushouders:

In 2019 is er een lagere instroom van statushouders geweest dan de jaren ervoor. Daardoor zijn in 2019 enkele voorzieningen zoals de Taalklas stopgezet. Door de lagere instroom was er ook onvoldoende belangstelling voor de opvoedtraining. Daarnaast zijn wegens personeelwisselingen in 2019 niet alle geplande projecten en pilots opgepakt (lasten: € 181.000 V). Ook deze kosten worden gedekt uit de bestemmingsreserve PTiS. Vandaar dat ook hier een nadeel is ontstaan op de begrote onttrekking (baten: € 181.000 N).

Uitvoeringskosten Regionale Backoffice Lekkroom (RBL):

Het netto effect op de bijdrage aan de uitvoeringskosten van de RBL was groter dan vooraf geraamd (lasten: € 119.000 N). De uitvoeringskosten van RBL worden via een verdeelsleutel verdeeld over de 5 Lekkroomgemeenten. Daarnaast wordt de geleverde capaciteit daarop in mindering gebracht; hierdoor resteert de 'netto-bijdrage'. Deze netto-bijdrage was hoger, voornamelijk door (langdurige) zieke medewerkers.

Wmo-voorzieningen:

De kosten voor Wmo-voorzieningen waren € 224.000 hoger dan de bijgestelde begroting op basis van de prognose in de 2e kwartaalrapportage RBL:

- Begeleiding: € 77.000 N
- Huishoudelijke ondersteuning: € 93.000 N
- Woonvoorzieningen: € 60.000 N
- Diversen: € 6.000 V

De voornaamste verklaringen hiervoor zijn:

- De invoering van het landelijk abonnementstarief € 17,50 per vier weken per 1 januari 2019. De bijdrage cliënt is nooit hoger. Lagere inkomsten en aanzuigende werking voorzieningengebruik is merkbaar.
- Door mensen langer thuis te laten wonen, is steeds meer en zwaardere ondersteuning nodig. Er is een lichte toename van het aantal cliënten, maar de indicaties zijn ook van een hogere intensiteit en zijn langer nodig waarmee de kosten toenemen.
Het vinden van een oplossing die dicht bij huis is, zien we ook als een goede ombuigingsmaatregel. Dus het nadeel wat hier genomen moet worden, kan door lager gebruik van residentiële instellingen terugverdiend worden.

Deze trends zijn ook landelijk zichtbaar.

Jeugdhulp:

De cliëntgebonden kosten voor jeugdhulp bedroegen voor het kalenderjaar 2019 € 11,1 miljoen. In de bijgestelde begroting was op basis van de prognose in de 2e kwartaalrapportage 2019 € 10,9 miljoen geprognoseerd. Zodoende vallen de kosten jeugdhulp 2019 ten opzichte van de prognose € 143.000 hoger uit. Daarnaast heeft er nog een positieve afrekening uit oude jaren plaatsgevonden en was er een klein voordeel op de persoonsgebonden budgetten.

De verklaring van deze kostendaling (totaal € 34.000 V) is met name te verklaren door:

- Diverse facturen ontvangen voor reeds geleverde jeugdhulp voorafgaande jaren (€ 162.000 voordeel). Jeugdhulp kan namelijk 5 jaar na levering nog gedeclareerd worden. Er waren aanbieders die in voorgaande jaren een verkeerde productieopgave hadden gedaan (te laag of te hoog); op basis van de declaraties die in 2019 zijn ingediend is per saldo een voordeel ontstaan.

- Verblijfskosten (€ 526.000 nadeel). Enerzijds is er een sterke toename zichtbaar van het verblijf zo 'thuis' mogelijk in een gezinshuis dan wel van logeren. Anderzijds betreft dit een sterke toename van verblijf in een residentiële instelling (verblijf overig), driemilieus voorzieningen en psychiatrische ziekenhuizen. Al deze drie verblijfsvormen worden gekenmerkt door behandeling, verblijf en overnachting met een hoge mate van toezicht in grote of kleine leefgroepen. Deze toenames komen doordat de jeugdhulp-vraag zwaarder en complexer wordt. Deze complexiteit wordt mede versterkt door de wachtlijstproblematiek. Hierdoor moeten jongeren langer wachten op hulpverlening waardoor hun hulpvraag complexer wordt. Het laatste halfjaar was hierbij sprake van een stijging van de inzet van de driemilieus voorzieningen en het laatste kwartaal ook van het verblijf in residentiële instellingen
- Begeleiding Individueel -Midden- (€ 148.000 nadeel). Jeugdhulpaanbieders zetten vaker 'duurdere' individuele één op één begeleiding als jeugdhulp in. Begeleiding aan een groep jongeren vindt steeds minder plaats. Deze vorm van begeleiding is aanzienlijk 'goedkoper' dan de inzet van begeleiding aan één jeugdige. Deze trend is Lekstroom breed sinds 2018 waarneembaar.
- De overige onderdelen jeugdhulp zijn geringer van omvang (€ 124.000 nadeel). Hierbij gaat het onder andere om jeugdhulp geboden door jeugdartsen, hulp bij dyslexie en het voorzien van vervoer naar de geboden jeugdhulp.
- Daarnaast werden voorzieningen minder langdurig ingezet dan dat deze in de tweede kwartaalrapportage van de RBL geprognosticeerd waren (€ 670.000 voordeel). Het betrof hierbij de inzet van voorzieningen van het landelijke transitie arrangement en de specialistische GGZ. Daarnaast is zichtbaar in het RBL dashboard dat in 2019 (status april 2020) nog niet alle van toepassing zijnde indicaties specialistische GGZ geheel gedeclareerd zijn over het vierde kwartaal 2019. Mogelijk worden deze kosten alsnog gedurende het kalenderjaar 2020 verzilverd, omdat deze indicaties wel ingezet zijn maar nog niet gedeclareerd zijn. Dit kan namelijk tot 5 jaar na levering.

NB In de gemeente Houten hebben -in tegenstelling tot de andere Lekstroom gemeenten- naar rato bijna evenveel jeugdigen als vorig jaar gebruik gemaakt van jeugdhulpvoorzieningen. Inzet van jeugdhulp wordt zwaarder in de gemeente Houten (inzet residentiële jeugdhulp en begeleiding Individueel -midden-). Dit wordt nader geanalyseerd en verklaard in de eind april (concept begin april gereed) op te leveren jaarrapportage Wmo en Jeugdhulp 2019.

SPUK-regeling:

De stichting 'Een levend bewegen' (Meerpaal) heeft in kader van de landelijke SPUK-regeling (specifieke uitkering) beheerskosten in rekening gebracht bij de gemeente Houten (lasten: € 129.000 N) en deze kosten worden weer verhaald bij de verenigingen (baten: € 129.000 V).

Bijzondere bijstand:

Het nadeel bij de post 'bijzondere bijstand' (lasten: € 196.000 N) wordt vooral veroorzaakt door hogere uitvoeringskosten door inzet van extra personeel. Dit was noodzakelijk op diverse gebieden binnen het programma Inkomensondersteuning. Bij Bijzondere regelingen is extra personeel ingezet voor het sneller afwikkelen van de voorraad onderhanden aanvragen bijzondere bijstand en om achterstanden weg te werken. Daarnaast is extra personeel ingezet in verband met ziektevervanging.

Debiteuren WIL:

Voor de debiteuren WIL moet aan het einde van het jaar de waardering van deze debiteuren bepaald worden. WIL bepaalt met behulp van betalingsgedrag de percentages oninbaarheid. Dit levert een nadeel op (baten: € 137.000 N). Vooral de openstaande vorderingen Bijzondere Bijstand Zelfstandigen (BBZ) groeit fors (€ 56.000).

Bijstandgerechtigden:

De prognose van het aantal bijstandgerechtigden 2019 bleek bij de halfjaarcijfers 2019 door de WIL te hoog ingeschat. De lichte daling heeft zich in 2019 voortgezet, wat geresulteerd heeft in lagere uitkeringen (lasten: € 56.000 V). Daarnaast was de definitieve BUIG-uitkering 2019 hoger (baten: € 65.000 V).

Peuteropvang-VVE:

In 2019 is er een lager bedrag aan ouderbijdragen verstrekt vanwege een lager aantal peuters op de peuteropvang. Ook op de begroting voor- en vroegschoolse educatie (VVE) is er een onderschrijving.

Voor de VVE geldt dat er sprake is van een doeluitkering die wordt verantwoord middels een SISA-verklaring aan het Rijk. De niet in 2019 uitgegeven uitkering komt beschikbaar in 2020. Niet bestede middelen in 2020 dienen te worden terugbetaald aan het Rijk. Gelet op de aanstaande verlaging van de doeluitkering voor VVE (in een aantal stappen naar maximaal € 64.000) zullen de begrote bedragen voor VVE en ouderbijdragen maximaal worden ingezet voor de totale uitgaven peuteropvang. Vanaf dan zal er geen sprake meer zijn van een onderschijding. (lasten: € 89.000 V en baten: € 36.000 N).

Overigen:

Overige voor- en nadelen kleiner dan € 75.000 binnen dit programma gaven per saldo het volgende resultaat: lasten € 129.000 V en baten € 54.000 V.

Programma Duurzame leefomgeving

Programma Duurzame leefomgeving

Programma in vogelvlucht

Inleiding

Houten is een fijne en duurzame gemeente om in te wonen, werken, leren en ontspannen. In de afgelopen decennia is het dorp Houten uitgegroeid tot een middelgrote stad van circa 50.000 inwoners. Dit betekent echter niet dat Houten af is. Er is een enorme druk op de woningmarkt en de klimaatverandering dwingt ons nu echt tot handelen. Dit resulteert in nieuwe opgaven waarbij misschien wel de grootste uitdaging is: hoe gaan wij om met onze beperkte ruimte en hoe houden wij de balans in evenwicht opdat wij ons verleden behouden, het bestaande Houten koesteren en ons daarnaast toch weten te transformeren naar een grotere stad die klaar is voor de toekomst.

De zeven deelprogramma's dragen allen bij om hier invulling aan te geven, maar een goed resultaat kan alleen behaald worden als al deze deelprogramma's en de andere programma's uit deze begroting in onderlinge samenhang ontwikkeld worden met respect voor elkaars doelstellingen en uitgangspunten.

Overzicht deelprogramma's

Het programma bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- Wonen
- Commerciële voorzieningen en horeca
- Leefomgeving
- Gebiedsontwikkeling
- Duurzaamheid & energietransitie
- Landschap en recreatie
- Cultuurhistorie en archeologie

Behaalde maatschappelijke doelen

Gerealiseerde maatschappelijke effecten (subdoelen)

In 2019 zijn de ingezette lijnen van voorgaande jaren verder opgepakt en is gewerkt aan de doelen die in 2018 door het nieuwe college zijn gesteld. Deze nieuwe doelen spelen vooral in op de huidige maatschappelijke vraagstukken zoals de enorme druk op de woningmarkt (het gaat dan niet alleen om het aantal woningen maar ook om het juiste type woningen), hoe richten wij Houten in relatie tot de klimaatverandering en hoe gaan wij onze energievoorziening regelen naar de toekomst toe (wat een nog urgenter vraagstuk is geworden door de eerder doorgevoerde wetgeving dat nieuwe woningen gasloos moeten zijn en bestaande woningen binnen niet al te lange tijd gasloos moeten worden). Tel hierbij het maatschappelijke uitgangspunt op dat mensen langer zelfstandig op zichzelf moet blijven wonen en dat wij zorgbehoevenden een plaats willen geven binnen Houten dan wordt duidelijk dat we moeten inzetten op slim ruimtegebruik waarbij altijd de vraag centraal staat: welke maatschappelijke vraagstukken lossen we hiermee op.

We kunnen constateren dat er binnen dit programma een aantal grote trajecten en ontwikkelingen spelen die veel impact hebben op de diverse projecten en werkzaamheden van medewerkers die werkzaam zijn op dit programma, namelijk de Ruimtelijke Koers, de Omgevingswet, de Energietransitie, agrarische structuurversterking en de herijking visie Oude Dorp. Ook speelden er in 2019 een aantal onvoorziene omstandigheden zoals de stikstof problematiek en de PFAS. Een aantal medewerkers viel in 2019 (langdurig) uit. Bovendien vormt de jaarrekening geen rapportage van de wettelijke taken, die uitgevoerd moeten worden. Te denken valt hierbij aan de voorbereidingen die worden verricht op de implementatie van de omgevingswet, het adviseren over bestemmingsplannen en ruimtelijke initiatieven, de integrale en multi-disciplinaire benadering van initiatieven in het planteam (gemiddeld vier per week) en het op de juiste wijze publiceren in digitaal ontsluiten van ruimtelijke plannen. Desondanks kunnen we constateren dat de behaalde maatschappelijke doelen binnen dit programma naar behoren zijn.

Voor wat betreft *Wonen* hebben we in 2019 minder woningen gerealiseerd dan geraamd (133 woningen i.p.v. 225 woningen). In 2019 is vol ingezet om zoveel mogelijk woningen te ontwikkelen volgens de afgesproken lijnen van de Woonvisie en het Programma Ruimte. De verwachting was dat de locaties Citadel (120 woningen) en Hofspoor (37 woningen) in geheel zouden worden opgeleverd in 2019. In werkelijkheid zijn dat 42 woningen. Het restant (ongeveer 100 woningen) wordt opgeleverd voorjaar 2020. De projectontwikkeling is vergevorderd – en deels al in uitvoering - voor de grotere

plannen (Eikenhout, Hofstad III, Wegwijzer- Den Oord en Hofstad IV b). Oplevering hiervan wordt de komende jaren verwacht. Tevens is het proces rond de Ruimtelijke Koers bezig. Zolang besluitvorming daarover niet is afgerond kunnen bepaalde woningbouwinitiatieven niet verder worden opgepakt. Daarnaast hebben uitgebreide participatieprocedures en personeelstekorten in de bouwsector tot vertraging geleid.

We zien een omslag in de soort woningen dat wordt gebouwd: meer gelijkvloerse woningen voor senioren en starters dan eengezinswoningen. Dit is een resultaat van de ingezette koers om meer passende woningen te bouwen. In 2019 zijn er geen sociale huurwoningen gebouwd. Er staan projecten op stapel voor o.a. zo'n 250 sociale huurwoningen, maar de opleveringen daarvan zullen plaatsvinden vanaf 2020.

Bij de *Commerciële voorzieningen en horeca* zien we dat de in de crisis ontstane leegstand, die de afgelopen jaren afnam, nu juist weer toeneemt. Door de gereedgekomen herontwikkeling van centrum Het Rond is het gebied weliswaar aantrekkelijker geworden maar recent zien we dat het centrum – net als de centra in veel andere middelgrote gemeenten – gebukt gaat onder faillissementen van landelijke ketens en sluiting van filialen. In 2019 is een centrumoverleg opgestart met vastgoedeigenaar Alterra en de Belangenvereniging Het Rond waarin gezamenlijk wordt gewerkt aan een compact, toekomstbestendig en vitaal centrum. Dit is tevens uitgangspunt voor het centrum binnen de Ruimtelijke Koers. Wel zien we dat de ondernemers recent weer investeren in nieuwe horecagelegenheden en hoogwaardigere buitenruimte (terrassen), met name op Het Rond.

Het *onderhoud van de openbare ruimte (leefomgeving)* heeft in 2019 in verschillende opzichten geleid tot waardering bij inwoners en ook betrokkenheid. Het percentage groen en water dat voldoet aan de kwaliteitsnorm is maar liefst 99%. De hoge score is te verklaren doordat water en groenvoorzieningen zijn onderhouden conform het door de raad vastgestelde beeldkwaliteitskader (en wat de gemeente ook goed controleert). Voor wat betreft zwerfafval in groen en water is de verklaring dat burgers in Houten blijkbaar weinig afval in de openbare ruimte achterlaten. Waar dat wel gebeurt, ruimt de buitendienst incidenteel afval op wanneer zij afvalbakken leegt. Daarnaast zijn ook veel burgers actief op het gebied van opruimen van afval in de openbare ruimte. Hierbij faciliteert de gemeente hen door het leveren van onder andere afvalknijpers. Het percentage inwoners dat vindt dat de eigen buurt schoon is, is dan ook hoog (78%). De verlichting wordt steeds duurzamer (LED). 

Bij de vervanging van speeltoestellen hebben we in overleg met de buurt bepaald hoe de locaties het beste konden worden ingericht. Er zijn 50 speel- en sporttoestellen vervangen of nieuw geplaatst. Het aandeel Houtenaren dat tevreden is over het aanbod van speeltoestellen voor kinderen tot 12 jaar is in het afgelopen jaar gestabiliseerd op 75%.

De *Gebiedsontwikkeling* heeft in 2019 vol ingezet op het realiseren van de doelen uit het vastgestelde Programma Ruimte 2017-2019. Dit heeft geleid tot het faciliteren van veel initiatieven die door inwoners / bedrijven zijn aangedragen (uitnodigingsplanologie). Ook de gemeente zelf heeft diverse plangebieden in de markt gezet welke ontwikkeld gaan worden (o.a. Eikenhout, De Geer, Tuurdijk). Tevens is er gewerkt om de invulling van de laatste Vinex-locaties in gang te kunnen zetten en is er in de buitengebieden veel inzet geweest om deze gebieden juist te versterken voor de bewoners en bedrijven maar ook om deze gebieden nog beter te kunnen benutten voor natuur, recreatie en behoud van het aanwezige landschap. Er zijn belangrijke stappen gezet in het leefbaar houden van de kleine kernen. In 2019 is de Leefbaarheidsvisie Mooi 't Goy tot stand gekomen door betrokken inwoners uit 't Goy in samenwerking met de gemeente. Ook zijn de eerste vergunningen verstrekt voor zonnevelden wat een belangrijke bijdrage gaat leveren aan onze klimaatdoelstellingen. De afgelopen jaren is op tal van manieren geprobeerd agrarische structuurversterking te bevorderen op het Eiland van Schalkwijk. Om de doelen uit de structuurvisie voor Eiland van Schalkwijk te mogelijk te maken, zijn er in 2019 intentieovereenkomsten aangegaan met twee agrarische bedrijven op het eiland. Een agrarisch bedrijf verhuist van de Lekdijk 28 naar een nieuwe plek aan de Trip (ASV- Project 1). Een ander agrarisch bedrijf verhuist van de Lagedijk 1/Lange Uitweg naar de Kanaaldijk Zuid (ASV-Project 2). Bij de Lagedijk 1/Lange Uitweg komt daarmee onder andere een locatie beschikbaar voor de huisvesting van een woon- en dagbestedingslocatie voor jong volwassenen met een verstandelijke handicap. In samenspraak met de provincie, Nieuwegein, HDSR en Rijkswaterstaat is in 2019 hard gewerkt aan een samenwerkingsovereenkomst voor een gebiedsgerichte aanpak in het zuidwestelijke deel van het Eiland van Schalkwijk. Deze gebiedsgerichte aanpak hangt samen met de Lekdijkversterking, de herontwikkeling van Fort Honswijk, de intensivering van recreatiegebied 't Waal en enkele andere overheid gestuurde ontwikkelingen die inhoudelijk én planning technisch met elkaar samenhangen.

Een andere belangrijke mijlpaal is dat er steeds meer gronden op het Werklandschap De Meerpaal zijn verkocht en dat de invulling van dit bedrijventerrein daarmee vorm krijgt. In 2019 is tevens het proces opgestart om te komen tot een Ruimtelijke Koers en de herijking van de visie Oude Dorp. Dit betekent dat een groot aantal (particuliere) initiatieven on hold is gezet in afwachting van besluitvorming over deze trajecten.

Bij alle bovengenoemde ontwikkelingen zijn en worden verbindingen gezocht met de verschillende deelprogramma's van het programma Duurzame leefomgeving maar ook met de andere programma's uit de begroting, waarbij als uitgangspunt wordt gehanteerd dat één ontwikkeling kan bijdragen aan meerdere doelstellingen uit verschillende (deel)programma's.

Het deelprogramma *Duurzaamheid en energietransitie* 🌈 heeft in 2019 veel inzet gepleegd op het Energieplan, de Regionale Energiestrategie en (voorbereidingen voor) de Transitievisie Warmte. Al deze plannen leiden in 2020 en 2021 tot belangrijke besluiten over de energietransitie in Houten. In 2019 heeft de gemeenteraad belangrijke besluiten genomen, die in de komende jaren tot een forse groei zullen gaan leiden van de hoeveelheid lokaal geproduceerde duurzame energie: Windpark Goyerbrug, zonneveld Provincialeweg in Schalkwijk en zonneveld Oostrumsdijkje-Beusichemseweg in 't Goy. Ook onze inwoners wekken steeds meer duurzame energie zelf op en/of beperken hun energieverbruik. Dit is terug te zien in een gestage groei van het percentage duurzame energie in Houten. De gemeente ondersteunt hen met het energieloket 'jouwhuissslimmer.nl' en via de ondersteuning van lokale initiatieven met praktische hulp en offline informatie. Ook zijn er flinke stappen gezet in de omzetting van (gemeentelijke) verharding naar groen en is de bewustwording en actiebereidheid onder inwoners vergroot.

In 2019 is ook het Water-en Rioleringsplan 2020 – 2023 vastgesteld. Dit plan draagt bij aan het 'klimaatproof' maken van Houten in 2040.

Niet gerealiseerde maatschappelijke effecten (subdoelen)

Naast de vele gerealiseerde doelen moeten we ook vaststellen dat een aantal gestelde doelen niet is gerealiseerd. In hoofdzaak komt dit door een tweetal ontwikkelingen.

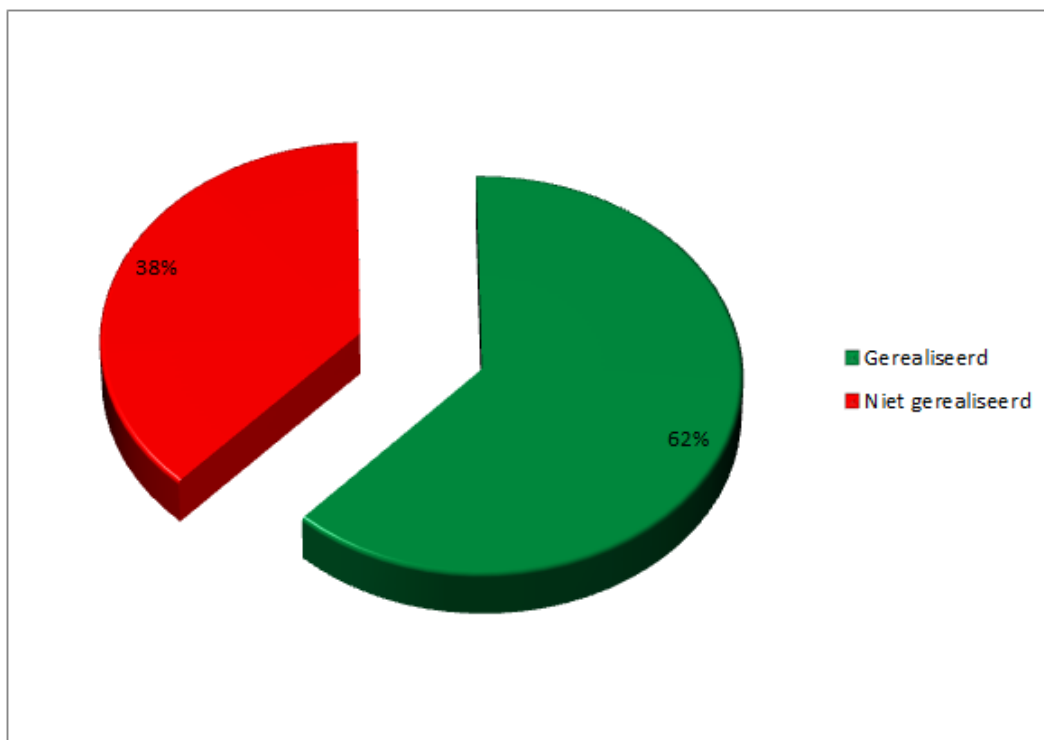
Ontwikkeling 1: Door de druk op de (regionale) woningmarkt heeft het nieuwe college besloten om te laten onderzoeken of Houten uitgebreid kan worden met ca. 4.300 - 5.300 woningen. Dit resulteert erin dat het proces om te komen tot een Ruimtelijke Koers Houten in 2019 is opgestart en in 2020 besluitvorming plaatsvindt. Een aantal (deel)gebieden zal daarom even in de wacht worden gezet in afwachting van de uitkomst van deze koers. Dit betekent concreet dat een aantal doelen uit de deelprogramma's *Leefomgeving*, *Gebiedsontwikkeling* en *Duurzaamheid en energietransitie* niet in 2019 gerealiseerd is, maar dat deze gekoppeld zijn aan de uit te werken Ruimtelijke Koers Houten in 2020.

Ontwikkeling 2: Van rijkswege is opgelegd dat alle gemeenten in regioverband in 2019 een Regionale Energie Strategie gaan uitwerken. Deze strategie zal duidelijkheid gaan brengen en inzicht geven in de Houtense opgave wat resulteert in een eveneens op te stellen Houtens Klimaatplan (waarvan als onderdeel het Energieplan wel in 2019 is opgesteld). De totstandkoming van de Regionale Energie Strategie heeft echter vertraging opgelopen door uitstel van het Klimaatakkoord. Daarom is een aantal doelen/activiteiten niet gerealiseerd in 2019.

Bij de wegverharding is het niet mogelijk gebleken om binnen het huidige budget voor straatreiniging te voldoen aan de afgesproken beeldkwaliteit. In 2020 wordt hiervoor naar een oplossing gezocht.

Prestaties

In de begroting zijn diverse prestatie-indicatoren opgenomen. Onderstaand wordt schematisch weergegeven welk percentage van de geplande kwalitatieve prestatie-indicatoren is gerealiseerd.



Zoals uit bovenstaande grafiek blijkt is 62% gerealiseerd. De belangrijkste resultaten worden hieronder nader toegelicht.

Gerealiseerde prestaties

In 2019 zijn er 133 woningen gerealiseerd voor diverse doelgroepen (met name voor ouderen en starters).

De leefomgeving is verder vergroend door middel van ontstening en er zijn weer diverse maatregelen uitgevoerd om de biodiversiteit te vergroten. 🌸 Zo zijn er boomspiegels vergroot en ingeplant met vaste planten, “oudere” uitgegroeide plantsoenen zijn omgevormd en aangeplant met planten met meer kleur en vruchten, er is meer gebruik gemaakt van groepen met bloeiende vaste planten en op een aantal locaties is een ander maaibeleid toegepast om meer kruiden in het gras te krijgen.

Ook de wegen, trottoirs, civieltechnische kunstwerken, straatmeubilair, riolering en de twee gemeentelijke begraafplaatsen zijn goed onderhouden. In aanvulling op het reguliere schoonmaakwerk door de eigen dienst zijn enkele schoonmaakacties georganiseerd zoals de Landelijke Opschoondag, Keep it Clean Day, Schone Lek en het opruimen van vuurwerkafval.

Er zijn diverse bewonersinitiatieven gestimuleerd en ondersteund, zoals: het herinrichten van de Dorpsstraat in samenwerking met de initiatiefgroep Dorpsstraat, ontstening en vergroenen met groenadoptanten in de Tiendhoeve i.s.m. het Wellantcollege 🌸, verbeteren van een speelplek met de bewoners van de Atalantaberm m.b.t.v. Ons Fonds, bruisbijeenkomst voor initiatiefnemers in het gemeentehuis, aanleg geveltuinen Cella Helvetica in samenwerking met tv-programma De Grote Tuinverbouwing 🌸, realisatie hondenlosloopterrein in Schalkwijk en Peppelkade, ontstening en vergroenen van een stoep in Castellum (Fossa Italica), aanleg bloemenweide bij Reinaerde in Weteringhoek.

De pilot met 'groene leges' is verlengd om de verduurzaming van particuliere woningen te stimuleren en er zijn twee Houtense zonnevelden vergund (dat brengt het totaal op drie). 🌸

De prestaties met betrekking tot het deelprogramma Landschap en Recreatie zijn tweeledig. Enerzijds wordt er veel input geleverd aan de gebiedsontwikkelingsprojecten door juist vooraf mee te denken over de inbedding hiervan en anderzijds wordt vooral steeds meer ingezet op het geven van adviezen aan particuliere initiatieven als het gaat om landschappelijke borging van bestaande landschapselementen of het verhogen hiervan.

Door de toename van het aantal woningen (en de voor ons liggende opgave hiervan) wordt recreatie nog belangrijker dan dit al was. Samen met het recreatieschap en met de omliggende gemeenten ('Utrecht Region') zijn er bewegwijzerde wandelroutes gerealiseerd, websites gelanceerd (voor zowel de hele regio als specifiek het Kromme Rijn gebied) en zijn diverse particuliere initiatieven gefaciliteerd die bijdragen aan de uitbreiding van recreatieve voorzieningen in onze gemeente.

Voor wat betreft Cultuurhistorie en archeologie is ook vooral ingezet om aan de 'voorkant' van projecten mee te denken en te adviseren over hoe hiermee om te gaan. Bij de jaarlijkse Open Monumenten Dag zijn er in Houten minder monumenten opengesteld dan in 2018.

Niet gerealiseerde prestaties

Een aantal prestaties is niet gerealiseerd. Enerzijds heeft dit te maken met de eerder genoemde visietrajecten op het gebied van woningbouw (proces Ruimtelijke Koers) en de op te stellen Regionale Energie Strategie in samenhang met het Houtens Klimaatplan.

De ontwikkeling van Hofstad IVb laat ook nog op zich wachten. Goed nieuws is dat inmiddels de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed akkoord is met het plan van aanpak voor de archeologie. Hiernaast zijn er een aantal projecten waarbij de doorlooptijd om diverse redenen langer duurt dan op voorhand voorzien. Er zijn echter wel belangrijke raadsbesluiten genomen die de voortgang in de transformatie Wegwijzer – Den Oord en Bos Nieuw Wulven hebben vlot getrokken. Ook in het project Woningbouw Wickenburgselaan zijn stappen gezet en besluitvorming volgt medio 2020.

Hoe hebben de gerealiseerde prestaties bijgedragen aan de beoogde maatschappelijke effecten?

Veel van de gerealiseerde prestaties hebben direct bijgedragen aan het beoogde maatschappelijke effect. Opgeleverde, energiezuinige/energieneutrale/gasloze/woningen voor verschillende doelgroepen in een leefbare omgeving, vaak uitgevoerd met parkeerplaatsen van halfopen verharding, dragen bij aan bijna alle deelprogramma's. Zij geven invulling aan diverse maatschappelijke vraagstukken die niet alleen dit programma Duurzaam betreffen maar ook aan andere programma's zoals Samen Leven, Veilige Leefomgeving en Bereikbaarheid. Meer en meer wordt door de intensievere samenwerking tussen de gemeentelijke afdelingen het nieuwe Houten integraal vormgegeven!

Deelprogramma Wonen

Wat hebben we bereikt?

Woningen met voor elk wat wils, passend bij de gezinssamenstelling en leefstijlen van huidige en toekomstige Houtenaren.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

- 1 Voldoende en veelzijdig woningaanbod passend bij de vraag, gezinssamenstelling en kwalitatieve eisen van (potentiële) bewoners van Houten met bijzondere aandacht voor de huisvesting van gezinnen en ouderen en starters.
- 2 Realisatie van circa 600 sociale huurwoningen tot 2025 en daarnaast verwezenlijken van de 'veranderopgave' van 2.000 woningen uit de bestaande voorraad sociale huur tot 2040.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Voldoende en veelzijdig woningaanbod passend bij de vraag, gezinssamenstelling en kwalitatieve eisen van (potentiële) bewoners van Houten met bijzondere aandacht voor de huisvesting van gezinnen en ouderen en starters.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1 	Ontwikkeling van nieuwbouw van gezinswoningen	Dashboard Planvoorraad Wonen	208	156	53	50	55
1.2	Nieuwbouw van gelijkvloerse woningen	Dashboard Planvoorraad Wonen	66	86	199	175	78
1.3	Het aantal nieuwbouw-woningen, per 1.000 woningen (BBV)	ABF-Systeem Woningvoorraad / BRP / Dashboard Planvoorraad Wonen	14,4	12,1	12,6	11,5	6,7
1.4	Ontwikkeling van vrije sector huurwoningen (netto toevoeging aan woningvoorraad)	Dashboard Planvoorraad Wonen	X	X	0	120	78

Betrokkenheid verbonden partijen

In U10 verband werkt Houten mee aan een verstedelijkingsstrategie (ruimtelijk economisch programma) waarbij diverse regionale studies over wonen, mobiliteit en economie aan elkaar worden geknoopt en duidelijk wordt wat de bijdragen van gemeenten zijn.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2019 is vol ingezet om zoveel mogelijk woningen te ontwikkelen volgens de afgesproken lijnen van de Woonvisie en Programma Ruimte. De verwachting was dat de locaties Citadel (120 woningen) en Hofspoor (37 woningen) in geheel zouden worden opgeleverd in 2019. In werkelijkheid zijn dat 42 woningen. Het restant (ongeveer 100 woningen) wordt opgeleverd voorjaar 2020. Projectontwikkeling is vergevorderd – en deels al in uitvoering - voor de grotere plannen (Eikenhout, Hofstad III, Wegwijzer- Den Oord en Hofstad IV b). Oplevering hiervan wordt de komende jaren verwacht. Tevens is het proces rond de Ruimtelijke Koers bezig. Zolang besluitvorming daarover niet is afgerond kunnen bepaalde woningbouwinitiatieven niet verder worden opgepakt.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
1.1	Minimaal 200 woningen/appartementen opleveren.		In 2019 zijn 133 woningen opgeleverd. De productie wordt in Q1 ruim gehaald.

Doelstelling 2

Realisatie van circa 600 sociale huurwoningen tot 2025 en daarnaast verwezenlijken van de 'veranderopgave' van 2.000 woningen uit de bestaande voorraad sociale huur tot 2040.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
2.1	Nieuwbouw sociale huurwoningen*	Viveste	66	71	93	100	0
2.2	Verkoop sociale huurwoningen (maximaal aantal)*	Viveste	50	43	41	50	18
2.3	% Sociale huurwoningen ten opzichte van totaal aantal woningen*	Afdeling Ruimtelijke ontwikkeling en U10-monitor	25%	25%	25%	25%	25%

*De veranderopgave van Viveste zal pas op langere termijn zichtbaar worden.

Doel	Verklaring van afwijking
2.1	Viveste heeft in 2019 20 koopgarantwoningen teruggekocht.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In overleg met Viveste wordt periodiek gesproken over de manier waarop de woningvoorraad aangepast kan worden. Omdat het een grote opgave betreft, die over een lange periode plaatsvindt, wordt dit betrokken bij de ontwikkeling van het Portefeuilleplan Viveste 2020-2040. Hierbij wordt een relatie gelegd met de Ruimtelijke Koers 2040.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
2.1	Vastleggen opgaven in prestatieafspraken met Viveste.		In december 2019 ondertekend.
2.2	Vastleggen van anti scheefwoon maatregel met Viveste.		Viveste zorgt voor passend toewijzen van sociale huurwoningen. Viveste heeft geen invloed op de inkomensontwikkeling van haar huurders. In de Prestatieafspraken 2020 is opgenomen dat er een woonlastenonderzoek voor de huurders komt. Viveste onderzoekt de situatie van huurders met lage inkomens met hoge huur, om zo mogelijk maatwerk te leveren.

Deelprogramma Commerciële voorzieningen en horeca

Wat hebben we bereikt?

Aantrekkelijke commerciële voorzieningen (zoals winkels, dienstverlening, culturele voorzieningen en horeca), die voorzien in de behoefte van de eigen inwoners en daarnaast ook bezoekers van buiten aantrekken.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

- 1 Een vitaal, toekomstbestendig centrum Het Rond met meer bezoekers en minder leegstand.
- 2 Een aantrekkelijk, divers horeca-aanbod in Houten met meer horecavestigingen.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Een vitaal, toekomstbestendig centrum Het Rond met meer bezoekers en minder leegstand.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	Leegstandspercentage Centrum (Het Rond)	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling (Locatus)	12%	8%	5%	5%	9,4%

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De gemeente heeft er samen met Altera (vastgoedeigenaar winkels/horeca) voor gezorgd dat het centrum inclusief het openbare gebied is heringericht. Het centrum is daarmee aantrekkelijker geworden om te verblijven. Het detailhandelsaanbod in het centrum van Houten gaat - net als in veel andere middelgrote gemeenten - momenteel echter gebukt onder een golf van faillissementen van landelijke (mode)ketens (bijv. recent Steps, Promiss, Didi) en sluiting van filialen. Bovendien wordt er bij sluiting van filialen - als er een doorstart wordt gemaakt - vaak niet voor gekozen de filialen in middelgrote centra open te houden (lastiger om omzetsdalingen op te vangen op dit soort locaties). De leegstand op Het Rond is dan ook gestegen. Met een in 2019 ingesteld Centrumoverleg, waarin vastgoedeigenaar, winkeliers en gemeente nauw samenwerken, wordt hard gewerkt aan het gezamenlijke belang: een compact, toekomstbestendig en vitaal centrum. Dit is tevens uitgangspunt voor het Centrum binnen de Ruimtelijke Koers Houten.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
1.1	Het starten van de uitvoering van in ieder geval één kans uit de opgestelde kansenkaart Het Rond.		Meer terrassen mogelijk gemaakt. Verdichtingsplannen zijn gekoppeld aan Ruimtelijke Koers.

Doelstelling 2

Een aantrekkelijk, divers horeca-aanbod in Houten met meer horecavestigingen.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
2.1	Aantal horeca-vestigingen in het centrum (Het Rond) per 1 januari van het betreffende kalenderjaar	Provinciaal Arbeidsplaatsen Register	19	18	19	20	19

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het aantal horeca vestigingen in Houten fluctueert maar recent is er een lichte toename waarneembaar (nog niet in de cijfers per 1-1-2019 terug te zien). Vooral in de centra neemt het toe vanwege het belang dat wordt onderkend van een voldoende, passend en gedifferentieerd horeca aanbod. Hiertoe zijn (Het Rond) of worden (Castellum) de centrumgebieden in toenemende mate ingericht. Tevens hebben we ondernemers (zowel reeds in Houten gevestigde als nieuwe) waar mogelijk gefaciliteerd en hebben we daar mooie waardering voor gekregen (Houten scoort hoog op ondernemersdienstverlening). Overigens ligt de verantwoordelijkheid om horeca-ondernemers aan te trekken primair bij de eigenaar/ verhuurder van beschikbare panden.

Prestatie-indicatoren

Voor deze doelstelling is geen prestatie-indicator opgenomen.

Deelprogramma Leefomgeving

Wat hebben we bereikt?

Een openbare ruimte die schoon, heel, veilig en aantrekkelijk is en uitnodigt tot ontmoeting en beweging. Het uitgangspunt voor het beheer van de openbare ruimte is [het door de raad vastgestelde Beeldkwaliteitskader](#).

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

- 1 Voldoende mogelijkheden voor sport, spel en bewegen voor alle leeftijden in de openbare ruimte.
- 2 Groen en water onderhouden conform de afgesproken beeldkwaliteit. Waar mogelijk zetten we de beschikbare middelen in om een hogere beeldkwaliteit te bereiken.
- 3 Goede openbare verlichting.
- 4 Goed gereinigde openbare ruimte, waaronder beperkte overlast van zwerfvuil, graffiti, onkruid en hondenpoep. Goed onderhoud en beheer van riolering, straatmeubilair en begraafplaatsen.
- 5 Meer zelfredzaamheid en zelf-organiserend vermogen van de samenleving.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Voldoende mogelijkheden voor sport, spel en bewegen voor alle leeftijden in de openbare ruimte.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	% Inwoners dat tevreden is over het aanbod aan speelvoorzieningen voor kinderen tot 12 jaar in de nabije omgeving	Monitor Sociale Kracht	70%	69%	75%	75%*	75%

* De afgelopen jaren zijn veel nieuwe voorzieningen gerealiseerd, zoals de digitale voetbalmuur en twee kunstgrasvelden (waarvan één multifunctioneel) in de openbare ruimte. Ook spelen wij zoveel mogelijk in op wensen van bewoners. Het percentage van 75% is ten opzichte van de gerealiseerde 69% in 2017 een wat voorzigtiger raming dan de 80% voor 2018.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Inspecties (3 x per jaar) en onderhoud van speel- en sporttoestellen.
- Er zijn 50 speel- en sporttoestellen vervangen of nieuw geplaatst. Voor veel vervangingen is een bewonersavond georganiseerd waarna de bewoners de toestellen mochten kiezen. De skatebaan op De Kruisboog is verwijderd. Hiervoor is een nieuw sportplein in de plaats gekomen met toestellen gericht op kracht- en conditietraining.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
1.2	Aanleg van twee groene speelvoorziening zoals een "Tiny Forest-speelplek" in overleg met de jeugdgemeenteraad.		Vorbereiding afgerond, drie geschikte locaties aangewezen. In het voorjaar van 2020 worden drie 'tiny-forests' aangelegd in park Schoneveld, bij de kinderboerderij en bij de speelplek de Bergjes.

Doelstelling 2

Groen en water onderhouden conform de afgesproken beeldkwaliteit. Waar mogelijk zetten we de beschikbare middelen in om een hogere beeldkwaliteit te bereiken.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
2.1	% groen en water dat voldoet aan de beeldkwaliteitsnorm*	Adviesbureau**	97%	X***	99%	80%	99%

*Beeldkwaliteitsnormen: graslengte binnen de bebouwde kom max 15 cm, plantsoenen in centrum niveau A/B, overige gebieden niveau C. Drijfpuil water in centrum niveau B, overige gebieden niveau C.

**Sinds 2015 wordt de beeldkwaliteit in de zomermaanden gemonitord door een extern bureau.

***Geen gegevens beschikbaar.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Water en groenvoorzieningen zijn onderhouden conform het door de raad vastgestelde beeldkwaliteitskader.
- Er is goed toezicht gehouden op het werk van de groenaannemers.
- De leefomgeving is vergroend door middel van ontstening. Zo zijn er boomspiegels vergroot en ingeplant met vaste planten, ook in het kader van het vergroten van de biodiversiteit. 🌸
- Er zijn enkele oudere "uitgegroeide" heestervakken gerenoveerd en ingeplant met planten met meer bloem- en vruchtdragende planten. Dit was ook in het kader van de biodiversiteit.

- Nieuwe of gerenoveerde boomspiegels zijn zoveel mogelijk ingeplant met vaste planten. Door het aanplanten van vaste planten is er meer voedsel voor insecten. Dit zou een toename van het aantal insecten moeten opleveren waarvan diverse vogelsoorten weer profiteren.
- Er zijn op diverse locaties bloemenweides aangelegd onder andere bij Het Hout. Op een aantal locaties is een ander maaibeleid toegepast om meer kruiden in het gras te krijgen. Deze acties leveren een goede bijdrage aan de biodiversiteit en de beleving van de inwoners.
- Invasieve exoten zijn bestreden zoals Reuzenbereklaauw, Duizendknoop en Vederkruid.
- Bij de aanplant van bomen (zoals rond het nieuwe pand van de Munt) is rekening gehouden met biodiversiteit en het voorkomen van ziekten en plagen (geen monoculturen: risicospreiding).
- Risicobomen die niet veilig zijn te handhaven, zijn verwijderd.
- Bij de aanleg van nieuwe boomgroeiplaatsen en de reconstructie van bomen (zoals op de Boogmuur) is gekeken naar voldoende boven- en ondergrondse groeiruimte.
- De oevers van de watergangen op de Hoofdveste zijn natuurvriendelijk gemaakt. Hierdoor komt er een uitbreiding van de natuurvriendelijke oevers van binnen de Rondweg naar erbuiten. Het uitbreiden van de natuurvriendelijke oevers moet vooral een gunstig effect hebben op de stand van amfibieën en vissen, maar ook van andere dier- en plantensoorten. Die laatste kunnen de oevers als migratieroute gebruiken door de stedelijke omgeving.
- We hebben de eretitel en het bijbehorende bord 'Houten ZOEMT' ontvangen voor onze manier van groenonderhoud. Daarbij kiezen we onder meer voor bloemrijke graslanden en een andere wijze van maaien op diverse plaatsen. Daar klepelen we het gras niet, maar wordt het gemaaid en afgevoerd. Op andere plaatsen wordt 20% niet gemaaid zodat insecten hierin kunnen overwinteren.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
2.1	Het voor het tweede jaar inventariseren van de voortgang van de essentaksterfte en op basis daarvan bepalen van de noodzaak om essen te vervangen en op welke termijn dat zou moeten gebeuren.		De aangetaste bomen worden jaarlijks gecontroleerd. Geconstateerde gebreken bij risicobomen worden binnen 1 jaar opgelost. Gevaarlijke situaties worden direct opgelost.
2.2 	Aanleg van minimaal twee nieuwe bloemenweides.		
2.3	Opstellen uitvoeringsplan baggeren als onderdeel van een nieuw Water- en Rioleringsplan.		Uitgevoerd.
2.4	Het opstellen van een uitvoeringsplan bomen op basis van de Beleidsnota bomen 2017-2020.		Wordt 2020.
2.5	Opstellen plan voor herplant van bomen die de droge zomer van 2018 niet hebben overleefd.		De dode bomen zijn inmiddels vervangen.
2.6 	Een voorstel doen voor een gewijzigd maaibeheer voor de Rondwegwal ten behoeve van de flora en fauna binnen de financiële middelen.		Is gerealiseerd.

Doelstelling 3

Goede openbare verlichting.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
3.1 	% Duurzame verlichting	Afdeling BOR	20%	24%	28%	31%	31%
3.2	% Inwoners dat vindt dat het buiten goed is verlicht in de buurt	Monitor Sociale Kracht	85%	85%	85%	85%	88%

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De openbare verlichting is onderhouden conform het Houtense Beeldkwaliteitskader.
- Individuele lampstoringen zijn binnen 5 werkdagen verholpen en meervoudige lampstoringen binnen 2 werkdagen. Tijdens het maandelijks overleg met de aannemer worden de storingen die extra aandacht behoeven besproken. Zo nodig overleggen we hierover ook met de netbeheerder.
- Bij vervanging hebben we gebruik gemaakt van armaturen met LED oplossingen en aluminiummasten. Waar mogelijk is het aantal lichtpunten aangepast. 

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
3.1	Vervangen armaturen in de wijk De Landen en op diverse kleinschalige locaties in Houten-noord.		In afwachting van nieuwe aanbesteding in juli 2021 worden er geen grootschalige vervangingen uitgevoerd.

Doelstelling 4

Goed gereinigde openbare ruimte, waaronder beperkte overlast van zwerfvuil, graffiti, onkruid en hondenpoep. Goed onderhoud en beheer van riolering, straatmeubilair en begraaftplaatsen.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
4.1	% Wegverharding dat voldoet aan de beeldkwaliteitsnorm (B) voor onkruid in verharding	Adviesbureau*	70%	X**	52%	80%	42%
4.2 	Aantal gevallen van wateroverlast in de openbare ruimte, met schade voor mens of milieu	Afdeling BOR	0	0	0	2	0
4.3	% Inwoners dat vindt dat de eigen buurt schoon is	Monitor Sociale Kracht	75%	78%	81%	75%	79%

*Sinds 2015 wordt de beeldkwaliteit van een aantal aspecten van de openbare ruimte van mei t/m september gemonitord door een extern bureau

**Geen gegevens beschikbaar.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Het onderhoud van de openbare ruimte heeft plaatsgevonden conform het Houtense beeldkwaliteitskader met onder andere machinaal straatvegen, onkruid borstelen op verharding, afvalbakken legen, zwerfafval verwijderen en beheer en onderhoud van de riolering en de begraafplaatsen.
 - Op enkele locaties is de verharding afgekoppeld van de riolering en zijn verschillende parkeerplaatsen voorzien van waterpasserende verharding. Op andere plaatsen is (overbodige) verharding helemaal weggehaald en vervangen door groen. 🌸 Zie ook deelprogramma Duurzaamheid & energietransitie.
- Enkele kentallen onderhoud riolering 2019:
 - 41 bestaande rioolhuisaansluitingen herlegd en 9 nieuwe aangelegd;
 - 13.372 meter riool gereinigd en 8.868 meter riool geïnspecteerd;
 - 21.156 meter drainageleiding en 198 uitstroompunten gereinigd;
 - aantal urgente storings rioolgemalen: 228 stuks.
- In aanvulling op het reguliere schoonmaakwerk door de eigen dienst zijn enkele schoonmaakacties georganiseerd zoals de Landelijke Opschoondag, Keep it Clean Day en Schone Lek. 🌸 Andere extra inspanningen om Houten schoon te houden waren:
 - Reinaerde is weer gevraagd afval te rapen;
 - individuele bewoners zijn gefaciliteerd bij het schoonhouden van hun woonomgeving;
 - in Schalkwijk is een bewonersgroep opgericht die zich bezig houdt met het opruimen van zwerfafval;
 - de aannemer die schoffelt heeft opdracht gekregen om het zwerfafval op te rapen (eerder was al afgesproken dat een aannemer die gras maait aanwezig zwerfafval eerst opruimt).
- Er is toezicht geweest op de naleving van het hondenbeleid (opruim- en aanlijnplicht) en op enkele locaties is nieuwe bebording geplaatst. Er zijn twee nieuwe hondenlosloopegebieden bij gekomen in Houten Zuid.
- Ter voorbereiding van de uitbreiding van de begraafplaats Oud Wulven is het desbetreffende uitbreidingsperceel opgehoogd met zand.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
4.1 🌸	Opstellen en vaststellen nieuw Water- en Rioleringsplan met besluitvorming over het gewenste beschermingsniveau tegen hevige neerslag in de openbare ruimte, inclusief bijbehorende maatregelen en kosten. Participatie en afstemming met het op te stellen klimaatplan zijn hierbij een belangrijke aandachtspunten.		

Doelstelling 5

Meer zelfredzaamheid en zelf-organiserend vermogen van de samenleving.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
5.1	% Inwoners dat zich inspannt voor de eigen buurt	Monitor Sociale Kracht*	61% (6% intensief 55% incidenteel)	58% (8% intensief 50% incidenteel)	60% (7% intensief 53% incidenteel)	61%	60% (11% intensief 49% incidenteel)
5.2	Aantal nieuwe adoptielocaties	Afdeling BOR	24	45	34	45	44
5.3	Aantal door wijkcoördinatie gefaciliteerde bewonersinitiatieven in de openbare ruimte	Afdeling BOR	X**	30	X	30	43

* De Monitor Sociale Kracht biedt ook inzicht in de aanverwante indicator "Sociale Kracht" die o.a. betrekking heeft op "de samenhang in de buurt" (zie programma Samen leven).

** Werd voor 2017 niet bijgehouden.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Wij hebben bewoners ondersteund bij hun initiatieven. Steeds vaker weten bewoners de wijkcoördinatoren te vinden via berichten in 't Groentje, mond-tot-mond reclame en zichtbare verbeteringen in de buitenruimte.
- Afgelopen jaar hebben wij bij veel beheer- en onderhoudsprojecten beslis- en participatiemogelijkheden geboden aan bewoners. Daarbij is vooraf actief gecommuniceerd over de mogelijkheden.
- Er zijn diverse bewonersinitiatieven gestimuleerd en ondersteund, zoals: verkeersveiliger maken met de initiatiefgroep Dorpsstraat, ontstenen en vergroenen met groenadoptanten in de Tiendhoeve i.s.m. het Wellantcollege, verbeteren van een speelplek met de bewoners van de Atalantaberm m.b.t.v. Ons Fonds, bruisbijeenkomst voor initiatiefnemers in het gemeentehuis, aanleg geveltuinen Cella Helvetica in samenwerking met tv-programma De Grote Tuinverbouwing, realisatie hondenlosloopterrein in Schalkwijk en Peppelkade, ontstenen en vergroenen van een stoep in Castellum (Fossa Italica), aanleg bloemenweide bij Reinaerde in Weteringhoek.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
5.1	30 publicaties van bewonersinitiatieven en bewonersparticipatie op Instagram.		Er is op Instagram gepubliceerd over diverse bewonersinitiatieven in 2019 maar 30 relevante publicaties is in de praktijk niet haalbaar gebleken.

Deelprogramma Gebiedsontwikkeling

Wat willen we bereiken?

Het (ruimtelijk) ontwikkelen van Houten aan de hand van de werkwijzen, doelstellingen en uitgangspunten zoals opgenomen in het Programma Ruimte 2017-2019 en het uitvoeren van de punten uit de Uitvoeringsagenda van Programma Ruimte. De hoofddoelstelling (1) is hieronder opgenomen, daarnaast zijn een aantal subdoelstellingen (2 t/m 7) gedefinieerd.

In het Programma Ruimte 2017-2019 is Houten verdeeld in 5 gebieden: I Houten-Noord, II Houten-Zuid, III Werk- en Voorzieningsgebieden, IV Eiland van Schalkwijk en V Buitengebied Kromme Rijn.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

- 1 Het (ruimtelijk) ontwikkelen van Houten aan de hand van de werkwijzen, doelstellingen en uitgangspunten zoals opgenomen in het Programma Ruimte 2017-2019 en het uitvoeren van de punten uit de Uitvoeringsagenda van Programma Ruimte behoefte (programma) en de vastgestelde kwaliteitskaders en processen belangrijke uitgangspunten zijn.
- 2 Houten-Vinex afbouwen en veranderlocaties stimuleren, faciliteren of ontwikkelen.
- 3 Behoud en ontwikkeling van Houten als economisch aantrekkelijke vestigingsplaats.
- 4 Behoud en ontwikkeling van een vitaal platteland met leefbare kernen.
- 5 Behoud en ontwikkeling van het groene, open karakter van het Eiland van Schalkwijk met ruimte voor landbouw, natuur, recreatie, water en cultuurhistorie.
- 6 Behoud en ontwikkeling van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.
- 7 We leveren een bijdrage aan de ontwikkeling van de regio Utrecht en zoeken actief verbinding met buurgemeenten.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Ontwikkelingen en stand van zaken per deelprogramma:

Doel	Gebied	Actie/Ontwikkeling/Project	Prestatie-indicator	Voortgang	Verklaring
1		Opstellen van een stedenbouwkundige visie (als vervolg op de uitgevoerde verkenning). Dit inclusief een regionale afstemming	Afronden van de visie in 2019		Ruimtelijke koers wordt voltooid in voorjaar 2020. Besluitvorming voor zomer 2020.
1		Formuleren van algemene randvoorwaarden voor nieuwbouwprojecten (Centrum Het Rond, Molenzoom en Koppeling - De Schaft)	Randvoorwaarden worden uiterlijk in Q1/2019 vastgesteld		Is onderdeel van de Ruimtelijke koers.
1/7		Uitvoeren van Ruimtelijk-economische koers U10	Het oppakken van opgaven en actief bijdragen aan de uitwerking en uitvoering hiervan		Is onderdeel van de Ruimtelijke koers.
1	I. Houten-Noord	Transformatie Wegwijzer-Den Oord (Lupine-Oord)	Selecteren ontwikkelaar en na besluitvorming (planologisch) start bouw		Besluitvorming over het plan heeft plaatsgevonden. Planologische procedure loopt. In 2020 zal ontwikkelaar worden geselecteerd en is er mogelijk start van de bouw.
1	I. Houten-Noord	Transformatie Kleine/Grote Geer	Besluitvorming (planologisch) en start bouw		Besluitvorming over het plan heeft plaatsgevonden. Besluitvorming planologische procedure in voorjaar 2020 en mogelijk start bouw in 2020.
1/2/3	I. Houten-Noord	Voor een deel van het gebied de Molenzoom wordt plan ontwikkeld om tot een samenhangende gebiedsontwikkeling te komen met minder leegstand kantoren	Besluitvorming over de gebiedsontwikkeling inclusief openstelling van bijbehorende GREX		Is onderdeel van de Ruimtelijke Koers.
1/2/3	I. Houten-Noord	Voor Het Rond worden, op basis van de door Alterra, Viveste en gemeente opgestelde Kanskaart diversen alternatieven voor upgrading van het winkelcentrum uitgewerkt	Er wordt een concreet transformatieplan uitgewerkt en voor besluitvorming aangeboden betreffende het noordwestelijk deel		Is onderdeel van de Ruimtelijke koers.
1/2	I. Houten-Noord / II. Houten-Zuid	Stimuleren / faciliteren van ontwikkelen veranderlocaties	Minimaal vijf projecten per jaar faciliteren die aan de doelstelling bijdragen		
1/2/3	I. Houten-Noord / Oude dorp	Er wordt een samenhangend plan opgesteld om het autogebruik en het parkeren op het Plein terug te dringen. Dit in relatie en samenhang met diverse ruimtelijke ontwikkelingen	Het opstellen van een concreet plan voor herijking van verkeersstromen en woningbouwontwikkelingen in samenhang voor het Oude Dorp		Besluit is genomen om de Visie Oude Dorp te herijken. Besluitvorming zal in 2020 plaatsvinden.
1/2	II. Houten-Zuid	Loerik VI: planontwikkeling woningbouw (van NS-spoor tot Beusichemseweg/ Hofspoor)	Na besluitvorming startnotitie Loerik VI; selectie marktpartij en projectplan start nieuwbouw: 4e kwartaal 2019		Is onderdeel van de Ruimtelijke koers.

1/2	 II. Houten-Zuid	Grassen Noord (Hofstad III): plannen aanpassen aan nieuw beleid (Woonvisie, Programma's Duurzaam en Ruimte e.d.)	Besluitvorming herziening exploitatieplan (onder voorbehoud van instemming eigenaar) en afwijkingen bestemmingsplan: 4e kwartaal 2018/1e kwartaal 2019. Uitvoering bodemsanering, bouwrijpmaken en start realisatie 1e fase (166 woningen): 2019. Idem planontwikkeling fase 2 (circa 142 woningen)		Bouw is gestart.
1/2	 II. Houten-Zuid	Hofstad IVb: woningbouw faciliteren marktpartij (bouwclaim)	Afronden bestemmingsplan-procedure: 1e helft 2019. Bouwrijp maken: 1e helft 2019. Start bouwen: 2e helft 2019		Definitieve vergunning december 2019. RCE verstrekt in BP procedure in 2020 + start bouw.
1/2	II. Houten-Zuid	Eikenhout: planontwikkeling woningbouw	Na besluitvorming projectplan: start nieuwbouw ouderenhuisvesting: 2e kwartaal 2019		Planologische procedure loopt.
1/2	II. Houten-Zuid	Hofspoor (oostzijde): planontwikkeling woning/zorgbouw	Na besluitvorming start nieuwbouw 37 zorgunits: 1e kwartaal 2019		
1/2	II. Houten-Zuid	Beusichemseweg (oostzijde): planontwikkeling woningbouw	Na besluitvorming start nieuwbouw 12 starterswoningen: 4e kwartaal 2019		Overleg met ontwikkelaar loopt.
1/2	II. Houten-Zuid	Schoolwoningen Beekmos: onderzoek planontwikkeling / transformatie	Na besluitvorming keuze planontwikkeling start realisatie: 1e kwartaal 2019		Woningen staan in verkoop tot voorjaar 2020.
1/3	 III. Werk -en Voorzieningengebieden	Sport- en werklandschap Meerpaal uitgifte van kavels	In 2019 worden minimaal twee kavels van het Werklandschap uitgegeven		Diverse kavels uitgegeven.
1/3	III. Werk -en Voorzieningengebieden	Nadere invulling geven aan de visie op de Schaft	In het gebied Koppeling-De Schaft worden zowel woon- als werkprojecten gerealiseerd		De visie ziet toe op verruiming van bedrijfsactiviteiten die worden toegelaten. Er zijn de afgelopen tijd veel nieuwe activiteiten in de Care en Leisure branche gevestigd. Ook is er een wooncomplex in wording wat met de visie is beoogd.
1/3	III. Werk -en Voorzieningengebieden	Uitgifte kavels op Kruisboog en Weteringhoek	In 2019 worden nieuwe projecten in de voorzieningengebieden gerealiseerd, gericht op nieuwe doelgroepen		
1	IV. Eiland van Schalkwijk	Woningbouw Tull en 't Waal	Start realisatie woningbouw van in totaal 42 woningen		Bouw Kerkebogerd gestart.
1	IV. Eiland van Schalkwijk	Woningbouw Wickenburgselaan	Vanuit het woningbehoefteonderzoek is gebleken dat er behoefte is aan een mix van woningen voor de doelgroepen (leefbaarheid). Goedkeuring door Raad woningbouwprogramma		Participatietraject loopt. Besluitvorming 2020.
1/5	 IV. Eiland van Schalkwijk	Duurzaam behoud en versterking van het groene, open karakter van het Eiland van Schalkwijk	Gemiddeld drie projecten per jaar faciliteren die aan de doelstelling bijdragen. Dit is afhankelijk van het aanbod vanuit het gebied		Op 3 adressen bezig met planvorming/ daadwerkelijke aanleg van landschapselementen. Het betreft bijvoorbeeld elementen als houtsingels, vogelbosjes, een wat groter hakhoutbosje, knotbomenrijen, kleine hoogstamboomgaardje, enkele haagjes en een poel.

1/5	IV. Eiland van Schalkwijk	Woningbouw De Wiese	Realisatie volgende fase woningbouw		Laatste fase woningbouw gestart.
1/5/6	IV. Eiland van Schalkwijk	Doorontwikkeling van Recreatief knooppunt 't Waal	Op basis van de eind 2017 in de raad vastgestelde Nota van aandachtspunten voor het recreatief knooppunt uitrollen van de vervolgstappen door recreatieschap		Afh. Recreatieschap.
1/5/6	IV. Eiland van Schalkwijk	Herontwikkeling Fort Honswijk	Vaststellen van de nota uitgangspunten en hierna het doorlopen van de tenderfase		Procesmatige stappen gezet richting stichting.
1/5/6	IV. Eiland van Schalkwijk	Herontwikkeling Werk aan de Waalse Wetering ten einde de beleefbaarheid van de Nieuwe Hollandse Waterlinie te versterken	Ondersteunen van het initiatief van Staatsbosbeheer		Eigenaar Staatsbosbeheer heeft het werk verhuurd aan een ondernemster die er activiteiten met geiten organiseert voor een tijdelijke periode in eerste instantie.
1/5/6	IV. Eiland van Schalkwijk	Uitvoering geven aan de integrale mobiliteitsvisie	Acties om doorgaand verkeer te weren, onderzoeken en maatregelen voor de aanleg van nieuwe fietspaden en onderzoeken en maatregelen voor vormen van collectief vervoer		Projecten Sterke Ledkijk en Provinciale weg zijn in voorbereiding.
1/4/5	IV. Eiland van Schalkwijk / V. Buitengebied Kromme Rijn	Uitvoering Agenda Vitaal Platteland voor de Kromme Rijnstreek en het LEADER-programma Utrecht-Oost (Europese regeling voor ontwikkeling leef- en werk-omgeving op het platteland)	Bijdrage leveren aan initiatieven vanuit de samenleving gericht op het versterken van stad-land relaties, innovatie en duurzaamheid		De volgende initiatieven/projecten lopen momenteel, waaraan financiële bijdrage: - Lerend Netwerk Boerenambachten (Ambachtshoeve) - Zorg en Welzijn Netwerk Schalkwijk en Tull en 't Waal (De Trossel) - Samen zorgen voor Nieuw Wulven - Waterfort Lunet aan de Snel
1/4/5	IV. Eiland van Schalkwijk / V. Buitengebied Kromme Rijn	Uitbreiding bekabeling/glasvezel	Uitvoering in 2019		Uitvoering loopt nog door.
1/5	IV. Eiland van Schalkwijk / V. Buitengebied Kromme Rijn	Opzetten stimuleringsfonds Sociale Woningbouw buitengebieden	Besluitvorming Stimuleringsfonds Sociale Woningbouw buitengebieden		Mede afhankelijk Ruimtelijke koers en relatie met Kern Houten.
1/4	V. Buitengebied Kromme Rijn	Tot uitvoering brengen van de Omgevingsvisie Kromme Rijn	Na evaluatie (eind 2018) doorgaan met onderdelen in eventueel aangepaste vorm		
1/4	V. Buitengebied Kromme Rijn	Besluitvorming over uitbreidingsplan 't Goy (locatie Tuurdijk)	Vaststelling van het planologisch kader in 2019		Besluitvorming heeft plaatsgevonden. Besluitvorming bestemmingsplan in 2020.
1/4	V. Buitengebied Kromme Rijn	Gezamenlijk met de inwoners van 't Goy een Leefbaarheidsagenda opstellen	Aan de raad aanbieden van de Leefbaarheidsagenda 't Goy		Is najaar 2019 aangeboden aan college.
1/4	V. Buitengebied Kromme Rijn	2de woningbouwlocatie 't Goy	Opstellen van een plan en openen van GREX (mede op basis van de op te stellen Leefbaarheidsagenda)		Diverse locaties worden nog onderzocht in 2020.

1/7	V. Buitengebied Kromme Rijn	Versterken van recreatiemogelijkheden van Nieuw Wulven in samenhang met het omliggende gebied	Planologisch kader vaststellen in 2019 en aansluitend start van de uitvoering en overleg met Staatsbosbeheer over het versterken van de natuurwaarden		Besluitvorming heeft plaatsgevonden in 2019 (extra afslag + horeca).
-----	--------------------------------	---	--	--	---

Deelprogramma Duurzaamheid & energietransitie

Wat hebben we bereikt?

Een duurzaam Houten: klimaat- en energieneutraal, stil, schoon, klimaatproof, met volop groen en water, gesloten kringlopen en natuurlijk materiaalgebruik.

Duurzaamheid is een integraal thema. Ook andere activiteiten binnen de gemeente - met een ander primair doel - leveren een bijdrage aan een duurzamer Houten. Het icoontje van Duurzaam Houten  zult u dan ook bij andere (deel)programma's in de jaarrekening tegenkomen. Op deze wijze wordt duidelijk gemaakt hoe ook andere beleidsvelden bijdragen aan duurzaamheid en energietransitie

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

- 1 ENERGIE: Houten wordt energie- en klimaatneutraal in 2040. Alle energie die inwoners, bedrijven en instellingen samen verbruiken, wordt lokaal duurzaam opgewekt.
- 2 KRINGLOPEN: Houten wil een circulaire stad worden, waarin materiaalkringlopen gesloten zijn.
- 3 GROEN & KLIMAATADAPTATIE: Houten blijft groen en wordt klimaatproof met als tussendoel jaarlijks 2.500 m2 bestaande openbare verharding om te zetten naar groen en/of te ontkoppelen van de riolering (dat wil zeggen dat het regenwater niet meer via de riolering wegloopt).

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

ENERGIE: Houten wordt energie- en klimaatneutraal in 2040. Alle energie die inwoners, bedrijven en instellingen samen verbruiken, wordt lokaal duurzaam opgewekt.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	Hernieuwbare elektriciteit (is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa) als percentage van totaal elektriciteitsverbruik (BBV)	RWS Leefomgeving	15,0	14,2%	17,5%	15%	nmb
1.2	Lokale duurzame energie als percentage van het totaal energieverbruik (exclusief verkeer)	CBS (klimaat-monitor)	6,5%	6,5%	nmb	8%	nmb

Opmerking:

In de begroting 2019 staan nog de "oude" indicatoren (exclusief verkeer). Vandaar dat daar nu zo over wordt verantwoord. Vanaf de begroting 2020 zijn de "nieuwe" indicatoren opgenomen (inclusief verkeer).

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2019 is veel inzet gepleegd op het Energieplan, de Regionale Energiestrategie en (voorbereidingen voor) de Transitievisie Warmte. Al deze plannen leiden in 2020 en 2021 tot belangrijke besluiten over de energietransitie in Houten. In 2019 heeft de gemeenteraad belangrijke besluiten genomen, die in de komende jaren tot een forse groei zullen gaan leiden van de hoeveelheid lokaal geproduceerde duurzame energie: Windpark Goyerbrug, zonneveld Provincialeweg in Schalkwijk en zonneveld Oostrumsdijkje-Beusichemseweg in 't Goy.

Verder zijn in 2019 via de regionale samenwerking U-THUIS ook de Houtense inwoners ondersteund bij het verduurzamen van hun woning. De website jouwhuisslimmer.nl is doorontwikkeld en heeft nu

de module 'Mijn huis slimmer'. Daarin kunnen bezoekers een eigen maatregelenpakket samenstellen, plannen en de voortgang volgen.

Niet alleen U-THUIS ondersteunt onze inwoners. Houten telt een grote, groeiende groep lokale organisaties en vrijwilligers die hun plaatsgenoten adviseren en helpen. De gemeente heeft deze groepen in 2019 ondersteund met (project)subsidie en praktische hulp, zoals communicatie en vergaderruimte.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	Aantal Houtense bezoekers van het (digitale) energieloket	Jouwhuisslimmer.nl	500	1.423	858	2.000	1.445

Doel	Verklaring van afwijking
1.1	t/m 10-12-19; waarschijnlijk t/m 31-12 hoger, ook vanwege collectieve inkoopactie EnergieRijkHouten.

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
1.1	Vaststellen van een klimaatplan, bestaande uit drie delen: 1. energietransitie, 2. circulaire economie en 3. klimaatadaptatie.		Energieplan in raad februari 2020. Circulaire economie en klimaatadaptatie doorgeschoven naar 2020.
1.2	In U10-verband opstellen van een regionale energiestrategie.		Startnotitie RES is vastgesteld door raad en uitvoering gestart.
1.3	Besluitvorming over een vergunningaanvraag voor een windpark bij de Goyerbrug.		Raadsbesluit 1 oktober 2019. Vergunning is verleend op 15-10-2019.
1.4	Opzetten van een informatiecampaagne over energiebesparing en -opwekking.		Campaagne is gemaakt. Lancering gekoppeld aan Energieplan = februari 2020.
1.5	Evaluatie van de pilot groene leges.		Onderdeel besluitvorming legesverordening 2020 (eind 2019).
1.6	Besluitvorming over de omvang en opzet van het duurzaamheidsfonds vanaf 2019.		Besluit college d.d. 07-01-2020.

Doelstelling 2

KRINGLOPEN: Houten wil een circulaire stad worden, waarin materiaalkringlopen gesloten zijn.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
2.1	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg) (BBV)	Afdeling Ruimtelijke ontwikkeling	184kg	176kg*	130kg	131kg**	nmb
2.2	% Gescheiden huishoudelijk afval	Afdeling BOR	65%	65,5%*	74%	74%**	nmb
2.3	Aantal gestarte circulaire inkopen	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling / Staf	4	3	3	3	nmb

**Raming op basis van de resultaten van de maanden januari - juni 2018.

Betrokkenheid verbonden partijen

Afval Verwijdering Utrecht (AVU)

De AVU werkt samen met en in opdracht van de Utrechtse gemeenten aan de verbetering van het milieu met betrekking tot afval. Daarbij wordt gestreefd naar het bereiken van een zo gunstig mogelijk effect, tegen zo laag mogelijke kosten. Namens de gemeenten zorgt de AVU voor de regie van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval (dus geen afval van bedrijven). De AVU doet dit door de organisatie en de regeling van transport, overslag, bewerking en verwerking van de grootste huishoudelijke afvalstromen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Door het stimuleren van het beter scheiden van afval, in 2018 ingezet en doorgezet in 2019, is in 2019 zichtbaar geworden dat er minder restafval wordt aangeboden door de inwoners. Hierdoor hoefde het restafval in 2019 minder ingezameld te worden.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
2.1	Een actieplan circulaire economie als onderdeel van het klimaatplan.		Doorgeschoven naar 2020.
2.2	Onderzoek naar de mogelijkheden voor afvalscheiding bij hoogbouw.		Doorgeschoven naar 2020. Begin 2020 verschijnt een landelijk rapport met de resultaten van proeven die in het land gehouden zijn.
2.3	De inzameling en verwerking van luiers uitbreiden en verbeteren.		SUEZ is van plan om een nieuwe methode uit te proberen. Wij hebben aangegeven daar aan mee te willen doen.
2.4	Onderzoek naar de mogelijkheden voor aanpassingen aan het afvalscheidingsstation, zowel fysiek als in dienstverlening, voor de steeds groter worden stroom bezoekers en het toenemende aantal verschillende afvalstromen (zoals matrassen en/of tapijt).		In 2019 zijn wij begonnen met het gescheiden inzamelen en laten recyclen van matrassen. In 2020 gaan wij aan de slag met de toenemende stroom bezoekers. Daarnaast wordt onderzocht of het scheidingsstation zelf uitgebreid kan worden waarmee de bezoekers sneller hun afval kunnen storten.

Doelstelling 3

GROEN & KLIMAATADAPTATIE: Houten blijft groen en wordt klimaatproof met als tussendoel jaarlijks 2.500 m2 bestaande openbare verharding om te zetten naar groen en/of te ontkoppelen van de riolering (dat wil zeggen dat het regenwater niet meer via de riolering wegloopt).

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
3.1	Omzetting van openbare verharding naar groen binnen de kern van Houten (incl. aanbrengen waterpasserende verharding op parkeerplaatsen)	Afgeleid van databestand afdeling BOR	X	1.080m2	1.472m2	2.500m2	1.129m2
3.2	Oppervlakte bestaande openbare verharding dat in het desbetreffende jaar is afgekoppeld van de riolering	Afdeling BOR	X	8.800m2	19.426m2	9.250m2	4.484m2

Doel	Verklaring van afwijking
3.1	Een deel van de opgave om verharding te transformeren naar groen wordt gerealiseerd binnen integrale projecten. In 2019 zijn er minder mee koppelkansen geweest die nodig zijn om doelmatig te ontstenen.
3.2	Een deel van de opgave om verharding af te koppelen van de riolering wordt gerealiseerd binnen integrale projecten. In 2019 zijn er minder mee koppelkansen geweest die nodig zijn om doelmatig af te koppelen.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Zoals in het deelprogramma Leefomgeving al is aangegeven is op enkele locaties verharding afgekoppeld van de riolering. Verschillende parkeerplaatsen zijn voorzien van waterpasserende verharding. Op andere plaatsen is (overbodige) verharding helemaal weggehaald en vervangen.
- Aanleg klimaatproeftuin achter gemeentehuis. In de proeftuin wordt getoond welke inrichting er past bij een stedelijke gebied dat beter bestand is tegen de gevolgen van klimaatverandering. Er wordt aandacht besteed aan water vasthouden en tegen gaan verdroging, beperken van hittestress, voorkomen wateroverlast door extreme neerslag.
- In 2018 en 2019 is gedetailleerd onderzoek uitgevoerd naar de maatregelen die nodig zijn om een hoger beschermingsniveau tegen extreme neerslag te realiseren. Alle 453 risicovolle locaties uit de klimaatverkenning waar bij een bui T100 meer dan 10 cm water tegen de gevel staat zijn onderzocht. Een bui T100 doet zich eens in de 100 jaar voor. Er valt dan in 85 minuten 93 mm neerslag.
- De volgende bewonersacties zijn gehouden om meer tuinen watervriendelijk te maken en het waterbewustzijn van inwoners te vergroten:
 - o ophalen overbodige verharding: bij 10 bewoners;
 - o 5 watervriendelijke tuinontwerpadviesen voor bewoners die ingeloot zijn na een oproep via de plaatselijke media;
 - o 3 informatiesessies watervriendelijke tuinen: door 60 bewoners bezocht;
 - o het "handboek de watervriendelijke tuin" en de maquette "de levende tuin" in de publiekshal van het gemeentehuis;
 - o open dag beheer- en watervriendelijke voorbeeldtuin voor ouderen achter het Rond (onderdeel van de "Slim Thuis Woning").

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
3.1	Een vastgestelde visie op een klimaatproof Houten als onderdeel van het klimaatplan.		Doorgeschoven naar 2020.
3.2	Ten minste één stimuleringsactie voor particulieren voor het klimaatproof maken van de buitenruimte.		

Deelprogramma Landschap en recreatie

Wat hebben we bereikt?

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

- 1 Behouden en versterken van een aantrekkelijk buitengebied door in te zetten op landschap en natuurwaarden.
- 2 Ontwikkeling, beheer en promotie van toeristische-recreatieve voorzieningen in de gemeente (zoals terreinen, routes en initiatieven) in Houten en in de regio.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Behouden en versterken van een aantrekkelijk buitengebied door in te zetten op landschap en natuurwaarden.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	Aantal locaties aanplant landschapselementen (houtsingels, knotbomen, hoogstamboomgaarden)	Gemeente Houten	5	5	5	5	5

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Veldbezoeken bij en advisering aan particulieren met betrekking tot landschappelijke inpassing, onderhoud, herstel en aanleg van landschapselementen, soortenbeheer en advisering inzake de Wet Natuurbescherming.
- In 2019 hebben wij ons aangesloten bij het Provinciale Platform Kleine Landschapselementen. Hierdoor voor 2 jaar € 25.000 per jaar beschikbaar voor aanleg kleine landschapselementen. Het effect hiervan wordt zichtbaar vanaf 2020.
- Overleg met en ondersteuning van diverse werkgroepen van de Milieuwerkgroep Houten, inzake soortenbeheer (o.a. (weide)vogels, ringslangen en padden) en onderhoud van landschapselementen.
- Advisering gemeente intern in het planteam over landschappelijke inpassing bij ruimtelijke ontwikkelingen en de juiste aanpak hierbij m.b.t. de Wet Natuurbescherming.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	Aantal adviesbezoeken aan particulieren grondeigenaren over hoe de landschappelijke kwaliteit verhoogd kan worden	Gemeente Houten	22	19	17	15	17
1.2	Aantal interne adviezen (in het planteam) op het gebied van natuur en landschap bij ruimtelijke ontwikkelingen		X	X	32	50	46

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
1.1	We stellen een Visie op Groen en Biodiversiteit (de totaalvisie op flora en fauna) op voor het gehele grondgebied van de gemeente Houten met daaraan gekoppeld een uitvoeringsprogramma. Bij de uitvoering dagen we inwoners, maatschappelijke organisaties en (agrarische) bedrijven uit om actief mee te doen en zullen we als gemeente het goede voorbeeld geven.		Het concept wordt opgeleverd in het 2e kwartaal 2020. Daarna gaat het naar college en Raad.

Doelstelling 2

Ontwikkeling, beheer en promotie van toeristische-recreatieve voorzieningen in de gemeente (zoals terreinen, routes en initiatieven) in Houten en in de regio.

Effectindicatoren

Voor deze doelstelling is geen effectindicator opgenomen.

Betrokkenheid verbonden partijen

Recreatieschap De Stichtse Groenlanden beoogt recreatieterrein 't Waal (langs de Lek) verder te ontwikkelen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Utrecht Marketing heeft in samenwerking met de regionale marketingorganisaties en in opdracht van 15 regiogemeenten het werk aan de (inter)nationale strategie 'Utrecht Region' voortgezet. Er is in aansluiting op de eerder opgestelde strategie een Marketingplan 2020-2021 opgesteld.
- Voor het wandelroutenetwerk in de Kromme Rijnstreek is het ontwerp opgesteld. De borden zullen begin 2020 worden geplaatst. De beoogde oplevering is in april 2020.
- Samen met de stichting ter Promotie van het Eiland van Schalkwijk hebben wij gewerkt aan de marketing en promotie van het Eiland van Schalkwijk. Dit heeft naast de promotie-uitingen op de website ondermeer de toeristische-recreatieve kaart 'Onthaasten op het Eiland van Schalkwijk' opgeleverd.
- Met de VVV Kromme Rijnstreek en de gemeenten Bunnik en Wijk bij Duurstede is gestart met het meerjarige project 'Verhalen van de Kromme Rijnstreek'. De goed bezochte werkbijeenkomsten hebben geresulteerd in 5 verhaallijnen en een toolbox voor ondernemers met foto's, informatiekaarten en video's. Daarnaast zijn 14 'allianties' gesmeed: concrete samenwerkingsplannen.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
2.1	Realisatie van een wandelroutenetwerk (bewegwijzering) in de Kromme Rijnstreek		In 2019 is het definitieve ontwerp voor het netwerk opgesteld. Afronding van de realisatie zal in 2020 plaatsvinden.
2.2	Opstellen beknopte recreatievisie voor het Eiland van Schalkwijk		De recreatievisie is uitgesteld naar 2020 omdat is besloten de visie te verbreden (ook op te stellen voor Kromme Rijngebied) en onderdeel te maken van de omgevingsvisie.

Deelprogramma Cultuurhistorie en archeologie

Wat hebben we bereikt?

Het behoud van cultuurhistorische waarden voor toekomstige generaties.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

- 1 Behouden, beschermen en onderzoeken van cultuurhistorische waarden (monumenten en archeologie).
- 2 Het draagvlak voor cultuurhistorie vergroten door cultuurhistorie zichtbaar en beleefbaar te maken.
- 3 Het maximaal stimuleren van instandhouding van gemeentelijke monumenten.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Behouden, beschermen en onderzoeken van cultuurhistorische waarden (monumenten en archeologie).

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	Provinciale beoordeling van de uitvoering van wettelijke taken ten aanzien van cultuurhistorie en archeologie in het kader van Interbestuurlijk toezicht (IBT)	Provincie Utrecht	adequaat	adequaat	adequaat	adequaat	nmb
1.2	Aantal monumenten dat verloren is gegaan	-	X	X	X	0	0

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Maximale inbedding en verankering van cultuurhistorische, en goede inbedding en verankering van archeologische waarden in ruimtelijke plannen en projecten.
- Aansluiting gehouden bij en/of geparticipeerd in provinciale en rijksplannen ten aanzien van Limes, NHW, herontwikkeling fort Honswijk en Lunet aan de Snel.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
1.1	Vaststellen van nieuw cultuurhistorisch en archeologisch beleid.		Als gevolg van moeilijk vervulbare vacature is proces vertraagd.
1.2	Aangepaste samenstelling Erfgoedcommissie (nu nog Monumentencommissie genoemd).		Zal op korte termijn worden gezien i.h.k.v. de Omgevingswet

Doelstelling 2

Het draagvlak voor cultuurhistorie vergroten door cultuurhistorie zichtbaar en beleefbaar te maken.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
2.1	Aantal bezoekers van tentoonstellingen in het Oude Station (incl. schoolklassen)	Stichting Archeologie Houten	1.500	1.350	1.400	1.400	1.609
2.2	Aantal opengestelde monumenten tijdens Open Monumenten Dag	Organisatie Open Monumenten Dag	16	15	21	15	11

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Voor borden die in 2019/2020 geplaatst gaan worden bij interessante cultuurhistorische plekken is de huisstijl toegepast die voor cultuurhistorie en archeologie is gemaakt. De borden van de TRAP route zijn inmiddels vervangen,
- Vertaling van de Houtense geschiedenis in stedenbouwkundige plannen.
- Waar mogelijk is de archeologische werkgroep ingezet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Daarnaast vervult de groep educatieve en publieksgerichte taken.
- Er is onderzocht of er op verschillende (openbare) plekken archeologisch materiaal tentoon gesteld kan worden, dit in samenspraak met de archeologische werkgroep. Dit is onder andere in de hal van het gemeentehuis gerealiseerd.
- Organisatie van Open Monumenten Dag die net als voorgaand jaar samen met Wijk bij Duurstede en Bunnik georganiseerd is.
- In het Oude Station gebouw bij de archeologische werkgroep zijn archeologische tentoonstellingen gehouden en er wordt door de werkgroep voorlichting gegeven op scholen. De archeologische werkgroep beschikt over leskisten die hiervoor worden ingezet.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
2.1	Organiseren Open Monumenten Dag.		
2.2	Vernieuwen gemeentelijke webpagina's over cultuurhistorie.		Als gevolg van moeilijk vervulbare vacature is proces vertraagd.

Doelstelling 3

Het maximaal stimuleren van instandhouding van gemeentelijke monumenten.

Effectindicatoren

Voor deze doelstelling is geen effectindicator opgenomen.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Assisteren bij vergunningstrajecten van monumenteneigenaren en adviseren omtrent onderhoud;
- Behoud van monumenten door herbestemming toe te staan.
- Ruimtelijke plannen zijn getoetst aan de erfgoedverordening.

Prestatie-indicatoren

Voor deze doelstelling is geen prestatie-indicator opgenomen.

Wat heeft het gekost?

	Deelprogramma's	Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Vershil begroting na wijziging vs rekening 2019
02. Duurzame leefomgeving						
lasten						
02.01	Woningen	296.165	364.647	278.110	291.134	-13.024
02.02	Commerciële voorzieningen en horeca	518.151	551.915	551.915	689.930	-138.015
02.03	Leefomgeving	7.512.481	7.483.444	9.247.556	8.057.718	1.189.838
02.04	Gebiedsinrichting	13.262.452	26.193.983	26.786.489	16.623.463	10.163.026
02.05	Duurzaamheid & energietransitie	6.672.793	6.341.757	6.777.278	6.856.543	-79.265
02.06	Landschap en recreatie	375.122	425.983	456.083	441.956	14.127
02.07	Cultuurhistorie en archeologie	911.621	935.312	934.993	1.029.330	-94.337
02.99	Programmabrede kosten	2.733.670	1.473.109	2.089.654	1.716.516	373.138
Totaal lasten		32.282.456	43.770.150	47.122.078	35.706.590	11.415.488
baten						
02.01	Woningen	17.358	13.709	13.709	16.997	3.288
02.02	Commerciële voorzieningen en horeca	251.210	212.745	159.190	145.597	-13.593
02.03	Leefomgeving	3.331.626	3.227.899	4.408.122	3.475.244	-932.878
02.04	Gebiedsinrichting	11.539.222	24.616.860	25.423.876	15.298.436	-10.125.441
02.05	Duurzaamheid & energietransitie	5.250.888	5.223.599	5.553.529	5.669.044	115.515
02.06	Landschap en recreatie	35.673	13.399	37.324	28.524	-8.800
02.07	Cultuurhistorie en archeologie	436.366	388.968	393.149	529.334	136.185
02.99	Programmabrede kosten	1.429.945	790.694	483.811	227.051	-256.760
Totaal baten		22.292.287	34.487.873	36.472.710	25.390.225	-11.082.485
Saldo 02. Duurzame leefomgeving		9.990.169	9.282.277	10.649.368	10.316.365	333.004

In beginsel worden verschillen vanaf € 75.000 op programmaniveau toegelicht. De lasten en baten worden voor deze vergelijking niet gesaldeerd. Indien relevant, zal bij afwijkingen kleiner dan € 75.000 op programmaniveau ook een toelichting worden gegeven. Voor dit programma is de volgende financiële toelichting van toepassing.

Commerciële voorzieningen en horeca

Bij de wijziging van de organisatiestructuur naar teams is het onderdeel juridisch beleid en de bijbehorende medewerkers ondergebracht onder dit het taakveld(Lasten: € 167.000N), dit was niet zo geraamd.

Leefomgeving

In 2019 is er een nieuw Water- en Riolerings Plan 2020-2023 opgesteld. Onderdeel hiervan is ook een nieuw baggerplan. Daardoor zijn in 2019 nauwelijks baggerwerkzaamheden in het kader van groot onderhoud uitgevoerd. Wel is op een aantal locaties op aanwijzing van HDSR (KEUR) ad-hoc onderhoud uitgevoerd. Het groot onderhoud baggeren wordt gedekt vanuit de voorziening Waterbodembeheer. Daarmee zijn zowel de geraamde lasten van € 500.000 V voor groot onderhoud als de geraamde baten van € 500.000 N voor de onttrekking uit de voorziening niet geëffectueerd. Per saldo is dit neutraal. Om administratieve reden is dit dubbel geraamd in het product riolering, zodat de geraamde lasten nogmaals een voordeel van € 500.000 oplevert. Dit geldt ook voor de geraamde baten van € 500.000 N. Per saldo is dit ook neutraal.

Daarnaast is sprake van lagere kosten ad € 90.000 V voor de openbare verlichting omdat in afwachting van de nieuwe aanbesteding per 2021 alleen het hoognodige onderhoud is uitgevoerd. In het kader van groenwerkzaamheden is sprake van lagere kosten doordat werkzaamheden voor vergroening doorschuiven naar 2020 en doordat kosten voor het proces over de groenbestekken zijn terugontvangen.

Gebiedsinrichting

In de begroting en de jaarstukken wordt het resultaat van de grondexploitatie budgettair neutraal opgenomen (lasten: € 10.302.000 V, baten: € 10.302.000 N) . Dit vindt plaats door de mutatie van de boekwaarde te verantwoorden.

Duurzaamheid en energietransitie

De voorbereiding en het opstellen van het Energieplan 2020-2025 heeft onder andere als gevolg van het uitgebreide participatieproces langer geduurd dan voorzien. Hierdoor zijn niet alle beschikbare middelen van € 88.000 V ingezet. De focus heeft in 2019 eerst gelegen op dit kaderstellende beleidsplan. Met het raadsbesluit op 11 februari 2020 over het Energieplan 2020-2025 zijn echter voldoende structurele middelen beschikbaar voor de uitvoering van het Energieplan. De voorbereiding van de transitievisie Warmte is in 2019 gefocust op de samenwerking in de Kromme Rijnstreek daardoor is minder inhoudelijk onderzoek gedaan. Dit vindt alsnog plaats in 2020 en 2021. Voor de regionale energiestrategie heeft de regio U 16 een rijksbijdrage ontvangen waardoor in 2019 geen eigen bijdrage van de gemeente nodig was.

De lasten voor het beleidsveld afval (vallend onder deelprogramma duurzaamheid en energietransitie) zijn ca € 165.000 N hoger dan geraamd, dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door hogere BTW kosten. Deze zijn moeilijk te ramen en fluctueren met de hoogte van de kosten en opbrengsten van afval. Ook de kosten voor kwijschelding zijn fors hoger (€ 43.000)

De totale baten afval zijn € 101.000 N lager dan begroot, dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een fors lagere vergoeding voor ingezamelde verpakkingen (ca € 89.000) dan verwacht. De opbrengst is afhankelijk van de hoeveelheid die daadwerkelijk wordt hergebruikt. Door internationale ontwikkelingen is er minder afname/vraag naar gerecycled plastic. In april 2020 wordt de verpakkingenindustrie weer zelf verantwoordelijk voor de verwerking en zijn dit soort tegenvallers van de baan.

Deze hogere BTW-kosten en lagere opbrengsten plastic en andere afwijkingen (per saldo € 267.000) worden afgewikkeld via de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing, deze is echter ultimo 2019 niet toereikend. Daarmee komt er € 104.000 ten laste van het begrotingsresultaat. Bij het opstellen van de begroting 2021 en het bepalen van het tarief voor afvalstoffenheffing voor 2021 zal de voorziening weer moeten worden aangevuld naar het vastgestelde minimum.

Cultuurhistorie en archeologie

Er is gestart met het opstellen van een plan van aanpak voor de aanpassing van het gemeentelijke erfgoed- en archeologiebeleid. De voorziene herhaling van de scan uit 2015 (0-meting) op de bouwtechnische situatie van alle monumenten heeft niet meer in 2019 plaatsgevonden. Dit wordt 2020. Daarom wordt een resultaatsbestemmingsvoorstel gedaan om de hiervoor benodigde middelen van € 40.000 V in 2020 beschikbaar te stellen.

Daarnaast is de formatie bij de RHC uitgebreid met een adviseur digitale informatievoorziening de kosten hiervan worden doorberekend aan de deelnemers, zie ook de batenkant. Omdat deze mutatie na de 2e bestuursrapportage heeft plaatsgevonden is dit niet verwerkt in de raming.

Programma Goede bereikbaarheid

Programma Goede bereikbaarheid

Programma in vogelvlucht

Inleiding

Houten ligt prachtig centraal in Nederland en is onlosmakelijk verbonden met de populaire en economisch sterke Utrechtse regio. De keerzijde is dat de regio onder druk staat op het gebied van bereikbaarheid.

We streven naar een optimale bereikbaarheid van de gemeente Houten (en de regio) per auto, het openbaar vervoer en met de fiets. Ook is een goede bereikbaarheid binnen de gemeente belangrijk. Bij onze werkzaamheden zoeken we continu naar een goede balans tussen bereikbaarheid, leefbaarheid, duurzaamheid en verkeersveiligheid.

De bereikbaarheid van Houten wordt voor een belangrijk deel bepaald door externe infrastructuurbeheerders, zoals de provincie en het Rijk. Om de gemeentelijke belangen onder de aandacht te houden is overleg met onze partners van strategisch belang.

We kunnen stellen dat de infrastructuur in en rond Houten goed functioneert en dat daardoor de bereikbaarheid goed is.

Overzicht deelprogramma's

Het programma bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- Verkeersbeleid
- Autoverkeer
- Fietsverkeer
- Openbaar vervoer

Behaalde maatschappelijke doelen

Gerealiseerde maatschappelijke effecten (subdoelen)

Er is sprake van een betrouwbare en acceptabele reistijd op de ontsluitingswegen en de Rondweg van Houten. De reistijd in de spits naar de A27 - vanaf de Koppeling (rotonde De Molen) via de Rondweg - is nog steeds acceptabel. De reistijd naar de A27 is het afgelopen jaar ongewijzigd ten opzichte van 2018.

De weginfrastructuur in de gemeente voorziet in de behoefte van de gebruikers, mede door een adequaat beheer. Over het algemeen zijn de inwoners ook tevreden over de parkeergelegenheid. De tevredenheid van de inwoners over het fietsnetwerk in Houten is op het bestaande hoge niveau (97%!) gehandhaafd. In 2019 hebben we met succes een fietsfeest georganiseerd om te vieren dat de we beste fietsstad van Nederland (en de wereld) zijn.

Het totaal aantal buspassagiers in de gemeente is in 2019 ongeveer gelijk gebleven, de tevredenheid is iets toegenomen. Sinds begin 2019 hebben we in 't Goy, Tull en 't Waal, Schalkwijk U-Flex.

Busvervoer op afroep met meer haltes en kortere routes naar de bestemming van de reizigers. Medio december 2019 is dit concept uitgebreid naar Houten Zuid. Ook heeft de verhoging van de frequentie van het aantal treinen in de spits eind 2017 naar 6 treinen per uur het gebruik van de trein gestimuleerd.

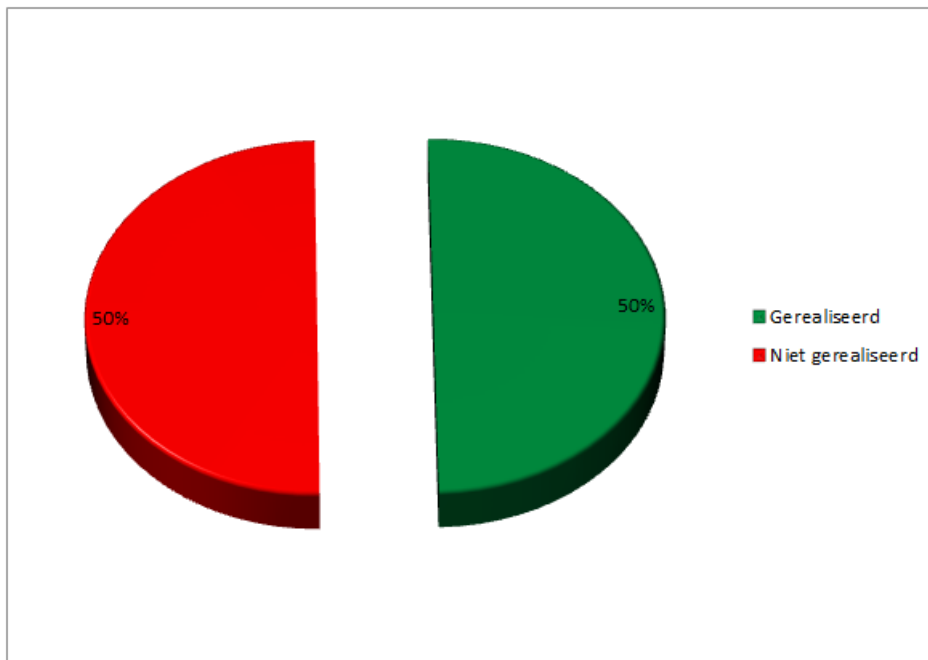
Niet gerealiseerde maatschappelijke effecten (subdoelen)

Enkele fietsprojecten, zoals de Lobbendijk, het Oostrumsdijkje en de Koppeldijk/Heemsteedseweg zijn nog niet (volledig) gerealiseerd. Dit heeft te maken met lange onzekerheid over verstrekking van subsidies, te doorlopen juridische procedures en timing van de werkzaamheden (liever niet in de wintermaanden). Voor de Lobbendijk en Koppeldijk/Heemsteedseweg zijn alle voorbereidende fasen doorlopen en start de uitvoering in het voorjaar 2020. Voor het Oostrumsdijkje hebben we in 2019 gewerkt naar een oplossing waar gemeente, provincie en grondeigenaar mee konden instemmen. In 2020 worden deze geformaliseerd en zullen de juridische procedures worden doorlopen.

In 2019 is een mobiliteitsonderzoek uitgevoerd in het kader van de ruimtelijke koers. Onderdeel van dit onderzoek zijn de beleidsmatige kaders voor onder andere parkeren en fiets. Na vaststelling van de ruimtelijke koers worden op basis van deze beleidsmatige kaders het parkeerbeleid (2020) en programma fiets (2021) opgesteld.

Prestaties

In de begroting zijn diverse prestatie-indicatoren opgenomen. Onderstaand wordt schematisch weergegeven welk percentage van de geplande kwalitatieve prestatie-indicatoren is gerealiseerd.



Zoals uit bovenstaande grafiek blijkt is 50 % gerealiseerd. De belangrijkste resultaten worden hieronder nader toegelicht.

Gerealiseerde prestaties

Samen met de provincie en Bunnik hebben we verder invulling gegeven aan het integraal maatregelpakket voor het buitengebied Bunnik-Houten. De afspraak is dat wij ons hard gaan maken voor een volledige aansluiting op de A12 en hierover met Rijkswaterstaat in overleg gaan.

Het bestedingsplan mobiliteit en bereikbaarheid is vastgesteld. Hiermee hebben we de mobiliteit gerelateerde projecten geprioriteerd en daar tevens financiële middelen voor gereserveerd.

Met veel fietsinfrastructuur projecten hebben we flinke vooruitgang geboekt. Hoewel deze nog niet zijn gerealiseerd zijn vele hobbels genomen, zoals financiële afspraken met de provincie, overeenstemming over grondaankoop, overeenstemming over uitvoering met omwonenden.

Handhaving op parkeren wordt nu structureel meegenomen in de surveillance.

Het fietsfeest was een zeer succesvol evenement. Helaas is het niet mogelijk dit jaarlijks te herhalen. Het fietsfeest is geëvalueerd en er zal zeker jaarlijks aandacht komen voor het stimuleren van fietsen.

De pilot met U-Flex is in de zomer van 2019 een eerste keer geëvalueerd. De eerste resultaten zijn positief. Voor de provincie is dit aanleiding geweest om het concept in Houten uit te breiden en om in een aantal andere gemeenten ook te starten met U-Flex.

Niet gerealiseerde prestaties

Het percentage asfaltwegen dat niet aan de kwaliteitsnorm voldoet is gedaald van 80% naar 70%. Dat de 80% niet is gehaald komt vooral door de toename van gebreken aan fietspaden. Gelet op andere prioriteiten waren er onvoldoende middelen om alle fietspaden op het gewenste beeldkwaliteitsniveau te houden. Op delen van de fietspaden is daarom nu sprake van discomfort of enige vorm van hinder.

Hoe hebben de gerealiseerde prestaties bijgedragen aan de beoogde maatschappelijke effecten?

Bij zowel de lokale als regionale en landelijke projecten als A27/A12 Ring Utrecht en verbreding A27 Houten – Hooipolder (waarvoor overeenkomsten zijn afgesloten) zijn wij continu bezig om de belangen van Houten actief in te brengen om op deze wijze o.a. de bereikbaarheid en leefbaarheid van Houten te vergroten.

Met het vastgestelde bestedingsplan zijn projecten geprioriteerd en middelen gereserveerd om invulling te geven aan de doelstellingen.

Met de aanleg van nieuwe fietsinfrastructuur en met beheer en onderhoud aan bestaande fietsinfrastructuur wordt het hoge percentage tevredenheid over bestaande fietsroutes gehandhaafd.

Deelprogramma Verkeersbeleid

Bij dit deelprogramma is alleen de ambtelijke inzet (uren) begroot van degenen die zich bezighouden met het verkeersbeleid. Omdat de doelstellingen sterk verweven zijn met de doelstellingen elders in dit programma en met verkeersveiligheid (programma Veilig), is er bij dit deelprogramma niets opgenomen.

Deelprogramma Autoverkeer

Wat hebben we bereikt?

We streven naar een optimale bereikbaarheid van de gemeente Houten per auto. Daarbij hoort een weginfrastructuur met bijbehorende voorzieningen, die qua functionaliteit en kwaliteit voorziet in de behoefte van de autogebruikers en het goederenvervoer, met oog voor de verkeersveiligheid, geluidskwaliteit en luchtkwaliteit. Ook in de spits willen we een acceptabele betrouwbare reistijd kunnen garanderen op de Rondweg. We zijn niet alleen vóór de fiets, maar ook vóór de auto. Afgelopen jaar is een mobiliteitsonderzoek uitgevoerd naar de effecten van woningbouw voor mobiliteit. Verder is de afspraak gemaakt dat met Rijkswaterstaat het overleg wordt gevoerd over een volledige aansluiting op de A12.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

- 1 Een goede doorstroming op de ontsluitingswegen en de Rondweg van Houten en verbetering van de aansluiting op het rijkswegennet.
- 2 Een weginfrastructuur met bijhorende voorzieningen die voorziet in de behoefte van gebruikers.
- 3 Voldoende parkeergelegenheid voor de inwoners in hun buurt én in de centrumgebieden.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Een goede doorstroming op de ontsluitingswegen en de Rondweg van Houten en verbetering van de aansluiting op het rijkswegennet.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	Reistijd in de spits naar de A27, vanaf de Koppeling (rotonde De Molen) via de Rondweg	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling	6:30 min	6:30 min	7:00 min	7:00 min	7:00 min*
1.2	Reistijd in de spits naar de A12, vanaf de Koppeling (rotonde De Molen) via de Rondweg	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling	6:00 min	6:30 min	6:30 min	6:30 min	6:30 min*

* Vanaf 2023 wordt een (tijdelijke) verslechtering verwacht, vanwege werkzaamheden door RWS (o.a. A27/A12 Ring Utrecht en A27 Houten-Hoofpolder).

Betrokkenheid verbonden partijen

U10

Van de U10 hebben de gemeenten Bunnik, De Bilt, Houten, IJsselstein, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Vianen, en Zeist het bestuursconvenant Mobiliteit in grootstedelijk Utrecht getekend (december 2015). Hiermee zijn deze gemeenten formele deelnemers van de bestuurstafel duurzame bereikbaarheid. De overige U10 gemeenten sluiten informeel aan bij de bestuurstafel duurzame bereikbaarheid.

De U10-gemeenten willen de goede perspectieven van de regio Utrecht als ontmoetingsplek voor gezond stedelijk leven koesteren, versterken en benutten. Zij werken daarom op vrijwillige basis

samen in U10-verband door gemeenschappelijke onderwerpen en belangen te verkennen en op basis hiervan gemeenschappelijke ambities te formuleren en activiteiten te ondernemen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In U10 verband hebben we een bijdrage geleverd aan de regionale fietsvisie U10, Toekomstbeeld OV en knooppunten analyse. Daarnaast is er input geleverd aan strategische beleidstrajecten als de REP, U-Ned, beleidsprogramma's van de provincie en vervoerplannen.

Houten is lid van het ambtelijk overleg Rijk Regio Overleg Ring Utrecht en de Bestuurlijke Stuurgroep Ring Utrecht. Het tracébesluit voor de A27/A12 Ring Utrecht is vernietigd door een uitspraak van de Raad van State over de PAS. Daardoor is de minder hinder aanpak nog niet gestart in 2019. In het kader van het project A27/A12 Ring Utrecht hebben wij op verzoek van de bewoners Koppeldijk/Waijensedijk een aardewal gerealiseerd om zo het geluid van de A12 en het evenementen terrein Down Under te beperken. Na de realisatie van de aardewal zijn de bewoners zeer te spreken over het effect.

Voor A27 Houten-Hooipolder zijn in 2019 uitvoeringsovereenkomsten (UVO's) met gemeenten, provincies en waterschappen gesloten. Houten is aanwezig geweest bij de diverse ambtelijke overleggen en ambtelijk is de wethouder voorbereid op de Bestuurlijke Adviesgroep A27 Houten-Hooipolder.

Voor de ruimtelijke koers is de huidige verkeerssituatie met een verkeersmodel in beeld gebracht en is de impact van verschillende woningbouwscenario's voor mobiliteit onderzocht. Deze uitkomsten worden gebruikt voor de ruimtelijke koers die in 2020 wordt vastgesteld.

Samen met de provincie en Bunnik hebben we verder gewerkt aan de voorbereidingen van de projecten uit het integraal maatregelpakket buitengebied Bunnik-Houten. De middelen voor de projecten waar Houten financieel aan bijdraagt zijn vastgelegd in het bestedingsplan mobiliteit en bereikbaarheid. Dit zijn het vrijliggend fietspad langs de N410, verminderen afslag bewegingen Limesbaan-Binnenweg, aanpassing kruispunt N410-Rondweg-Binnenweg. Verder is afgesproken dat provincie, Bunnik en Houten in 2020 in overleg gaan met Rijkswaterstaat over een volledige aansluiting op de A12.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
1.1	Uitwerken en vaststellen van maatregelen uit de bestuursovereenkomst (maart 2018) met provincie en Bunnik over het buitengebied Houten-Bunnik. Onderdeel van deze bestuursovereenkomst is bijvoorbeeld een vrij liggend fietspad langs de N410, een volledige verkeersontsluiting op de A12 en het kruispunt Kruisweg-rondweg Binnenweg.		Er is regelmatig overleg met de provincie en Bunnik. Een aantal maatregelen is in voorbereiding. De financiën van de 3/4 aansluiting A12 is een aandachtspunt. De provincie, Bunnik en Houten hebben afgesproken om bestuurlijk het gesprek te gaan voeren met Rijkswaterstaat over de volledige aansluiting en niet meer over de 3/4 aansluiting. Onderzoek vanuit de ruimtelijke koers en woningbouwambities in Bunnik geven ook aan dat bij het realiseren van woningbouwambities in Houten en Bunnik een volledige aansluiting noodzakelijk is.
1.2	In het voorjaar 2019 wordt een bestedingsplan opgesteld voor de € 1,0 miljoen die de komend 4 jaar beschikbaar is voor investeringen in het thema Mobiliteit en bereikbaarheid. Hierbij worden keuzes gemaakt en projecten met meer mogelijkheden voor cofinanciering zullen hoog op het wensenlijstje staan. Dit bestedingsplan zal mobiliteitsbreed worden opgesteld en betreft zowel auto, fiets als openbaar vervoer.		

Doelstelling 2

Een weginfrastructuur met bijhorende voorzieningen die voorziet in de behoefte van gebruikers.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
2.1	% Inwoners dat vindt dat in de eigen buurt straten, paden en stoepen goed begaanbaar zijn	Monitor Sociale Kracht	79%	79%	83%	79%	79%
2.2	% Asfaltwegen dat aan de beeldkwaliteitsnorm voldoet*	Afdeling BOR	80%	80%	80%	80%	70%
2.3	% Klinkerbestrating dat aan de beeldkwaliteitsnorm voldoet*	Afdeling BOR	80%	80%	80%	80%	80%

*Deze indicator is niet tot op de procent nauwkeurig te bepalen, omdat schades vaak slechts een deel (bijvoorbeeld de rand) van een wegvak betreffen in plaats van het volledige wegdek. De genoemde realisatiecijfers zijn daarom per definitie een schatting, gebaseerd op in- en externe inspectiegegevens.

Doel	Verklaring van afwijking
2.2	Dat de 80% niet is gehaald komt vooral door gebreken aan fietspaden.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Er is klein en groot onderhoud uitgevoerd aan verhardingen, civieltechnische kunstwerken en verkeersregelinstallaties conform het jaarplan BOR 2019.
- Wat betreft elementenverharding was er groot onderhoud op ongeveer 120 locaties. Bijvoorbeeld reparaties n.a.v. verzakkingen en wortelopdruk en het vervangen van verzakte wegdelen. Grotere integrale projecten waren onder andere de Gaarde en Moerbeigaarde, Zeisveld, Wernaarseind en Kamgras (voornamelijk trottoir).
- Tevens is er een start gemaakt met een plan van aanpak wortelopdruk in verhardingen, als uitwerking van het bomenbeleidplan. Duidelijk moet worden hoe groot het probleem van wortelopdruk in de gemeente exact is.
- Wat betreft asfaltverharding is in 2019 is gestart met het vervangen van asfaltvoetpaden (hoofdroute) in Houten Noord.
Ook op hoofdroutes van de fietspaden is flink geïnvesteerd. Enkele voorbeelden van uitgevoerde werkzaamheden zijn;
 - Rijderslag;
 - Prins Bernardweg;
 - Notengarde;
 - Weerwolfspad;
 - Imkerspad;
 - De molen;
 - Het Spoor.
- De werkzaamheden aan de Beusichemseweg zijn in 2019 met goed gevolg uitgevoerd. De werkzaamheden aan de Heemsteedseweg, Lobbendijk (fietspad) en Oostrumsdijkje zijn voorbereid om begin 2020 in uitvoering te nemen.
- Er zijn projectmatige werkzaamheden t.a.v. het vervangen van deklagen uitgevoerd.
- Er zijn veilige oversteken bij de Hoofdveste (Van der Valk) en Meidoornkade (Naar de Expo/HAP) gemaakt.
- Om de verkeersveiligheid te waarborgen zijn er naast de projectmatige werkzaamheden ook veel kleine werkzaamheden uitgevoerd. Zo zijn veel putkopen in het asfalt op de juiste hoogte gebracht en kleine gaten behandeld met bitumen infrarood reparaties.

- Bij civieltechnische kunstwerken was er groot onderhoud aan diverse bruggen en steigers die voor de brandweer toegankelijk moeten worden. Bij klein onderhoud ging het voornamelijk om bruggen in de groenstrook van Houten-Noord, reparaties in tunnels, ophalen van straatwerk voor tunnels en bruggen, etc.
- We hebben het gebruik van duurzame auto's gestimuleerd door nieuwe openbare oplaadpunten. Houten heeft nu 56 openbaar laadpunten (geschikt voor opladen van 2 voertuigen), waarvan 14 locaties zo goed worden gebruikt dat er extra laadpalen in de directe omgeving kunnen worden toegevoegd. Verder zijn in 2019 voor 15 locaties alle voorbereidende procedures doorlopen. Deze laadpalen kunnen in 2020 worden gerealiseerd. 🚗🔌

Prestatie-indicatoren

Voor deze doelstelling is geen prestatie-indicator opgenomen.

Doelstelling 3

Voldoende parkeergelegenheid voor de inwoners in hun buurt én in de centrumgebieden.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
3.1	% Inwoners dat vindt dat er voldoende parkeergelegenheid is in de buurt	Monitor Sociale Kracht	64%	66%	67%	64%	65%

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Er is een overeenkomst gesloten met de bedrijven op de Bouw. Momenteel wordt er onderhandeld tussen de aannemer en de bedrijven over de uitvoeringskosten. Naar verwachting worden de parkeerplaatsen in februari en maart 2020 aangelegd. Aansluitend worden ook de blauwe zones op de Tuinbouw en de Wijnbouw ingesteld.
- Er zijn van bewoners verzoeken ontvangen in het kader van de aanpak 'Parkeren op maat'. Deze hebben niet tot aanleg van parkeerplaatsen geleid.
- Toezicht en handhaving blauwe zone Centrum en Castellum en in het Oude Dorp, conform het Uitvoeringsplan 2018-2019.
- Dankzij digitaal handhaven is beter inzicht te verkrijgen in het parkeergedrag.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
3.1	Handhavingsactie op het parkeren van grote voertuigen (met name grote bestelbussen) in woonwijken.		In plaats van één handhavingsactie wordt dit onderwerp nu structureel meegenomen bij de surveillance.
3.2	In 2019 wordt een nieuwe parkeernota opgesteld met zowel een actualisering van de parkeervisie als de parkeernormen. Ook wordt een link gelegd naar het laadpalenbeleid van de gemeente Houten. Tevens wordt de parkeernota uitgebreid met fietsparkeerbeleid.		De kaders voor het nieuwe parkeerbeleid ,maken onderdeel uit van het mobiliteitsonderzoek van de ruimtelijke koers. In 2020 wordt dit vertaald naar nieuw parkeerbeleid, dat naar verwachting Q3 2020 zal worden vastgesteld door de gemeenteraad.

Deelprogramma Fietsverkeer

Wat hebben we bereikt?

Houten is een fietsstad. De unieke stedenbouwkundige structuur koppelt een hoog fietsgebruik aan goede bereikbaarheid voor het autoverkeer, een hoge verkeersveiligheid en een duurzaam mobiliteitsbeleid in het kader van de klimaatdoelstellingen. De gemeente Houten wil graag haar koppositie als fietsvriendelijke stad handhaven en zich blijven positioneren als dé fietsstad van Nederland, ook internationaal. Hiervoor is het noodzakelijk om te blijven investeren in fietsvoorzieningen. Ook goede regionale fietsverbindingen zijn van belang, hierover voeren wij het gesprek met provincie, U10 en buurgemeenten. Dankzij het lidmaatschap van de F10, een netwerk van gemeenten die een hoge ambitie ten aanzien van fietsen hebben, voeren wij ook op landelijk niveau overleg over fietsen en fietsbeleid.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

- 1 Houten blijft fietsstad:
 - a. Toename van het fietsgebruik in de gemeente Houten en regionaal.
 - b. Tevredenheid inwoners over fietsnetwerk in Houten handhaven op het bestaande, hoge niveau.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Houten blijft fietsstad:

- a. Toename van het fietsgebruik in de gemeente Houten en regionaal.
- b. Tevredenheid inwoners over fietsnetwerk in Houten handhaven op het bestaande, hoge niveau.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	% Inwoners dat tevreden is over de fietsroutes in Houten	Monitor Sociale Kracht	97%	97%	98%	97%	97%

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- In 2018 is Houten uitgeroepen tot beste fietsstad van Nederland, deze verkiezing is in 2019 gevierd met een fietsfeest en de komst van het Nationaal Fietscongres naar Houten.
- In regionaal verband (U10) is de regionale fietsvisie opgesteld.
- Van diverse projecten genoemd bij de prestatie-indicatoren hieronder is de voorbereiding gestart.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
1.1 	Vaststellen programma fiets.		In het mobiliteitsonderzoek voor de ruimtelijke koers is ook de rol van de fiets meegenomen. Het programma fiets zal in 2021 worden vastgesteld, vooralsnog heeft dit een lagere prioriteit gekregen bij het realiseren van de projecten uit het bestedingsplan mobiliteit en bereikbaarheid.
1.2	De Lobbendijk herinrichten als fietsverbinding.		De voorbereiding is afgerond najaar 2019. De uitvoering is uitgesteld, om te voorkomen dat dit december 2019 zou worden. Om uitvoeringstechnische redenen is de provincie om een half jaar uitstel van de subsidie aangevraagd. Dit heeft de provincie gehonoreerd. Uitvoering is gepland voor voorjaar 2020.
1.3	Het Oostrumsdijkje herinrichten als fietsverbinding.		Het is gelukt om afspraken met de grondeigenaar en provincie te maken. In 2020 zal worden gestart met juridische procedures en voorbereiding van de werkzaamheden.
1.4	De Koppeldijk/Heemsteedseweg/Overeindseweg (samen met gemeente Nieuwegein) herinrichten als fietsverbinding.		De samenwerking met Nieuwegein is beëindigd. Beide gemeente realiseren het gedeelte op eigen grond. Het VO is afgerond en afgestemd met de bewoners. Eind 2019 heeft de provincie de subsidie beschikking afgegeven. Hiermee is de voorbereidingsfase afgerond. Uitvoering zal starten in maart 2020.
1.5	Uitgewerkt maatregelenpakket (ontwerp en financiën) voor het buitengebied van Bunnik en Houten (bestuursvereenkomst maart 2018) vast laten stellen door de gemeenteraad.		Financiën zijn gereserveerd in vastgestelde bestedingsplan. De gemeenteraad is in 2019 geïnformeerd over stand van zaken mobiliteit.
1.6	De organisatie van het nationale fietscongres in 2019 samen met een fietsthemaweek.		Succesvol afgerond.
1.7 	Onderzoeken hoe het fietsnetwerk van Houten kan worden aangepast op de elektrische fiets, bijvoorbeeld bij herstructurering van wegen. Dit in het kader van de 'Toekomstvisie Houten 2025' en het toenemende gebruik van elektrische en andere snelle fietsen.		Vanwege een andere prioritering ten opzichte van andere projecten is dit onderzoek in 2019 niet uitgevoerd.

Deelprogramma Openbaar vervoer

Wat hebben we bereikt?

Om een alternatief te bieden voor het gebruik van de auto is het van belang dat we de sterke positie van het openbaar vervoer behouden en intensiveren. Dit levert een bijdrage aan de algemene bereikbaarheid van Houten, de mobiliteit van mensen die minder of geen gebruik maken van auto of fiets (sociale doelstelling van het openbaar vervoer voor doelgroepen als ouderen, jongeren en minder validen) en een duurzaam mobiliteitsbeleid in het kader van de klimaatdoelstellingen.

In 2019 hebben we veel contact gezocht met de provincie, onder andere over het vervoerplan 2020 van U-OV. Voor Houten zijn de wijzigingen niet allemaal positief uitgevallen. Enkele lijnen rijden met

een lagere frequentie of andere route. Positief zijn de eerste ervaringen met U Flex en de nieuwe bushalte bij de Loerickerstee. Vanuit het mobiliteitsonderzoek voor de ruimtelijke koers hebben wij ook het openbaar vervoernetwerk voor 2040 beschouwd, in aansluiting op het regionale toekomstbeeld OV dat in 2019 is vastgesteld.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

- 1 Grotere tevredenheid van inwoners over het openbaar vervoer in de gemeente Houten en naar omliggende plaatsen buiten de gemeente Houten.
- 2 Meer gebruik van het openbaar vervoer in de gemeente Houten en naar omliggende plaatsen buiten de gemeente Houten.
- 3 Mobiliteit van kwetsbare inwoners ondersteunen. Voor inwoners met een Wmo vervoersindicatie – die niet (of niet in alle gevallen) met het OV kunnen reizen – houdt de gemeente met de regio een voorziening in stand (regiotaxi). Binnen de rondweg kunnen deze inwoners gebruik maken van de electrokar.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Grotere tevredenheid van inwoners over het openbaar vervoer in de gemeente Houten en naar omliggende plaatsen buiten de gemeente Houten.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	% Inwoners dat tevreden is over busvervoer naar plaatsen buiten Houten: totaal	Monitor Sociale Kracht	43%	52%	50%	50%*	52%

* Toename vanwege nieuwe buslijnen 43 en 44 en flexconcept vervoer naar buitengebieden van Houten.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Wij zijn structureel regionaal (U10) in overleg met de provincie over de jaarlijkse wijzigingen in de dienstregeling voor het busvervoer.
- In 2019 is de provincie gestart met het opzetten van een flexibel openbaar vervoersysteem in Tull en 't Waal, Schalkwijk, 't Goy en Houten-Zuid.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
1.1	We leveren input en zorgen voor de benodigde voorzieningen voor een flexibel vervoerconcept, waarbij in Houten-Zuid, Schalkwijk en 't Goy de bestaande buslijnen worden vervangen door (taxi)bussen die flexibel in route en uitsluitend op aanvraag zullen rijden.		

Doelstelling 2

Meer gebruik van het openbaar vervoer in de gemeente Houten en naar omliggende plaatsen buiten de gemeente Houten.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
2.1	Gemiddeld aantal instappers in de bus per dag (totaal van alle haltes)	Qbuzz	700	747	772	780*	770

*Een stijging als gevolg van twee nieuwe busverbindingen van en naar Houten sinds eind 2018, economische en ruimtelijke ontwikkeling, de nieuwe studiefinanciering (meer thuiswonende studenten) en de studenten OV-kaart voor MBO leerlingen.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben gesprekken gevoerd over de brede inzetbaarheid van de elektrokarren. In april 2020 verwachten we een plan over bredere inzetbaarheid inclusief voorwaarden van de Stichting Vervoer Houten.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
2.1	Aantal ritten Vervoer Houten	Jaarverslag Vervoer Houten	X	2.200	5.000	5.000	9.000

Doel	Verklaring van afwijking
2.1	Sinds 2019 is er een tweede elektrokar gaan rijden. Daarom is er een verdubbeling van het aantal ritten.

Doelstelling 3

Mobiliteit van kwetsbare inwoners ondersteunen. Voor inwoners met een Wmo vervoersindicatie – die niet (of niet in alle gevallen) met het OV kunnen reizen – houdt de gemeente met de regio een voorziening in stand (regiotaxi). Binnen de rondweg kunnen deze inwoners gebruik maken van de elektrokar.

Effectindicatoren

Voor deze doelstelling is geen effectindicator opgenomen.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De provincie heeft samen met de gemeenten de nieuwe aanbesteding voorbereid en gepubliceerd.
- De dienstverlening voor kwetsbare inwoners is verruimd met de komst van de 2e elektrokar.
- We hebben voorbereidingen getroffen voor een nieuw alternatief voor vervoer van kwetsbare inwoners, automatisch. dit is in januari 2020 van start gegaan.
- in het kader van vernieuwing doelgroepen vervoer is een regionaal visiedocument vastgesteld en zijn pilots geformuleerd. De pilots worden in verschillende gemeenten uitgevoerd en gaan in 2020 van start. Voor Houten is dat de pilot Reisinformatie app: een app/webapplicatie voor het reserveren van ritten en voor het verstrekken van ritinformatie aan de klant.
- sinds december 2019 hebben we een bushalte Bij de Loerickerstee als onderdeel van U-Flex.

Prestatie-indicatoren

Voor deze doelstelling is geen prestatie-indicator opgenomen.

Wat heeft het gekost?

	Deelprogramma's	Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Vershil begroting na wijziging vs rekening 2019
03. Goede bereikbaarheid						
lasten						
03.01	Verkeersbeleid	158.725	136.731	148.294	152.378	-4.084
03.02	Autoverkeer	4.192.202	2.853.428	3.978.351	3.409.407	568.944
03.03	Fietsverkeer	947.236	890.145	2.383.087	1.388.978	994.109
03.04	Openbaar vervoer	10.000	10.908	10.908	17.119	-6.211
03.99	Programmabrede kosten		2.491.617	2.437.549	2.491.617	-54.068
Totaal lasten		5.308.163	6.382.829	8.958.189	7.459.499	1.498.690
baten						
03.01	Verkeersbeleid	161.718	715	83.943	244.345	160.402
03.02	Autoverkeer	208.634	37.028	97.028	169.862	72.834
03.03	Fietsverkeer	555.666	422.392	1.115.334	245.220	-870.114
03.04	Openbaar vervoer	5			4	4
03.99	Programmabrede kosten	2.261.107	1.227.250	4.263.855	3.404.944	-858.911
Totaal baten		3.187.130	1.687.385	5.560.160	4.064.375	-1.495.785
Saldo 03. Goede bereikbaarheid		2.121.033	4.695.444	3.398.029	3.395.124	2.905

In beginsel worden verschillen vanaf € 75.000 op programmaniveau toegelicht. De lasten en baten worden voor deze vergelijking niet gesaldeerd. Indien relevant, zal bij afwijkingen kleiner dan € 75.000 op programmaniveau ook een toelichting worden gegeven. Voor dit programma is de volgende financiële toelichting van toepassing.

Bij verkeersbeleid komen de opbrengsten vanuit grondverkoop tot uitdrukking. De meeropbrengst wordt onder andere veroorzaakt door de ontvangst van de grondverkoop Fluweelmos die al in 2018 in de begroting was opgenomen, maar toen niet is ontvangen. Jaarlijks wordt het saldo van de kosten en opbrengsten van grondverkoop gestort in de Bestemmingsreserve Beheer Openbare Ruimte.

Voor een aantal projecten in het kader voor autoverkeer is sprake van overlopend werk naar 2020 als gevolg van een langere voorbereidingstijd (brug Troubadoursborch en de Tuin) dan gepland, ongunstige weersomstandigheden (onder andere bij toplaag fietspaden) en nieuwe afspraken met betrokkenen. Daarnaast worden ook een aantal projecten niet zelfstandig uitgevoerd, maar geïntegreerd in andere projecten die voor 2020 op de rol staan (bijvoorbeeld de in- uitrit Wapen van Schalkwijk dat wordt opgenomen in het project aanpassing provinciale weg Schalkwijk). Tezamen met nog kleinere afwijkingen heeft dit per saldo geleid tot een positief saldo van de lasten van € 568.944.

De lagere lasten voor fietsverkeer wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat ook een aantal grote projecten in het kader van fietsverkeer overlopen naar 2020 en 2021. Het project voor het aanleggen van de fietsstraat Binnenweg is uitgesteld omdat het wordt meegenomen met de aanpassing van de kruising van de Rondweg en Binnenweg. De aanleg van de fietsstraat Lobbendijk is in verband met de

weersverwachtingen in het najaar uitgesteld naar voorjaar 2020. De werkzaamheden voor de aanleg van de fietsstraat Oostrumsdijkje zijn gepland voor april 2021. Dit heeft te maken met een bestemmingsplanprocedure voor de grondeigenaar en omgevingsvergunningen die nog afgegeven moeten worden. De aanleg van de fietsstraat Heemsteedseweg is vertraagd door extra onderzoeken naar mogelijke aanwezigheid van vleermuizen, hierdoor is een verlenging aangevraagd voor de uitvoering van dit werk. Aanvullende is er ook nog sprake van een scopewijziging. Voor deze projecten die deels gefinancierd worden met provinciale subsidie geldt dat zolang het werk niet is uitgevoerd, ook de subsidie nog niet wordt ontvangen. Dat betekent dat ook de baten lager zijn dan geraamd.

Bij programmabrede kosten worden de lagere baten veroorzaakt door een lagere onttrekking (dus lagere baten) uit de bestemmingsreserve Beheer Openbare Ruimte en Reserve Initieel Onderhoud voor de uitvoering van het Jaarplan 2019 Beheer openbaar gebied. Dit is voornamelijk het gevolg van bovengenoemde verschuivingen in uitvoering van de projecten.

Programma Veilige leefomgeving

Programma Veilige leefomgeving

Programma in vogelvlucht

Inleiding

Mensen wonen, leven en werken het liefst in een veilige omgeving. Een veilige omgeving betekent dat zo min mogelijk sprake is van (georganiseerde) criminaliteit, dat de verkeersveiligheid en brandveiligheid op orde zijn en dat de gemeente goed voorbereid is op een crisis. De waardering voor het veiligheidsniveau in de gemeente is hoog en dat willen we graag zo houden. We werken al vele jaren intensief samen met partners in het veiligheidsdomein. Deze structurele, integrale aanpak op verschillende veiligheidsgebieden werpt zijn vruchten af.

Overzicht deelprogramma's

Het programma bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- Sociale veiligheid en openbare orde
- Fysieke veiligheid
- Crisisbeheersing

Behaalde maatschappelijke doelen

Gerealiseerde maatschappelijke effecten (subdoelen)

Sociale Veiligheid en Openbare Orde

We zien de landelijke trend dat de geregistreerde criminaliteit afneemt, terug in onze lokale cijfers. De klassieke geregistreerde criminaliteit (zoals woninginbraak, auto- en fietsdiefstal) daalt al jaren op rij en het veiligheidsgevoel is onverminderd hoog. De doelstellingen op dit vlak zijn grotendeels behaald. We zien echter wel een sterke toename als het gaat om digitale criminaliteit. Dan gaat het om de klassieke criminaliteit in een ander jasje (denk aan oplichting via marktplaatsverkoop) en om echt nieuwe vormen van criminaliteit zoals phishing-mails en ransomware.

De nauwelijks zichtbare georganiseerde criminaliteit en de mogelijk daarmee gepaard gaande inbreuk op (bestuurlijke) integriteit heeft onze voortdurende aandacht. Ondermijning speelt zich haast per definitie onder de oppervlakte af en ondergraaft en verzwakt de rechtsstaat op het moment dat het de kans krijgt om zich te nestelen in de samenleving. De aanpak is afgelopen jaar geïntensiveerd. Het is echter niet mogelijk om te bepalen of de georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit is afgenomen omdat we niet weten hoe groot het probleem is. Dit heeft alles te maken met het feit dat ondermijning over het algemeen niet zichtbaar is, slechts de uitingsvormen komen af en toe aan de oppervlakte. De verwachting is dat de intensivering op de aanpak van ondermijning tot een klimaat leidt waarin malafide ondernemers/inwoners besluiten te stoppen met hun activiteiten. Uit onderzoek is bekend dat criminelen zich het liefst vestigen op die plekken waar weinig toezicht is. Dit proberen we met onze aanpak te voorkomen.

Ondanks de toename van het aantal meldingen jongerenoverlast is er geen sprake geweest van een overlastgroep, waarvoor een groepsaanpak nodig was. Door de jaren en seizoenen heen schommelt het aantal meldingen. Dit wordt veroorzaakt door verschillende factoren. Het weer is een belangrijke factor (als inwoners massaal buiten zijn bij mooi weer dan ondervindt men ook sneller hinder van elkaar), maar ook de oproep van professionals om overlast vooral te melden. Dit laatste gebeurt vooral als er overlastplekken zijn en gemeente, politie en het jongerenwerk (van Houten en co) gericht willen optreden.

Het percentage inwoners dat hinder ondervindt van evenementen in de eigen woonomgeving is gedaald.

Fysieke Veiligheid

Ook op het vlak van fysieke veiligheid is vooruitgang geboekt met als beoogd effect minder brand, minder slachtoffers, minder schade. De geregistreerde rookmelderdichtheid van de gemeente Houten is gestegen naar 58%.

De verkeersveiligheid is op een hoog niveau. Toch ervaren inwoners soms een gevoel van onveiligheid als het gaat om bijvoorbeeld hard rijden in de wijk. In 2019 is er een analyse gemaakt van de ongevalgegevens sinds 2014. Hierbij is gekeken naar:

- de plek van het ongeval;

- de vervoersmodaliteit van slachtoffers en;
- de leeftijdsgroep waartoe het slachtoffer behoort .

Uit de analyse komt naar voren dat er veel (brom-)fietsers onder de slachtoffers zijn. De ongevallen vinden plaats op plekken waar auto's en (brom-)fietsers elkaar kruisen en het gaat hierbij vooral om de doelgroep van 18 tot 24 jaar.

Crisisbeheersing

Het afgelopen jaar heeft zich geen crisis op het vlak van de crisisbeheersing voorgedaan.

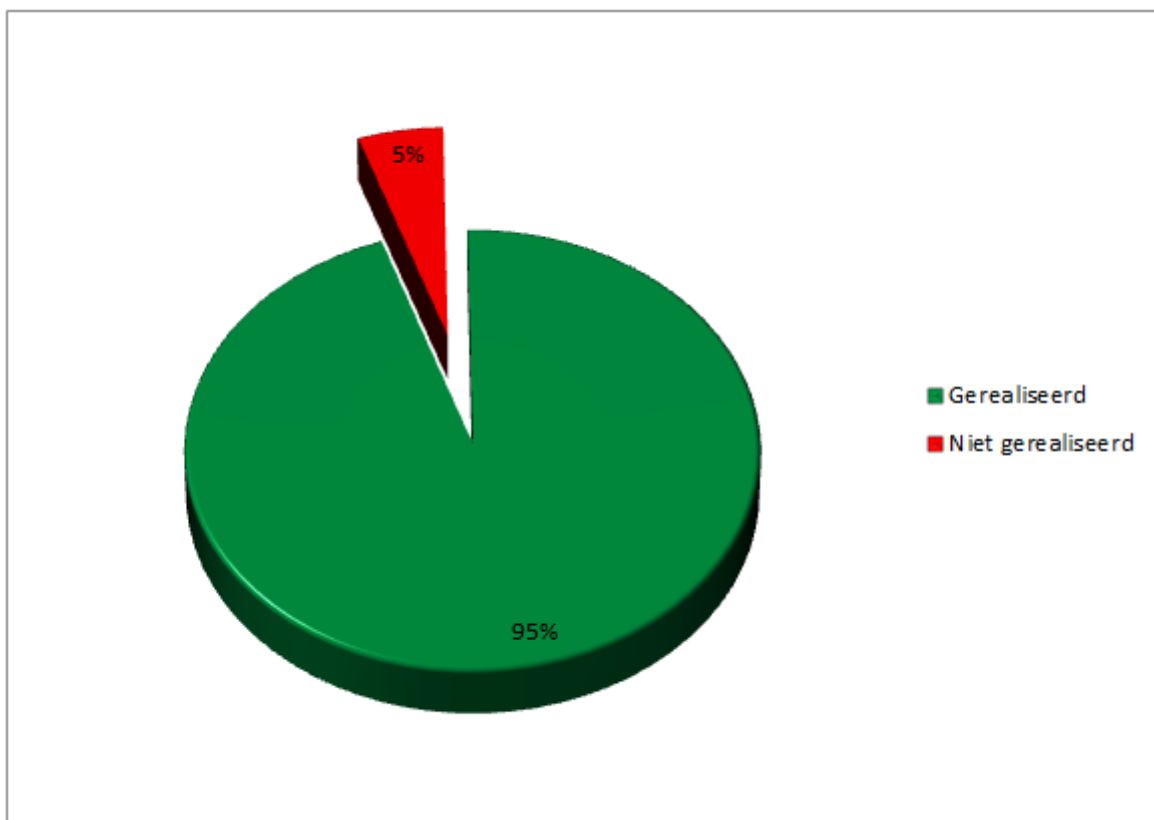
Niet gerealiseerde maatschappelijke effecten (subdoelen)

Sociale Veiligheid en Openbare Orde

Het niveau van het veiligheidsgevoel in Houten is licht gedaald ten opzichte van het jaar ervoor. Kijkend over de afgelopen jaren zien we lichte schommelingen als het gaat om het veiligheidsgevoel. Veiligheidsgevoel heeft deels te maken met het beeld dat men heeft over wat er in de eigen buurt gebeurt en ook met wat er zoal in de wereld voorvalt. Daarnaast kan de mate waarin men zich veilig voelt ook samenhangen met iets eenvoudigs als het plaatsen van een waarschuwbord of een bericht op facebook dat veel gedeeld wordt. Los van de vraag of de feitelijke onveiligheid toeneemt kan men zich door bepaalde berichtgeving onveiliger gaan voelen. Het is niet altijd goed te duiden waar de verschillen door de jaren heen vandaan komen. Gezien de lichte daling in relatie tot de cijfers in de afgelopen jaren kunnen we stellen dat het veiligheidsgevoel nog steeds een hoog niveau heeft.

Prestaties

In de begroting zijn diverse prestatie-indicatoren opgenomen. Onderstaand wordt schematisch weergegeven welk percentage van de geplande kwalitatieve prestatie-indicatoren is gerealiseerd.



Zoals uit bovenstaande grafiek blijkt is 95% gerealiseerd. De belangrijkste resultaten worden hieronder nader toegelicht.

Gerealiseerde prestaties

Sociale Veiligheid en Openbare Orde

Het afgelopen jaar hebben we onze inwoners/bezoekers en bedrijven op verschillende manieren actief geïnformeerd over actuele veiligheidsproblematiek binnen onze gemeente. We hebben de inzet van de Houten Veilig Tent uitgebreid naar nieuwe onderwerpen en regulier aandacht gevraagd voor het gebruik van een tweede slot ter voorkoming van fietsdiefstal. Ook plaatsten we op basis van het inbrakenpatroon in de week ervoor, roulerende attentieborden gericht op het voorkomen van woninginbraak en autokraak. Er is een schouw uitgevoerd van het terrein bij de Expo waar veel autokraken plaatsvinden. Naar aanleiding van de schouw is de inrichting en het gebruik van het terrein aangepast. We hebben informatie aangeboden via de Houten Veilig Tent gericht op het voorkomen van autokraak (beveiliging) maar ook op het gebruiken van een tweede fietsslot en het gebruik van de Stop heling-app.

Een belangrijk speerpunt in het afgelopen jaar is de intensivering van de aanpak van ondermijning geweest. We proberen als gemeente zicht te krijgen op dit fenomeen en daar waar mogelijk een barrière op te werpen. In de zomer is er in Schalkwijk een bijeenkomst georganiseerd voor inwoners en bedrijven in het buitengebied met als thema 'geen drugs in mijn schuur'. Ook is de samenwerking binnen het Keurmerk Veilig Ondernemen Buitengebied voortgezet. Daarnaast is er één integrale controledag gehouden en daar waar overtredingen zijn geconstateerd zijn deze aangepakt.

Fysieke Veiligheid

Omdat het langer zelfstandig thuiswonen kan leiden tot verhoogde brandveiligheidsrisico's en een verhoogde kans om slachtoffer te worden bij brand door verminderde zelfredzaamheid is een pilot gestart. In samenwerking met de bewoners en eigenaar van woonappartementencomplex Hofstede aan de Fluweelmos stellen we een 'brandveilig vluchtplan' op voor de bewoners voor het geval er brand uitbreekt. De vrijwilligers van van Houten en Co die gesprekken met ouderen voeren nemen het onderwerp brandveiligheid mee in de gesprekken. Zij hebben daarvoor informatie ontvangen.

De door de gemeente Houten ontwikkelde digitale portal brandveilig ondernemen is actief onder de aandacht gebracht bij de doelgroep (kleine ondernemers). Na het invullen van een vragenlijst via deze portal ontvangt de ondernemer een advies op maat. Daarmee biedt de portal op een laagdrempelige wijze ondersteuning bij brandveilig ondernemen door kleine ondernemers.

De boa's hebben preventieve gastheergesprekken gevoerd met ondernemers in de horeca en verenigingen om overtreding van de vergunningvoorschriften te voorkomen. Ook hebben de boa's portofoons gekregen en zijn zij aangesloten op de meldkamer van politie.

Op het gebied van verkeersveiligheid zijn diverse onderwerpen de revue gepasseerd. In 2019 is de fietsverlichtingsactie na een aantal jaren te hebben stilgelegd opnieuw uitgevoerd. Ook zijn er acties ondernomen om het gedrag van verkeersdeelnemers op specifieke locaties in de openbare ruimte positief te beïnvloeden. Daarnaast is er een goede samenwerking met de politie in verband met de handhaving van snelheid, negeren van rood licht, en gordel-, alcohol-, en helmgebruik. Tenslotte is de kwaliteit van de ongevallenregistratie door ViaStat aanzienlijk verbeterd, waardoor beter inzicht kan worden gegeven in de cijfers.

Er is in 2019 een werkwijze ontwikkeld om inwoners regelmatig te informeren over dierenwelzijn en de uitvoering van werkzaamheden op dit gebied in Houten. In 2019 is uitgebreid bericht over het voorkomen van overlast door duiven. Dit is via meerdere mediakanalen aangepakt.

Crisisbeheersing

Op het vlak van crisisbeheersing zijn alle functionarissen in de gemeentelijke crisisorganisatie opgeleid en getraind.

Niet gerealiseerde prestaties

Het aantal burgernetdeelnemers is minder gestegen dan vooraf geraamd. Een verklaring daarvoor is dat er sinds enige tijd een burgernet-app bestaat. We beschikken niet over cijfers van het aantal inwoners van Houten dat deze app op de telefoon heeft staan. Gezien het gebruikersgemak van de app ten opzichte van de klassieke burgernetaanmelding ligt het voor de hand te veronderstellen dat nieuwe deelnemers van Burgernet liever de app downloaden dan zich aanmelden met mailadres en huisadres.

In het kader van de aanpak van ondermijning en de intensivering is er één keer in plaats van twee keer een integrale controledag gehouden. Hierbij is van belang dat er in de tweede helft van 2019 een groot beslag is gelegd op benodigde politiecapaciteit door landelijke ontwikkelingen (denk aan de aanslag in Utrecht, de moord op advocaat Derk Wiersum en de daaruit voortvloeiende beveiligingstaken). De controle van leegstaande bedrijfspanden heeft evenmin plaats kunnen vinden als gevolg van privacyregelgeving. Dit was niet voorzien. Daarbij wordt opgemerkt dat in plaats van deze controle wél alle leegstaande woningen in het buitengebied meermalen zijn gecontroleerd (112 controles in totaal).

De boa-capaciteit is gedurende een groot deel van het jaar niet op orde geweest (met name door langdurige ziekte). Er zijn gedurende het jaar opnieuw prioriteiten gesteld waarbij een lagere prioriteit dan voorzien is gesteld ten aanzien van het bekeuren door boa's.

Er zijn nog geen informatiebijeenkomsten georganiseerd in wooncomplexen omdat er gaande het jaar gekozen is voor een andere opzet als het gaat om het organiseren van een brandveilige manier om te vluchten voor bewoners van wooncomplexen.

Hoe hebben de gerealiseerde prestaties bijgedragen aan de beoogde maatschappelijke effecten?

De integrale inzet op het terugdringen van criminaliteit, de versterking van de aanpak op het gebied van zorg en veiligheid, het verhogen van de fysieke veiligheid en een goede voorbereide crisisbeheersingsorganisatie dragen allemaal bij aan de veilige omgeving waarin de inwoners van Houten het liefst wonen, leven en werken.

De inzet op preventiecampagnes en daarbij ook het verstrekken van informatie over wat inwoners zelf kunnen doen om te voorkomen dat ze slachtoffer worden van inbraak en diefstal heeft geleid tot een grotere bewustwording onder inwoners. Mogelijk dat daar tegenover staat dat het veiligheidsgevoel licht is afgenomen. Naast bewustwording is er ook daadwerkelijk meer aan beveiliging gedaan. Inwoners hebben over het algemeen beter beveiligde woningen en/of gebruiken hun beveiliging beter. Dit is terug te zien in de toename van het aantal pogingen ten opzichte van het aantal geslaagde inbraken.

Of de inzet op georganiseerde ondermijnende criminaliteit effect heeft is zoals eerder aangegeven niet inzichtelijk te maken. Er wordt wel veel meer dan voorheen gesproken over ondermijning en inwoners in met name het buitengebied zijn zich meer bewust gaan worden van de risico's. Mogelijk dat dit er ook toe leidt dat er minder voedingsbodem is voor ondermijning.

Een groot deel van de aanpak op het gebied van verkeersveiligheid richt zich op het gedrag van de verkeersdeelnemers. Het is moeilijk om nu al aan te geven of deze campagnes effect sorteren. De campagnes worden door onze inwoners wel positief ontvangen.

Deelprogramma Sociale veiligheid en Openbare orde

Wat hebben we bereikt?

We willen het huidige (hoge) veiligheidsgevoel onder inwoners van Houten tenminste handhaven en een afname van de daadwerkelijke overlast en onveiligheid in Houten bewerkstelligen. Om dat te bereiken werken we samen met onze veiligheidspartners. In het Integraal Veiligheidsplan 2016-2019 zijn voor de komende jaren de volgende prioriteiten benoemd:

- Veilige buurten: autokraak
- Misdrijven met grote impact: woninginbraak
- Georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit
- Jeugd en veiligheid
- Verkeer

Deze prioriteiten staan in willekeurige volgorde en geven de accenten aan voor het veiligheidsbeleid in de komende periode, zoals ook beschreven in het Integraal Veiligheidsplan 2020-2023. Onderwerpen die niet in dit lijstje worden genoemd krijgen gepaste aandacht. Dat betekent dat er naar aanleiding van actuele problematiek per geval wordt beoordeeld welke acties nodig zijn.

Als het gaat om jongerenoverlast, ligt het accent in Houten binnen de integrale ketenaanpak vooral op preventie. Binnen de werkwijze van de persoonsgerichte aanpak wordt onder regie van de gemeente integraal samengewerkt tussen diverse zorg- en veiligheidspartners. Daarbij geldt 'zacht waar mogelijk, hard waar nodig'. Daar waar jongeren niet alleen probleemgedrag vertonen maar ook strafbare feiten en/of ernstige overlast plegen, krijgen zij te maken met curatieve en repressieve maatregelen.

De prioriteit verkeer heeft een plek gekregen binnen het deelprogramma Fysieke Veiligheid.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

- 1 Handhaven van het huidige (hoge) veiligheidsgevoel onder inwoners van Houten.
- 2 Afname van vermogensdelicten diefstal uit woning, autokraak, fietsdiefstal en winkeldiefstal.
- 3 Afname van georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit.
- 4 Het beperkt houden van het aantal problematische jongerengroepen en jongerenoverlast.
- 5 Betere naleving (vergunnings-)voorschriften en algemene regels binnen het domein van de Openbare orde.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Handhaven van het huidige (hoge) veiligheidsgevoel onder inwoners van Houten.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	% Inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in eigen buurt	Monitor Sociale Kracht	4%	6%	4%	3%	5%
1.2	% Inwoners dat zich wel eens onveilig voelt op het Rond	Monitor Sociale Kracht	12%	12%	7%	11%	12%
1.3	Aantal vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners (BBV)	CBS	5,2	4,6	3,8	4	4
1.4	Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners (BBV)	CBS	2,6	2,5	2,5	2,3	nmb

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We wijzen onze inwoners actief op de aanwezigheid van actuele criminaliteit, zoals woninginbraak, autokraak met als doel dat ze zich kunnen voorbereiden en daarmee voorkomen dat ze slachtoffer worden. We gebruiken daarvoor de verschillende mediakanalen en de Houten Veilig Tent. Op het gebied van (voorkoming van) woninginbraak en autokraak is de tent ingezet net als op de onderwerpen fietsdiefstal en fietsverlichting. We werken bij deze acties samen met verschillende professionele partijen. Verder is de intensieve samenwerking binnen Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) uitgebreid met een KVO voor winkelcentrum Castellum. In winkelcentrum het Rond is de samenwerking verder voortgezet. Het burgerinitiatief Veilig Houten Buurtpreventie heeft in veel wijken in Houten buurtpreventiegroepen opgericht. Vervolgens heeft het burgerinitiatief zich ingezet voor het realiseren van een AED-dekkend netwerk in Houten. Het burgerinitiatief is in het najaar van 2019 verder gegaan als stichting VeiligHouten.

Naast de fietsverlichtingsactie zijn er ook 'spuitkrijt-tags' met de boodschap 'zet je licht aan' geplaatst op fietspaden door gemeente en de kinderraad. Beide acties zijn actief onder de aandacht gebracht van inwoners en hebben veel bereik gehad in de (sociale) media. Op verschillende platforms (met name Facebook) is er door inwoners veel over gesproken.

In winkelcentrum Castellum is het project Keurmerk Veilig Ondernemen gestart. Deze certificeringsmethode ondersteunt bij het samen werken aan een schoon, heel en veilig winkelcentrum. Deelnemende partijen zijn: de winkeliersvereniging, gemeente, politie, veiligheidsregio Utrecht, woningbouwcoöperatie Viveste en welzijnsorganisatie Van Houten en Co.

Op het gebied van zorg en veiligheid hebben we het bestuurlijk overleg inmiddels goed ingepast. Dit heeft de samenwerking en afstemming tussen verschillende beleidsvelden bevorderd. De persoonsgerichte aanpak 'Zorg en Veiligheid' is nu een vast onderdeel van het gemeentelijk interventiepakket. Dit geldt ook voor de aanpak van overlast door jongeren binnen het afstemmingsoverleg Jeugd en Veiligheid. Tenslotte zijn we in 2019 bezig geweest met de implementatie van de Wet verplichte ggz (Wvvggz) per 1 januari 2020.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
1.1	Uitbreiding/aanpassing Houten Veilig Tent naar actuele veiligheidsonderwerpen.		
1.2	Doorontwikkelen contentkalender voor veiligheidscommunicatie.		
1.3	Doorontwikkelen van efficiënte ontsluiting en koppeling van informatie over veiligheid.		
1.4	Verkennen mogelijke vorm van pop up veiligheidsvoorlichting.		

Doelstelling 2

Afname van vermogensdelicten diefstal uit woning, autokraak, fietsdiefstal en winkeldiefstal.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
2.1	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners (BBV)	CBS	3,4	2,0	1,3	1,9	nmb
2.2	Aantal aangiften van (poging) woninginbraak	Politie	164	101	63	90	48
2.3	Aantal aangiften autokraak	Politie	271	191	232	225	210
2.4	Aantal aangiften fietsdiefstal	Politie	182	192	142	165	109
2.5	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners (BBV)*	CBS	1,2	1,0	1,0	1,3	nmb

* Door het invoeren van [SODA Winkeldiefstal](#) in 2017 is het voor ondernemers aantrekkelijker om winkeldiefstal te melden, waardoor de verwachting is dat het aantal geregistreerde winkeldiefstallen stijgt.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben de betrokkenheid van onze inwoners bij hun eigen veiligheid verhoogd door ze een handelingsperspectief te bieden om het aantal vermogensdelicten terug te dringen. Bij het informeren en motiveren van onze inwoners maken we ook gebruik van de kennis en kunde van de politie en andere (lokale) veiligheidspartners. Daar hoort ook bij dat wij onze inwoners oproepen om melding te maken van (mogelijke) verdachte situaties in hun omgeving. Op basis van actuele criminaliteitscijfers plaatsen we borden in de openbare ruimte en doen we oproepen via verschillende mediakanalen om verdachte situaties te melden. Ook wordt gebruik gemaakt van de Whatsapp buurtpreventiegroepen die door heel Houten aanwezig zijn en worden beheerd door Stichting Veilig Houten.

Het beleid rondom mobiel cameratoezicht is opgesteld, zodat ook dit middel ingezet kan gaan worden bij de bestrijding van hardnekkige vormen van criminaliteit, zoals autokraak en fietsdiefstal.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
2.1	Aantal deelnemers Burgernet	Afdeling Samenleving	5.020	5.090	5.696	5.800	5.715

Doel	Verklaring van afwijking
2.1	Inwoners van 16 jaar en ouder kunnen zich aanmelden voor Burgernet. Dat kan op twee manieren: aanmelding via postcode voor spraakbericht of sms of het downloaden van de Burgernet-app. Alleen de aanmeldingen via postcode worden geregistreerd in de aantallen burgernetdeelnemers. Het werkelijke aantal burgernetdeelnemers ligt hoger dan het gerealiseerde aantal registraties op postcode.

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
2.1	Inzet van de Houten Veilig Tent voor preventieadvies op actuele veiligheidsthema's.		
2.2	Inzet roulerende attentieborden gericht op voorkoming autokraak en woninginbraak aan de hand van hot-spot informatie.		
2.3	Twee keer per jaar een flyeractie waarbij zogenaamde stuurhangers aan geparkeerde fietsen worden gehangen gericht op het gebruik van een tweede slot ter voorkoming van fietsdiefstal.		
2.4	Onderzoek naar de mogelijkheid van de inzet van flexibel cameratoezicht op hot spots.		

Doelstelling 3

Afname van georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit.

Effectindicatoren

Voor deze doelstelling is geen effectindicator opgenomen.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Op basis van het ondermijningsbeeld 2017 en bijbehorend plan van aanpak hebben we ons in het afgelopen jaar gericht op het in kaart brengen van mogelijke ondermijnende activiteiten in het buitengebied. Zo hebben we een informatiebijeenkomst georganiseerd voor inwoners en bedrijven in het buitengebied met als thema 'geen drugs in mijn schuur'.

Het lokale signaleringsoverleg is gecontinueerd en tevens is er in 2019 een integraal districtsteam ondermijning gestart dat ondersteunt bij lokale casuïstiek. Ondermijning is een prioriteit in het Integraal veiligheidsplan en het onderwerp is verder concreet uitgewerkt in een uitvoeringsplan voor 2020-2021. We hebben consequent het beleid inzake artikel 13b van de Opiumwet en artikel 2:41a APV toegepast.

In het afgelopen jaar zijn twee panden op last van de burgemeester gesloten. Ook in 2019 is net als in het jaar daarvoor op basis van het in de Perspectiefnota vastgestelde impulsbudget voor 2018 en 2019 extra personeel op het vlak van juridische handhaving ingezet.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
3.1	Controle leegstaande bedrijfspanden	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling	X	X	X	25%	-

Doel	Verklaring van afwijking
3.1	Het aantal leegstaande bedrijfspanden is in verband met privacyregelgeving onbekend gebleven. Ondanks diverse gesprekken en juridische argumentatie heeft de instantie die over deze gegevens beschikt deze niet vrijgegeven. In plaats daarvan hebben we alle leegstaande woningen in het buitengebied meerdere malen gecontroleerd. Het betrof in totaal 112 controles.

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
3.1	Er worden 2 casussen van ondermijnende criminaliteit in het buitengebied (voor zover voorhanden) integraal aangepakt.		
3.2	Er vindt minimaal 2 keer een integrale controledag plaats waarin de aanpak van ondermijning een belangrijk aandachtspunt vormt.		Er is 1 integrale controledag uitgevoerd om een blinde vlek in beeld te krijgen. In verband met een casus heeft op 1 adres ook een integrale controle plaatsgevonden. De tweede integrale controledag heeft niet plaatsgevonden in verband met capaciteitsgebrek en prioriteitstelling bij de politie.
3.3	We vervolgen de invoering van en een keurmerk Veilig Buitengebied met het CCV en de partners in het buitengebied.		

Doelstelling 4

Het beperkt houden van het aantal problematische jongerengroepen en jongerenoverlast.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
4.1	Meldingen jongerenoverlast	Politie en Meldpunt Jeugd en Veiligheid gemeente	290	258	259	280	275
4.2	Aantal problematische jeugdgroepen op basis van landelijke Groepsscanmethodiek	Politie	1	0	0	0	0
4.3	% Inwoners dat veel overlast heeft van jongeren in de eigen buurt	Monitor Sociale Kracht	4%	4%	5%	4%	9%

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2019 heeft er iedere maand een Jeugd en Veiligheidsoverleg plaatsgevonden. De gemeente, BOA's, politie en jongerenwerk participeren in dit overleg. In dit overleg zijn de overlastmeldingen besproken en is geduid of er voor betreffende overlastgevende jongeren een specifieke aanpak nodig is of dat er sprake is van een overlastgevende groep. Door de jaren en seizoenen heen schommelt het aantal meldingen. Dit wordt veroorzaakt door verschillende factoren. Het weer is een belangrijke factor (als inwoners massaal buiten zijn bij mooi weer dan ondervindt men ook sneller hinder van elkaar), maar ook de oproep van professionals om overlast vooral te melden. Dit laatste gebeurt vooral als er overlastplekken zijn en gemeente, politie en het jongerenwerk (van Houten en co) gericht willen optreden. In totaal zijn er 32 overlastlocaties besproken, waarover overlastmeldingen zijn ontvangen. In 2019 is er geen sprake geweest van een problematische groep (volgens de groepsscanmethodiek) die moest worden aangepakt. Wél zijn preventieve gesprekken gevoerd door de wijkagent en jongerenwerker. Deze gesprekken vinden over het algemeen bij de jongere thuis plaats in het bijzijn van de ouder(s)/verzorger(s). Het voeren van deze gesprekken is meestal voldoende om het overlastgevend gedrag te verminderen. In sommige gevallen bleek wel een aanmelding voor de persoonsgerichte aanpak Zorg en Veiligheid nodig.

Prestatie-indicatoren

Voor deze doelstelling is geen prestatie-indicator opgenomen.

Doelstelling 5

Betere naleving (vergunnings-)voorschriften en algemene regels binnen het domein van de Openbare orde.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
5.1	% Inwoners dat zegt overlast te ondervinden van evenementen in de eigen woonomgeving	Monitor Sociale Kracht	4% veel / 12% inclusief niet veel / niet weinig	2% veel / 9% inclusief niet veel / niet weinig	2% veel / 9% inclusief niet veel / niet weinig	4% veel / 12% inclusief niet veel / niet weinig	4% veel / 10% inclusief niet veel / niet weinig

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We zijn zichtbaar in de openbare ruimte aanwezig en vergroten met onze aanwezigheid en handhaving niet alleen de feitelijke veiligheid, maar vooral ook het gevoel van veiligheid. Net als voorgaande jaren hebben we ook dit jaar onze inwoners en bedrijven (daar waar mogelijk) aangesproken op hun gedrag. Ook hebben we meer aandacht besteed aan het publiceren van regels, bijvoorbeeld omtrent het hondenbeleid, via verschillende (sociale) kanalen. Dit werkt over het algemeen goed en is veel sneller dan formele handhaving. Daar waar informele handhaving niet werkt blijft uiteraard formele handhaving nodig en mogelijk.

In het kader van het Preventie- en Handavingsplan Alcohol (PHP) hebben de bijzonder opsporingsambtenaren (BOA's) controles uitgevoerd en preventierondes (gastheergesprekken) gehouden. Een gastheergesprek is een open gesprek tussen de gemeente en een exploitant van een horecabedrijf of een sportkantine waarin de regels op gebied van alcoholregelgeving worden doorgenomen. Tenslotte hebben we de inzet van BOA's op de algemene taken zoals het controleren van evenementen en parkeren gecontinueerd.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
5.1	Aantal pv/transactie voorstellen (bekeuringen) uitgeschreven door BOA's	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling	36/1.113	84/718	21/687	50/1.200	2/725
5.2	Aantal bestuurlijke waarschuwingen openbare orde*	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling	139	292	150	200	112
5.3	Aantal opgelegde dwangsommen openbare orde	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling	10	13	11	10	18
5.4	Aantal gastheergesprekken Drank- Horecawet (DHW)**	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling	X	X	X	8	7

* Tevens sluitingen van drugspanden en dwangsommen/bestuursdwang als gevolg van alcoholregelgeving.

** Gestart in 2018.

Doel	Verklaring van afwijking
5.1	Vanwege een lagere prioritering ten opzichte van andere activiteiten zijn deze aantallen lager dan geraamd.

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
5.1	BOA's krijgen de beschikking over portofoons en zijn zij aangesloten op het C2000 netwerk van de politie.		
5.2	De preventieve 'gastheergesprekken' in het kader van de Drank-Horecawet (DHW) met ondernemers en verenigingen worden voortgezet. Bij deze gesprekken worden preventief afspraken gemaakt om overtreding van de vergunningsvoorschriften te voorkomen. Ondernemers en verenigingen ontvangen preventietips op maat op het gebied van de controle van de leeftijdsgrens en het doorschenken in geval van overmatig alcoholgebruik.		

Deelprogramma Fysieke veiligheid

Wat hebben we bereikt?

Bij fysieke veiligheid gaat het om het voorkomen, beperken en bestrijden van inbreuken op de veiligheid van mens en dier.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

- 1 Minder branden - minder slachtoffers - minder schade.
- 2 Betere naleving (vergunnings-)voorschriften en algemene regels binnen het domein van de brandweerzorg.
- 3 De verkeersveiligheid op een hoog niveau houden en waar mogelijk verder verbeteren.
- 4 Het bevorderen van dierenwelzijn.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Minder branden - minder slachtoffers - minder schade.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	Aantal brandmeldingen in een gebouw prio 1*	VRU rapportage	18	14	13	12	nnb
1.2	Waarvan aantal woningbranden prio 1*	VRU rapportage	11	8	8	8	nnb
1.3	Geregistreeerde rookmelderdichtheid in woningen gemeente Houten	Website gemeente Houten	X	51%	56%	60%	58%

* Prio 1: Geeft kwalificatie van de melding aan. Prio 1 staat voor Prioriteit 1. De hoogste kwalificatie.

Doel	Verklaring van afwijking
1.1	Komt vanuit jaarrekening VRU.
1.2	Komt vanuit jaarrekening VRU.

Betrokkenheid verbonden partijen

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Programma Risicobeheersing

Binnen het programma Risicobeheersing inventariseert de VRU de risico's van branden, rampen en crises. Adviseert bevoegd gezag gevraagd en ongevraagd over de risico's. Richt zich actief op het voorkomen en beperken van (brand)gevaar en op het optreden van ongevallen voor mens en dier door o.a. brand of gevaarlijke stoffen. Hierin betreft de VRU actief burgers, bedrijven en instellingen om zo het veiligheidsbewustzijn en veilig handelen te stimuleren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De gemeten rookmelderdichtheid in Houten verhoogd naar 58% en via data ontsloten en zichtbaar gemaakt op de website <https://www.houten.nl/burgers/veilig/veilig-wonen-en-leven/rookmelders/>
- De portal Brandveilig Ondernemen voor Houtense ondernemers verder onder de aandacht gebracht.
- Uitvoering infrastructurele maatregelen om de aanrijdtijd van de brandweer in wijken van Houten-Noord/West te verkorten.
- Pilot project brandveiligheid woonappartementencomplexen gestart bij locatie Hofstede aan het Fluweelmos in Houten-Zuid.
- Het aantal high speed bikes bij brandweer Houten en Schalkwijk verhoogd van 12 naar 19 om daarmee de uitruktijd te verbeteren.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	Aantal wooncomplexen waar een informatiebijeenkomst brandveiligheid is georganiseerd.	Gemeente / Viveste	X	X	0	3	0
1.2	Percentage van het aantal niet gebruiksmeldings- of gebruiksvergunningplichtige ondernemers in bedrijfspanden dat een advies heeft gegenereerd vanuit het portal brandveilig ondernemen.	Portal Brandveilig Ondernemen	X	X	X	30%	32%

Doel	Verklaring van afwijking
1.1	Het houden van een informatiebijeenkomst betreft een middel om aandacht te geven aan brandveiligheid in wooncomplexen. Er is voor gekozen om een andere aanpak te kiezen. met wooncomplex Fluweelmos in Houten Zuid is een pilot gestart om te komen tot een structurele aanpak in samenwerking met de bewonerscommissie. Dit houdt in dat er een vluchtplan voor het complex komt. We hopen dat er vanuit deze pilot een format kan worden opgesteld voor andere wooncomplexen en hierdoor de brandveiligheid in wooncomplexen structureel de aandacht krijgt en niet op 1 moment bij het houden van een informatiebijeenkomst.

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
1.1	Het opleiden op het gebied van brandveiligheid van professionals en vrijwilligers die thuisbegeleiding bij kwetsbare mensen verzorgen, zodat zij hun kennis kunnen meenemen in het gesprek bij kwetsbare ouderen thuis.		Informatie is verstrekt aan vrijwilligersorganisatie Van Houten en CO en zij nemen het thema brandveiligheid op in de gesprekken met de ouderen.
1.2	Nieuw gevestigde ondernemers conform het actuele handelsregister wijzen op de portal brandveilig ondernemen.		Portal is uitgerold en jaarlijks worden nieuw gevestigde ondernemers geïnformeerd over de portal brandveilig ondernemen.

Doelstelling 2

Betere naleving (vergunnings-)voorschriften en algemene regels binnen het domein van de brandweezorg.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
2.1	Aantal gebruikscontroles dat bij ondernemers is uitgevoerd en aandeel waarbij wordt voldaan aan wet- en regelgeving, zonder dat daarvoor een bestuurlijk handhavingstraject nodig is	VRU	377/100%	312/100%	nmb	300/100%	nmb

Betrokkenheid verbonden partijen

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Programma Risicobeheersing

Binnen het programma Risicobeheersing inventariseert de VRU risico's van branden, rampen en crises. Adviseert bevoegd gezag gevraagd en ongevraagd over de risico's. Richt zich actief op het voorkomen en beperken van (brand)gevaar en op het optreden van ongevallen voor mens en dier door o.a. brand of gevaarlijke stoffen. Hierin betreft de VRU actief burgers, bedrijven en instellingen om zo het veiligheidsbewustzijn en veilig handelen te stimuleren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De VRU heeft gebruikscontroles uitgevoerd. De gemeente heeft naar aanleiding van de uitkomsten van deze controles geen bestuurlijke handhavingstrajecten hoeven opstarten.

Prestatie-indicatoren

Voor deze doelstelling is geen prestatie-indicator opgenomen.

Doelstelling 3

De verkeersveiligheid op een hoog niveau houden en waar mogelijk verder verbeteren.

Effectindicatoren

Voor deze doelstelling is geen prestatie-indicator opgenomen. De landelijke BBV-indicatoren *Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig* en *Ziekenhuisopname na verkeersongeval met fietser* zijn vervallen.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Ook in 2019 hebben we veel inzet gepleegd op het verkeersgedrag van onze inwoners en bezoekers en de beïnvloeding van het gedrag. We doen mee met diverse landelijke campagnes (bijv. 'De scholen zijn weer begonnen') maar zetten ook ander zogenaamd 'gedragsmateriaal' in. De borden 'spelend kind' met adviessnelheid 15 km/u en de silhouetborden met afbeeldingen van Nijntje (Dick Bruna) zijn populair onder onze inwoners.

We hebben in het kader van de actie 'Veilige Straat' op de Dorpsstraat snelheidsremmende maatregelen, zoals plateau's en een middengeleiding aangebracht. Verder zijn er bewonersgroepen uit verschillende straten die zich hebben aangemeld voor de aanpak 'Veilige Straat', maar deze hebben niet tot concrete fysieke maatregelen of gedragsacties geleid omdat hier niet te hard werd gereden. Met 2 straten zijn we nog in gesprek over snelheidsremmende maatregelen/gedragsacties. Dit wordt in 2020 verder opgepakt. In het Uitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid staan diverse - elk jaar terugkerende - acties. Deze zijn ook in 2019 weer uitgevoerd.

Als het gaat om handhaving van snelheid, door rood licht rijden, gordel-, helm- en alcoholgebruik dan is de politie aan zet. In het tweewekelijks overleg tussen burgemeester en basisteamchef van politie Lekpoort komen deze handhavingsskwesties en knelpunten aan de orde. Er zijn door de politie diverse acties op het gebied van verkeersveiligheid gehouden in Houten.

In 2019 is een analyse van de ongevalgegevens vanaf 2014 gedaan. Hierbij is gekeken naar locaties, vervoersmodaliteiten van slachtoffers en doelgroepen. Dit laat zien dat veel (brom-)fietsers onder de slachtoffers zijn. De ongevallen vinden plaats op locaties waar auto's en (brom-)fietsers elkaar kruisen. Qua leeftijd is het vooral de doelgroep 18-24 jaar. Deze gegevens worden in 2020 nog verder uitgediept met gegevens van de RAVU.

Prestatie-indicatoren

Voor deze doelstelling is geen prestatie-indicator opgenomen.

Doelstelling 4

Het bevorderen van dierenwelzijn.

Effectindicatoren

Voor deze doelstelling is geen effectindicator opgenomen.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De gemeente heeft 75% van de exploitatiekosten van de Dierenambulance Houten voor haar rekening genomen.

Verschillende opvangcentra, waaronder het Dierenbeschermingscentrum Amersfoort van de Dierenbescherming, hebben de wettelijke verplichtingen van de gemeente uitgevoerd met betrekking tot de opvang van zwerfdieren.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
4.1	Sterilisatie- en castratieronde van wilde katten.		In 2019 is er geen aanleiding geweest om een kattenvangactie te organiseren.
4.2	Artikelen in Houten Actueel en informatie op de gemeentelijke website.		In 2019 is een werkwijze ontwikkeld en opgestart om bewoners regelmatig te informeren over dierenwelzijn en de uitvoering van werkzaamheden op dit gebied in Houten. Dit houdt in dat we maandelijks een bericht op de sociale media plaatsen onder de hashtag #dierenwelzijninHouten en ook meer reageren op berichten van anderen. In 2019 hebben wij uitgebreider bericht over de overlast door duiven. Niet alleen in traditionele en sociale media, maar ook door de verspreiding van folders.

Deelprogramma Crisisbeheersing

Wat hebben we bereikt?

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

- 1 We zijn adequaat voorbereid op crises, rampen, zware ongevallen of dreigingen daarvan én bieden ten tijde van een crisis aan de (niet zelfredzame) burger snel en effectief hulp, waardoor gevolgen beperkt blijven.
- 2 Inwoners en ondernemers zijn op de hoogte van de risico's binnen de gemeente en bereiden zich hierop voor. Ze kunnen zich zelf beter redden tijdens crises.
- 3 Schade bij een overstroming tot het minimum beperken.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

We zijn adequaat voorbereid op crises, rampen, zware ongevallen of dreigingen daarvan én bieden ten tijde van een crisis aan de (niet zelfredzame) burger snel en effectief hulp, waardoor gevolgen beperkt blijven.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	% Van de medewerkers in de crisisorganisatie die vakbekwaam zijn	OTO jaarplan crisismanagement	95%	100%	100%	100%	100%

Betrokkenheid verbonden partijen

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Programma Risicobeheersing

De inhoud van het programma Crisisbeheersing richt zich op het bestrijden van grote incidenten of rampen. Zodra een gemeente getroffen wordt door een grote ramp, trekken hulpdiensten en gemeenten binnen de Veiligheidsregio Utrecht gezamenlijk op op het gebied van coördinatie, voorbereiding, beheersing en bestrijding van crises. Iedere partij heeft daarin zo zijn eigen taken. Het doel van dit gezamenlijke opereren is om de dagelijkse, 'normale' situatie zo snel mogelijk te laten terugkeren. Het maatschappelijk leven moet immers zo min mogelijk worden ontwricht.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Alle gemeenteambtenaren met een kernfunctie op het gebied van crisisbeheersing hebben deelgenomen aan de door de VRU aangeboden opleidings- trainings- en oefenactiviteiten. Ze zijn daarmee goed voorbereid op hun rol binnen het stelsel van de crisisbeheersing. In het jaar 2019 is de nieuwe organisatiestructuur ingebed in de crisisorganisatie.

De gemeente Houten heeft aangegeven het voortbestaan van de nationale reddingsvloot (waarbij ook de Reddingsbrigade Houten is aangesloten) van groot belang te vinden. In maart 2019 is een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen de Veiligheidsregio Utrecht en onder andere de reddingsbrigade van Houten over de uitvoering van hun rol en taak binnen de nationale reddingsvloot bij rampen en crises.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
1.1	De functionarissen in de gemeentelijke crisisorganisatie nemen deel aan de opleidings- trainings- en oefenactiviteiten conform het jaarplan van de Veiligheidsregio Utrecht om vakbekwaam te worden dan wel te blijven.		

Doelstelling 2

Inwoners en ondernemers zijn op de hoogte van de risico's binnen de gemeente en bereiden zich hierop voor. Ze kunnen zich zelf beter redden tijdens crises.

Effectindicatoren

Voor deze doelstelling is geen effectindicator opgenomen.

Betrokkenheid verbonden partijen

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Vergroten veiligheidsbewustzijn

De ontwikkelingen in onze samenleving maken het noodzakelijk dat burgers, bedrijven en instellingen veiligheidsbewust en handelingsbekwaam worden om de (brand)risico's die er zijn zoveel mogelijk te beperken. Risicovolle situaties nemen af als burgers, bedrijven en instellingen veilig(er) gaan handelen. De VRU zet hierop in door:

- de nieuwe generatie al vanaf kinds af aan bekend te maken met (brand)preventie. Hoe vaker dit een terugkerend thema wordt in ieders leven hoe adequater men wordt in het veilig omgaan met risico's;
- de burgers, bedrijven en instellingen concrete handelingsperspectieven aan te bieden. Vanuit de gedragspsychologie wordt gekeken welke methode het beste aansluit bij welke doelgroep en situatie om zo effectief mogelijk het gedrag te beïnvloeden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het afgelopen jaar hebben we op verschillende momenten verspreid over het jaar heen onze inwoners, bedrijven en instellingen geïnformeerd over verschillende veiligheidsrisico's. We hebben daarbij met name gebruik gemaakt van de digitale media. Om de communicatieboodschap goed over te brengen hebben we ingehaakt op landelijke campagnes maar ook ingespeeld op actuele gebeurtenissen in binnen- en buitenland. Op die momenten staan ook onze inwoners, bedrijven en instellingen stil bij de vraag wat ze zouden moeten organiseren om goed voorbereid te zijn bij bijvoorbeeld overstromingen of uitval van nutsvoorzieningen en zijn zij ontvankelijk voor de inhoud van de boodschap.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
2.1	Er is een jaarkalender gemaakt voor veiligheidsthema's waarover we maandelijks actief communiceren.		
2.2	Met één platform van ondernemers wordt een bijeenkomst met ondernemers georganiseerd om te spreken over de impact van extern veiligheidsrisico's in de omgeving en de impact daarvan op de bedrijfscontinuïteit.		Via het portal brandveilig ondernemen wordt hiervoor aandacht gevraagd.

Doelstelling 3

Schade bij een overstroming tot het minimum beperken.

Effectindicatoren

Voor deze doelstelling is geen effectindicator opgenomen.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Vanwege de klimaatverandering is in het landelijk Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie opgenomen dat gemeenten moeten nadenken over een 'waterrobuuste en klimaatbestendige inrichting' om de gevolgen bij een overstroming te beperken. In 2019 zijn hiervoor de krachten gebundeld in een nieuw regionaal netwerk Water & Klimaat . Deelnemers zijn 14 gemeenten uit regio Utrecht, de provincie Utrecht, Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden en de Veiligheidsregio Utrecht. Rondom het thema gevolgbepijking overstromingen is lokaal gestart met het in kaart brengen van mogelijke infrastructurele maatregelen om de gevolgen van een overstroming te beperken en daarmee herstelkosten te verlagen.

Prestatie-indicatoren

Voor deze doelstelling is geen prestatie-indicator opgenomen.

Wat heeft het gekost?

Deelprogramma's		Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Vershil begroting na wijziging vs rekening 2019
04. Veilige leefomgeving						
lasten						
04.01	Sociale veiligheid en Openbare orde	1.010.642	1.130.888	1.165.840	1.122.663	43.177
04.02	Fysieke veiligheid	375.812	303.529	312.148	326.382	-14.234
04.03	Crisisbeheersing	2.216.473	2.305.336	2.316.447	2.263.481	52.966
04.99	Programmabrede kosten		65.920	84.165		84.165
Totaal lasten		3.602.927	3.805.673	3.878.600	3.712.526	166.074
baten						
04.01	Sociale veiligheid en Openbare orde	328.681	354.854	354.854	370.807	15.953
04.02	Fysieke veiligheid	25.735	11.831	20.500		-20.500
04.03	Crisisbeheersing					
04.99	Programmabrede kosten	122.855	95.000	140.000	155.110	15.110
Totaal baten		477.270	461.685	515.354	525.917	10.563
Saldo 04. Veilige leefomgeving		3.125.657	3.343.988	3.363.246	3.186.609	176.637

In beginsel worden verschillen vanaf € 75.000 op programmaniveau toegelicht. De lasten en baten worden voor deze vergelijking niet gesaldeerd. Indien relevant, zal bij afwijkingen kleiner dan € 75.000 op programmaniveau ook een toelichting worden gegeven. Voor dit programma is de volgende financiële toelichting van toepassing.

Programmabrede kosten

Tijdens het opstellen van de begroting worden de kostenplaatsen op basis van voorcalculatie aan de producten doorbelast. Bij de rekening wordt op basis van werkelijke kosten doorbelast aan de producten. Het totale resultaat op de verschillende kostenplaatsen voor salarissen en inhuur en de relatie met mutaties in de bestemmingsreserve organisatieontwikkeling worden in de paragraaf Bedrijfsvoering integraal toegelicht.

Programma Betrokken bij de samenleving

Programma Betrokken bij de samenleving

Programma in vogelvlucht

Inleiding

Het versterken van de verbinding tussen de gemeente en haar inwoners vinden we belangrijk. We zijn toegankelijk en laagdrempelig. Daarbij is de dienstverlening bij voorkeur digitaal, terwijl telefonisch en persoonlijk contact altijd mogelijk blijft. De betrokkenheid van inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers willen we verder verbeteren. Dat doen we onder andere door meer contact te zoeken en samen te werken, deels onder de noemer van de samenlevingsagenda.

Overzicht deelprogramma's

Het programma bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- Politiek en Bestuur
- Dienstverlening

Behaalde maatschappelijke doelen

Gerealiseerde maatschappelijke effecten (subdoelen)

Het percentage inwoners dat vindt dat de gemeente hen voldoende betreft bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen is in 2019 gestegen naar 50%. Dat is 4% hoger dan beoogd voor 2019 en 10% hoger sinds 2016. Het is zeker ten opzichte van de gemiddelde realisatie van Nederlandse gemeenten in 2018 (33%) een goed resultaat. De uitnodiging aan inwoners om mee te praten en denken over belangrijke projecten als de Ruimtelijke Koers en de Visie Oude Dorp zal aan deze score hebben bijgedragen. Over de mogelijkheid tot participatie in deze projecten is uitvoerig en breed gecommuniceerd.

52% van de inwoners vond dat burgers en organisaties voldoende ruimte kregen om ideeën en initiatieven te realiseren. Dat is ten opzichte van 2018 een stijging van 5% en ligt 17% hoger dan het landelijke gemiddelde (in 2018). Een mooi resultaat, juist omdat we initiatieven vanuit de samenleving actief hebben gestimuleerd en ondersteund.

Hoewel we in 2019 door capaciteitsgebrek minder aandacht aan dienstverlening hebben kunnen besteden dan we hadden gewild, verbeterde het zogenoemde *hostmanship* licht. Dat wil zeggen dat inwoners zich iets meer welkom voelden bij de gemeente. In 2019 gaven inwoners het cijfer 7,0, nadat zij in de voorgaande twee jaren een 6,8 gaven. Het landelijk gemiddelde (in 2018) was 6,5. Mogelijk hangt het gestegen percentage inwoners dat vindt dat medewerkers zich verantwoordelijk tonen om daadwerkelijk tot een oplossing te komen hiermee samen. Het percentage steeg van 76% in 2018 naar 81% in 2019.

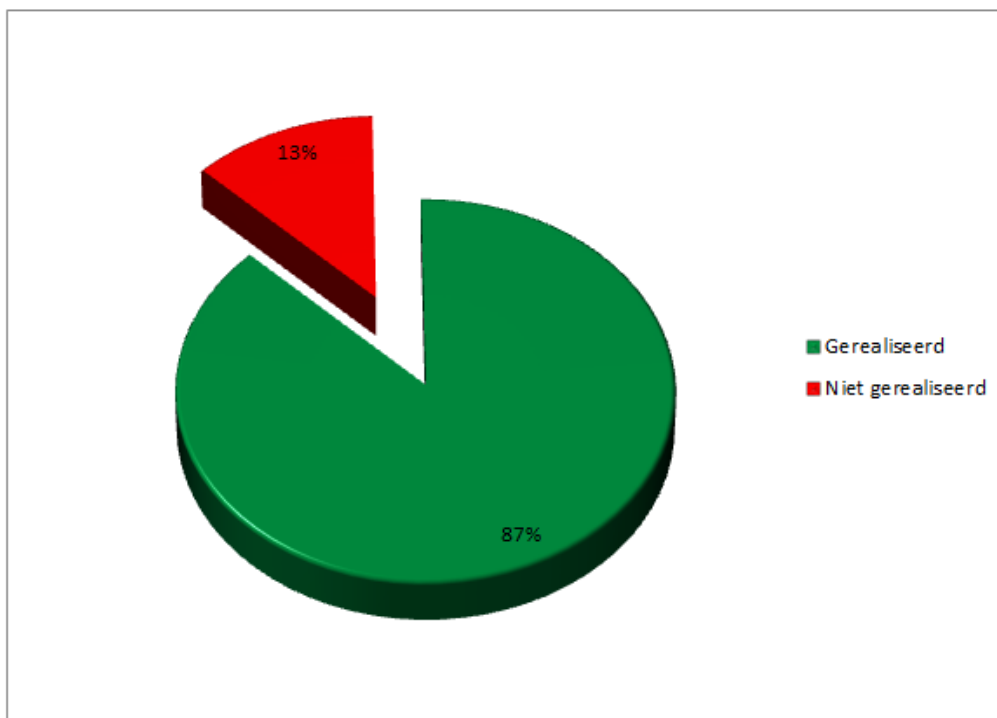
Niet gerealiseerde maatschappelijke effecten (subdoelen)

Met de samenlevingsagenda hadden we in 2019 een waarderingcijfer van 7,5 willen halen voor de wijze waarop de gemeente inwoners en organisaties betreft en de samenwerking zoekt bij de totstandkoming en de uitvoering van beleid. Het werken met de samenlevingsagenda is echter nog niet volledig van de grond gekomen. Het cijfer is ten opzichte van 2018 gelijk gebleven: 6,8.

Zoals hiervoor al aangegeven hebben we minder dan wenselijk kunnen investeren in dienstverlening. Dit komt mogelijk tot uiting in de ten opzichte van 2018 gelijk gebleven cijfers. Dit geldt zowel voor de algehele gemeentelijke dienstverlening (7,2 ten opzichte van de beoogde 7,5) als de digitale dienstverlening (7,4 ten opzichte van de beoogde 7,5). We hadden vooral meer willen doen om mensen die niet digitaal vaardig of laaggeletterd zijn beter toegang tot de gemeentelijke diensten te geven. Al hebben de bibliotheek en Van Houten&co zich wel actief op deze doelgroep gericht.

Prestaties

In de begroting zijn diverse prestatie-indicatoren opgenomen. Onderstaand wordt schematisch weergegeven welk percentage van de geplande kwalitatieve prestatie-indicatoren is gerealiseerd.



Zoals uit bovenstaande grafiek blijkt is 87% (zeven van de acht prestatie-indicatoren) gerealiseerd. De belangrijkste resultaten worden hieronder nader toegelicht.

Gerealiseerde prestaties

Politiek en bestuur

In 2019 hebben we veel en belangrijke participatietrajecten doorlopen. Denk aan de participatie rond Windpark Goyerbrug 🌈, Ruimtelijke Koers, Visie Oude Dorp en Fort Honswijk. Deze trajecten bestonden onder andere uit bewonersbijeenkomsten. Maar ook in allerlei andere vormen werden inwoners betrokken, zoals met fietstochten, wandelingen, werkateliers, enquêtes en polls (schriftelijk en via sociale media), lessen op scholen en kindertekeningen. Voor jongeren en kinderen was speciale aandacht.

We trokken bij een aantal opgaven ook nadrukkelijk samen met inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers op. Daarbij waren alle betrokken partijen gelijkwaardig en hadden zij ieder een eigen rol en verantwoordelijkheid. Voorbeelden zijn de herinrichting van de Beusichemseweg, informatieavond over de aanpak van ondermijnende criminaliteit, het Huis van Initiatieven (huisvesting voor inwonersinitiatieven), het ouderenproject Onvergetelijk Houten en de Houtense Werktafel. Ook op diverse andere onderdelen van het sociaal domein werd volop samengewerkt.

Op deze manier deden we ervaringen op voor de samenlevingsagenda. Het Energieplan kwam in 2019 tot stand volgens de werkwijze van de samenlevingsagenda. Deze wordt ook bij de uitvoering van het plan toegepast. Onder andere het Duurzaamheidsfonds en inwonersinitiatieven Opgewekt Houten, EnergieRijk Houten en Ecowijk Mandora hebben hier een eigen verantwoordelijkheid in 🌈. Ook bij het Lokaal Sportakkoord werken we volgens de samenlevingsagenda.

Goede participatie vormde in 2018 de aanleiding om complexe gemeentelijke trajecten vaker via een startnotitie voor te leggen aan de raad. Inmiddels is de gebruikelijke gang van zaken geworden dat de raad via een startnotitie op voorhand de kaders bepaalt en instemt met het participatietraject.

Dienstverlening

Over meer dan 80% van de veelgevraagde producten is informatie in begrijpelijke taal (B1-niveau) beschikbaar op de website. Dit B1-niveau is ook doorgevoerd in standaardbrieven die de gemeente verstuurt. In 2019 zetten we zo'n 45 brieven (op het gebied van toezicht en vergunningen, subsidie en publiekszaken) om in begrijpelijke taal. Daarnaast trainden we medewerkers om in eenvoudige taal te schrijven.

Een snelle en efficiënte dienstverlening is gebaat bij digitale producten. Veel producten en diensten zijn ook daadwerkelijk digitaal beschikbaar. Sommige producten, zoals paspoorten en rijbewijzen, kunnen en mogen niet digitaal verstrekt worden. In 2019 is gewerkt aan 13 digitale diensten, om deze sneller, efficiënter en betrouwbaarder te maken. Het aantal keren dat mensen een digitaal formulier gebruikten, steeg licht ten opzichten van 2018.

Niet gerealiseerde prestaties

Politiek en bestuur

We hebben, samen met vertegenwoordigers van de raad en een deskundige inwoner, gewerkt aan de ontwikkeling van de samenlevingsagenda. Zoals hiervoor aangegeven, vormden verschillende participatietrajecten en samenwerkingen een oefening voor het werken met de samenlevingsagenda. En bij het Energieplan en het lokaal Sportakkoord wordt nadrukkelijk volgens de samenlevingsagenda gewerkt. We hadden echter verder willen zijn met de samenlevingsagenda. Hoe we er invulling aan willen geven is nog niet voorgelegd aan de raad.

Dienstverlening

Als persoonlijke overheid zijn we er in 2019 onvoldoende aan toegekomen om excellente dienstverlening aan te bieden aan mensen die minder digitaal vaardig of laaggeletterd zijn.

Hoe hebben de gerealiseerde prestaties bijgedragen aan de beoogde maatschappelijke effecten?

We hebben in tal van opgaven de samenleving laten participeren. Soms ging daar een startnotitie aan vooraf. Zo besliste de raad mee over de vorm van burgerparticipatie. De participatie bestond vaak uit meedenken. Soms werkte de gemeente met andere partijen samen en kwamen ze gezamenlijk tot een resultaat. Dit maakte dat veel inwoners zich goed geïnformeerd, gehoord en betrokken voelden. Tevens zetten we hiermee een stap op weg naar een krachtige participatiesamenleving met gedeelde verantwoordelijkheid.

Dit blijkt uit een aantal uitkomsten van de Monitor Sociale kracht:

- 50% van de inwoners vindt dat de gemeente hen voldoende betreft bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen. Dat is 17% meer dan het gemiddelde van de Nederlandse gemeenten (in 2018).
- Inwoners waarderen de communicatie en voorlichting vanuit de gemeente met het cijfer 7,0. Dat is 0,4 meer dan het Nederlandse gemiddelde.
- Inwoners en organisaties waarderen de wijze waarop de gemeente hen betreft en de samenwerking zoekt bij de totstandkoming en de uitvoering van beleid met het cijfer 6,8. Dat is 0,8 meer dan het Nederlandse gemiddelde.
- 52% van de inwoners vindt dat burgers en organisaties voldoende ruimte krijgen om ideeën en initiatieven te realiseren. Dat is 17% meer dan het Nederlandse gemiddelde.

Op het gebied van dienstverlening droegen de vele digitale diensten en producten eraan bij dat inwoners en ondernemers 24/7 zaken met de gemeente kunnen doen. Zij maakten iets meer dan in 2018 gebruik van digitale formulieren.

De informatie op de website over diensten en producten is grotendeels in eenvoudig Nederlands beschikbaar. Daarnaast zijn op een aantal taakgebieden de standaardbrieven herschreven in begrijpelijke taal. Dit maakte de informatie, diensten en producten toegankelijker en dus beter.

Uit de Monitor Sociale Kracht blijkt dat de waardering voor de algehele en digitale dienstverlening op hetzelfde peil bleef als in 2018. De cijfers liggen ongeveer 0,5 hoger dan het gemiddelde van de Nederlandse gemeenten (in 2018).

Deelprogramma Politiek en bestuur

Wat hebben we bereikt?

Voor het ontwikkelen van oplossingen van maatschappelijke vraagstukken hebben we in 2019 op diverse onderwerpen fors ingezet op communicatie en burgerparticipatie. Denk aan trajecten als Ruimtelijke Koers, Visie Oude Dorp en diverse projecten op het gebied van duurzaamheid. We streefden daarbij naar tijdige en goede informatievoorziening en constructieve dialoog tussen gemeente, inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers. Daarbij is geëxperimenteerd met nieuwe vormen zoals fietstochten, ontwerpateliers, wandelingen en online enquêtes waarvoor in de lokale (sociale) media promotie is gemaakt. Dat had grote bekendheid en deelname van inwoners als gevolg. Zo konden we optimaal gebruik maken van de denkkraft van de samenleving.

Bij diverse projecten hebben we jongeren goed weten te bereiken. Zo deden bijna 1.000 inwoners van 17 tot en met 29 jaar mee aan de enquête over woonwensen in het kader van de Ruimtelijke Koers. Binnen het project 'Wat Nou! Jongeren over energie' (in samenwerking met de Natuur- en Milieufederatie Utrecht) gaven zo'n 200 jongeren via de online tool Swipocratie hun mening over het klimaat 🌍.

De kinderraad heeft in 2019 op meerdere punten zijn mening gegeven en geadviseerd. Zo hebben de kinderen in het kader van verkeersveiligheid kruispunten aangewezen die volgens hen gevaarlijk zijn. Daar zijn vervolgens door hen zelf ontworpen verkeersborden neergezet. Ze hebben ervoor gezorgd dat zo'n 100 kinderen een tekening maakten van hoe zij zouden willen wonen. En de kinderraad heeft meegeholpen om aandacht te vragen voor de campagne 'Zet je licht aan'. Ook heeft de kinderraad mogen meebeslissen over de locaties voor kleine bosjes, om meer groen in de wijken te krijgen. De voorzitter was tijdens het Fietsfeest jurylid bij Fiets 'm d'r in.

Het ondersteunen van initiatieven vanuit de Houtense samenleving kreeg in 2019 veel aandacht, zowel vanuit het college als vanuit de raad. Daarbij werkten we samen met bijvoorbeeld de Krachtfabriek, Wereldhuis, Sterke Buurten en Van Houten&co. Het heeft ook bijgedragen aan de totstandkoming van nieuwe inwonersinitiatieven, zoals Krachtig Plus Houten. Verder hebben gemeente, Krachtfabriek, Wereldhuis, Voedselbank, Doorgeefluik en Platform Maatschappelijk Ondernemen een startbijeenkomst georganiseerd, wat heeft geresulteerd in een huisvestingsconcept.

Ook financieel hebben we initiatieven ondersteund. Ten gevolge van de vereenvoudiging van de subsidieregeling Ons Fonds zijn er meer aanvragen ingediend en gehonoreerd. Het budget van 2019 is volledig ingezet. Ook met het initiatievenbudget hebben we in 2019 kunnen bijdragen aan initiatieven vanuit de samenleving: verbreding van de parallelweg bij de Dorpsstraat, automatische externe defibrillators (AED's) in enkele buurten, het Fair & Duurzaam Festival 🌍 en monumenten en activiteiten in het kader van 75 jaar vrijheid.

Omdat de burgemeester en wethouders in 2019 geregeld - en de nieuwe burgemeester in verband met zijn kennismaking intensief - aanwezig waren bij activiteiten in de wijken en het buitengebied, konden inwoners in persoonlijke gesprekken met de bestuurders hun verhaal doen.

De webcare is in 2019 sterk verbeterd. We zijn frequenter, sneller en meer open en inhoudelijk correct op de (sociale) media gaan acteren en reageren. Dit had tot gevolg dat er directer contact was met inwoners, wat ook geregeld tot complimenten leidde.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

- 1 Inwoners voelen zich bij plannen en activiteiten van de gemeente steeds goed en op tijd geïnformeerd, gehoord en betrokken.
- 2 Een krachtige participatiesamenleving met gedeelde verantwoordelijkheid.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Inwoners voelen zich bij plannen en activiteiten van de gemeente steeds goed en op tijd geïnformeerd, gehoord en betrokken.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	% Inwoners dat vindt dat de gemeente hen voldoende betreft bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen*	Monitor Sociale Kracht	40%	41%	43%	46%	50%
1.2	Cijfer waarmee inwoners de communicatie en voorlichting vanuit de gemeente waarderen**	Monitor Sociale Kracht	X	X	7,1	7,5	7,0
1.3	% Inwoners dat vindt dat medewerkers zich verantwoordelijk tonen om daadwerkelijk tot een oplossing te komen***	Monitor Sociale Kracht	77%	79%	76%	81%	80%

* Gemiddelde realisatie bij Nederlandse gemeenten in 2018: 33%

** Gemiddelde in 2018: 6,6

*** Gemiddelde in 2018: 73%

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Zowel ambtenaren als bestuurders hebben zich regelmatig ter plekke op de hoogte gesteld van situaties die speelden in hun inhoudelijke portefeuille of in de wijken en gebieden waarvoor zij verantwoordelijk zijn. Hierdoor waren we in staat vragen en inbreng van inwoners op een meer persoonlijke manier en laagdrempelig en integraal te benaderen.
- In 2019 hebben we over veel zaken het verhaal van Houten over het voetlicht gebracht: we hebben verteld wat we als gemeente doen en waarom we dat doen. Uiteraard kwamen daarbij ook onze partners en inwoners aan het woord. Daarbij kregen onderwerpen als duurzaamheid, leefbaarheid, de ontwikkeling en het beheer van de openbare ruimte en ook ontwikkelingen in het sociaal domein aandacht.
- Aan de vernieuwing van de bestuursstijl is gewerkt door in 2019 de pool van commissievoorzitters uit te breiden. Zij kregen allen een training om van de rondetafelgesprekken (RTG's) een meer volwaardig gesprek te maken. Dat is zeer gewaardeerd en krijgt in 2020 een vervolg. Om de controlerende functie van de raad te versterken is in 2019 een pilot gestart met een vragenhalfuur voor raadsleden aan het begin van elke raadsvergadering. Ook dit bevalt goed.
- Om meer inwoners bij de raad te betrekken hebben we in 2019 meerdere doelgroepgerichte activiteiten georganiseerd. Zo was er rondom het windmolenvraagstuk (windpark Goyerbrug) een speciale inspraakavond 🗣️. De RTG over het Eiland van Schalkwijk vond plaats in het Lucashuis (parochiehuys in Schalkwijk). Om meer jongeren te betrekken hebben we in 2019 in samenwerking met ProDemos lessen over politiek en democratie georganiseerd in derde en vierde klassen van College De Heemlanden.
- De aandacht voor het betrekken van jongeren kwam ook terug bij de samen met Shine (jongerencentrum voor podiumkunsten) en Van Houten&co georganiseerde 'Laat je horen!'-avond waarin het ging over de thema's vrijetijdsbesteding, studie, duurzaamheid en wonen. De laatste twee onderwerpen kregen een vervolg in speciaal voor jongeren opgezette bijeenkomsten, lessen op school en online-enquêtes die via sociale media werden gepromoot 🗣️.

- De kinderraad is in 2019 op meerdere punten om inbreng gevraagd en met de adviezen is ook daadwerkelijk wat gedaan.
- In het vierde kwartaal van 2019 zijn beleidsmedewerkers en projectleiders getraind in communicatiemethodiek en participatievaardigheden (geactualiseerde Factor C). Dit krijgt een vervolg in 2020. Ook was hierover een kennissessie voor de raad.
- De webcare is in 2019 sterk verbeterd. We zijn frequenter, sneller en meer open en inhoudelijk correct op de (sociale) media gaan acteren en reageren. Er is fors tijd geïnvesteerd in ondersteuning en training van medewerkers en bestuur op dit punt.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
1.1	Organisatie van bewonersbijeenkomsten in het kader van (de totstandkoming van) de samenlevingsagenda en de gebiedsgerichte aanpak.		
1.2	Invoering van een toekomstbestendig bestuurlijk digitaal informatiesysteem.		

Doelstelling 2

Een krachtige participatiesamenleving met gedeelde verantwoordelijkheid.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
2.1	% Inwoners dat vindt dat burgers en organisaties voldoende ruimte krijgen om ideeën en initiatieven te realiseren*	Monitor Sociale Kracht	46%	43%	47%	51%	52%
2.2	Cijfer waarmee inwoners en organisaties de wijze waarderen waarop de gemeente hen betreft en de samenwerking zoekt bij de totstandkoming en de uitvoering van beleid**	Monitor Sociale Kracht	X	X	6,8	7,5	6,8
2.3	% Inwoners dat bereid is zich te zetten voor leefbaarheid in de buurt***	Monitor Sociale Kracht	82%	89%	84%	91%	86%

* Gemiddelde realisatie bij Nederlandse gemeenten in 2018: 35%

** Gemiddelde in 2018: 6,0

*** Gemiddelde in 2018: 80%

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- In overleg met enkele vertegenwoordigers van de raad en een deskundige inwoner hebben we gewerkt aan de totstandkoming van de samenlevingsagenda. We hebben deze eind 2019 op hoofdlijnen aan de raad gepresenteerd. De samenlevingsagenda is een overzicht van thema's en opgaven én een werkwijze. De opgaven dienen een breed Houtens maatschappelijk doel. Ze lenen zich voor gedeelde verantwoordelijkheid. We werken samen met 'de samenleving':

inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers. Daarbij zijn de betrokken partijen gelijkwaardig en hebben ieder een eigen rol. Zij zijn daadwerkelijk verantwoordelijk voor bepaalde onderdelen van het beleid of de uitvoering daarvan.

De samenlevingsagenda bouwt voort op en hangt samen met burgerparticipatie, uitnodigingsplanologie, inwonersinitiatieven, wijkwethouderschap en de in 2019 door de raad ingestelde stimuleringsprijs Samenspeltalent. Het Energieplan is tot stand gekomen en wordt uitgevoerd volgens de werkwijze van de samenlevingsagenda 🌍. Ook bij het Lokaal Sportakkoord wordt gewerkt volgens de samenlevingsagenda.

- Maatschappelijke (inwoners)initiatieven, experimenten en pilotprojecten, hebben we aangemoedigd en ondersteund. Daarbij hebben we onder andere met de Krachtfabriek en Van Houten&co, inspiratiebijeenkomsten georganiseerd voor het project Sterke Buurten over communitybuilding en crowdfunding. Ook hebben we samen met maatschappelijke partners en inwonersinitiatieven een startbijeenkomst georganiseerd, wat heeft geleid tot een verkenning van gezamenlijke ambities en een bijpassend huisvestingsconcept. Verder hebben we nieuwe initiatieven op weg geholpen, zoals de Tuin der Tuinen 🌸 en Krachtig Plus Houten. Over dit alles communiceerden we regelmatig samen met maatschappelijke partners via onder andere de sociale media. Op onze portal www.houten.nl hielden we ruimte voor Hulpwijzer Houten, Sociaal Team Houten en VVV Kromme Rijnstreek.
- De subsidieregeling Ons Fonds (voor initiatieven ter bevordering van de leefbaarheid en sociale samenhang) is in 2018 vereenvoudigd. Zowel vanuit dat fonds als vanuit het initiatievenbudget hebben we in 2019 financiële ondersteuning geboden aan initiatieven vanuit de samenleving.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
2.1	Het college legt alle (uit het collegeprogramma voortvloeiende) complexe projecten met grote impact voor inwoners voorafgaand aan een participatietraject via een startnotitie voor aan de raad.		
2.2	Er wordt gewerkt aan een samenlevingsagenda, waarin per opdracht/opgave in ieder geval de (maatschappelijke) partners, ieders verantwoordelijkheid en een planning zijn opgenomen.		De totstandkoming van de samenlevingsagenda is in ontwikkeling. Er wordt ook al gedeeltelijk gewerkt volgens de samenlevingsagenda, maar we zijn er nog niet. En de raad moet nog nader betrokken worden.

Deelprogramma Dienstverlening

Wat hebben we bereikt?

De dienstverlening is op een hoog peil gebleven. Dit blijkt uit de waarderingscijfers voor de algehele en de digitale dienstverlening van de gemeente. Deze bleven met 7,2 respectievelijk 7,4 gelijk aan de scores over 2018. Daarmee waren ze ongeveer een half punt hoger dan gemiddeld in Nederland. Op 'excellente dienstverlening' scoorde Houten een 7,0; iets hoger dan in 2018 en 0,5 hoger dan het landelijk gemiddelde.

In 2019 zijn we doorgegaan met het omzetten van standaardbrieven in eenvoudigere taal. 45 brieven zijn aangepast. Daarmee hebben we de gemeente nog beter toegankelijk gemaakt.

Concreet willen we de volgende doelen bereiken:

- 1 Goede kwaliteit van en toegankelijkheid tot gemeentelijke informatie, diensten en producten.
- 2 Digitale dienstverlening zodat inwoners en ondernemers 24/7 zaken met ons kunnen doen.
- 3 Een persoonlijke overheid die ook aan mensen die laaggeletterd dan wel niet of minder digitaal vaardig zijn alternatieven biedt. We communiceren in begrijpelijke taal.

Hieronder wordt het deelprogramma per doelstelling uitgewerkt.

Doelstelling 1

Goede kwaliteit van en toegankelijkheid tot gemeentelijke informatie, diensten en producten.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
1.1	Cijfer waarmee inwoners de algehele gemeentelijke dienstverlening waarderen*	Monitor Sociale Kracht	7,0	7,1	7,2	7,5	7,2
1.2	Cijfer waarmee inwoners de digitale dienstverlening waarderen**	Monitor Sociale Kracht	X	7,3	7,4	7,5	7,4

* Gemiddelde realisatie bij Nederlandse gemeenten in 2018: 6,7

** Gemiddelde in 2018: 6,8

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- In 2019 is het kwaliteitshandvest van de gemeente Houten geactualiseerd. In dit kwaliteitshandvest staan servicenormen voor de dienstverlening aan onze inwoners. Voorbeelden hiervan zijn het binnen twee dagen reageren op terugbelnotities, het inhoudelijk beantwoorden van brieven en e-mails binnen bepaalde termijnen en maken van een afspraak bij de balies binnen vijf werkdagen.
Op basis van dit kwaliteitshandvest is een nulmeting uitgevoerd om vast te stellen hoe we presteerden op de servicenormen. Om het sturingsproces te vereenvoudigen is ook een dashboard ontwikkeld. Hoewel we in beeld hebben waar we verbeteringen in de service kunnen doorvoeren, is er vertraging in de integrale aanpak. In 2020 is hier verdergaande aandacht voor.
- Als onderdeel van de excellente dienstverlening is het al enige tijd mogelijk om waardedocumenten (zoals paspoort en rijbewijs) thuis te laten bezorgen. Dit kon ook in 2019. Aanvankelijk bekostigde de gemeente dit gedeeltelijk en bij wijze van proef werden de documenten zelfs tijdelijk gratis bezorgd. Sinds medio 2019 doen we dit tegen de kostprijs.
- We monitoren de kwaliteit van de website nog steeds doorlopend. Alle (nieuwe) pagina's van de gemeentelijke website toetsen en verbeteren we op basis van vastgestelde eisen, waaronder het door de rijksoverheid vastgestelde leesniveau B1.
In 2019 zijn er vijf deelonderzoeken uitgevoerd naar mogelijkheden om de website aan te passen aan de eisen van deze tijd en aan de hogere eisen van toegankelijkheid. Op basis van deze onderzoeken wordt begin 2020 een plan van aanpak opgesteld.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
1.1	Bij minimaal 80% van de veelgevraagde producten is de informatie beschikbaar in een tekst op niveau B1, dat wil zeggen in eenvoudig Nederlands.		

Doelstelling 2

Digitale dienstverlening zodat inwoners en ondernemers 24/7 zaken met ons kunnen doen.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
2.1	Gebruik E-formulieren	Productenoverzicht digitalisering (e-formulieren)	7.270	9.368	12.000	12.500	12.731

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- In 2019 is gestart om 13 diensten van de burgerlijke stand verder te digitaliseren. Hierdoor kunnen zaken sneller, efficiënter en betrouwbaarder worden afgehandeld. In 2020 worden deze producten geïmplementeerd. De gemeente Houten is aangesloten op *mijnoverheid.nl*. Zo wordt inmiddels een kwart van de servicebrieven via *mijnoverheid.nl* aangeboden.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
2.1	Alle meest gevraagde producten voor burgers en ondernemers zijn digitaal beschikbaar, 24/7.		
2.2	Inventarisatie van werkprocessen van de meest gevraagde producten die zich voor verdere automatisering lenen, opdat prioritering kan plaatsvinden in het investeren in koppeling van de e-formulieren aan de achterliggende systemen.		

Doelstelling 3

Een persoonlijke overheid die ook aan mensen die laaggeletterd dan wel niet of minder digitaal vaardig zijn alternatieven biedt. We communiceren in begrijpelijke taal.

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2016	2017	2018	2019	
3.1	Indicator excellente dienstverlening*	Monitor sociale kracht	6,3	6,8	6,8	6,8	7,0

* Deze maat betreft een samengestelde variabele op basis van de score op zes stellingen. De score ligt tussen de 1 en de 10 waarbij een 10 staat voor uitmuntende hostmanship.

Gemiddelde realisatie bij Nederlandse gemeenten in 2018: 6,5

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- In juni en juli 2019 is er geëxperimenteerd met ruimere afspraaktijden voor de balies in het gemeentehuis. Onze inwoners konden kiezen uit ongeveer 30% meer tijdstippen om een afspraak te maken. Vooral van de mogelijkheid om vroeg of juist laat op de werkdag een afspraak te maken werd veel gebruik gemaakt.
- Om veilige dienstverlening op locatie technisch mogelijk te maken, moeten hoge kosten worden gemaakt. Omdat bovendien een relatief gering aantal inwoners er gebruik van zou maken, is hiervan afgezien.
- We zijn doorgegaan met het omzetten van standaardbrieven in duidelijke en begrijpelijke taal. Binnen de organisatie zijn in 2019 ongeveer 45 brieven herschreven, op het gebied van toezicht en vergunningen, subsidie en publiekszaken. Daarnaast zijn in een aantal workshops

medewerkers getraind in het schrijven van brieven in begrijpelijke taal. Goed leesbare brieven dragen bij aan betere toegankelijkheid van de gemeente, met name voor mensen die laaggeletterd zijn. Voor hen en mensen die niet digitaal vaardig zijn, moet er echter nog meer gebeuren. Een startconferentie moest hiervoor de aanzet zijn. Deze conferentie heeft niet plaatsgevonden. Er was in 2019 onvoldoende capaciteit beschikbaar om de juiste toegang tot de gemeente voor alle doelgroepen te realiseren. Dit wil echter niet zeggen dat er in Houten niets gedaan wordt aan laaggeletterdheid en digitale vaardigheid. De Bibliotheek Lek & IJssel heeft het Taalhuis, dat ervoor zorgt dat mensen beter kunnen leren lezen, schrijven en omgaan met de computer. En samen met Van Houten&co verzorgt de bibliotheek de cursus 'Leer werken met de e-overheid'.

- Wel hebben medewerkers deelgenomen aan workshops gericht op excellente dienstverlening. Ook zijn er werkbezoeken afgelegd aan drie andere gemeenten. Een werkgroep gaat aan de hand van wat de medewerkers geleerd en gezien hebben, bepalen hoe we onze eigen publieksruimte en balies anders kunnen inrichten.

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving prestatie 2019	Voortgang	Toelichting
3.1	Op minimaal één taakgebied zijn alle brieven herschreven in helder en begrijpelijk Nederlands.		

Wat heeft het gekost?

	Deelprogramma's	Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Vershil begroting na wijziging vs rekening 2019
--	-----------------	---------------	---------------------------	-----------------------------	---------------	---

05. Betrokken bij de samenleving

lasten

05.01	Politiek en bestuur	2.163.252	2.634.083	2.531.510	2.519.162	12.348
05.02	Dienstverlening	1.843.831	1.700.638	1.706.949	1.825.907	-118.958
05.99	Programmabrede kosten			7.912		7.912
Totaal lasten		4.007.083	4.334.721	4.246.371	4.345.069	-98.698

baten

05.01	Politiek en bestuur	702	1.450	1.450	154	-1.296
05.02	Dienstverlening	925.947	506.898	506.898	657.249	150.351
05.99	Programmabrede kosten					
Totaal baten		926.649	508.348	508.348	657.403	149.055
Saldo 05. Betrokken bij de samenleving		3.080.434	3.826.373	3.738.023	3.687.666	50.357

In beginsel worden verschillen vanaf € 75.000 op programmaniveau toegelicht. De lasten en baten worden voor deze vergelijking niet gesaldeerd. Indien relevant, zal bij afwijkingen kleiner dan € 75.000 op programmaniveau ook een toelichting worden gegeven. Voor dit programma is de volgende financiële toelichting van toepassing.

De lasten voor Politiek en Bestuur zijn 0,13 € miljoen lager dan begroot.

In 2019 is vooral het proces om te komen tot een Houtense samenlevingsagenda verder vorm gegeven. Met verschillende trajecten is met elkaar (raad en inwoners) geoefend in bij welke vormen het beste een samenlevingsagenda tot stand kan komen. Bij deze fase van ontwikkeling past dat er nog geen grotere projecten hebben plaatsgevonden. Daarom is het beschikbare budget in 2019 ook niet volledig uitgegeven.

Het voordeel van op het deelprogramma Dienstverlening wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door hogere gemeentelijke leges voor verschillende producten Burgerzaken. Er zijn in 2019 veel meer (130) naturalisatieverzoeken ingediend dan verwacht (50). Dit is beïnvloed door de toename van het aantal uitgenodigde vluchtelingen. Ook het aantal reisdocumenten is veel hoger (4.360) dan werd verwacht (2.760). Vooral vermissingen van id-kaarten onder jongeren is hier debet aan. Daarentegen zijn er in 2019 bijna 900 rijbewijzen minder uitgegeven dan verwacht. Verwacht werden er 6.260, werkelijk waren dit er 5.670.

In 2019 is ook sprake geweest van 2x zoveel huwelijken en geregistreerd partnerschappen dan verwacht. Er is vooral een toenemende vraag naar kosteloze huwelijken en geregistreerde partnerschappen vanuit de gemeente en ook de omgeving. Deze zijn al ruim van tevoren volgeboekt met een wachttijd van ongeveer 6 maanden. Daarom wijken bruidsparen uit naar de eenvoudige huwelijken/gps-en. Met ingang van 1 januari 2020 bieden wij ook op woensdag een goedkopere variant aan.

Vooraf voor de verkorte ceremonie op het gemeentehuis (44x) en huwelijken op locatie (27x) was veel meer animo.

Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie

Vanaf 2017 is het 6de "programma" Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie opgenomen omdat de BBV (besluit begroting en verantwoording)-voorschriften de gemeente verplichtte om naast haar 5 facultatieve programma's ook dit programma in de begroting op te nemen. Dit programma heeft een heel ander karakter dan de andere programma's en is daarom anders van opbouw.

Het programma algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie betreft de OZB en de uitkeringen uit het gemeentefonds. Deze middelen kennen geen vooraf bepaald bestedingsdoel en zijn daarmee vrij aanwendbaar. Daarnaast is in dit programma volgens de nieuwe BBV notitie overhead de overhead apart begroot en dus niet meer verwerkt in de (deel)programma's. Ook het renteresultaat komt via dit programma naar voren en voldoet aan de criteria van de nieuwe notitie rente.

De niet vrij aanwendbare heffingen, zoals het rioolrecht en afvalstoffenheffing, en de ontvangsten van specifieke uitkeringen zijn als baten opgenomen in de betreffende programma's.

Overhead

Hieronder volgt een overzicht van de overhead:

	Begroting 2019	Werkelijkheid 2019	Afwijking
Personeelskosten Directie	286.674	301.337	-14.663
Personeelskosten Leidinggevenden primair proces	885.531	1.068.963	-183.432
Personeelskosten Managementondersteuning primaire proces	163.427	298.371	-134.944
Personeelskosten Financiën. toezicht en control	1.711.647	1.301.887	409.760
Personeelskosten P&O/ HRM	800.365	739.682	60.683
Personeelskosten Inkoopfunctie	193.794	196.434	-2.640
Personeelskosten Communicatiefunctie	689.704	624.378	65.326
Personeelskosten Juridische zaken	154.727	201.519	-46.792
Personeelskosten Bestuurszaken en bestuursondersteuning	658.489	641.082	17.407
Personeelskosten Informatievoorziening en automatisering	937.028	1.009.877	-72.849
Personeelskosten Informatiebeheer(DIV)	487.562	212.735	274.827
Personeelskosten Facilitaire zaken en huisvesting	587.785	833.556	-245.771
ICT	1.537.210	1.471.053	66.157
Huisvesting	1.031.064	984.034	47.030
Uitbestedingskosten bedrijfsvoering	369.857	371.107	-1.250
Concernbrede personeelskosten	792.511	891.886	-99.375
Bedrijfsvoeringskosten diverse afdelingen	573.969	510.744	63.225
Totaal overhead	11.861.344	11.658.647	202.697

De overheadkosten 2019 bedragen 42,7%(begroot 45,5%) van de totale kosten van de organisatie (apparaatskosten).

Vennootschapsbelasting

In de rekening 2019 is geen raming opgenomen voor te betalen Vennootschapsbelasting.

Aanvankelijk leek Houten namelijk niet Vpb-plichtig te zijn. In 2019 zijn er afspraken gemaakt tussen de brancheorganisatie die zich bezig houdt met de inzameling van huishoudelijk afval (de NVRD) en de Belastingdienst. Afsproken is dat waar het gaat om afvalstromen met een positieve waarde, gemeenten of samenwerkingsverbanden met terugwerkende kracht vanaf 2016 aangifte moeten doen van een "winst" ter grootte van 1% van de opbrengst van die betreffende afvalstromen. De belastingdienst legt vervolgens een heffing op van 20% van die "winst". Ons samenwerkingsverband (AVU) doet zelf aangifte van de "winst" met betrekking tot de opbrengst van papier en glas (de twee

grootste afvalstromen die een positieve waarde hebben). De aangifte over de resterende afvalstromen (oud ijzer en frituurvet) vormen voorsnog een te verwaarlozen bedrag voor gemeente Houten.

Hierna wordt de derde W-vraag "Wat mag het kosten?" beantwoord.

Wat heeft het gekost?

	Deelprogramma's	Rekening 2018	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2019	Verschil begroting na wijziging vs rekening 2019
A Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie						
lasten						
A1	Lokale heffingen	621.167	630.885	649.031	655.524	-6.493
A2	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		42.364	42.364		42.364
A3	Overhead	11.760.921	12.100.402	12.066.658	11.894.099	172.559
A4	Saldo financieringsfunctie	-75.337	75.833	-106.672	-177.429	70.757
A5	Vennootschapsbelasting (VpB)				674	-674
A6	Overige baten en lasten	1.183.631	2.075.979	1.022.430	1.861.672	-839.242
A7	Onvoorzien		61.737			
A8	Mutaties reserves	5.731.162	782.154	1.732.154	3.460.645	-1.728.491
Totaal lasten		19.221.544	15.769.354	15.405.965	17.695.185	-2.289.220
baten						
A1	Lokale heffingen	12.774.224	12.688.784	12.848.758	12.925.546	76.788
A2	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	54.600.540	57.114.726	57.760.646	58.278.607	517.962
A3	Overhead	278.399	215.506	205.314	235.452	30.138
A4	Saldo financieringsfunctie	18.299	43.865	15.437	47.009	31.572
A5	Vennootschapsbelasting (VpB)					
A6	Overige baten en lasten	3.263.360	1.125.489	1.749.739	2.580.353	830.614
A7	Onvoorzien					
A8	Mutaties reserves	5.559.747	4.142.625	6.204.473	6.836.670	632.197
Totaal baten		76.494.569	75.330.995	78.784.367	80.903.637	2.119.270
Saldo A Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie		-57.273.025	-59.561.641	-63.378.402	-63.208.452	-169.950

In beginsel worden verschillen vanaf € 75.000 op programmaniveau toegelicht. De lasten en baten worden voor deze vergelijking niet gesaldeerd. Indien relevant, zal bij afwijkingen kleiner dan € 75.000 op programmaniveau ook een toelichting worden gegeven. Voor dit programma is de volgende financiële toelichting van toepassing.

Bij de lokale heffingen is voor 2019 een negatief resultaat te zien van € 7.000 op de lasten en € 77.000 positief op de baten.

Bij de baten is door de Q3-rapportage 2019 van de BghU de opbrengst onroerend zaakbelasting voor gebruikers van niet-woningen in de 2e bestuursrapportage fors naar beneden bijgesteld. Na onderzoek door de BghU bleek deze neerwaartse bijstelling niet nodig. Er waren bepaalde aanslagen niet opgelegd, welke wel mochten worden opgelegd. Daardoor is de uiteindelijke realisatie hoger geworden dan geraamd € 67.000 V.

De overige voor- en nadelen binnen dit deelprogramma bedragen per saldo € 7.000 N bij de lasten en € 10.000 V bij de baten.

De algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds laat voor 2019 een positief resultaat zien van € 42.000 op de lasten en € 518.000 op de baten.

Het verschil op de baten wordt grotendeels veroorzaakt door het effect uit de decembercirculaire 2019, namelijk € 472.000:

- Ontwikkeling uitkeringsbasis € 416.000 N.
- Hoeveelheidsverschillen € 1.205.000 V.
- Suppletie-uitkering sociaal domein € 630.000 N.
- Ontvangen decentralisatie-uitkeringen € 320.000 V.
- Diversen € 7.000 N.

In de raadsinformatiebrief 'Financiële ontwikkelingen 2019' van 27 januari 2020 met kenmerk 706571 is een uitgebreidere toelichting opgenomen.

De overige voor- en nadelen binnen dit deelprogramma bedragen per saldo € 42.000 V bij de lasten en € 46.000 V bij de baten.

De overhead heeft voor 2019 een positief resultaat van € 173.000 op de lasten en € 30.000 op de baten.

Bij de lasten wordt dit voordeel o.a. veroorzaakt doordat bij de organisatiewijziging van afdelingen naar teams de personeelskosten van de overheadcategorieën(inkoop, juridische zaken e.d.) nog begroot waren met als uitgangspunt afdelingen. Hierdoor heeft een andere verdeling naar deze categorieën plaatsgevonden. In werkelijkheid zijn de nieuwe teams gebruikt voor deze verwerking € 126.000 V. Deze organisatiewijziging naar teams heeft ook geleid tot hogere kosten op het gebied van werving en selectie € 99.000 N.

De overige voor- en nadelen binnen dit deelprogramma bedragen per saldo € 146.000 V bij de lasten en € 30.000 V bij de baten.

Bij de overige baten en lasten is voor 2019 een negatief resultaat te zien van € 646.000 op de lasten en € 830.000 positief op de baten.

Het nadeel op de lasten € 646.000 ontstaat door:

- Tijdens het opstellen van de begroting worden de kostenplaatsen op basis van voorcalculatie aan de producten doorbelast. Bij de rekening wordt op basis van werkelijke kosten doorbelast aan de producten. Het totale resultaat op de verschillende kostenplaatsen voor salarissen en inhuur en de relatie met mutaties in de bestemmingsreserve organisatieontwikkeling worden in de paragraaf Bedrijfsvoering integraal toegelicht € 928.000 V.
- Bij de ICT derden € 328.000 N doordat de contract WIL per 1 mei 2018 afliep en dit in afwachting van een nieuw contract steeds stilzwijgend per maand verlengd wordt. De onderhandelingen hebben in 2019 plaatsgevonden. Dit contract wordt begin 2020 afgesloten. Geen kosten maar ook geen opbrengsten geraamd. (zie ook baten).
- Algemene baten en lasten € 260.000 N.
 - Het voordeel op de BTW afval en riolen teruggegeven wordt aan deze producten door een storting in voorzieningen € 265.000 N.
 - Stelpost salarissen(algemeen) betreft niet ingezette impulsmiddelen 2019 € 118.000 V. Deze blijven beschikbaar via de bestemmingsreserve organisatieontwikkeling.
 - Stelpost salarissen(CAO-en premiewijzigingen) levert een nadeel op € 204.000 N doordat de verlaging van de salarisbudgetten door het niet geheel nodig zijn in 2019 van de begrote 3% CAO-salarisverhoging en dit voordeel verwerkt is via deze algemene post.
 - De overige voor- en nadelen binnen algemene baten en lasten bedragen per saldo € 91.000 V.
- Dit betreft het (nadelige) saldo van de Algemene dienst dat bij de tweede bestuursrapportage 2019 is begroot na wijziging van de begroting 2019 986.000 N.

Het voordeel op de baten € 830.000 komt door:

- Dit voordeel wordt veroorzaakt door hogere terugontvangen BTW op leveranties derden Afval/riolen € 261.000 V, correctie van de afschrijvingslasten 2014 t/m 2019 Dorpshuis De Wiese door hogere bijdrage aannemer uit woningbouw De Groes € 116.000 V en overige kleinere posten € 51.000 V .
- ICT derden € 402.000 V (zie lasten).

De mutaties reserves laat voor 2019 een negatief resultaat zien van € 1.728.000 op de lasten en een voordelig resultaat € 632.000 op de baten.

Het nadeel bij de lasten betreft hier de niet begrote storting saldo 2019 Salarissen/

Inhuur/Personeelsgerelateerde budgetten in de Reserve organisatie-ontwikkeling conform afspraken met de Raad p-budgetten tussen hekken(€ 1.593.000 N), lagere storting positief saldo ICT RUD(€ 15.000 V) en hogere storting positief saldi ICT WIL en RHC (€ 146.000 N en € 4.000 N).

Het voordeel bij de baten betreft de vrijval (€ 633.000 V) uit de reserve Organisatieontwikkeling op basis van het nog benodigde gedeelte(bestedingsplan) voor 2020 en verdere jaren van € 1.872.000 en overige voor- en nadelen van per saldo € 1.000 N.

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

In de paragraaf Lokale heffingen in de begroting worden de beleidsuitgangspunten voor de gemeentelijke belastingen en rechten weergegeven. In de paragraaf Lokale heffingen in de jaarstukken geven we inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen, zowel beleidsmatig als financieel, die zich hebben voorgedaan in het afgelopen jaar.

Belangrijkste ontwikkelingen in 2019

Bij de afvalstoffenheffing is er in 2019 sprake van hogere prijzen voor de afvalverwerking(AVU) en lagere opbrengsten separaat ingezamelde vuilsoorten zoals kunststof en papier. Hierdoor was een onttrekking uit de Voorziening egalisatie tarieven afvalstoffenheffing noodzakelijk. Deze voorziening bleek echter niet toereikend te zijn om deze tekorten goed te maken, zodat uiteindelijk € 104.000 ten laste van het begrotingssaldo komt. Bij de opbouw van de begroting 2021 en de tariefbepaling 2021 zal de vulling van deze voorziening mee genomen moeten worden.

Aangaande de rioolheffing is er in 2019 een nieuw Water- en rioleringsplan(WRP) 2020-2023 vastgesteld. In het vierjarenplan is veel aandacht voor klimaatadaptatie 🌈.

Overzicht geraamde inkomsten per belastingsoort

In onderstaand overzicht zijn de geraamde en werkelijke opbrengsten per belastingsoort opgenomen.

x € 1

Omschrijving	Rekening 2018	Raming 2019	Rekening 2019	Verschil 2019
Afvalstoffenheffing	3.450.660	4.127.018	4.104.902	-22.116
Hondenbelasting	158.457	174.619	172.894	-1.725
Leges algemeen	1.758.202	1.927.165	2.058.167	131.002
Lijkbezorgingsrechten	112.497	144.794	146.182	1.388
Marktgeden	1.700	3.369		-3.369
Onroerend zaakbelasting	12.433.621	12.474.139	12.543.871	69.732
Rioolheffing	2.361.756	2.464.218	2.494.365	30.147
Toeristenbelasting	182.146	200.000	208.780	8.780
Totaal opbrengst	20.459.039	21.515.322	20.459.039	213.840

Toelichting op afwijkingen

Leges algemeen

De afwijking op de leges algemeen wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat in 2019 de opbrengst van leges voor bouwvergunningen hoger is uitgevallen dan eerder geraamd (€ 62.000). Dit is veroorzaakt door kleine aanvragen en enkele grote plannen die niet voorzien waren.

Daarnaast is sprake van een per saldo hogere opbrengst rij- en reisdocumenten (€ 41.000). In 2019 zijn er bijna 900 rijbewijzen minder uitgegeven dan verwacht. Bij reisdocumenten was dit het tegenovergesteld. Er werden ruim 1600 document meer verstrekt. Vooral bij minderjarigen waren er veel meer aanvragen door het verlies van hun ID-kaart.

Meer huwelijksvoltrekkingen en geregistreerd partnerschap leiden tot een hogere baten van huwelijken en geregistreerd partnerschap (€24.000).

Onroerende zaakbelasting

De hogere opbrengst onroerende zaakbelasting heeft voornamelijk betrekking op de niet- woningen gebruikers (€ 67.000). Bij de baten is door de Q3-rapportage 2019 van de BghU de opbrengst onroerend zaakbelasting voor gebruikers van niet-woningen in de 2e bestuursrapportage fors naar beneden bijgesteld. Na onderzoek door de BghU bleek deze neerwaartse bijstelling niet nodig. Er waren bepaalde aanslagen niet opgelegd, welke wel mochten worden opgelegd. Daardoor is de uiteindelijke realisatie hoger geworden dan geraamd.

Lokale lastendruk

In onderstaande tabel is de lastendruk in Houten in 2019 weergegeven, voor zowel eigenaar-gebruikers als huurders. Zoals gebruikelijk in woonlastenoverzichten worden hierbij de onroerende-zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing betrokken. Het uitgangspunt is een meerpersoonshuishouden. Als peildatum voor de WOZ-waarde 2019 geldt 1 januari 2018. Deze waarde is alleen van toepassing op het belastingjaar 2019.

x € 1

Omschrijving	Bron	Rekening 2016	Rekening 2017	Rekening 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
Afvalstoffenheffing	WSJG	184	197	197	230	230
Rioolrechten	WSJG	123	110	112	114	114
Totaal gebruiker		307	307	309	344	344
OZB eigenaar	WSJG	374	380	379	375	*) 386
Totaal eigenaar/gebruiker		681	687	688	719	730

*) gemiddelde woningwaarde is hoger (€ 321.000) dan waarmee in de raming is rekening gehouden (€ 314.000)

Bij de calculatie voor de woonlasten voor meerpersoonshuishouden (mphh) die COELO hanteert, staat de gemeente Houten op de 128^e plaats (€ 730). In 2018 was dit de 104^e plaats. Provinciaal staat Houten op de 7^e plaats (2018 ook 7^e).

In onderstaande tabel zijn enkele vergelijkende cijfers uit de Atlas van de lokale lasten 2019 opgenomen.

Vergelijking woonlasten mphh

Omschrijving		Woonlasten COELO	Procentuele vergelijking	Positie ranglijst
Landelijk goedkoopste gemeente	Gilze en Rijen	511	70%	1
Gemeente Houten		730	100%	128
Landelijk duurste gemeente	Bloemendaal	1.446	198%	372
Totaal gebruiker				
Provinciaal goedkoopste gemeente	De Ronde Venen	568	78%	1
Gemeente Houten		730	100%	7
Provinciaal duurste gemeente	Bunnik	967	132%	26
Totaal eigenaar/gebruiker				

Indicatoren

In onderstaande tabel zijn de van toepassing zijnde BBV-indicatoren binnen het taakveld 'Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ontwikkeling en stedelijke vernieuwing (Vhrosv)' per 1 januari van het betreffende jaar opgenomen.

Omschrijving	Bron	Realisatie				
		2015	2016	2017	2018	2019
Gemeentelijke woonlasten in euro eenpersoons-huishouden (BBV)	Coelo	546	554	561	560	588
Gemeentelijke woonlasten in euro meerpersoons-huishouden (BBV)	Coelo	678	681	687	688	730
Gemiddelde WOZ-waarde koopwoningen x € 1.000 (BBV)	WSJG	251	254	278	301	321

Kwijtscheldingsbeleid

Bij kwijtschelding van belasting wordt de 100% norm van de relevante bijstandsnorm gehanteerd. Voor de overige regels wordt het rijksbeleid gevolgd. Op grond van de belastingverordeningen kan kwijtschelding worden verleend voor de afvalstoffenheffing, hondenbelasting (alleen de eerste hond),

rioolheffing en in zéér uitzonderlijke gevallen de onroerende-zaakbelasting. Voor de overige belastingen en heffingen wordt geen kwijtschelding verleend.

x € 1

Soort belasting	2016	2017	2018	2019
Afvalstoffenheffing	81.629	116.149	117.968	131.230
Hondenbelasting	3.908	5.733	4.759	5.014
Onroerend zaakbelastingen				
Rioolheffing	55.608	66.963	66.779	67.507
Totaal	141.145	188.846	189.505	203.751

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

1. Inleiding

De uitbraak van het coronavirus eind februari 2020 heeft een enorme impact. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van de gevolgen van COVID-19 hebben we, aanvullend op de landelijke en regionale maatregelen, een pakket aan lokale economische hulpmaatregelen genomen. Deze maatregelen zijn gericht op het borgen van de liquiditeit van lokale ondernemers, zzp'ers, maatschappelijke organisaties, culturele instellingen en (sport) verenigingen.

De gevolgen van het coronavirus raken veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming. We hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen.

De gevolgen voor de ontwikkeling van de financiële positie van onze gemeente is nog onzeker. Op het moment van het samenstellen van de jaarrekening 2019 is nog onvoldoende in beeld welke risico's en/of effecten dit precies kunnen zijn. We kunnen al wel aangeven dat de risico's een negatief effect zullen hebben op financiële kengetallen als netto schuldquote, solvabiliteit en weerstandsvermogen. In de bestuursrapportages 2020 en de begroting 2021 wordt een actueel beeld gegeven van de (financiële) gevolgen.

Hieronder wordt verder ingegaan op de verantwoording over 2019.

Bij het bereiken van onze doelstellingen en het bewaken van de financiële positie van de gemeente Houten is inzicht gewenst in de mogelijkheden om tegenvallers op te vangen (de weerstandscapaciteit) en potentiële tegenvallers (risico's). In deze paragraaf werken we deze weerstandscapaciteit en de risico's uit. De verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's wordt het weerstandsvermogen genoemd en geeft een beeld van de robuustheid van onze financiële situatie. Een toereikend weerstandsvermogen voorkomt dat iedere financiële tegenvaller ons tot bezuinigingen dwingt of ten koste gaat van bestaande taken.

Daarnaast is adequaat risicomanagement gewenst. Dit betekent een proactieve houding in het signaleren, herkennen en beheersen van risico's. Concreet vullen we dit in met een periodieke screening op mogelijke risico's en het nemen van beheermaatregelen. Bij de verdere implementatie van risicomanagement blijft in 2020 de focus op de ontwikkeling van de soft controls (cultuur is belangrijker dan instrumenten) te liggen. Dit krijgt zijn plek in periodieke dialoog tussen directie, teammanagers en 'risico-eigenaren' over onderwerpen als risicobewustzijn, transparantie, integriteit en respect, vertrouwen en communicatie, voorbeeldgedrag.

De paragraaf begint met een weergave van weerstandscapaciteit. Vervolgens komt het risicoprofiel, uitgesplitst in risico's aan bod. Vanuit de weerstandscapaciteit en risico's wordt een conclusie getrokken over ons weerstandsvermogen.

De paragraaf sluit af met een aantal financiële kengetallen.

2. Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit het geheel van middelen en mogelijkheden om niet begrote, onverwachte kosten te dekken. Deze bestaan uit het vrije deel van de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en de stelpost onvoorzien. De werkelijke omvang eind 2018, eind 2019 en begin 2020 wordt in de volgende tabel weergegeven.

bedragen x € 1.000

Weerstandscapaciteit	1-1-2019	31-12-2019	1-1-2020
Vrij deel algemene reserve	2.650	2.650	2.650
Resultaat 2019			513
Resultaatbestemmingen 2019			-249
- provinciale minimumnorm	2.496	2.509	2.509
- boven de provinciale minimumnorm	154	142	405
Onbenutte belastingcapaciteit			1.990
Stelpost onvoorzien			62
Totaal	2.650	2.650	4.966

Het vrij besteedbare deel van de algemene reserve eind 2019 is onveranderd gebleven ten opzichte van eind 2018 en bedraagt € 2,650 miljoen. Aan dit vrije deel van de algemene reserve stelt de provincie (als toezichthouder) als omvang een minimumnorm van € 50 per inwoner. Met een inwonersaantal eind 2019 van 50.177 inwoners moet het vrij besteedbaar deel een minimumomvang hebben van € 2,509 mln. Begin 2020 bedraagt het vrij besteedbaar deel van de algemene reserve € 2,966 mln en ligt € 0,405 mln boven de minimumnorm, dus dit voldoet aan deze minimumnorm.

De onbenutte belastingcapaciteit eind 2019 is € 0. Aanpassing van belastingtarieven voor 2019 is immers niet meer mogelijk. In de begroting 2020 is een geactualiseerde prognose van de onbenutte belastingcapaciteit met peildatum 1-1-2020 berekend van € 1,990 miljoen. Dit is in de tabel van 1-1-2020 weergegeven.

De omvang van de stelpost onvoorzien is gebaseerd € 1,25 per inwoner en heeft net als voorgaande jaren een omvang van € 62.000.

De bekleemde algemene reserve en het concernweerstandsvermogen grondexploitaties worden niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit gerekend. De bekleemde algemene reserve van € 21,6 miljoen kan alleen op basis van de door de raad vastgestelde criteria worden ingezet. Het concernweerstandsvermogen van de grondexploitaties is onderdeel van de risicobuffer voor de grondexploitaties en daarmee niet vrij besteedbaar. De omvang van dit concernweerstandsvermogen is voor 2019 € 4,75 miljoen.

3. Risicoprofiel

Het risicoprofiel valt uiteen in niet-kwantitatieve risico's (onzekerheden) en kwantitatieve risico's. De niet-kwantitatieve risico's zijn ontwikkelingen waarvan de waarschijnlijkheid en de (financiële) impact van de ontwikkeling (nog) niet kan worden ingeschat maar op termijn wel tot een risico kunnen leiden. De kwantitatieve risico's zijn risico's waarvan de financiële gevolgschade wel kan worden gekwantificeerd. Deze kwantitatieve risico's zijn relevant bij het bepalen van de omvang van het weerstandsvermogen.

3a. De niet-kwantitatieve risico's (onzekerheden)

De onzekerheden zijn in 4 categorieën onderverdeeld:

1. Financieel-economisch
2. Organisatie
3. Juridisch
4. Verbonden Partijen

Achter elk risico is aangegeven of het gaat om een nieuw, gewijzigd of ongewijzigd risico ten opzichte van de risicoparagraaf van de begroting 2020 (laatste integrale berichtgeving over risico's).

1. Financieel-economisch

Vertraging projecten door PFAS-houdende grond (gewijzigd)

Sinds 8 juli 2019 geldt een tijdelijk landelijk handelingskader PFAS met als doel een invulling te geven van de zorgplicht bij grondverzet en hergebruik van grond en bagger. In december 2019 is door het rijk een lichte versoepeling wat betreft de normen doorgevoerd. Ook is in Houten beleid voor PFAS in de bodem vastgesteld. We verwachten dat een deel van het grondverzet hier profijt van zal hebben (vooral grondverzet binnen de gemeente). Ondanks deze positieve ontwikkelingen blijft bij de afvoer van PFAS-houdende grond naar buiten de gemeente Houten voorlopig nog problematisch.

Directe gevolgen zijn dan dat projectontwikkelaars, aannemers, saneerders en baggeraars hun grond/bagger niet kwijt kunnen omdat, strikt genomen, grondbanken en andere grond verwerkende inrichtingen PFAS houdende grond niet mogen ontvangen, niet kunnen opslaan, reinigen en het moeilijker wordt de grond weer terug te zetten in de markt (toepassingseisen). Dit kan dan nog steeds leiden tot vertragingen en zelfs uitstel van projecten, extra (plan)kosten en illegale handelingen met vrijkomende grond. Deze grondbanken zijn verspreid over verschillende gemeenten en de gevolgen van deze bottleneck c.q. opname stop is een RUD-regio breed probleem. Wel zien we dat in de regio steeds meer passend PFAS beleid wordt vastgesteld waardoor grondverzet binnen de regio wat betreft PFAS steeds minder problematisch zal verlopen.

Programma Aanpak Stikstof (gewijzigd)

Sinds 2015 geldt de PAS als generiek model om toestemming te verlenen voor projecten die mogelijk gevolgen hebben voor de instandhouding van Natura 2000-gebieden. Met de uitspraak van de Raad van State van 29 mei 2019 mag de PAS hiervoor niet meer als onderbouwing worden gebruikt. De vergunningverlening van natuurvergunningen is daardoor stil komen te liggen. Sindsdien zijn het Rijk en Provincies samen met andere overheden en stakeholders in overleg hoe er op korte en lange termijn omgegaan moet worden met de ontstane stikstofproblematiek. De actualiteiten hierover volgen zich de laatste tijd in rap tempo op.

Provinciale toestemming voor ruimtelijke projecten.

De Provincie Utrecht heeft net als alle andere provincies op 9 oktober jl. beleidsregels vastgesteld over de manier waarop zij hun vergunningverlening inzake natuurvergunning weer oppakken. Vastgesteld is dat op basis van een vernieuwde calculator (Aerius) berekend kan worden of bij de uitvoering en het gebruik van een nieuw ruimtelijk project sprake is van extra stikstofuitstoot ten opzichte van de bestaande situatie. Initiatiefnemers moeten dit programma gebruiken voor de onderbouwing van hun project. Indien geen extra uitstoot wordt veroorzaakt, kunnen initiatiefnemers deze uitkomst gebruiken voor de ruimtelijke onderbouwing op dit aspect van hun project en is een natuurvergunning van de Provincie Utrecht niet nodig.

Gevolgen voor gemeente Houten

Initiatiefnemers die voor hun projecten een natuurvergunning nodig hebben van de Provincie en die deze op dit moment niet kunnen verkrijgen, kunnen ook geen omgevingsvergunning of vastgesteld bestemmingsplan verkrijgen. Deze projecten liggen op dit moment stil. Het voordeel voor Houten is, dat de afstand tot een Natura 2000-gebieden relatief ruim is. De invloed van afzonderlijke projecten binnen de gemeente is daarom in verhouding gering. Dit houdt in dat er voornamelijk geen projecten binnen de gemeente zijn, die in voorbereiding zijn maar op dit moment stilliggen. Van initiatiefnemers verlangen wij per project een onderbouwing op basis van een Aerius-berekening, waaruit moet blijken dat een project inderdaad geen effect heeft op de instandhoudings-doelstellingen van Natura 2000-gebieden.

Gevolgen voor het project A27/A12 Ring Utrecht

In de MIRT kamerbrief 'Bestuurlijke Overleggen MIRT 20 en 21 november 2019 is aangegeven dat: *“Voor de Ring Utrecht wordt een nieuw Tracébesluit (TB) opgesteld. Hierbij zal een beoordeling van de effecten van stikstof worden opgenomen. Dit project is één van de zeven projecten aangewezen door het kabinet die gebruik kunnen maken van de vrijkomende stikstofruimte door de generieke maatregelen (o.a. snelheidsverlaging), om te voldoen aan de stikstofnormen. Het streven is om het Tracébesluit voor dit project in 2020 vast te stellen. Daarnaast wordt uitgegaan van de bestaande afspraken met extra bovenwettelijke inpassingsmaatregelen”.*

RWS heeft eerder genoemd dat de ambitie voor het vaststellen van het TB, voor 1 april 2020 zou zijn, later is door RWS aangegeven dat dit 1 juli 2020 zal worden. De reden om destijds voor 1 april te komen tot een vastgesteld TB, is dat na 1 april een nieuwe release komt van verkeersmodel NRM 2020. Hetgeen betekent dat hier een gevoeligheidsanalyse voor moet worden uitvoeren. De verwachting is dat de nieuwe berekeningen 1 april 2020 gereed zullen zijn, tevens zal er een nieuwe stikstof calculator (19.1) beschikbaar zijn. Het wettelijk pakket en bovenwettelijk maatregelenpakket (o.a. hogere geluidschermen Waijensdijk/Koppeldijk) zullen ongewijzigd blijven. Planning werkzaamheden: nieuw Tracé Besluit is focus. Verwachting na de zomer 2020 project weer op stoom. Ambtelijk zijn de voorbereidingen in januari weer van start gegaan. Start werkzaamheden: 2023.

Voor het project A27 Houten – Hooipolder lijken de gevolgen van de uitspraak van de Raad van State mee te vallen.

Project Houten-Bunnik/Oostelijke Ontsluiting A12 (gewijzigd)

De provincie, Bunnik en Houten hebben (financiële) afspraken gemaakt over de projecten uit het integraal maatregelenpakket Bunnik-Houten. De projecten waar Houten aan bijdraagt zijn genoemd in het bestedingsplan mobiliteit en bereikbaarheid (maart 2019). De provincie en gemeenten hebben afgesproken om Q1 van 2020 in overleg te gaan met Rijkswaterstaat over een volledige aansluiting op de A12, in plaats van de ¾ verbinding richting Arnhem. Zowel inhoudelijk als financieel is er nog geen duidelijkheid.

Eiland van Schalkwijk (gewijzigd)

De Mobiliteitsvisie Eiland van Schalkwijk 2017-2027 en beschikbare subsidies leiden tot nieuwe infrastructuur (o.a. ontsluiting van het verkeer naar de forten) en de ontwikkeling van toeristische voorzieningen.

Bij de realisatie van deze onderdelen moet rekening worden gehouden met de kosten voor beheer en exploitatie. De mobiliteitsvisie (vastgesteld in 2017) heeft o.a. een relatie met de ontwikkeling van Fort Honswijk. Voor de 22 deelprojecten (in 10 jaar) is € 22 mln nodig. Het risico betreft de prioritering en mogelijke vertraging van de deelprojecten. Als investeringen op de mobiliteitsvisie achterblijven, levert dat extra risico's op bij de herontwikkeling van Fort Honswijk en van andere ruimtelijke ontwikkelingen op het Eiland van Schalkwijk. In de huidige situatie is er niet of nauwelijks mobiliteitsruimte op het eiland.

Voor Honswijk betekent het een serieus risico voor de toekomstige exploitatie. Weliswaar wordt het fort de komende maanden in erfpacht uitgegeven aan de stichting Fort Honswijk i.o. maar het stichtingsbestuur zal de erfpachtovereenkomst waarschijnlijk pas willen tekenen als er zicht is op toekomstige groeimogelijkheden van bezoekersstromen.

Het Ontwikkelkader dat op 29 oktober 2019 unaniem in de raad is vastgesteld, kan op veel draagvlak rekenen, zowel bij omwonenden als bij de politiek, maar in dat kader is al wel een voorschot genomen op nog te realiseren groei van de mobiliteit, met name wat betreft de Lekdijk.

Wat betreft de mobiliteitsvisie: reconstructie van de Kanaaldijk-zuid staat als laatste op de planning. Echter: vanwege concrete plannen om te komen tot agrarische structuurversterking op het eiland, is er wellicht om die reden eerder behoefte aan investeringen in de Kanaaldijk-zuid, als ontsluiting voor te verplaatsen agrarische bedrijven.

Brug Houtense Wetering (ongewijzigd)

De Brug Houtense Wetering betreft een gemeentelijk monument in eigendom van de gemeente en is in vrij slechte onderhoudsstaat. Tegenwoordig is de zogenaamde instandhoudingsverplichting wettelijk geregeld in de Erfgoedwet en hieraan voldoet de gemeente nu niet. Als de gemeente haar eigen monumenten niet goed onderhoudt schuilt daarin tevens het risico dat er een precedentwerking ontstaat. De Monumentenwacht heeft in 2018 de brug geïnspecteerd en een indicatie gegeven van de herstelkosten (€ 64.000).

Energietransitie als decentrale opgave (gewijzigd)

De energietransitie is een decentralisatie-opgave vergelijkbaar met het sociale domein. De taken die vanuit de rijksoverheid richting de gemeenten worden geschoven zullen extra middelen vragen. Goede financiële regelingen voor bijvoorbeeld huiseigenaren zijn cruciaal om de inhoudelijke doelen te bereiken. Hierbij is de impact van de maatregelen van belang (draagvlak en draagkracht). De rijksoverheid voert een zogenoemd artikel 2-onderzoek uit naar de te verwachten uitvoeringskosten. Op basis daarvan zullen nadere (financiële) afspraken gemaakt worden tussen rijksoverheid en decentrale overheden. Het risico bestaat dat de rijksoverheid minder middelen beschikbaar stelt dan de gemeente voor de uitvoering nodig heeft.

Lokale draagvlak voor duurzame energie (gewijzigd)

De exacte omvang van de opgave voor de Regionale Energie Strategie (RES) in de U16 regio is nog niet duidelijk, maar dat er meer windparken en/of zonnevelden gerealiseerd moeten gaan worden is zo goed als zeker. De vraag is vooral waar in de regio dat een plek krijgt. De kans is reëel dat dit een forser ruimtebeslag voor duurzame energieproductie in meer landelijke gemeenten/gebieden gaat vragen. Dit zet het lokale draagvlak voor duurzame energie (verder) onder druk.

Spoortrillingen (gewijzigd)

Op diverse locaties langs de spoorlijn in Houten ondervinden bewoners trillinghinder. De trillingen worden vooral veroorzaakt door passerende goederentreinen. Er is al geruime tijd intensief overleg tussen ProRail, ministerie van IenW bewoners en gemeente over haalbare oplossingen. ProRail heeft eind januari 2018 een brief aan het college gestuurd met een voorstel voor de te nemen trilling beperkende maatregelen. Daarna informeert ProRail ook de betrokken bewoners.

Het standpunt van de gemeente is dat ProRail het trilling probleem moet oplossen. Het nemen van doeltreffende maatregelen is echter complex. Maatregelen bij of aan bestaande woningen (diepwand

tussen spoor en woning of constructieve maatregelen) zijn kostbaar en het effect is onzeker. Maatregelen aan het spoor zelf (trilling-isolatie van de rails) zijn ook kostbaar. Het meest kansrijk lijken maatregelen aan de goederentransporten (belading, snelheid of tijdstip) die de meeste hinder veroorzaken. Dat soort bronmaatregelen is positief voor alle gehinderden langs het spoor. De kosten voor eventuele trilling beperkende maatregelen komen voor rekening van het Rijk. Vanuit het (nog niet afgesloten) project van de spoorverdubbeling is nog budget beschikbaar. Op dit moment voert Movares in opdracht van het ministerie van IenW een onderzoek uit naar mogelijke woningspecifieke maatregelen. De intentie is om begin april 2020 de rapportages afgerond te hebben om deze vervolgens te kunnen aanbieden aan het ministerie van IenW. Het Ministerie zal uiteindelijk een besluit nemen over het al dan niet toekennen van maatregelen. Mogelijk komt er een verzoek om een bijdrage van de gemeente als het rijksbudget tekort schiet.

Openeinde regelingen (gewijzigd)

Onzekerheid over de mate waarin doelgroepen aanspraak maken op de regeling of gemaakte afspraken, maakt de financiële impact van dergelijke regelingen ongewis en lastig te kwantificeren. In algemene zin geldt de vrije algemene reserve als eenmalige buffer voor:

- Maatwerkvoorzieningen Wmo
- Individuele voorzieningen jeugd
- uitvoering Wet BUIG
- trajecten openbare gezondheidszorg (OGGZ)
- meldingen Veilig thuis (advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling)
- trajecten outreachende hulpverlening huiselijk geweld
- arbeidsongeschiktheid en nabestaandenpensioen wethouders

2. Organisatie

Krappe arbeidsmarkt (gewijzigd)

Om in een krappe arbeidsmarkt de juiste mensen aan onze organisatie te (blijven) binden, is het belangrijk om te investeren in onze aantrekkelijkheid als werkgever. Dit doen we door te blijven investeren in een uitdagende en prettige werkomgeving, in ontwikkel- en doorgroeimogelijkheden en een goede werk-privébalans. Ondanks deze maatregelen kan het soms noodzakelijk zijn om personeel tijdelijk in te huren of te werken met markttoelagen omdat er onvoldoende geschikte kandidaten op vacatures reageren. Als reactie hierop zijn we in 2019 gestart onze arbeidsmarktcommunicatie te verbeteren. Dit uit zich in modernisering van onze wervingsmethoden (via intensief gebruik van social media gericht op het vertellen van 'het verhaal van Houten', gebruik van beeldmateriaal, ontwikkeling van een website) en nieuwe, effectievere selectievormen.

Wegvallen werkzaamheden met betrekking tot rijbewijzen (gewijzigd)

De Rijksdienst voor het Wegverkeer is een pilot gestart met een dertigtal gemeenten waarin de inwoners van die gemeenten geen aanvragen verlengingen rijbewijzen meer bij de gemeente indienen, maar digitaal. De pasfoto wordt direct door de fotograaf digitaal ingezonden naar de RDW en de betaling gaat tevens digitaal. Daardoor bestaat onzekerheid of het verstrekken van rijbewijzen in de toekomst nog onderdeel blijft uitmaken van onze productenlijst. Als dit aan de orde komt, wordt het effect daarvan in beeld gebracht.

Cybercrime en misbruik persoonsgegevens (gewijzigd)

Misbruik van data geeft schade (financieel, imago, boetes) aan de gemeente, medewerkers, en voor burgers. Daarnaast leidt verlies van gegevens, of het verlies van toegang tot gegevens tot stagnatie in de bedrijfsprocessen: een inwoner kan niet naar het buitenland omdat een paspoort niet kan worden uitgegeven of bedrijfsactiviteiten kunnen niet worden gestart omdat een vergunning niet kan worden verleend.

Om cybercrime en misbruik van persoonsgegevens zoveel mogelijk te beperken en het liefst te voorkomen, hebben we een aantal preventieve en curatieve maatregelen getroffen:

Preventief:

- Medewerkers bewust maken van privacy en informatiebeveiliging via e-learning, cursussen en serious gaming;
- Jaarlijkse risico-analyse en het risk-based invoeren van de maatregelen van de 'Baseline Informatiebeveiliging Overheid';
- Toegang tot gegevens in de Cloud altijd voorzien van multi-factor authenticatie;
- Application white-listing, actief hardening en patchbeleid, en diverse technische maatregelen zoals spam-filter, Intrusion detection en Intrusion prevention, firewall en een proxy-server;

- Op termijn zullen hieraan nog worden toegevoegd: een nog uitgebreidere segmentering van het netwerk en gebruik maken van een SIEM/SOC oplossing.

Additionele preventieve maatregelen voor de bescherming van persoonsgegevens van medewerkers en inwoners zijn het afsluiten van verwerkersovereenkomsten met leveranciers die in opdracht van de gemeente persoonsgegevens verwerken, en het inzetten van passende technologie, zoals veilig mailen en datalekpreventie cloud software, voor de bescherming van gevoelige gegevens zoals Burgerservicenummers en gegevens over gezondheid.

Curatief:

- Uitvoering van het incidentmanagement- en response beleid waarmee een crisis response team wordt ingezet om een incident in korte tijd te neutraliseren en op te lossen;
- De mirror-omgeving in het Brandweerhuis;
- Een gedegen back-up en recovery proces;
- 'Business Continuity Management' (nog op te zetten).

Digitalisering fysieke leefomgeving (ongewijzigd)

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is op Rijksniveau uitgesteld. Het risico is dat het òf niet òf op nog onbekende manier wordt ingevoerd. Er is nog veel onduidelijk over wat er precies van de gemeente gevraagd wordt. Intern wordt de opdracht geherformuleerd. Het onderwerp is nauw verweven met de Digitaliseringsopdracht van Dienstverlening. Het risico wordt hierbij meegenomen.

3. Juridisch

Aansprakelijkheid achterstallig onderhoud wegen (Ongewijzigd)

De gemeente heeft een risico-aansprakelijkheid voor wat betreft wegen. Als weggebruikers schade oplopen door een gebrek aan de weg, dan kunnen ze de gemeente aansprakelijk stellen. Aan de hand van juridische criteria wordt beoordeeld of de gemeente aansprakelijk is. De gemeente heeft een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten waarmee de grote claims zijn gedekt. De financiële risico's zijn beperkt. Het kan wel imagoschade opleveren.

Klachtprocedures (Ongewijzigd)

Onjuiste bejegening van inwoners kan tot een klacht leiden. Belangrijk is dat de klacht op een zorgvuldige wijze afgehandeld wordt. Zo niet, dan kan dit leiden tot imagoschade. Maar ook als de klacht gegrond verklaard wordt of als de klager het niet eens is met de afhandeling van de klacht.

Bezwaar-en beroepsprocedures (Ongewijzigd)

Ook als een primair besluit en de beslissing op bezwaar zorgvuldig zijn afgehandeld, hebben belanghebbenden een wettelijk recht om in bezwaar of beroep gaan. Risico betreft het opnieuw beoordelen en zo nodig een nieuw besluit nemen. Bij beroep kan de gemeente veroordeeld worden in de proces- en griffiekosten. Als het een politiek gevoelig dossier betreft kan er naast een financieel effect ook sprake zijn van imagoschade.

Social media (Ongewijzigd)

Communicatie via social media wordt steeds belangrijker en inwoners vinden dat de gemeente hierop actief moet zijn. Vooral bij crisis en calamiteiten maar ook bij minder dringende maar voor inwoners wel belangrijke zaken. Als de gemeente onvoldoende aanwezig is en niet snel en adequaat reageert, loopt zij het risico op imagoschade.

Geen of vertraagde projecten a.g.v. planologische procedures (ongewijzigd)

De juridificering van de samenleving en het feit dat ontwikkelingen vaker plaatsvinden op inbreidingslocaties (met eromheen bestaande belangen) heeft ook zijn weerslag in planologische procedures. Het gevolg is vertraging in projecten, meer ambtelijke inzet en hogere kosten in verband met juridische procedures. Ook langlevende kwesties zoals spuitzones en milieuhinderlijke bedrijven in het buitengebied brengen hoge kosten met zich mee voor wat betreft ambtelijke capaciteit en (juridisch) specialistisch advies.

4. Verbonden partijen

Een aantal gemeentelijke taken voert Houten niet meer zelf uit maar tezamen met andere gemeenten in een Gemeenschappelijke Regeling of andere samenwerkingsvorm. De risico's die hiermee te maken hebben, zijn voor iedere verbonden partij beschreven in de paragraaf 'Verbonden partijen'. Gemakshalve verwijzen we hiernaar. Ons beleid over de sturing op financiële risico's bij verbonden partijen is uitgewerkt in de nota Verbonden partijen.

3b. Kwantitatieve risico's

De kwantitatieve risico's zijn relevant voor het bepalen van het weerstandsvermogen. Zoals in de inleiding gezegd, dit zijn risico's waarvan de financiële gevolgschade kan worden gekwantificeerd. De recentste weergave van deze risico's is geweest bij de begroting 2020 (oktober 2019). Met het oog op begrotingsjaar 2021 zijn deze risico's geactualiseerd. Onderstaande tabel laat de huidige stand van zaken zien. Ieder risico wordt kort beschreven, met oorza(a)k(en) en gevolg en beheersmaatregelen die we kunnen inzetten om deze risico's zoveel mogelijk te beperken. De kansinschatting dat het risico zich voordoet vermenigvuldigd met de mogelijke financiële omvang geeft een waardering van de mogelijke gevolgschade van ieder risico aan.

Een dergelijke actualisatie van de risico's geeft een dynamisch risicobestand. Dit leidt tot onderstaande matrix voor de gekwantificeerde risico's.

Risicomatrix:

Financiële omvang	≥ € 1 mln	€ 125.000 Aantal: 1	€ 375.000	€ 625.000	€ 875.000 Aantal: 1	€ 1.125.000
	≥ € 0,5 < € 1 mln	€ 75.000 Aantal: 2	€ 225.000	€ 375.000 Aantal: 1	€ 525.000	€ 675.000
	≥ € 0,1 < € 0,5 mln	€ 30.000 Aantal: 3	€ 90.000	€ 150.000 Aantal: 2	€ 210.000 Aantal: 8	€ 270.000 Aantal: 2
	≥ € 0,05 < € 0,1 mln	€ 7.500 Aantal: 1	€ 22.500 Aantal: 3	€ 37.500 Aantal: 2	€ 52.500	€ 67.500
	< € 0,05 mln	€ 2.500 Aantal: 3	€ 7.500 Aantal: 1	€ 12.500 Aantal: 2	€ 17.500 Aantal: 3	€ 22.500 Aantal: 1
		0 - 20 %	21 - 40 %	41 - 60 %	61 - 80 %	81 - 100 %

Kans

aantal gekwantificeerde risico's: 36

Toelichting bij de matrix:

Het risico wordt berekend door de gemiddelde kans dat het risico zich voordoet te vermenigvuldigen met het gemiddelde financiële effect van het risico. In de bovenstaande matrix wordt het aantal risico's weergegeven dat is gedefinieerd met dezelfde risico-score. De kleuren in de matrix zijn gerelateerd aan de risicoscore en geven de urgentie aan en de mate van bestuurlijke / politieke relevantie. De kleuren lopen op met de urgentie op:

- groen
- geel
- oranje
- rood.

Tabel gekwantificeerde risico's

Risico + omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Beheersmaatregelen	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgschade
Stijgende vraag voor jeugdhulp (bedoeld wordt: onvolledige realisatie van maatregelenpakket 'ombuigingen sociale domein'). Om de kosten in het Sociale Domein terug te dringen, wordt m.i.v. 2020 besparingsmaatregelen met een omvang van € 1,3 mln ingezet. Uitdaging is om al deze maatregelen m.i.v. 1 januari 2020 te effectueren en in zijn volle omvang te realiseren. Het Kabinet is voornemens jeugdhulp in gezinshuizen te verlengen tot 21 jaar. Het is echter de vraag of de bekostiging hiervan volledig dekkend gaat zijn. Tevens is het de vraag of het gewijzigde woonplaatsbeginsel vanaf 2021 positief uitvalt voor de gemeente Houten.	Landelijke en lokale stijging van de zwaarte en volume van maatwerkvoorzieningen jeugdhulp (rapport significant april 2019) die onvoldoende zijn gecompenseerd door de extra rijksbijdrage, vroegen om besparingsmaatregelen. Onzeker in hoeverre de maatregelen tijdig effect sorteren. Tevens is het Kabinet voornemens jeugdhulp middels gezinshuizen te verlengen tot 21 jaar. Tevens is het Kabinet voornemens het woonplaatsbeginsel jeugdhulp in 2021 te wijzigen en jeugdhulp in gezinshuizen te verlengen tot 21 jaar.	Overschrijdingen op Jeugdhulp .	Planmatige monitoring, sturing en beheersing op het ombuigingsprogramma - Versterking van de bedrijfsvoering van de RBL .	Jeugdwet	Financieel / economisch	61-80%	≥ € 1 mln	€ 875.000
Scheur en of spoorvorming bij wegen in zettingsgevoelig gebied (voorbeeld de Rede). De grondslag binnen Houten wisselt sterk en is grotendeels bepalend voor de zetting net als de werkzaamheden in de voorbereiding. Denk hierbij aan het toepassen van de juiste voorbelasting.	Bij de Rede is de kwaliteit van het asfalt zo minimaal dat versneld vervangingsmaatregelen noodzakelijk worden.	Voor de versnelde onderhoudsmaatregelen is aanvullende dekking noodzakelijk.	De schadeomvang kan globaal worden ingeschat met vooronderzoeken. De vervanging zal worden opgenomen in het meerjarenplan wegen.	Wegbeheer	Financieel / economisch	41-60%	≥ € 500.000 < € 1 mln	€ 375.000
Vertraging in de uitgifte van Fort Honswijk in erfpacht aan de stichting Fort Honswijk i.o. vanwege onvoldoende investering in mobiliteitsprojecten op het Eiland van Schalkwijk	Het vastgestelde ontwikkelkader gaat uit van mobiliteitsgroei conform de mobiliteitsvisie Eiland van Schalkwijk. Hiervoor is echter geld nodig dat nog niet beschikbaar is gesteld en waarvan ook nog geen zekerheid bestaat dat dit de komende jaren alsnog gebeurt.	De negatieve exploitatie van het fort komt langer ten laste van de gemeente Houten én de herontwikkeling van het fort komt in gevaar.	De uitvoering van de mobiliteitsvisie voortvarend ter hand nemen.	Openbare ruimte	Financieel / economisch	60-80%	≥ €100.000 < €500.000	€ 350.000

Risico + omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Beheersmaatregelen	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgschade
Toestroom op Wmo-maatwerkvoorzieningen. Doordat de eigen bijdrage niet inkomensafhankelijk is geworden, maar een vast (lager) tarief, is de inschatting dat er een toenemende vraag naar Wmo-maatwerkvoorzieningen komt.	De verlaging van de eigen bijdrage voor hulp en ondersteuning vanuit de wet Wmo per 2020, overgangsjaar per 1-1-2019.	Meer aanvragen voor maatwerkvoorzieningen, hogere uitgaven Wmo-budget. Wmo blijft een open einde regeling.	Is onderdeel van de ombuigvoorstellen Jeugd en Wmo (maatregel 14)	Wmo	Financieel / economisch	81-100%	≥ €100.000 < €500.000	€ 270.000
Cyberaanval. Aanvallers zijn continue op zoek naar nieuwe manieren om netwerken binnen te komen.	Recente mondiale Ransomware aanvallen blijken financieel erg succesvol voor aanvallers wat leidt tot verhoogde cyberdreiging.	Bedrijfs- en persoonsgegevens zijn niet meer beschikbaar en kunnen alleen tegen het betalen van een losprijs (ransom) weer beschikbaar komen. Daarnaast kunnen deze gegevens in handen komen van onbevoegden.	Implementatie van de baseline informatiebeveiliging overheid (BIO); agressief patch management waarmee het netwerk bestand is tegen kwetsbaarheden; tooling die kwetsbaarheden in het netwerk kan identificeren en malware in het netwerk kan detecteren;	ICT Informatiebeveiliging Privacy	Informatie / organisatorisch / financieel	41-60%	≥ €100.000 < €500.000	€ 250.000
Inspectie veiligheidskleppen gemeentelijke accommodatie	wettelijke verplichting om de keerkleppen jaarlijks te controleren	Een groot deel van de door de gemeente beheerde gebouwen voldoet niet aan deze verplichting. Het gaat om ca. 50 panden. Gezien de leeftijd van de gebouwen is de verwachting dat er vele vervangen moeten worden.	Gefaseerd beginnen met het onderhoud en vervanging van de keerkleppen.	Vastgoed	Financieel / economisch	81-100%	>100.000 < 500.000	€ 225.000
Ineffectieve biologische bestrijding van woekerplanten en onkruid. Woekerplanten en onkruid vormen een bedreiging voor wegverharding en/of gaan plantsoenen overheersen.	Door strakke afspraken met de raad mogen chemische bestrijdingsmiddelen (zoals round up) veel minder worden gebruikt. Een effectief biologisch alternatief ontbreekt echter.	Er is extra inzet (intern of extern personeel) benodigd om de gewenste beeldkwaliteit (wegverharding) en/of de gewenste begroeiing (plantsoenen) te behouden.	De woekerplant Japanse Duizendknoop mag inmiddels chemisch worden bestreden. Het overige onkruid, met name op verharding, wordt bestreden met gekookt water maar dit is geen optimaal alternatief. Het niveau van de beeldkwaliteit wordt opnieuw vastgesteld. Wanneer dit lager wordt vastgesteld is er minder inzet benodigd.	Openbare ruimte	Financieel / economisch	61-80%	≥ €100.000 < €500.000	€ 210.000
Onzekerheid continuïteit WIL-samenwerking. Door een mogelijke uitbreiding van de Vijfheerenlanden uit WIL, de inbrechting van SW taken in WIL en de wens van een verdere lokale en integrale werkwijze binnen het sociaal domein (WIL 3.0) gaan we de samenwerking opnieuw beoordelen. Dit kan grote gevolgen hebben voor de samenwerking in Lekstroomverband.	1. Aanhaking van Werk en Inkomen bij de transformatie in het sociaal domein. 2. Inbrechting SW taken in WIL. 3. Uitbreiding Vijfheerenlanden uit WIL	1. De heroriëntatie van de inhoudelijke opdracht aan WIL en de gewijzigde samenwerking betreffen onder andere een financiële heroriëntatie. De omvang van deze financiële gevolgen is nog niet te duiden. 2. Er kan een kwaliteitsrisico ontstaan wanneer op werk & inkomen een andere oriëntatie dan Lekstroom wordt gezocht vanwege versnippering van samenwerkingsverbanden in het sociaal domein.	De herijking van de opdracht aan WIL vindt eind 2020 plaats. Dan worden de financiële gevolgen pas duidelijk.	Regionale samenwerking	Organisatorisch	61-80%	≥ €100.000 < €500.000	€ 210.000

Risico + omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Beheersmaatregelen	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgschade
Noodzakelijke extra inzet van het Sociaal Team aan de transformatie in het sociaal domein. De opgave om mede vanuit stijgende zorgkosten en/of zorgvraag versneld te transformeren vraagt een grote bijdrage van het Sociaal Team. Mogelijk knelt dit met het huidige budget wat voor het sociaal team beschikbaar is gesteld.	Incidentele en structurele kosten ten behoeve formatie Sociaal Team.	Een tekort in het huidige gemeentebudget voor het Sociaal Team	1. Prioriteren in de ontwikkelopgave voor het Sociaal Team 2. Inzetten op verbetering processen en systemen van het sociaal team ten behoeve van de toegang tot zorg.	Sociaal Domein	Financieel/economisch	61-80%	≥ €100.000 < €500.000	€ 210.000
Hogere kosten huishoudelijke ondersteuning bij regionale inkoopprocedure 2020. Het risico is dat de kosten stijgen door verplichte hogere tarieven voor huishoudelijke ondersteuning als gevolg van gewijzigde wetgeving en jurisprudentie.	Door het kabinet zijn maatregelen genomen die voor een kostenoprijvend effect zorgen. Bijvoorbeeld de Algemene Maatregel van Bestuur betreffende het hanteren van een reële prijs en de invoering van een abonnementsstarief. Daarnaast heeft de Centrale Raad van Beroep de laatste jaren kritische uitspraken gedaan over het beleid van de gemeente bij het toekennen van huishoudelijke ondersteuning	Stijgende kosten voor huishoudelijke ondersteuning zonder dat daar voldoende compensatie door het Rijk tegenover staat.	Aanscherpen en concretiseren van het Wmo-kader, maar ook met de regio in overleg over de mogelijke gevolgen van het resultaat van de regionale inkoopprocedure	Wmo	Financieel / economisch	61-80%	≥ € 100.000 < € 500.000	€ 210.000
Schimmelziekte 'essentaksterfte'. Deze agressieve ziekte tast de essen in Houten (4.000-5.000 bomen, vooral langs fietspaden) aan, waardoor zij afsterven.	De essentaksterfte verspreidt zich vanuit Duitsland	Aantasting van het straatbeeld	We monitoren het verloop van de ziekte en kappen bomen die te onveilig zijn of qua beeldkwaliteit ernstig zijn aangetast. Verwachting: € 1,2 mln schade in 10 jaar.	Openbare ruimte	Overig	61-80%	≥ €100.000 < €500.000	€ 210.000
Toename hevige stormen. Er treedt steeds vaker stormschade op.	Het klimaat verandert en wordt extremer.	Er waaien bomen om, eventueel met vervolgschade aan omliggende objecten	Jaarlijks risicobomen inventariseren en verwijderen. Na een storm: schade herstellen, bomen herplanten conform de richtlijnen van het bomenbeleid.	Openbare ruimte	Financieel / economisch	61-80%	≥ €100.000 < €500.000	€ 210.000
Toename extreme neerslag. We krijgen eerder te maken met de gevolgen van extreme neerslag dan verwacht.	Klimaatveranderingen gaan sneller dan verwacht.	Er is minder tijd om de openbare ruimte hierop aan te passen en huiseigenaren te informeren over maatregelen die zij zelf kunnen treffen.	- Opstellen actieplan extreme neerslag - Gericht aanpakken van probleemlocaties in de openbare ruimte. - Vervangen van bestrating door groen samen met bewoners (ontsteden openbare ruimte & actie "Steenbreek"). - Promoten "watervriendelijke tuin". - In het WaterRioleringsPlan 2020-2023 worden maatregelen genomen.	Waterkering en afwatering	Financieel / economisch	41-60%	≥ €100.000 < €500.000	€ 150.000

Risico + omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Beheersmaatregelen	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgschade
Toegekende bezwaren en/of beroepen tegen beschikte jeugdhulp. De evaluatie van de Jeugdwet (februari 2018) meldde dat tot dusver landelijk de gang naar de rechtbank nog weinig wordt ingezet. In Houten proberen we inwoners bij vragen of klachten zoveel mogelijk te attenderen op de ombudsfunctionaris en proberen we waar mogelijk bezwaar- en beroepsprocedures te voorkomen. Toch is niet uit te sluiten dat de komende jaren het aantal bezwaar- en beroepsprocedures toeneemt. Dit kan financiële gevolgen hebben in termen van proceskosten (het in complexe procedures inroepen van de huisadvocaat) en/of het aanpassen van eerder beschikte jeugdhulp.		a) Hoge proceskosten (financieel). b) Imagoschade gemeente (beeld van onzorgvuldig indicatie- of beschikkingsproces) c) Druk op organisatie (stichting sociaal team, dan wel organisatie gemeente Houten)	Escalatie zoveel mogelijk voorkomen door tijdige verwijzing naar coördinator sociaal team voor overleg of naar ombudsfunctionaris sociaal domein.	Jeugdzorg		41-60%	≥ €100.000 < €500.000	€ 150.000
Gelimiteerde achtervang bij het WSW voor verstrekte renteloze leningen aan woningbouwcorporaties. De zekerheidsstructuur in de volkshuisvesting is in 3 lagen verdeeld, primair het eigen vermogen van de rentederving (=omslagrente) op dit bedrag in verband met het verstrekken van renteloze leningen van de woningcorporaties en secundair het vermogen van het WSW. De tertiaire zekerheid is de achtervangpositie van Rijk en gemeenten. Hierbij is 50% voor rekening van het Rijk, 25% voor de schadegemeente en 25% voor alle deelnemende gemeenten gezamenlijk. Het risico dat de gemeente Houten loopt betreft de rentederving (1,5%) op dit bedrag in verband met het verstrekken van renteloze leningen. Voor de gemeente Houten gaat het om een totaalbedrag van € 193 miljoen aan uitgezette leningen.	Door landelijke maatregelen bestaat de kans dat de financiële situatie van woningcorporaties verslechtert waardoor zij niet meer aan hun rente- en aflossingsverplichtingen kunnen voldoen.	De kans dat de gemeente een renteloze lening aan WSW moet verstrekken voor het uitgezette bedrag aan leningen aan woningbouwcorporaties. Dit kost de gemeente rente. Het risico is afhankelijk van de hoogte van de marktkrente.	Geen beheersmaatregelen	Stadsvernieuwing en woningbouw	Financieel / economisch	0-20%	≥ € 1 mln	€ 125.000
Geen voortzetting van de aanvullende rijksbijdrage Jeugd. Gelet op de knelpunten in het sociale domein heeft het kabinet extra tijdelijke middelen toegekend. In afstemming met BZK en de provincie hebben we deze extra bijdrage structureel in de meerjarenbegroting opgenomen in de verwachting dat het nieuwe kabinet deze bijdrage voort zal zetten.	Een nieuw kabinet (beoogde verkiezing in maart 2021) maakt andere overwegingen en zet de aanvullende rijksbijdrage niet voort	Een tegenvaller in de meerjarenbegroting van € 0,8 mln	Via de VNG druk blijven uitoefenen op het Rijk dat structurele compensatie noodzakelijk is voor een goede uitvoering van deze taak door gemeenten	Jeugdwet		0-20%	≥ €500.000 < €1 mln	€ 75.000
Geen aflossing op verstrekte leningen / effectuering verleende garanties. Van verstrekte leningen of garanties bestaat het risico dat een organisatie niet aan haar aflossingsverplichting kan voldoen.	De gemeente verstrekt leningen en garanties aan diverse verenigingen, stichtingen of organisaties met een publiek belang (€ 5,1 miljoen).	Organisaties voldoen niet aan hun verplichtingen voldoen.	- Beleidsregels leningen en garanties - incidentele controle jaarverslagen van organisaties		Financieel / economisch	0-20%	≥ €500.000 < €1 mln	€ 75.000
Kortere levensduur van kunstgrasvoetbalvelden. 4 van de 5 kunstgrasvelden worden intensiever bespeeld dan ingeschat. Hierdoor halen de ze velden niet meer de geschatte levensduur van 15 jaar. Het maximale risico is dat de kunstgrasmatten na 10 jaar vervangen moeten worden.	In plaats van het ingeschat normaal gebruik (uitsluitend sportverenigingen) worden kunstgrasvelden intensief gebruikt (ook door scholen en ongeorganiseerde sporters).	Intensief gebruik leidt tot bovenmatige slijtage. Dit kan met zich meebrengen dat velden niet door de keuring van de KNVB komen. In 2020 is keuring van twee kunstgrasvoetbalvelden voor het seizoen 2020/2021 aan orde.	Extra onderhoud of het eerder dan gepland vervangen van het kunstgrasveld (en daarmee de afschrijvingstermijn verlagen van 15 jaar naar 10 jaar) .	Sport	Financieel / economisch	41-60%	≥ €50.000 < €100.000	€ 37.500

Risico + omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Beheersmaatregelen	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgschade
Vennootschapsbelastingplicht voor eigen ondernemingsactiviteiten . Per 1 januari 2016 is de vennootschapsbelastingplicht (Vpb-plicht) voor overheidsondernemingen in werking getreden. In 2015 is geïnventariseerd welke activiteiten een onderneming vormen en of deze activiteiten wel of niet onder de Vpb-plicht vallen. Medio 2016 hebben wij onze zienswijze met betrekking tot het grondbedrijf aan de belastingdienst schriftelijk overlegd. Een eerste reactie van de fiscus is inmiddels ontvangen, maar geeft nog geen uitsluitsel. De uitkomst bepaalt of er sprake is van financiële onzekerheden. Jaarlijks kunnen (nieuwe) activiteiten als nog als onderneming worden gezien.	Per 1 januari 2016 is de vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen in werking getreden. Bepaalde activiteiten van de gemeente Houten kunnen als onderneming worden beoordeeld waardoor ze onder de Vpb-plicht komen te vallen.	Nieuwe of bestaande activiteiten kunnen in de loop der jaren als nog onder vpb-plicht komen te vallen. Belastingdienst kan ook oordeel ten aanzien van de toetsing landelijk herzien.	- Jaarlijks monitoren activiteiten - nieuwe beleidsvoornemens toetsen aan vpb-plicht (is een toetscriterium bij collegevoorstel len)	Belastingen	Financieel / economisch	41-60%	≥ €50.000 < €100.000	€ 37.500
Archeologische vondsten bij ruimtelijke ontwikkelingen . De gemeente moet een deel van potentieel aanzienlijke kosten dragen indien niet uit eerder onderzoek aan de ontwikkelaar kon worden aangegeven dat vondsten te verwachten waren (in het geval dat het gemeenteground is).		Onvoorziene kosten	Archeologisch vooronderzoek doen en/of een up-to-date archeologische waardekaart hebben	Ruimtelijke ordening	Financieel / economisch	0-20%	≥ €100.000 < €500.000	€ 30.000
Schade op wegen van dijken . Bij wegen met een waterkerende functie ontstaat regelmatig schade aan de bermen en/of dijklichaam.	Schade heeft vaak een directe relatie met het beheer en onderhoud van de watergang. Deze watergangen zijn vaak (deels) in beheer bij HDSR, RWS of bewoners. Het aantoonbaar maken van "niet op de juiste wijze onderhouden" is geen makkelijke opgave. De schade kan enorm lang uitblijven wanneer de problemen komen door ondergraven van de taluds. De ervaring leert ons dat de aanwezige vegetatie de bodemsamenhang positief beïnvloeden. Pas nadat deze vegetatie vervangen moet worden (als door de weersinvloeden de vegetatie het loodje legt) worden de problemen voor ons pas inzichtelijk. Ook bij deze problematiek kunnen we stellen dat de schade die ontstaat gerelateerd is aan de veranderende weersomstandigheden.	Mogelijk moeten juridische procedures worden gestart.	Er zijn geen beheersmaatregelen mogelijk omdat het onbeïnvloedbaar is. Aansprakelijk stellen van beheerders heeft geen zin en geeft niet het gewenste effect op de lange termijn. Dit heeft te maken met andere veroorzakende factoren zoals de hellingsgraad van het talud, weersinvloeden en flora en faunabeheer.	Wegenbeheer	Juridisch / aansprakelijk	0-20%	≥ €100.000 < €500.000	€ 30.000
Negatieve impact van de weersveranderingen op de beheersaspecten van wegen . Warme/droge zomers zorgen voor extra scheurvorming en/of spatten in het asfalt. In de meest extreme gevallen kan het zelfs leiden tot grondwaterdaling waarbij ongelijkmatige zetting op kan treden wat gevolgen heeft voor grote delen van de weg.	Klimaatverandering. Heeft niet alleen een impact op wegen. Flora en Fauna en huizen welke op staal gefundeerd zijn krijgen hier ook mee te maken.	Toename van de uitgaven op wegen. Pro actief werkzaamheden uitvoeren is met de huidige stand der techniek (nog) niet mogelijk.	Onbekend	Wegbeheer	Financieel / economisch	0-20%	≥ €100.000 < €500.000	€ 30.000

Risico + omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Beheersmaatregelen	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgschade
Innovatie doelgroepenvervoer. Met de afbouw van de financiële bijdrage van de Provincie aan de Regiotaxi en de groei van het gebruik door de vergrijzing, staat de financiële houdbaarheid van de Regiotaxi onder druk. Regionaal worden innovatieve pilots uitgewerkt en lokaal wordt gewerkt aan het beperken van de toegang en het vergroten van mogelijke alternatieven. Er is echter geen budget gereserveerd in Houten voor deelname aan pilots of stimuleren/ondersteunen van initiatieven. Zonder innovatie ontstaat risico op overschrijding op Wmo vervoer/Regiotaxi	Geen innovatiebudget; initiatieven als Vervoer Houten en AutoMaatje leunen op het budget WmoVervoer/Regiotaxi. In 2020 staat professionalisering van Vervoer Houten op de agenda. Dat is nodig omdat de organisatie verdere groei in de weg staat. Dat zal extra kosten met zich meebrengen die niet begroot zijn.	Geen/onvoldoende innovatie doelgroepenvervoer en onhoudbare financiële ontwikkeling Regiotaxi	Ervaringen Uflex benutten. Lokale initiatieven ondersteunen en helpen bij doorontwikkelen. Toegang tot Wmo voorziening beperken. Bestuurlijke druk uitoefenen op Provincie om innovatiebudget	Wmo Regionale Samenwerking	Financieel / economisch	81-100%	< € 50.000	€ 22.500
Agressieve en/of onheuse bejegening gemeentelijk personeel op straat of via sociale media	Burgers zijn ontevreden over het gemeentelijk beleid of over het onderhoud van de openbare ruimte	Psychische schade en belasting en mogelijk ziekteverzuim bij medewerkers en imagoschade voor de gemeente	Communicatie over beleid en onderhoudsniveau openbare ruimte, agressietraining, naleven (digitaal) agressieprotocol	Bestuur & management	Overig	21-40%	≥ €50.000 < €100.000	€ 22.500
Als gevolg van Europese regelgeving is met ingang van 1 januari 2019 de BTW-vrijstelling op diensten tot het geven van sportbeoefening verruimt naar niet winstgevendende organisaties zonder leden. Dit brengt met zich mee dat de BTW op gemaakte kosten voor sportactiviteiten niet kan worden teruggevorderd bij de belastingdienst. Hiermee worden de kosten voor de aanleg en onderhoud van sportvoorzieningen duurder. Als financiële compensatie is er een rijkssubsidierегeling Specifieke Uitkering sport (de zogeheten SPUK-regeling) waarvan het onzeker of het nadeel volledig wordt afgedekt.	A) De spukregeling compenseert 17,5% (i.p.v. de gangbare 21%) B) de landelijke omvang van de SPUKregeling is gelimiteerd tot € 152 mln). C) de SPUKregeling eindigt eind 2024. D) Sportuitgaven die in de subsidie-aanvraag zijn opgenomen, worden uitsluitend vergoed als het landelijke budget toereikend is.	De kostprijsverhogende BTW in enig jaar wordt niet volledig gesubsidieerd door de rijksregeling SPUK	a) Jaarlijks een zorgvuldige en volledige inventarisatie van te maken kosten voor sport. b) structurele wijziging van de samenstelling van de verhuurtarieven zonder dat het totale huurbedrag voor instellingen wijzigt: 100%+6% wordt 106% c) wijzigen van de samenwerkingsvorm met de stichting Een Leven Bewegen waarbij de verhuuractiviteiten worden ondergebracht bij de gemeente.		Financieel / Economisch	21-40%	≥ €50.000 < €100.000	€ 22.500
Uitdrogen van bomen en beplanting.	Door klimaatverandering zijn de wersomstandigheden steeds extremer. Door langere droogte periodes in voorjaar en zomer droogt (nieuwe) beplanting eerder uit.	Bomen en beplanting drogen uit en kunnen afsterven. Dit leidt tot aantasting van het straatbeeld.	Jonge aanplant krijgt sowieso water in de zomer. Bij grote droogte worden extra rondes ingelast.	Openbare ruimte	Financieel / economisch	21-40%	≥ €50.000 < €100.000	€ 20.000

Risico + omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Beheersmaatregelen	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgschade
Grondverzakkingen in Houten Zuid-West. In de wijken de Muren, de Waters en de Polders doen zich verzakkingen voor tot 20 cm.	De bouwgrond is mogelijk onvoldoende voorbelast.	Schade aan de openbare ruimte en aan de huisaansluitingen van het riool.	Lopende schades worden hersteld, zodra hier melding van wordt gemaakt. Nutsbedrijven zijn naar aanleiding van het onderzoek geïnformeerd en zien zelf geen aanleiding tot grootschalige renovaties op korte termijn.	Openbare ruimte	Financieel / economisch	61-80%	< €50.000	€ 17.500
Bezwijken van wegen in het buitengebied. De meeste wegen in het buitengebied zijn constructief niet meegegroeid in de ontwikkelingen. Door schaalvergroting in de landbouwsector neemt het gewicht van breder en groter wordende landbouwvoertuigen steeds meer toe.	Schaalvergroting binnen de land- en tuinbouwsector is reeds jaren aan de gang. Hierdoor worden bedrijven steeds groter. Hetzelfde geldt voor bedrijven die zich specialiseren in loon- en grondverzet ter ondersteuning van deze sector. Gevolg is dat er steeds groter en zwaarder materieel ingezet wordt binnen deze sectoren. Regelmatig worden er verzoeken ingediend bij het omgevingsloket om agrarische bedrijven een andere bestemming te geven. De negatieve invloeden van verglazing in het buitengebied versnelt het proces doordat de samenhang in de bermen weg is door verstoring. Hierdoor ontstaat randschade aan het asfalt waardoor het effect van de groter en zwaarder wordende voertuigen nog duidelijker aanwezig is. Uit metingen is gebleken dat de restlevensduur van enkele wegen in 2018 al waren gesteld op 0-jaar! Voorbeelden van deze wegen zijn Provincialeweg, Beusichemseweg, Kanaaldijk Oost, Achterdijk en Lekdijk. Het oppervlak van deze wegen	Aanpassen van de wegen zodat deze gedimensioneerd worden op het toekomstig gebruik. Inhoudelijk betekent dit verbreden en versterken vanuit de fundering. Wanneer we geen maatregelen treffen, dienen we rekening te houden met een behoorlijke toename van schade aan wegen en bermen.	onbekend	Wegbeheer	Financieel / economisch	61-80%	< € 50.000	€ 17.500
Toename van de eikenprocessierupsen. Ondanks dat de eikenprocessierups de afgelopen jaren effectief is bestreden neemt het aantal nesten en de verspreiding ervan steeds meer toe. De brandhaartjes die de rupsen loslaten veroorzaken jeuk, oogklachten en benauwheid waardoor dit een volksgezondheidsprobleem is.	Door klimaatverandering komen er steeds meer nesten van de eikenprocessierups	Er moeten hogere kosten worden gemaakt om de eikenprocessierups te bestrijden.	In 2019 is begonnen met proeven om (nest)kastjes op te hangen voor vogels en vleermuizen om te kijken of we hierdoor de rupsen kunnen bestrijden. Ook in 2020 wordt hier mee verder gegaan. Ook het aanleggen van bloemrijke graslanden heeft bewezen dat hierdoor de predatoren van de rupsen toenemen en het aantal rupsen sterk achteruit gaat.	Openbare ruimte	Financieel / economisch / gezondheid	61-80%	< € 50.000	€ 17.500
Niet tijdige realisatie van het door het rijk opgelegd aantal garantiebannen. In het kader van de Wet Banenafpraak moet de gemeente eind 2019 8 kandidaten uit het doelgroepenregister in dienst hebben oplopend naar 12 in 2026.	Uiterlijk 2026 moeten overheid en bedrijfsleven landelijk 125.000 garantiebannen hebben ingevuld. Als tussentijds de realisatie achterloopt, kan het rijk een heffingsregeling toepassen, waarin boetes worden opgelegd voor het niet realiseren van het quotum.	Als de heffingsregeling wordt toegepast, leidt het niet voldoen aan het quotum tot een jaarlijkse boete van € 5.000 per niet gerealiseerde baan. Op dit moment hebben we 2 medewerkers op een garantiebanaan waarmee we 6 achterlopen op het quotum. Het toepassen van de regeling zou een boete betekenen van € 30.000.	In een plan van aanpak wordt uitgewerkt hoe we de komende vijf jaar gefaseerd gaan werken aan de realisatie van de taakstelling en het verkrijgen van loonkostensubsidies.		Financieel / economisch	41-60%	< € 50.000	€ 12.500

Risico + omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Beheersmaatregelen	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgschade
Ontoereikende rijksinkomsten voor opvang en integratie statushouders. Per 1 januari 2018 is de vergoeding van € 4.430 per gehuisveste statushouder vanuit het bestuursakkoord verhoogde asielinstroom vervallen, terwijl de taakstelling is blijven bestaan. De gemeente ontvangt wél een bedrag voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders. Dat is echter onvoldoende om ook andere activiteiten voor statushouders uit te voeren. In 2019 kunnen we deze activiteiten nog financieren uit het restantbudget van 2017. Voor 2020 is hier waarschijnlijk geen budget meer voor. Vanaf 2020 wordt de gemeente weer verantwoordelijk voor de wet Inburgering. Daarmee zal ook de financiering veranderen. In de loop van 2020 zullen we hier meer over horen vanuit het Rijk. We bereiden ons in 2019 voor op dit nieuwe stelsel.	Vanaf 2018 ontvangt de gemeente alleen nog maar geld voor de uitvoering van de maatschappelijke begeleiding per gehuisveste statushouder. Taken die we op ons nemen rondom de participatie van nieuwkomers, worden niet in het huidige stelsel meegefinancierd.	1. Er is steeds minder budget om naast de maatschappelijke begeleiding - extra activiteiten voor statushouders uit te voeren. 2. Als we ons in 2019 niet voorbereiden op de aangekondigde wijzigingen rondom de wet Inburgering, kunnen we onze wettelijke taak vanaf 2021 niet waarmaken.	1. Tijdig voorbereiden op de aangekondigde wijzigingen rondom de wet Inburgering (o.a. op U16-niveau). 2. Op tijd kijken welke extra activiteiten in 2021 voor statushouders wenselijk zijn. En op welke andere manier die dan bekostigd kunnen worden.	Wmo	Financieel / economisch	41-60%	< €50.000	€ 12.500
Schade aan wegverharding. Warmere en drogere zomers zorgen voor schade aan de wegen	Het klimaat verandert en wordt extremer. De weersinvloeden hebben belangrijke rol in de degeneratie van het asfalt. Daar komt bij dat steeds meer wegen doorschuiven in het onderhoud terwijl de lijmstof (bitumen) volledig op is.	Schade aan wegverharding.	Periodieke monitoring van het wegbeeld en ingrijpen waar nodig. Dit gebeurt binnen het jaarlijkse budget, eventueel ten koste van ander gepland werk.	Openbare ruimte	Financieel / economisch	0-20%	≥ €50.000 < €100.000	€ 7.500
Ontoereikende rijksinkomsten voor de uitvoering van de Wvggz. Per 1-1-2020 gaat de Wvggz in. De burgemeester krijgt de bevoegdheid om een crisismaatregel aan te vragen voor een inwoner. Indien mogelijk moet de betrokkene worden gehoord. Aan het gehele proces zijn kosten verbonden. Het rijk stelt middelen beschikbaar hiervoor. Het risico bestaat dat we vanuit het rijk te weinig middelen krijgen om de de Wvggz uit te kunnen voeren.	De crisismaatregel kan worden opgelegd aan personen die in Houten verblijven. In Houten staat een Politie Cellen Complex waarnaar alle arrestanten uit de regio worden gebracht. De praktijk wijst uit dat arrestanten een verhoogde kans op een crisismaatregel geven waarmee de kosten voor de uitvoering van de Wvggz hoger zal zijn dan de toegekende Wvggz die op basis andere verdeelsleutels is bepaald.	overschrijding van beschikbare middelen	via de regio wordt een brief opgesteld richting het ministerie om deze problematiek aan te kaarten.		financieel/economisch	21-40%	< € 50.000	€ 7.500

Risico + omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Beheersmaatregelen	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgschade
Mogelijk voortijdig afbreken Europees project CoSIE. Gemeente Houten neemt deel aan het Europese project Co-creation of Service Innovation in Europe, waar 10 landen aan meedoen, die allen een lokale pilot uitvoeren. Hier ontvangt de gemeente Houten een subsidie van maximaal €100.000 voor. De gemeente heeft hier op dit moment circa 80% van ontvangen (€75.000) In 2019 hebben twee review meetings op Europees niveau plaatsgevonden. Hieruit blijkt dat 1 onderdeel van het project momenteel nog niet aan de kwaliteitsstandaard voldoet die de Europese Commissie voor ogen heeft. Dit onderdeel betreft het gebruik van open data en social media. Dit is een slechts een beperkt onderdeel van de Houtense Pilot. De kans dat dit financiële gevolgen heeft voor de gemeente Houten is klein.	Eén onderdeel van het Europese project is nog niet van voldoende kwaliteit.	Indien review commissie dat deel van het Europa- brede project onvoldoende blijft achten kan in het uiterste geval dat deel van de subsidie worden teruggevorderd.	Het project wordt op Europees niveau (in z'n totaliteit) beoordeeld. En op Europees niveau is een plan gemaakt om de kwaliteit van de inzet van open data en social media te verbeteren. De gemeente Houten kan haar lokale pilot en rapportage verbeteren om bij te dragen aan verbetering van het algehele project.		Financieel / economisch	0-20%	< € 50.000	€ 2.500
Minder lijkbezorgingsrechten	Mogelijk minder lijkbezorgingsrechten door minder begravingen op de gemeentelijke begraafplaatsen als gevolg van een toename van het aandeel crematies (welke ontwikkeling al jaren aan de gang is in Nederland, en in iets mindere mate in Houten).	Minder inkomsten en daardoor ook minder middelen voor het beheer van de begraafplaatsen.	Duidelijke informatie bieden op de gemeentelijke website over de (zeer redelijke) kosten van begraven en asbestemmingen (urmengraven en urnennissen) in Houten en over de mooie en goede mogelijkheden voor asbestemmingen op de gemeentelijke begraafplaatsen.	Openbare ruimte	Financieel / economisch	0-20%	< €50.000	€ 2.500
Vervuilde grond	In het verleden zijn o.a. teerhoudend asfalt en/of fosforakken gebruikt bij de aanleg van wegen.	Door recente ontwikkelingen (PFAS) en normen zijn ook op dat onderdeel de kosten gestegen. Hogere kosten voor afvoer van vervuilde grond en/of asfalt.		Openbare ruimte	Financieel / economisch	0-20%	< €50.000	€ 2.500

Totale omvang gekwantificeerde risico's (= benodigde weerstandscapaciteit):	€ 4.532.500
Totaal aantal risico's:	36

Conclusie weerstandsvermogen

In de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen is vastgelegd dat het weerstandsvermogen wordt beoordeeld aan de hand van de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit. Deze relatie wordt de ratio weerstandsvermogen genoemd.

In deze jaarstukken komt de ratio uit op:

$$\text{ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{kwantificering van de risico's 2019}} = \frac{€ 4.966.000}{€ 4.533.000} = 1,1$$

De uitkomst van de ratio is daarmee volgens de uitgangspunten uit de nota te kwalificeren als "voldoende".

Financiële kengetallen

Een deugdelijke en transparante rekening is in het belang van een goede controle door de raad op de financiële positie van onze gemeente. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen in de rekening of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de ontwikkeling van de financiële positie. Naar aanleiding van de vernieuwing van de verslaggevingsregels van de gemeenten nemen we voor het eerst de verplichte basisset van zes financiële kengetallen op in deze paragraaf in de jaarstukken. In onderstaand overzicht zijn de zes kengetallen opgenomen voor de rekening 2018, begroting 2019 en de rekening 2019.

Omschrijving kengetallen	Werkelijk 2018	Raming 2019	Werkelijk 2019
Netto schuldquote	95%	80%	83%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	91%	77%	79%
Solvabiliteitsratio	28%	27%	28%
Kengetal grondexploitatie	29%	13%	20%
Structurele exploitatieruimte	0,5%	0,2%	-0,9%
Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonhuishouden	93%	97%	99%

Beoordeling financiële kengetallen

Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 100% (groen). Als de netto schuldquote tussen 100% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog (oranje). Deze moet dan niet verder stijgen, want als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, komt een gemeente in de gevarenzone (rood). De percentages 100% en 130% zijn signaleringskengetallen, welke door het Ministerie van Binnenlandse Zaken worden bepaald. Dit geldt overigens voor alle in deze beoordeling genoemde kengetallen.

In 2019 heeft de gemeente Houten geen financiering voor de algemene dienst en de grondexploitaties aangetrokken. Wel is er op de leningen voor de algemene dienst € 12,029 miljoen en voor grondexploitaties € 10 miljoen afgelost. € 10 miljoen wordt tijdelijk geleend via een kasgeldlening. Deze zal in 2020 wel omgezet moeten worden in een langlopende lening. Hierdoor daalt t.o.v. 2018 zowel de "Netto schuldquote" als de "Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen" met 12%. De gemeente Houten heeft ook leningen voor derden aangetrokken, deze leningen worden één op één aan deze derden doorgegeven. Bij de schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen worden deze leningen geëlimineerd. De leningen voor onze grondexploitaties zitten wel in deze schuldquote. Onze schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is 79%. Hierdoor bevinden we ons in de groene zone.

De solvabiliteitsratio van 28% bevindt zich binnen de categorie 20-50% (oranje), waarbij < 20% de gevarenzone (rood) is en de normale ratio > 50%(groen) bedraagt. Dat die van onze gemeente wat lager is(oranje), is logisch gezien onze hoge schulden (boekwaarde € 23 miljoen) van de grondexploitaties.

Het kengetal grondexploitatie is sterk verbeterd (daling 9% t.o.v. 2018) doordat de boekwaarde van de grondexploitaties in 2018 met circa € 7,4 miljoen is afgenomen. Hoe lager hoe beter.

De structurele exploitatieruimte van -0,9% geeft aan dat onze structurele lasten niet meer gedekt worden door structurele baten. Het negatieve percentage wordt voornamelijk veroorzaakt door hoge kosten Jeugd en WMO.

De belastingcapaciteit ligt nog net iets onder het landelijk gemiddelde.

Een conclusie is dat, op basis van de "werkelijk 2019" in relatie tot "werkelijk 2018", onze kengetallen zich in het algemeen positief ontwikkeld hebben. Uitzondering hierop is duidelijk de structurele exploitatieruimte. Reden voor ombuigingen in algemene zin en taakstellingen op Jeugd en WMO bij het opstellen van de begroting 2020

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

In de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen in de begroting worden de beleidsuitgangspunten voor het onderhoud van kapitaalgoederen in de openbare ruimte en de gemeentelijke gebouwen weergegeven. Het beleid hierover ligt vast in de beleidsplannen die voor de verschillende onderdelen zijn opgesteld. De beleidsplannen bevatten de kaders voor het kwaliteitsniveau van deze onderdelen. Hieronder wordt per onderdeel weergegeven welke opmerkelijke en relevante zaken zich in het afgelopen jaar hebben afgespeeld.

Openbare Ruimte

Onderdeel 1: Bovengrondse infrastructuur (inclusief wegen)

Onderhoud en herinrichting wegen

We hebben diverse grote en kleine onderhoudsprojecten uitgevoerd aan de asfalt- en elementenverharding, civieltechnische kunstwerken en verkeersregelininstallaties. Dit is conform het jaarplan 2019.

Op ongeveer 120 locaties is er groot onderhoud uitgevoerd aan elementenverharding. Bijvoorbeeld reparaties naar aanleiding van verzakkingen en wortelopdruk en het vervangen van verzakte wegdelen. Grotere integrale projecten waren onder andere de Gaarde en Moerbeigaarde, Zeisveld, Wernaarseind en Kamgras (voornamelijk trottoir). Ook zijn er paden van halfverharding aangelegd aan de Tetwijkseweg en op de Vijfwal aan de Zuidoost kant van de Vinex.

Een aparte onderhoudsploeg is op 550 plekken bezig geweest met klein onderhoud aan elementenverharding door heel de gemeente Houten heen.

Wat betreft asfaltverharding is in 2019 gestart met het vervangen van asfaltvoetpaden (hoofdroute) in Houten Noord. Ook op hoofdroutes van de fietspaden is flink geïnvesteerd. Enkele voorbeelden van uitgevoerde werkzaamheden zijn: Rijderslag, Prins Bernardweg, Notengarde, Weerwolfspad, Imkerspad, De molen en Het Spoor.

De werkzaamheden aan de Beusichemseweg zijn in 2019 met goed gevolg uitgevoerd. De werkzaamheden aan de Heemsteedseweg, Lobbendijk (fietspad) en Oostrumsdijkje zijn voorbereid om begin 2020 in uitvoering te nemen.

Er zijn ook projectmatige werkzaamheden t.a.v. het vervangen van deklagen uitgevoerd.

Er zijn veilige oversteken gemaakt bij de Hoofdveste (VD Valk) en Meidoornkade (Naar de Expo/HAP). Om de verkeersveiligheid te waarborgen zijn er naast de projectmatige werkzaamheden ook veel kleine werkzaamheden uitgevoerd. Zo zijn veel putkoppen in het asfalt op de juiste hoogte gebracht en kleine gaten behandeld met bitumen infrarood reparaties.

Civieltechnische kunstwerken

Bij civieltechnische kunstwerken was er groot onderhoud aan 6 bruggen waarvan de draagkracht verhoogd moest worden, twee vissteigers in het Imkerspark, vlonders Keercampsterrein, fontein Oude Dorp en de autotunnel in de Noordelijke Rondweg. De beeldbepalende fontein op het Plein Oude Dorp is door middel van een nieuwe techniek geheel opgeknapt en waterdicht gemaakt. Bij klein onderhoud ging het voornamelijk om bruggen in de groenstrook van Houten-Noord, reparaties in tunnels, ophalen van straatwerk voor tunnels en bruggen, etc.

Groen en water

De Water en groenvoorzieningen zijn onderhouden conform het door de raad vastgestelde beeldkwaliteitskader. De leefomgeving is vergroend door middel van ontstening. Zo zijn er boomspiegels vergroot en ingeplant met vaste planten.

Enkele oudere "uitgegroeide" heestervakken zijn gerenoveerd en ingeplant met planten met meer bloem- en vruchtdragende planten. Er zijn op diverse locaties bloemenweides aangelegd onder andere bij Het Hout.

Bij de aanplant van bomen is rekening gehouden met biodiversiteit en het voorkomen van ziekten en plagen (geen monoculturen: risicospreiding). Risicobomen die niet veilig zijn te handhaven zijn verwijderd evenals diverse overvloedige en vaak overlastgevendende bomen.

Bij de aanleg van nieuwe boomgroeiplaatsen en de reconstructie van bomen (zoals op de Boogmuur) is gekeken naar voldoende boven- en ondergrondse groei ruimte.

De oevers van de watergangen op de Hoofdveste zijn natuurvriendelijk gemaakt.

Risicobomen die niet veilig zijn te handhaven zijn verwijderd evenals diverse overvloedige en vaak overlastgevendende bomen. Bij de aanplant van bomen is rekening gehouden met biodiversiteit en het voorkomen van ziekten en plagen (geen monoculturen: risicospreiding). Bij de aanleg van nieuwe

boomgroeiplaatsen en de reconstructie van bomen is gekeken naar voldoende boven- en ondergrondse groeiruimte.

Invasieve exoten, zoals Reuzenbereklaauw, Duizendknoop en Vederkruid, zijn bestreden.

Spelen, reinigen en begraven

Er zijn 50 speel- en sporttoestellen vervangen of nieuw geplaatst. De skatebaan op De Kruisboog is verwijderd. Hiervoor is een nieuw sportplein in de plaats gekomen met toestellen gericht op kracht- en conditietraining.

Met uitzondering van de halfverharding en de parkeerplaatsen zijn alle straten, pleinen en trottoirs minimaal eenmaal mechanisch gereinigd. Alle doorgaande wegen (binnen de kernen) worden minimaal viermaal per jaar machinaal gereinigd.

In aanvulling op het reguliere schoonmaakwerk door de eigen dienst zijn enkele schoonmaakacties georganiseerd zoals de Landelijke Opschoondag, Keep it Clean Day en Schone Lek 🌍.

Er is toezicht geweest op de naleving van het hondenbeleid (opruim- en aanlijnplicht) en op enkele locaties is nieuwe bebording geplaatst. Er zijn twee nieuwe hondenlosloopgebieden bij gekomen in Houten Zuid.

Ter voorbereiding van de uitbreiding van de begraafplaats Oud Wulven is het desbetreffende uitbreidingsperceel opgehoogd met zand.

Onderdeel 2: Ondergrondse infrastructuur (inclusief riolering)

Eind 2019 is het nieuwe WRP 2020-2023 vastgesteld. Daarmee is onder andere besloten om een eerste serie maatregelen uit te voeren tegen regenwateroverlast op 58 risicolocaties om uiteindelijk in 2040 beschermd te zijn tegen een bui Herwijnen (die zich theoretisch 1x per 100 jaar voor doet 🌧️).

Ook is met het nieuwe WRP een baggerplan vastgesteld voor het baggeren van de oppervlaktewateren in de komende jaren.

De onderdelen van de ondergrondse infrastructuur worden risico gestuurd beheerd. We hanteren conform het Water en Rioleringsplan (WRP) een toestandsafhankelijk risicoprofiel. De ouderdom van objecten vormt een indicatie maar is nooit de aanleiding om het object te vervangen.

De reguliere onderhouds- en beheerwerkzaamheden aan het stedelijk watersysteem zijn conform de normen van het WRP uitgevoerd.

Winnet is in 2019 overgegaan in het Netwerk Water&Klimaat waarin Houten samenwerkt met verschillende regiogemeenten, de Veiligheidsregio Utrecht (VRU), het HDSR en de provincie Utrecht 🌍.

Onderdeel 3: Kunstobjecten in het openbare gebied

Het dagelijks onderhoud heeft plaatsgevonden volgens het onderhoudsschema. In 2019 is gewerkt aan een nieuw kunstbeleid dat in het eerste kwartaal van 2020 zal worden vastgesteld. Daarbij worden visie, categorie-indeling, ontsluiting, het gewenste beheer en onderhoud van de kunstwerken vastgelegd.

Gemeentelijke gebouwen

Onderdeel 4: Welzijn - en sportaccommodaties

Bij een aantal panden werd/ wordt terughoudend onderhoud uitgevoerd (Huis van Houten, Gemeentehuis, Grund, Schoolwoningen Beekmos). Bij de overige panden is het reguliere en groot onderhoud uitgevoerd. Daar waar het kan (technische en financieel) worden duurzaamheidsmaatregelen doorgevoerd (LED verlichting sporthal De Wetering, de kruisboog en de Molenwiek). Op het dak van de sporthal de Wetering en het zwembad zijn zonnepanelen aangebracht 🌞.

Onderdeel 5: Onderwijshuisvesting

Begin 2019 zijn de voorbereidingskredieten beschikbaar gesteld voor het onderzoek naar en de uitwerking van huisvestingsvarianten voor de basisscholen Van Harte, Velduil en Montessori. Voorts zijn de voorbereidingen getroffen voor het opstellen van een nieuw Integraal Huisvestingsplan Onderwijs.

Onder deel 6: Gemeentelijke gebouwen

Voor bijna alle gemeentelijke gebouwen is het onderhoud uitgevoerd conform de meerjarenonderhoudsplannen. Verschillende opties voor het verduurzamen van het stadhuis zijn verkend. Voor een grootschalige verduurzaming is meer duidelijkheid nodig omtrent het huisvestingsvraagstuk van de eigen organisatie en is er een conceptvisie nodig met betrekking tot de centrumontwikkelingen.

Omvang onderhoud kapitaalgoederen

De mate van onderhoud bepaalt de kwaliteit en de levensduur van de kapitaalgoederen. Onderscheid wordt gemaakt tussen aan de ene kant de reguliere beheer-/exploitatiekosten en aan de andere kant de groot onderhoudskosten. De verhouding *tussen* en de omvang *van* beide kostensoorten geeft een beeld van de financiële inspanningen die noodzakelijk waren. De actuele staat van onderhoud en het gekozen beeldkwaliteitsniveau in de openbare ruimte (Het Nieuw Houtens Niveau) zorgen ervoor dat steeds nieuwe afwegingen gemaakt moeten worden. De huidige financiële realiteit maakt dat we te maken hebben met ombuigingen. Deze hebben effect of zullen effect hebben op het niveau van onderhoud.

De omvang van het onderhoud kapitaalgoederen, onderverdeeld in dagelijks/regulier onderhoud en groot onderhoud.

2019 (inclusief mutaties)	Begroting	O:GO	Rekening	O:GO	Afwijking
Onderhoud door derden	4.567.343	42	4.541.196	52	26.147
Groot onderhoud door derden	6.260.358	58	4.234.772	48	2.025.586
Totalen	10.827.701	100	8.775.969	100	2.051.732

Voor een aantal projecten in het kader van autoverkeer, fietsverkeer en groenbeheer zijn werkzaamheden voor ca. 1,8 miljoen voor onderhoud en groot onderhoud doorgeschoven van 2019 naar 2020. Hiervoor zijn verschillende oorzaken; ongunstige weersomstandigheden, langere voorbereidingstijd, integratie van het project in andere (grotere) projecten. Dit heeft geen invloed op het jaarrekeningsaldo, omdat dit wordt afgewikkeld via de Bestemmingsreserve Initieel Onderhoud en de Bestemmingsreserve Beheer Openbare ruimte. De lagere uitgaven hebben geleid tot lagere inkomsten vanuit de bestemmingsreserves.

Voor het resterende deel van de afwijking is, rekening houdend met de ruimtelijke koers, het groot onderhoud op gebouwen deels uitgesteld en alleen klachtenonderhoud uitgevoerd.

Toereikendheid onderhoudsvorzieningen

Nr. toelichting balans	Omschrijving voorziening	Toereikend saldo 31-12-2019	Toelichting
1.	Groot onderhoud welzijns-/ sport-accommodaties/ Sociaal Culturele Centra: Het gelijkmatig over de jaren verdelen van de lasten die verband houden met het onderhoud van welzijns-/ sport-accommodaties/ Sociaal Culturele Centra. Met de inzet van deze voorziening wordt ongewenste piekbelasting van de exploitatie voorkomen.	€ 1.916.465	
2.	Huisvesting onderwijs: Is bedoeld voor de uitbreiding/aanpassing/ verbouwing van bestaande schoolgebouwen op basis van het Integraal Huisvestingsplan.	€ 383.158	
3.	Gemeentelijke huisvesting: Deze voorziening is bestemd voor de verbouwing van het gemeentehuis, het achterstallig onderhoud (jaarplan) en het egaliseren van de onderhoudskosten gedurende de komende jaren.	€ 1.231.143	

4.	Beheer Openbare Ruimte(BOR): Het Beheer Openbare Ruimte is nog volop in ontwikkeling en daarom heeft de raad van 10-3-2015 een startnotitie groot onderhoud en vervanging beheer openbare ruimte (BOR) 2014 -2054 behandeld en op 2-7-2015 de kaders vervolgtraject programma-BOR. Fluctuaties in jaarlijkse onderhouds- en grootonderhoudskosten en tevens de meerjarige beheerrisico's worden middels deze gemeenschappelijke voorziening (en het beheerplan) opgevangen. Met ingang van 2016 is het waterbeheer eruit gehaald en hiervoor is ten laste van deze voorziening een nieuwe voorziening gevormd. Zie 11. Ultimo 2017 is deze voorziening op advies van de accountant omgezet naar een bestemmingsreserve.	€ 2.486.279	
5.	Brandweergebouwen: Deze voorziening is bestemd voor het reserveren van gelden voor het grootonderhoud van de brandweergebouwen.	€ 212.717	
6.	Overig gemeentelijk vastgoed: Deze voorziening is bestemd voor het reserveren van gelden voor het groot onderhoud van de gemeente torens.	€ 134.939	
11.	Riol. Art 44 lid 1d&2 Onderhoud Waterbodem: Op 19-1-2016 heeft de raad ingestemd met het Water en Rioleringsplan (WRP) 2016-2019. In dit voorstel bevindt zich ook besluitvorming rondom voorzieningen en een reserve betrekking hebbend op riolen en hoe deze conform BBV(notitie riolering) eventueel ingesteld moeten worden. Ook bevindt zich hier een voorstel in over de voeding, in dit geval BOR..	€ 961.620	
12.	Groot onderhoud fietstransferia en bijgebouwen: Op 13 november 2013 heeft de raad met de vaststelling van de tweede bestuursrapportage 2013 besloten om een voorziening groot onderhoud fietstransferia en bijgebouwen in te stellen waarin jaarlijks een bedrag voor groot onderhoud gestort kan worden. Inmiddels is er een planning t/m 2061 gemaakt, hoe dit groot onderhoud moet plaatsvinden. Deze voorziening is geactualiseerd in 2015 op basis van het op 3 november 2015 in de raad vastgestelde Meerjaren onderhoudsplannen en vervangingsinvesteringen gemeentelijke accommodaties 2016-2025.	€ 322.715	
13.	Wijkposten, steunpunten en overige gebouwen: Deze nieuwe voorziening is bestemd voor het reserveren van gelden voor het grootonderhoud van de Wijkposten, steunpunten en overige gebouwen. De toevoeging en de aanwending van deze voorziening gebeurt op basis van het op 3 november 2015 in de raad vastgestelde Meerjaren onderhoudsplannen en vervangingsinvesteringen gemeentelijke accommodaties 2016-2025.	€ 58.794	

14.	Sanitairgebouwtjes woonwagen-centra: Deze nieuwe voorziening is bestemd voor het reserveren van gelden voor het grootonderhoud van de Sanitairgebouwtjes woonwagencentra. De toevoeging en de aanwending van deze voorziening gebeurt op basis van het op 3 november 2015 in de raad vastgestelde Meerjaren onderhoudsplannen en vervangingsinvesteringen gemeentelijke accommodaties 2016-2025.	€ 87.485	
Totaal		€ 7.795.315	

	Voorziening toereikend
--	------------------------

Paragraaf Grondbeleid

Risicoprofiel en risicobuffer

Inleiding

In 2019 zijn ruim 130 wooneenheden toegevoegd aan de Houtense woningvoorraad. We liggen hiermee goed op koers om het gestelde doel uit de in 2016 vastgestelde Woonvisie (1.800 woningen bijbouwen voor 2025) te realiseren.

Wel moeten we constateren dat het aantal opgeleverde woningen wat lager is dan voorzien. Dit heeft een drietal belangrijke oorzaken. Ten eerste hebben diverse projecten vertraging tijdens de bouw opgelopen wat onder andere veroorzaakt wordt door personeelsgebrek in de bouwsector en langere levertijden voor bouwmaterialen. Ten tweede is een aantal projecten tijdelijk uitgesteld in afwachting van besluitvorming (medio 2020) over de Ruimtelijke Koers Houten. Ten derde wordt geconstateerd dat een aantal projecten om diverse redenen een langere voorbereidingstijd nodig hebben. Eén van de belangrijkste oorzaken hiervan is dat de burgerparticipatie vaak meer tijd in beslag neemt dan op voorhand voorzien.

Naast de opgeleverde projecten is een aantal belangrijke projecten gestart in 2019. Na jarenlange vertraging is de bouw van circa 300 woningen in Hofstad III gestart. Ook is na jaren onderhandelen de eerste paal geslagen voor het nieuwe appartementengebouw op de Schaft (De Boemerang) en is het bouwplan voor de herontwikkellocatie Wegwijzer Den Oord door de raad vastgesteld.

Naast al deze ontwikkelen is vol ingezet op de uitwerking van de Stedenbouwkundige Verkenning in een Ruimtelijke Koers Houten 2020-2040. Hierin wordt vooral gekeken naar de mogelijkheid om substantiële aantallen woningen in Houten bij te bouwen. Besluitvorming hierover zal medio 2020 plaatsvinden.

Voor wat betreft de verkoop van kavels op de bedrijventerreinen en de voorzieningengebieden kan gezegd worden dat er weer diverse kavels zijn verkocht en dat andere kavels in optie zijn genomen. Concreet betekent dit dat de eerste bedrijfsgebouwen op het Sport- en Werklandschap de Meerpaal in gebruik zijn genomen en dat het aantal vrije, nog te verkopen kavels sterk is gereduceerd.

Hieronder wordt verder ingegaan op de verschillende marktontwikkelingen.

Woningbouw

Ondanks de toevoeging van ruim 130 nieuwe woningen op locaties zoals De Molenzoom, Loerik (De Citadel), Inprikker De Haag, herontwikkeling oude tuincentrum de Schouw, De Wiese (Schalkwijk) en De Kerkebogerd (Tull en 't Waal) aan de Houtense woningvoorraad zien we de druk op de markt nog steeds toenemen tot inmiddels ongekende hoogte. Hierdoor stijgt de gemiddelde woningprijs, komen er steeds minder woningen te koop, staan woningen korter te koop en wordt het voor bepaalde doelgroepen steeds lastiger zo niet onmogelijk een passende woning te verkrijgen.

Eén van de belangrijkste inzetten van de Ruimtelijke Koers Houten is dan ook hoe wij de Houtense woningmarkt kunnen laten transformeren door andere woningtypes toe te voegen en de doelgroepen 'starters', 'senioren' en 'zorgvragers' te bedienen, waarbij niet alleen ruimte komt voor de Houtense vraag maar ook wordt bijgedragen aan het regionaal vraagstuk. Dit geldt zowel voor koop- als voor huurwoningen waarbij er naast sociale huurwoningen ook extra aandacht komt voor het segment 'middenhuur'. Betaalbaarheid van wonen zal het nieuwe credo moeten zijn!

Net als in het voorgaande jaar zien we ook nu weer dat de meeste nieuwe woningen gelijkvloers zijn. Er zijn in 2019 geen sociale woningen aan de voorraad toegevoegd. Dit heeft alles te maken met het feit dat diverse projecten vertraagd zijn zoals eerder aangegeven. Voor het komende jaar is wel voorzien dat er sociale woningen opgeleverd zullen worden. De totale opgave vanuit de woonvisie (ca. 600 sociale woningen toevoegen tot en met 2025) lijkt realistisch en haalbaar. Viveste is vanuit dat oogpunt dan ook gestart met het opstellen van een strategische portefeuilleplan. Dit plan moet in relatie worden gezien met de Ruimtelijke Koers en zal in 2020 worden afgerond.

Kantorenmarkt

Ondanks de bloeiende economie zit er weinig beweging in de Houtense kantorenmarkt. Nieuwbouw van kantoren is niet aan de orde en veel bezitters van leegstaande kantoren willen vooral transformeren of slopen om zo woningen te realiseren. Het leegstandpercentage is dan ook niet echt veranderd. Gezien de nog aanwezige leegstand van kantoren in Houten is de in 2016 ingezette koers

(transformatie van bestaande kantoren naar woningbouw en geen nieuwe kantoorlocaties ontwikkelen) gehandhaafd.

Bedrijventerreinen en Voorzieningsgebieden

In 2019 is een opgaande lijn te zien in de grondverkoop van kavels. Zowel op De Weteringhoek, De Meerpaal als op het SWL Meerpaal zijn kavels verkocht. Daarnaast zien we de interesse van partijen voor de aankoop van een kavel groeien wat resulteert in een flink aantal afgesloten optiecontracten. Wel kost het vaak meer tijd dan voorzien om tot een uiteindelijke verkoop van de grond te komen. De oorzaak hiervan kent verschillende redenen: financieringsproblematiek, bedrijven die tijdens het proces worden overgenomen, ontwerp dat aan strenge randvoorwaarden moet voldoen, hogere duurzaamheidsnormen en de beslissingsstructuur van bedrijven die soms in het buitenland zit.

Sturingsinstrumentarium

In september 2017 heeft de gemeenteraad het nieuwe Programma Ruimte 2017-2019 vastgesteld. Hiermee is onder andere de koers vastgesteld hoe de uitvoering van de in 2016 vastgestelde Woonvisie eruit ziet en ook hoe de raad periodiek wordt geïnformeerd over de voortgang.

In 2019 is de raad wederom drie keer bijgepraat tijdens een besloten bijeenkomst. Hierin is de raad op de hoogte gesteld van de laatste stand van zaken betreffende de voortgang en de financiële stand van zaken betreffende de GREX inclusief de bijbehorende risico's en de buffer om deze af te dekken. Naast bovengenoemde wordt er gewerkt met de diverse tools zoals de 'leidraad participatie' waarin het gehele proces betreffende particuliere initiatieven is beschreven en vastgelegd is in de 'nota Kostenverhaal' die begin 2019 door de raad is vastgesteld.

De actieve grondexploitatie

Algemeen

De integrale grondexploitatie van Houten bestaat uit een aantal actieve deelexploitaties met een gezamenlijk saldo. Bij het opmaken van de jaarrekening 2019 zijn geen exploitaties afgesloten. Zoals gezegd is de raad in drie bijpraatavonden (15 januari, 11 juni en 8 oktober 2019) geïnformeerd over de ontwikkelingen van de totale grondexploitatie. Daarnaast worden deze ontwikkelingen eenmaal per jaar besproken met onze adviseur Deloitte Real Estate.

Project specifieke interventies en generieke maatregelen

Gelijktijdig met de herzieningen van de grondexploitaties wordt ook de risicoanalyse herijkt voor alle actieve grondexploitaties en toegelicht in de bijpraatavonden. Deze analyses worden beschouwd vanuit het oogpunt van de ruimtelijke agenda. Aan de hand van de risicoanalyses en de ruimtelijke agenda wordt bepaald waar kansen liggen en waar ingrepen nodig zijn. De strategie ten aanzien van eventuele interventies in de grondexploitatie is om zoveel mogelijk beweging en dynamiek mogelijk te maken. Tegelijkertijd worden risico's beperkt door een goed risicomanagement.

In 2019 hebben er geen interventies en generieke maatregelen plaatsgevonden.

Risicoprofiel en risicobuffer

Ontwikkeling risicoprofiel

Het risicoprofiel heeft in de loop van 2019 een mutatie ondergaan waardoor het totale risicoprofiel van € 5,0 miljoen gedaald is naar € 4,6 miljoen. In de bijpraatavonden zijn deze mutaties toegelicht.

De ratio op basis van de risico-inventarisatie is gestegen van 2,1 naar 2,6 en blijft de kwalificatie 'uitstekend' houden. De mutaties in 2019 hebben geleid tot een daling van de boekwaarde met € 7,6 miljoen van een totaal van € 30,0 miljoen naar € 22,4 miljoen. De ratio op basis van de H'IFLO stijgt hierdoor van 1,4 naar 2,0 met de kwalificatie 'ruim voldoende'.

De stijging van de ratio's wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de toevoeging van € 0,3 miljoen aan het volkshuisvestingsfonds en het positieve saldo van € 1,0 miljoen van de grondexploitatie.

Opbouw risicobuffer

De beschikbare weerstandscapaciteit om de risico's in de grondexploitaties af te dekken (hierna: risicobuffer) bestaat uit de post onvoorzien binnen de grondexploitatie, het volkshuisvestingsfonds, het voor de grondexploitatie geoormerkte deel van de bekleemde algemene reserve en sinds 2019 de bestemmingsreserve Ruimtelijke Koers Houten. Deze is gevormd door een onttrekking aan het concern weerstandsvermogen grondexploitatie.

Ontwikkeling risicobuffer

De positieve ontwikkelingen in 2019, zoals toegelicht in de bijpraatavonden, hebben geleid tot een aanzienlijke verbetering van het totale resultaat van de grondexploitatie.

Op basis van de bijbetalingsregeling uit een verkoopovereenkomst heeft de storting in het volkshuisvestingsfonds van € 0,3 miljoen plaatsgevonden. Daarnaast is het positieve saldo 2019 van de grondexploitatie van € 1,0 miljoen aan de risicobuffer toegevoegd.

De totale risicobuffer neemt hierdoor toe van € 10,6 miljoen naar € 11,9 miljoen.

In onderstaande tabellen wordt de stand weergegeven van de grondexploitatie, het risicoprofiel en de risicobuffer per maart 2020. Deze cijfers zijn afgezet tegen de situatie van maart 2019. De beschikbare weerstandscapaciteit grondexploitaties is groot genoeg om de risico's, op basis van de huidige inzichten, gedurende de looptijd van de grondexploitatie op te kunnen vangen.

Tabel 1: Risico's grondexploitatie

x € 1

Risico	Herziening GREX Maart 2019	Herziening GREX Juli 2019	Herziening GREX November 2019	Herziening GREX Maart 2020
2020	-	-	-	-
2021	-240.795	267.00	267.000	442.000
2022	-4.726.650	-328.400	-328.400	-489.750
2023	-	-5.124.000	-5.124.000	-4.570.000
Totaal	-4.992.445	-5.185.400	-5.185.400	-4.617.750

Tabel 2: Risicobuffer grondexploitatie (dekking)

x € 1

Dekking	Herziening GREX Maart 2019	Herziening GREX Juli 2019	Herziening GREX Nov 2019	Herziening GREX Maart 2020
WSTV binnen GREX (onvoorzien)	650.000	650.000	650.000	650.000
VH-fonds (nog inzetbaar)	1.019.500	1.019.500	1.319.500	1.319.500
Concern Weerstandvermogen GREX	5.222.565	5.222.565	5.222.565	4.747.565
Bestemmingsres.Ruimtelijke Koers Houten	950.000	950.000	950.000	1.425.000
Saldo GREX	2.730.000	3.167.000	3.181.000	3.714.000
Totaal	10.572.065	11.009.065	11.323.065	11.856.065

Tabel 2: Risicobuffer grondexploitatie (dekking)

Op 22 januari 2019 heeft de raad besloten over een aanvullend werkbudget voor de uitwerking van de Ruimtelijke Koers Houten. Dit aanvullende werkbudget (totaal € 950.000) was gebaseerd op datgene dat minimaal nodig was. Daarnaast is in het risicoprofiel rekening gehouden met een opslag van 50% (€ 475.000) voor eventuele meerkosten. Op basis van de realisatie c.q verplichtingen 2019 en de verplichtingen voor 2020 is het noodzakelijk de bestemmingsreserve Ruimtelijke Koers Houten met deze risico-opslag te verhogen en het concern weerstandsvermogen GREX te verlagen. In de bijpraatavond op 3 maart 2020 is de raad hierover geïnformeerd.

Tabel 3: Ratiotabel

	A. Saldo GREX	B. Risico inventari satie	C. Benodigde WSV op basis van HIFLO norm	D. Risicobuffer c/q. beschikbare weerstands capaciteit	D:C Ratio WSV op basis van HIFLO	D:B Ratio WSV op basis van risico inventarisatie
Stavaza						
maart 2019	-2.7 mln	-5.0 mln	7.4 mln	10.6 mln	ruim voldoende 1.4	uitstekend 2.1
juli 2019	-3.1 mln	-5.2 mln	7.4 mln	11.0 mln	ruim voldoende 1.4	uitstekend 2.1
november 2019	-3.1 mln	-5.2 mln	7.4 mln	11.3 mln	ruim voldoende 1.5	uitstekend 2.2
maart 2020	-3.7 mln	-4.6 mln	6.0 mln	11.9 mln	ruim voldoende 2.0	uitstekend 2.6

Conform de nota 'risicomanagement en weerstandsvermogen grondexploitaties' wordt gestreefd naar een ratio weerstandsvermogen grondexploitatie van 1,0. Met een bandbreedte tussen 0,8 en 1,2.

Op basis van deze herziening is, op grond van de H'IFLO-norm, de ratio 2,0 - ruim voldoende en gerelateerd aan de risico-inventarisatie is de ratio 2,6 – uitstekend.

Samenvatting

Onderstaande tabel geeft de cijfermatige ontwikkeling in de verschillende instrumenten aan, op basis van de hierboven beschreven inhoudelijke keuzes, maatregelen en ingrepen.

Ontwikkeling financiële instrumenten grondexploitatie november 2019 – maart 2020 in miljoenen

	Saldo GREX	Risico profiel	Risico buffer
Stand per november 2019	3,1	-5,2	11,3
Inhoudelijke wijzigingen per maart 2019			
Positief:	0,75		
Saldo van constant naar eindwaarde (0,3) (art 3.3 notitie grondbeleid BBV 2019)			
Verlaging kostenstijging van 2,0% naar 1,5% (0,25)			
Rente naar 0% (art 5.4 notitie grondbeleid BBV 2019) (0,2)			
Negatief:			
Koppeling - De Schaft: huur parkeerterrein (-0,15)	-0,15		
Risicoprofiel:		-0,6	
Renterisico vervallen (0,1)			
Ruimtelijke koers (0,5)			
Risicobuffer			0,6
Saldo (0,6)			
Stand per maart 2020	+3,7	-4,6	11,9

Conclusie

De risico's in de grondexploitatie zijn ten opzichte van maart 2019 met € 0,4 miljoen afgenomen en bedraagt nu € 4,6 miljoen. De risicobuffer echter is ten opzichte van maart 2019 aanzienlijk verbeterd door de toename van het volkshuisvestingsfonds met € 0,3 miljoen en een stijging van het saldo van de grondexploitatie met € 1,0 miljoen van € 2,7 miljoen naar € 3,7 miljoen. De totale buffer bedraagt € 11,9 miljoen. Al met al een goede, gezonde en stevig financiële positie van ons grondbeleid.

Paragraaf Financiering

Inleiding

De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) geeft een kader voor het (financierings-) risicomanagement. Het betreft het raamwerk voor het financieringsbeleid. Dit is verder uitgewerkt in de gemeentelijke Regeling treasury. Deze regeling geeft een uiteenzetting van de kaders, waarbinnen het treasurybeleid van de gemeente Houten wordt vormgegeven en de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de treasuryfunctie worden beschreven.

Daarnaast zijn er beleidsregels met betrekking tot het verstrekken van geldleningen en garanties. Deze beleidsregels bieden toetsingskaders c.q. spelregels voor het beoordelen van lening- en garantieaanvragen.

Ontwikkelingen

Er zijn geen ontwikkelingen te melden.

Rentevisie

Voor de financieringsbehoefte (korte en lange termijn) is een visie op de renteontwikkeling onontbeerlijk. Daarom wordt gebruik gemaakt van diverse renteverwachtingen van kredietwaardige instellingen. Op basis daarvan wordt de gemeentelijke rentevisie geformuleerd.

Ontwikkeling rente

In de begroting 2019 werd de verwachting uitgesproken dat de korte rente zou uitkomen op -0,26% en de 10-jaars rente zich rond de 1,09% zou bewegen. Het verloop van de korte termijn rente (geldmarktrente) en de lange termijn rente (kapitaalmarktrente) liet de afgelopen twaalf maanden het volgende beeld zien. De 3-maands Euribor (Euro Interbank Offered Rate; het rentetarief voor leningen tussen de Europese banken) liet een constant beeld zien en bewoog zich van -0,31% eind 2018 naar -0,38% eind 2019. De 10-jaars swaprente, de maatstaf voor de kapitaalmarktrente, daalde sterk in die periode van 0,87% naar 0,21%. In 2019 is deels met kasgeld gefinancierd aangezien het kasgeldtarief rond de -0,38% lag.

In onderstaande grafiek zijn de renteontwikkelingen over de periode 2005 tot en met 2019 weergegeven.



De banken verwachten in 2020 geen forse stijging van de korte en/of lange rente. De ontwikkeling van, in beginsel de korte rente, is mede afhankelijk van het ECB beleid. Het is niet de verwachting dat het huidige beleid van de ECB op korte termijn radicaal omgegooid wordt.

1. Renterisico

Voor het renterisico worden twee normen gehanteerd namelijk de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Er dient binnen deze normen geopereerd te worden.

Renterisiconorm (lang)

Het doel van de renterisiconorm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten ingeval van herfinanciering en renteherziening van geldleningen. Dit wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de op dat moment geldende markttarieven. Deze norm is op 20% van de lastenkant van de begroting gesteld en wordt afgezet tegen de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen.

x € 1.000

Omschrijving		2019
Basisgegevens renterisiconorm		
1	Renteherziening op vaste schuld o/g	823
2	Betaalde aflossingen	22.029
3	Renterisiconorm (1+2)	22.852
4	Begrotingstotaal jaar T	124.486
5 a	Het bij Min regeling vastgesteld %	20%
5 b	Regeling	
5	Renterisiconorm (5a+5b/100)	24.897
Toets renterisiconorm		
6	Ruimte onder renterisiconorm	2.045
Overschrijding renterisiconorm		

Afgezet tegen de risiconorm 2018 van € 24,9 miljoen, blijkt uit bovenstaand overzicht dat we binnen de norm zijn gebleven.

Kasgeldlimiet (kort)

De kasgeldlimiet geeft de bovengrens aan van het bedrag aan kortlopende financieringsmiddelen, waarmee de gemeente de (kapitaal)uitgaven mag financieren (de zogenaamde vlottende schuld). Wet fido bepaalt dat indien drie achtereenvolgende kwartaalrapportages de kasgeldlimiet wordt overschreden, de toezichthouder daarvan op de hoogte wordt gesteld. In overleg met de toezichthouder kan door het bestuur eventueel een afwijkend percentage voor de kasgeldlimiet worden vastgesteld. Bij structurele overschrijding van de kasgeldlimiet moet in de financieringsbehoefte worden voorzien door het aantrekken van langlopende geldleningen. De kasgeldlimiet is afgeleid van de omvang van de begroting.

Kasgeldlimiet	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Omvang begroting 2019 per 1/1	124.486	124.486	124.486	124.486
1. Toegestane kasgeldlimiet (8,5%)	10.581	10.581	10.581	10.581
2. Omvang vlottende korte schuld	14.238	11.760	5.135	17.031
Opgenomen gelden < 1 jaar	14.238	11.760	5.135	17.031
Schuld in rekening courant				
Gestorte gelden door derden	0	0	0	0
Overige geldleningen (niet vast)	0	0	0	0
3. Vlottende middelen	94	110	3.136	129
Contante gelden in kas	0	0	0	0
Tegoeden in rekening-courant	94	110	3.136	129
Overige uitstaande gelden (niet vast)	0	0	0	0
4. Totaal netto vlottende schuld	14.144	11.649	1.999	16.903
Ruimte			8.582	
Overschrijding	3.563	1.068		6.321

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat wij in het 1e, 2e en 4e kwartaal van 2019 de kasgeldlimiet van € 10,6 miljoen hebben overschreden. Dit had deels te maken met uitgestelde grondverkoop. Daarnaast was de huidige markt voor het kasgeld dusdanig (circa gemiddeld -0,38%) dat het lonend was de kasgeldpositie niet te snel te consolideren op de kapitaalmarkt.

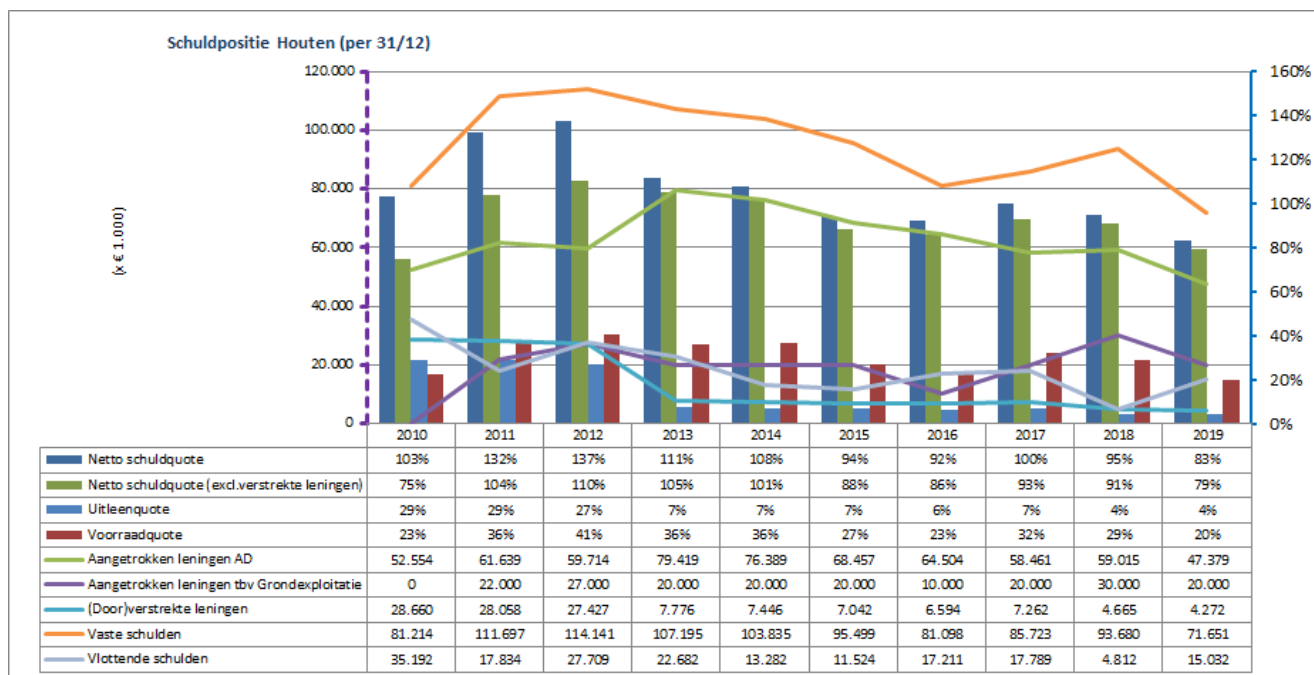
2. Financieringsbehoefte en rentetoerekening

De vaste schulden bedragen eind 2019 bijna € 72 miljoen, waarvan ruim € 47 miljoen ten behoeve van de Algemene Dienst, € 20 miljoen ten behoeve van het Grondbedrijf en ruim € 4 miljoen aan verstrekte leningen. In 2019 zijn er geen vaste leningen afgesloten.

Meerjarig is er een stijgende financieringsbehoefte. De belangrijkste reden hiervoor zijn meerdere aflossingen op bestaande leningen. Daarnaast dragen de toegenomen kosten voor het sociaal domein en verminderde inkomsten vanuit het rijk ook bij tot deze stijging.

Schuldpositie

De schuldpositie van de gemeente is het best weer te geven als de netto schuld ten opzichte van de exploitatiebaten (netto schuldquote). Een gemeente met hogere inkomsten kan namelijk naar verhouding een hogere schuld aangaan. Hieronder wordt de ontwikkeling van de schuldpositie van Houten weergegeven.



De schuldpositie van de gemeente laat een daling zien mede vanwege afnemende investeringen. In 2019 bedroeg onze netto schuldquote 83%. Ter vergelijking: een netto schuldquote hoger dan 130% betekent dat een gemeente een zeer hoge schuld heeft (rood) en een netto schuldquote van 100% duidt op oranje. Door de uitleenquote en voorraadquote van de netto schuldquote af te trekken, wordt de schuld weergegeven die op de exploitatie drukt.

Het is nog onduidelijk welke invloed bepaalde onzekerheden, zoals het Sociaal domein en de Ruimtelijke Koers, de komende jaren hebben op de schuldpositie.

Ook op verstrekte leningen en voorraadposities loopt de gemeente bepaalde risico's. Deze risico's zijn meegenomen bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit (paragraaf weerstandsvermogen en paragraaf grondbeleid).

Rentetoerekening

Sinds 2017 wordt de 'reële' (omslag) rente in de begroting verwerkt. Middels onderstaand renteschema wordt inzicht gegeven in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend.

Renteschema		2019	
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		1.664.087
b.	De externe rentebaten		-110.015
	<i>Totaal door te rekenen externe rente</i>		1.554.072
c.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	22.168	
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	
	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	80.790	
			102.958
d1.	Rente over eigen vermogen		0
d2.	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)		0
	<i>De aan de taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)</i>		1.657.030
e.	<i>De Werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)</i>		1.863.684
f.	Renteresultaat op het taakveld treasury		206.654
	Boekwaarde per 1-1-2019 integraal gefinancierd		124.245.600
	Percentage toe te rekenen naar taakvelden		1,33%

Als de werkelijk doorbelaste rentelasten meer dan 25% afwijken van de rentelasten die op basis van de voorgerecalculeerde renteomslag aan de taakvelden hadden moeten worden toegerekend, is de gemeente verplicht de werkelijke toegerekende renteomslag hierop aan te passen.

Op basis van het bovenstaande tabel bedraagt de nacalculatorische omslagrente voor 2019 1,33% en mag conform BBV worden afgerond op 1,5% (begroot 2019 was 1,5%). Deze rente wordt toegepast zowel aan de uitgaven- en inkomstenkant van de rekening.

3. Wet schatkistbankieren

De wet schatkistbankieren verplicht decentrale overheden hun liquide middelen aan te houden bij de schatkist van het Rijk en vertaalt zich direct in een lagere staatsschuld. Daarnaast moet het bijdragen aan het terugdringen van risico's van bijvoorbeeld beleggingen van decentrale overheden. Er geldt een rapportageverplichting in de paragraaf Financiering waarbij wordt getoetst of een gemeente de gemiddelde drempelwaarde per kwartaal niet heeft overschreden. Voor Houten ligt de drempelwaarde in 2019 op ruim € 0,9 miljoen. In 2019 zijn we ruimschoots onder dit drempelbedrag gebleven.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren

x € 1.000

Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	933,65			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	-	-	66	-
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	934	934	867	934
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

4. Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof)

Per 1 januari 2014 is de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof) in werking getreden. Deze wet zorgt ervoor dat de schulden van de totale Nederlandse overheid niet te hoog worden. De grens van

het toegestane tekort bedraagt 3,0% BBP (Bruto Binnenlands Product). Naast het Rijk dienen ook de provincies, gemeenten en waterschappen zich aan strengere normen te houden. De individuele EMU-referentiewaarde voor Houten is voor 2019 bepaald (septembercirculaire 2019) op bijna € 3,6 miljoen (tekort).

In onderstaande tabel is het EMU-saldo bepaald op basis van de ontwikkeling van de financiële balansposten.

x € 1.000

Omschrijving	Werkelijkheid 2018	Werkelijkheid 2019	Begroting 2020
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-2.519	-2.925	-1.642
Mutatie (im)materiële vaste activa	-1.814	-2.729	-4.604
Mutatie voorzieningen	680	-533	22
Mutatie voorraden (inclusief bouwgronden in exploitatie)	-3.146	-8.122	-8.902
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
EMU-saldo	3.150	7.393	11.886

Het werkelijke EMU-saldo over 2019 bedraagt circa € 7,4 miljoen (overschot). De belangrijkste reden hiervoor is dat de investeringen binnen de grondexploitatie achter zijn gebleven bij de grondverkopen. Geconcludeerd kan worden dat Houten in 2019 in positieve zin heeft bijgedragen aan het EMU-saldo.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding- Persoonlijk Verbinden en Professioneel Vernieuwen

De ambtelijke organisatie werkt gedreven om de dienstverlening aan onze Houtense samenleving op een hoog niveau te hebben en te houden. Naast onze basis dienstverlening werken we daarbij aan verschillende inhoudelijke uitdagingen, zoals voldoende woningen, de energietransitie, de leefbaarheid van de stad en het laten meedoen van een ieder naar vermogen.

De manier waarop we met onze omgeving werken aan deze opgaven, is al langere tijd aan verandering onderhevig. Voor veel opgaven gaan we op zoek naar nieuwe oplossingen, andere samenwerkingsverbanden en andere manieren van (samen)werken.

Vergroten van wendbaarheid

Het vergroten van de wendbaarheid van onze organisatie is in deze ontwikkeling een belangrijke voorwaarde voor succes. Daarmee wordt bedoeld dat medewerkers en management de vaardigheid hebben om te variëren in de manier waarop het werk wordt georganiseerd, de manier waarop sturing vorm wordt gegeven en hoe de samenwerking vorm krijgt. Kunnen variëren is belangrijk, omdat het moet passen en effectief moet zijn voor de opgave die centraal staat.

Als voorbeeld; een medewerker die dagelijks bezig is met het verlenen van een paspoort, moet zich er vooral van bewust zijn en zich er verantwoordelijk voor voelen, dat dit proces zo efficiënt en klantvriendelijk mogelijk gebeurt, in samenwerking met anderen in dat proces. Terwijl een medewerker, die meewerkt aan de doelstelling om Houten energieneutraal te maken, vooral in staat moet zijn om de dialoog met betrokken partijen uit de samenleving aan te gaan en de rol van de gemeente Houten daarbinnen te vertegenwoordigen, zonder vooraf precies te weten wie dat zijn en tot welke resultaten dit leidt. Beide situaties vereisen anders organiseren, anders sturen en andere vormen van samenwerking. Variërend van efficiënt en concreet/resultaatgericht bij voorspelbaar routine- en projectmatig werk, tot meer doelzoekend en improviserend bij minder voorspelbare processen en vraagstukken.

Wendbaar zijn en de vaardigheid om met onze organisatie in aanpak te kunnen variëren, passend bij het vraagstuk dat voorligt, is een kwestie van permanent leren en ontwikkelen. Het vraagt van een ieder in onze organisatie bewustzijn op zijn/haar taken, rol en verantwoordelijkheden en daar ook naar te handelen en verder in door te ontwikkelen.

Herijkte ordening en (be)sturingsprincipes bieden stevige basis voor ontwikkeling wendbare medewerker en organisatie

In 2018 zijn de structuur (ordening) van de organisatie en de principes herijkt, die belangrijk zijn voor een goede (be)sturing en werking van de wendbare organisatie. Het jaar 2019 heeft in het teken gestaan van het inregelen van de nieuwe structuur (alle managementposities weer bezet, nieuwe teams gevormd)¹. Ook is er in 2019, o.a. via gesprekken en uitwisseling in teamontwikkelingsessies en het Management Development programma, geïnvesteerd in het beter doorleven van de betekenis van deze principes (wat bedoelen we ermee?) en het in gang zetten van verbetering daarin (hoe zien we het graag terug in de dagelijkse sturing?). Een toelichting:

Eén van de principes die goede doorvertaling moet krijgen in het dagelijks werk, is dat we ernaar streven dat verantwoordelijkheden binnen de organisatie zo laag mogelijk belegd zijn. We zetten daarmee in op het vergroten van het **eigenaarschap** bij medewerkers en management. Medewerkers en management van de gemeente Houten zijn professionals en de wendbaarheid van de organisatie wordt vergroot, als ruimte wordt gegeven aan die professional. Ruimte om zelfstandig (verantwoord) te handelen, het werk slim te organiseren en nuttige en noodzakelijke samenwerkingen aan te gaan met anderen (extern en intern) ten dienste van het vraagstuk dat voorligt.

Een ander belangrijk daarbij passend principe is dat van het **coachend leiderschap**. Bij een organisatie die bestaat uit zelfstandige en vakbekwame professionele medewerkers, hoort een leiderschapsstijl die overwegend coachend en begeleidend van aard is. Het leiderschap zit in het vermogen om de juiste kwaliteiten en mensen bij elkaar te (laten) brengen (verbinden) en (op hoofdlijn) te sturen en coachen op de te boeken resultaten. De leider biedt daarbij de juiste organisatorische randvoorwaarden voor ontwikkeling van optimaal eigenaarschap bij de medewerker.

¹ In het kader van 'vinger aan de pols' en 'blijvend leren' wordt in de loop van 2020 de werking van de herijkte structuur tussentijds geëvalueerd.

Leidinggevers in onze organisatie moeten daarbij kunnen variëren in sturingsaanpak, omdat de werkzaamheden binnen de gemeente, en daarmee de sturingsbehoeften van medewerkers, sterk variëren.

Binnen de gemeente Houten is er bewust voor gekozen om te werken met leidinggevers (i.p.v. zelfsturende teams). Vanaf 1 januari 2019 wordt de dagelijkse leiding vorm gegeven met een 2-hoofdige directie en 11 teammanagers. Een nieuwe, meer eenvoudige en plattere structuur, die meer ruimte biedt voor het nemen van verantwoordelijkheid en slagvaardige sturing en besluitvorming beoogt.

Vanuit deze teams en onder leiding van de teammanagers, wordt het overgrote deel van het werk verricht. Soms is er echter een goede reden om een opgave/opdracht of taak daarbuiten te organiseren. Bijvoorbeeld omdat er sprake is van een complexe bestuurlijke/strategische opgave met lange termijn doelen. In zo'n geval kiezen we voor een tijdelijke andere sturingsvorm, namelijk die van het **programmamanagement**. Het bewust kiezen voor een sturingsvorm (via team of programma) en bijbehorende manier van werken, is een derde belangrijk principe van organiseren dat de wendbaarheid van de organisatie ten goede komt.

In Houten is ondertussen sprake van meerdere programma's (i.o.), zoals het programma Duurzaamheid, programma Sociale Koers, programma Ruimtelijke Koers, programma Informatiemanagement en programma Organisatieontwikkeling. Deze programmamanagers zijn in het team Strategie & Programma's onder rechtstreekse aansturing van de directie gepositioneerd.

Gewenst manier van (samen)werken ontwikkelen

Naast een passende ordening en (be)sturing is het van belang om met elkaar afspraken te maken over hoe je wilt (samen)werken. Vraagstukken wisselen elkaar in een hoog tempo op en ook de verbanden waarbinnen thema's tot resultaat moeten komen zijn van wisselende samenstelling (binnen en buiten). Gezamenlijke principes over hoe je wilt (samen)werken bieden in die situaties houvast en duidelijkheid; 'zo doen wij dat in Houten'. Het komt de voorspelbaarheid en efficiëntie in de samenwerking ten goede, waardoor er meer tijd overblijft voor de inhoud van het werk en het boeken van resultaten die ertoe doen. Over hoe je wilt (samen)werken valt veel te zeggen. Vanaf 2019 worden in Houten de onderstaande principes centraal gesteld. Dit is hoe wij willen (samen)werken, 'zo doen wij dat in Houten':

▪ We werken integraal en verbindend	Boven alles vinden we het heel belangrijk dat in onze organisatie niemand alleen werkt. Bijna geen enkel vraagstuk is vandaag de dag alleen op te lossen. Nadenken over de verbindingen, die gelegd moeten worden om tot gewenste resultaten te komen, is daarom vanzelfsprekend. We zoeken elkaar op, zijn geïnteresseerd en benieuwd naar andere invalshoeken, benutten elkaars expertises en stimuleren elkaar om in verbinding tot betere oplossingen en resultaten te komen. We beperken ons hierbij uiteraard niet tot de samenwerking en verbinding intern. We zijn uiteraard even zo goed in het leggen van verbinding met onze omgeving en het vormgeven van de juiste (participatieve) processen met onze samenleving.
▪ We werken opdrachtgestuurd en resultaatgericht	In Houten vinden we het belangrijk om te investeren in het werken en sturen met opdrachten. Sturen met opdrachten is belangrijk omdat op die manier; ○ De juiste opgave (probleem/doel/resultaat) centraal komt te staan (we weten waar we aan werken en waarom) ○ Het integraal werken en de samenwerking wordt verbeterd (wie hebben we nodig om resultaat te behalen) ○ Het werk via de opdrachten ook beter kan worden gepland / geprioriteerd (wat hebben we nodig om resultaat te behalen) ○ Duidelijkheid ontstaat over de sturing op een vraagstuk (opdrachtgever- opdrachtnemerschap)
▪ We leren en vernieuwen	Een organisatie die wendbaar wil zijn, moet medewerkers in staat stellen om dingen uit te proberen, daarvan te leren en tot verbetering te komen. Leren betekent zichtbaar maken wat goed gaat (en wat dus vooral moet worden onderhouden) en ook duidelijk maken op welke onderdelen verbetering of vernieuwing noodzakelijk is. Leren vraagt om investering, bijvoorbeeld in de ontwikkeling van vaardigheden. Dit gebeurt voor een heel groot gedeelte in het dagelijks werk. Daarnaast stellen we medewerkers en management in Houten ook in staat om te leren via het volgen van trainingen, workshops en opleidingen.

Vaardigheidsontwikkeling en leren

Om deze principes in het dagelijks werk steeds beter tot uitdrukking te laten komen, wordt vanaf 2019 geïnvesteerd in vaardigheidsontwikkeling. Via individuele training en opleiding en ook door met elkaar te leren direct in het werk. Inmiddels is een Leerplan opgesteld, waarin de thema's van vaardigheidsontwikkeling, met relevantie voor de gehele (of grote delen van de) organisatie, zichtbaar worden. Deze thema's zijn gekoppeld aan bovengenoemde principes en gewenste beweging. Zo investeren we vanaf 2019 en ook de komende jaren in elk geval in;

1. opdrachtgestuurd werken (o.a. goed opdrachtgever- en opdrachtnemerschap);
2. persoonlijke effectiviteit; verbindend communiceren, feedback geven en ontvangen;
3. burger- en overheidsparticipatie;
4. adviesvaardigheden;
5. accountmanagement;
6. leiderschap in Houten;
7. programmamanagement.

Om te kunnen leren is het óók van belang om ervaringen met elkaar te delen. In 2019 is dit delen gestimuleerd door meerdere KoffieConnects te organiseren. Tijdens de KoffieConnect vertellen medewerkers kort en bondig iets over hun werk en de ervaringen of (leer)vragen waar ze tegenaan lopen. Weten wie je collega's zijn, wat ze doen en van elkaar leren is ook een belangrijke reden geweest om dit jaar het (h)outside-festival te organiseren. Dit festival is een event waar collega's een kijkje bij elkaar in de keuken konden nemen. De evaluatie laat zien dat dit naar meer smaakt in 2020!

Instrumentarium

In 2019 is ook gestart met het ontwikkelen of vernieuwen van een aantal instrumenten, die medewerkers en management helpen bij het in praktijk brengen van gewenste manier van sturen en (samen)werken.

Een paar voorbeelden;

- Instrument jaarplannen voor teams en programma's;
- Instrument opdrachtgestuurd werken;
- Instrument HR-gesprekscyclus;
- Instrument burger- en overheidsparticipatie (methode Factor C en Participatie).

In 2020 wordt verder gewerkt aan de (door)ontwikkeling van deze instrumenten, wordt de werking op gezette momenten geëvalueerd om aanpassingen te kunnen doen en worden ook nieuwe instrumenten geïntroduceerd.

Programma Informatiemanagement

In 2019 is een begin gemaakt met het opstellen van een nieuw informatiebeleidsplan als onderdeel van het nieuwe programma "Informatie".

Vanuit het programma Informatie is in 2019 zowel gestuurd op het verder op orde brengen van de basis als op het implementeren van nieuwe (technologische) ontwikkelingen en implementatie van nieuwe werkwijzen. Er wordt gewerkt vanuit 4 strategische doelen met onderliggende operationele doelen:

- 1. We dragen bij aan de maatschappelijke opgaven**
 - *We nemen informatiegestuurd werken als uitgangspunt en ondersteunen hier op*
 - *Systemen zijn zo ingericht dat datasturing bij beleidsvorming en –uitvoering mogelijk is*
- 2. We dragen bij aan professionele dienstverlening van hoog niveau**
 - *Onze dienstverlening wordt bij voorkeur digitaal aangeboden.*
 - *Onze ruimtelijke data zijn digitaal beschikbaar*
 - *onze dienstverlening is gebaseerd op de uitgangspunten van de nieuwe Omgevingswet.*
- 3. We dragen bij aan een doelmatige en doeltreffende bedrijfsvoering**
 - *We hebben een visie op ICT-beheer*
 - *De Informatiefunctie is op strategisch, tactisch en operationeel niveau ingevuld*
 - *Onze processen en systemen ondersteunen onze taken optimaal*

- *Bij onze werkzaamheden wegen we de inzet van nieuwe technologieën (zoals sensoren, blockchain etc.) altijd af*
- *We werken zoveel mogelijk tijd en plaatsonafhankelijk en daar waar de klant de voorkeur aan geeft*

4. Wij gaan zorgvuldig om met de data en informatie in onze organisatie

- *Privacy inwoners/cliënten is gewaarborgd*
- *De informatieveiligheid van onze systemen is zo goed mogelijk/optimaal gewaarborgd.*

In 2019 zijn de volgende onderwerpen gerealiseerd of opgestart

1. Het Faciliteren van Informatiegestuurd werken

Op het gebied van het sociaal domein is in regionaal verband een dashboard opgeleverd om de ontwikkelingen in dit vakgebied direct en veel intensiever te monitoren. Vanuit Houten is hier een directe bijdrage aangeleverd als gastgemeente van de Regionale Backoffice Lekstroom.

Verder hebben we een verdere verkenning gemaakt van waar meer informatiegestuurd werken verder ontwikkeld kan worden. We zien duidelijk een behoefte, maar ook zien we dat het lastig concreet te maken is welke informatie nodig is om informatiegestuurd te gaan werken.

2. Digitalisering dienstverleningsproducten

Nog niet al onze dienstverleningsproducten zijn volledig digitaal beschikbaar. Soms wel in de voorkant (frontoffice) voor onze klant. Maar de verwerking in backofficesystemen is daarmee nog niet altijd geregeld. Het afgelopen jaar is er een verder stap gezet om te komen tot een volledig digitaal proces bij de producten van Dienstverlening/burgerzaken. Zo kunnen veel voorkomende producten efficiënter worden geleverd.

3. Omgevingswet/Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

In 2021 dient het zogenaamde Digitaal Stelsel Omgevingswet operationeel te zijn. Dit als onderdeel van het grotere traject van de nieuwe Omgevingswet.

In 2019 is vooral een verkenning gedaan naar wat wij nodig hebben om aan de minimale eisen te voldoen. We zullen een nieuwe applicatie voor het verwerken van de aanvragen van vergunningen moeten implementeren. En we moeten de aansluiting op de landelijke voorziening realiseren. De komende jaren gaat dit project veel aandacht vragen.

4. Digitaal werken/verbeteren Informatiehuishouding.

In 2017 zijn bij de Perspectiefnota middelen beschikbaar gesteld om onze informatiehuishouding te verbeteren. Met name onze digitale archivering. Inmiddels zijn er de nodige stappen gezet. Waaronder de afronding van het digitaliseren van het proces rond de bestuurlijke besluitvorming en de overgang naar een nieuw zaakstelsel.

5. Informatieveiligheid.

In 2019 zijn we enkele malen geconfronteerd met beveiligingsincidenten die gelukkig goed opgelost zijn. Pogingen van buitenaf om onze systemen aan te vallen nemen toe. Dat betekent ook dat we continu maatregelen nemen om het beveiligingsniveau van onze systemen verder te verhogen. Zo is vorig jaar zogenaamde Multifactor Authenticatie ingeschakeld. Naast het normaal inloggen, moet ook code worden ingevoerd die via een andere weg (mobiele telefoon) beschikbaar komt. Ongeautoriseerd inloggen wordt daarmee een stuk moeilijker.

Net voor de kerst werden we ook nog geconfronteerd met een beveiligingslek in Citrix. Het systeem waarmee thuiswerken wordt gefaciliteerd. We hebben direct (kerstavond) passende maatregelen genomen. Maar uiteindelijk hebben we in januari ook nog over moeten gaan tot het tijdelijk uitschakelen van deze voorziening. Ook dit incident toont opnieuw aan dat informatieveiligheid van steeds groter belang wordt.

6. Privacy

Waar we in 2018 de basisvereisten van de Algemene Verordening Gegevensbescherming hebben geïmplementeerd, zijn we in 2019 begonnen met de borging van privacy binnen de organisatie. Privacy vindt uiteindelijk plaats op de werkvloer. Bewustwording is van groot

belang. Deze bewustwording is zeker gegroeid. Maar soms lijkt er ook weer een te grote terughoudendheid te ontstaan ten aanzien van het delen van informatie. Voor een goede afweging en advisering is er een Privacy-officer die de teams ondersteunt. Vanaf medio 2019 is er in regionaal verband ook een Functionaris Gegevensbescherming (FG) aangesteld die een toezichthoudende rol vervult.

Een goede bescherming van persoonsgegevens vereist echter ook de inzet van de juiste technologie. In dit kader is er besloten een systeem te implementeren voor veilig mailen en veilige bestandsuitwisseling, met name waar het gaat om gegevens uit het sociaal domein.

7. ICT Beheer.

Het afgelopen jaar is er veel inzet geweest op het moderniseren van ons ICT-systeem. Binnen ons eigen team ICT-beheer is het steeds moeilijker om goed gekwalificeerd personeel te vinden. De arbeidsvoorwaarden van de gemeenten blijven hier achter ten opzichte van het bedrijfsleven. Met als gevolg dat we genooddaakt zijn in te huren. Maar ook is er vertraging ontstaan in het moderniseringstraject. De verwachting is wel, dat dit hele traject begin 2021 afgerond is.

Ondertussen gaat de dienstverlening aan onze eigen organisatie, maar ook aan de WIL, de RUD, de Stichting Sociaal team Houten ook door. In totaal worden hiermee ongeveer 850 werkplekken voorzien van de juiste ICT-toepassingen.

Bij het beheer zelf, zien we een verschuiving naar applicaties in de cloud. Dit vraagt ander soort beheer (meer regie op het beheer door derden). Gezien deze ontwikkelingen gaan we een nieuwe visie ontwikkelen voor de komende 4 jaar.

8. Geo-informatie en Basisregistraties

Basisregistraties

BAG: In 2019 is landelijk BAG 2.0 ingevoerd (Basisregistratie Adressen en Gebouwen). Ook in Houten is de software hiervoor aangepast en wordt gewerkt volgens de nieuwe richtlijnen.

BGT: Voor de BGT (Basisregistratie Grootschalige Topografie) geldt dat fase 2 is afgerond, dit betekent dat de BGT volgens de landelijke richtlijnen is opgeleverd. Nieuwe inzichten hebben geleid tot de doorontwikkeling naar een nieuw informatiemodel voor de BGT dat in 2020 wordt ingevoerd.

BRO: De BRO (Basisregistratie Ondergrond) is in productie genomen. Dat betekent dat voor de verplichte ondergrondse objecten de gegevens worden ingelezen in deze landelijke basisregistratie. Dit geldt alleen voor de gegevens die na 1-1-2018 zijn ingewonnen.

Geo-informatie

De gemeente Houten heeft meegedaan met de Europese Aanbesteding van Beeldmateriaal (Luchtfoto's en panoramafoto's). Deze aanbesteding is gecoördineerd door BghU.

Verschillende regio gemeenten hebben daaraan meegedaan. In december is opdracht gegeven voor de levering van beeldmateriaal voor 2 jaar met mogelijke verlenging voor nog 2 jaar.

In 2019 is gestart met de aanbesteding van een nieuwe GIS-Viewer. Na een marktonderzoek en consultatie met de gebruikers via een gebruikersgroep is de offerteaanvraag uiteindelijk in januari 2020 verzonden.

Geo-informatie is gedurende het jaar meerdere malen benaderd voor GIS-opdrachten vanuit verschillende geledingen van de organisatie. De wens is om dit te laten groeien, met speciale aandacht voor data analyse

9. Volgen innovaties

De komende jaren verschijnen er naast de bestaande ook nieuwe digitale mogelijkheden zoals veel meer datagedreven werken, de inzet van kunstmatige intelligentie, augmented reality, blockchain, internet of things, smart city oplossingen, zelflerende chatbots en virtuele assistenten voor diensten. Sommige mogelijkheden zijn al voldoende ontwikkeld om ook daadwerkelijk in te zetten. Andere zullen zich nog meer moeten bewijzen. Deze nieuwe ontwikkelingen spelen niet alleen binnen de gemeentelijke organisatie, maar ook daar buiten en dus in Houten. Op deze ontwikkelingen moeten we ook in kunnen spelen. Volgend jaar begint de uitgifte van vergunningen voor 5G. Wat betekent dit voor Houten? Hoe bereiden we ons daar op voor? Vragen die ook onze aandacht vragen en zaken waar we dus ook de ontwikkeling op blijven volgen.

Personeelslasten algemene dienst (inclusief inhuur derden)

Binnen de reguliere bedrijfsvoering zijn capaciteitsproblemen zo veel mogelijk opgelost door middel van interne mobiliteit en regionale samenwerking. Daar waar het niet anders kon, is incidenteel besloten tot inhuur over te gaan. Dit was in veel gevallen voordeliger dan een tijdelijk dienstverband aanbieden, omdat daar ook aanspraken op een uitkering uit voort konden komen.

Onderscheiden worden drie categorieën voor de inhuur van externe krachten.

- Vinex en andere ruimtelijke projecten. De financiering vindt plaats uit de grondexploitatie en speciaal ter beschikking gestelde kredieten;
- Incidentele taken/projecten, die eenmalige specifieke deskundigheid vragen, met name gerelateerd aan de decentralisaties van zorgtaken. Financiering vindt plaats uit speciaal daarvoor ter beschikking gestelde budgetten;
- Frictie in de reguliere bezetting. Financiering vindt plaats uit salarisbudgetten (vacaturegelden) of daarvoor aanvullend beschikbaar gestelde budgetten.

De verantwoording per categorie is opgenomen in de tabel bij de meerjarige inhuurkosten.

Kosten inhuur derden meerjarig

In onderstaand overzicht zijn de kosten voor inhuur van derden voor de jaren 2016 tot en met 2019 opgenomen. De inhuur voor de grondexploitatie is niet opgenomen binnen de algemene dienst en de bedragen hiervan komen slechts in een totaalbedrag voor in onderstaand overzicht. Omdat de dekking van deze kosten plaatsvindt vanuit de grondexploitatie en speciaal ter beschikking gestelde kredieten blijven deze in de rest van deze analyse buiten beschouwing.

x € 1

Omschrijving	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019
a. Grondexploitatie	113.760	85.733	0	133.650
b. Specifieke projecten algemene dienst	445.666	279.174	208.137	536.077
c. Frictie algemene dienst	2.215.615	2.291.858	2.110.612	2.075.292
Totaal	2.775.041	2.656.765	2.318.749	2.745.019

In 2019 is voor de grondexploitatie ingehuurd op de projecten Oude Dorp en Gebiedsmanagement. De kosten voor inhuur op specifieke projecten zijn in 2019 gestegen ten opzichte van 2018. Dit houdt verband met het aantal toegenomen projecten waaronder Meedoen naar vermogen en Digitaliseren informatiehuishouding. De kosten voor incidentele inhuur bij de algemene dienst zijn ongeveer gelijk aan 2018.

Overigens blijkt uit het resultaat van de personeelslasten voor de algemene dienst dat er naast specifieke budgetten ook incidentele dekking voor deze inhuur is gerealiseerd in de vorm van UWV-gelden en vergoedingen voor gedetacheerd personeel.

Resultaat

Personeelslasten algemene dienst

x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2019	Werkelijk 2019	Resultaat 2019
Salarissen	21.915	20.394	1.520
Vergoedingen UWV gelden en (gedetacheerd) personeel	-389	-460	71
Inhuur	2.215	2.075	140
Af: afdeling Projectontwikkeling*	-618	-579	-39
Resultaat algemene dienst	23.123	21.430	1.693

* Dit bedrag wordt via de producten doorbelast aan de grondexploitatie

De personeelslasten binnen de algemene dienst zijn in 2019 7,3% lager dan begroot. De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn:

- Het natuurlijk verloop van personeel heeft zich, in navolging van 2018, in 2019 versterkt voortgezet. Dit is in lijn met de landelijke trend.
- Door krapte in de arbeidsmarkt is een deel van de vacatureruimte in 2019 niet ingevuld.
- Door krapte op de arbeidsmarkt bleek soms zelfs inhuur niet mogelijk.

- Een deel van de instroom van nieuwe personeel stroomt lager in dan het begrote maximum van de functieschaal (groei-vooruitzichten).

De voor- en nadelen op beïnvloedbare formatie en loonsom gerelateerde budgetten (inclusief inhuur derden) worden tot en met 2019 verrekend via de bestemmingsreserve Organisatieontwikkeling. Hierdoor wordt het jaarrekeningresultaat niet beïnvloed door fluctuaties in deze budgetten. Dit is in lijn met het besluit van de raad hierover bij het Financieel kader 2019-2022 op 10 juli 2018 (zie ook hoofdstuk Bestuurlijke beschouwingen).

Nu de arbeidsmarkt zich stabiliseert kan het bovengenoemde uitgangspunt vanaf 2020 worden 'losgelaten'. Dit betekent dat de afwijkingen (positief en negatief) op formatie- en loonsom-gerelateerde budgetten vanaf 2020 weer tot uitdrukking komen van het jaarrekeningresultaat. De wijziging is in de perspectiefnota 2020 al aangekondigd.

Indicatoren

In onderstaande tabel zijn de van toepassing zijnde BBV-indicatoren binnen het taakveld 'Bestuur en ondersteuning' per 1 januari van het betreffende jaar weergegeven.

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
		2016	2017	2018	2019	
Formatie (BBV)	Fte per 1.000 inwoners	5,74	5,62	5,72	5,75	5,73
Bezetting (BBV)	Fte per 1.000 inwoners	5,69	5,66	5,70	5,66	5,39
Apparaatskosten (BBV)	Kosten per inwoner	X	€ 491	€ 534	€ 524	€ 547
Externe inhuur (BBV)	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	11,6%	11,9%	9,7%	0,7%	9,2%
Overhead (BBV)	% van totale lasten	X	9,5%	10,6%	9,9%	10,1%

Betrokkenheid verbonden partijen

Belastingsamenwerking gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht (BghU)

Deze gemeenschappelijke regeling heeft tot doel uit overwegingen van kwaliteit, continuïteit en efficiency samen te werken bij de beleidsvoorbereiding, heffing en invordering van waterschapsbelasting en gemeentelijke belastingen, evenals bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en het beheer en de uitvoering van vastgoedinformatie.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente bepaalt waar de gemeentelijke taken worden uitgevoerd. De meeste taken voert de gemeente in eigen hand uit. Een aantal publieke taken wordt met andere gemeenten of organisaties gezamenlijk uitgevoerd en zijn ondergebracht bij verbonden partijen. Dit zijn privaatrechtelijke en publiekrechtelijke organisaties waar wij een financieel én een bestuurlijk belang in hebben. Privaatrechtelijke organisaties kunnen stichtingen, verenigingen en vennootschappen zijn. In geval van een vennootschap wordt de term 'deelneming' gebruikt en participeert de gemeente via aandelen in de vennootschap. De samenwerking tussen gemeenten in publiekrechtelijke constructies gebeurt op basis van gemeenschappelijke regelingen.

Voor de betekenis van de begrippen 'bestuurlijk belang' en 'financieel belang' sluiten we aan bij de definities in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en in de bijbehorende circulaire.

- bestuurlijke relatie: de gemeente heeft zeggenschap over de verbonden partij door vertegenwoordiging in het bestuur en/of stemrecht. Er is een bestuurlijk belang als een wethouder, raadslid of ambtenaar namens de gemeente in het bestuur van de verbonden partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt. Bij zitting in een toezichthoudend orgaan is er alleen een bestuurlijk belang als wij een besluitvormende stem hebben.
- financieel belang: de gemeente kan een bedrag dat aan een verbonden partij ter beschikking is gesteld bij faillissement niet opeisen óf de gemeente is aansprakelijk wanneer de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Beleid Verbonden Partijen

Het beleid voor Verbonden Partijen staat in Nota 'Sturen op regionale samenwerking' (2017). Deze nota is gericht op een meer samenhangende, efficiënte en effectieve sturing vanuit de gemeente Houten, waardoor we meer grip krijgen op de samenwerking.

Sturing algemeen

De Nota Sturen op regionale samenwerking bevat tien verbeterpunten. Een deel daarvan is inmiddels gerealiseerd. In 2019 is er geen expliciete aandacht geweest voor de uitvoering van de resterende verbeterpunten. Evenmin heeft de dialoog voor raad en college, die jaarlijks zou moeten worden gehouden, plaatsgevonden. Dit komt vooral door prioritering van andere onderwerpen binnen het vergaderschema van de raad.

Na 2018 hebben we in 2019 nog een paar keer gewerkt met het Memo regiozaken; een memo met regionale onderwerpen die het college wilde delen met de raads- en commissieleden en dat bedoeld was ter ondersteuning van de behandeling van het agendapunt Regiozaken in de RTG's. In de praktijk werd de informatie als te beknopt of juist te uitvoerig ervaren. De betrokken portefeuillehouder gaf er zelden een toelichting op en de raads- en commissieleden vroegen daar ook nauwelijks om. Na enige tijd is het college daarom gestopt met het memo. In samenwerking met de gemeente Utrecht hebben we een regionale workshop Grip op verbonden partijen georganiseerd voor gemeentelijke accounthouders en bedrijfsvoeringsadviseurs. Deze is goed bezocht, ook door medewerkers van Houten. Ook hebben we in regionaal verband de ontwikkeling van een uniforme vragenlijst afgerond waarmee gemeenten en verbonden partijen risico's bij verbonden partijen in beeld kunnen brengen. In 2020 willen we intern met deze lijst gaan werken.

Opbouw paragraaf

In deze paragraaf van de jaarstukken geven we een integrale beschouwing op de gerealiseerde voornemens en ontwikkelingen van onze verbonden partijen in 2019. Deze zijn ingedeeld naar drie verschillende samenwerkingsvormen (gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen en overige samenwerkingsvormen).

Speciale aandacht gaat uit naar de mate waarin een verbonden partij bijdraagt aan het realiseren van het lokaal belang van Houten. We beogen hiermee de raad te kunnen laten beoordelen in hoeverre onze lokale doelstellingen via de verbonden partijen gerealiseerd zijn.

We geven per verbonden partij inzicht over:

- de visie op iedere verbonden partij gerelateerd aan de doelstellingen van de gemeente Houten;
- het bestuurlijk en financieel belang;

- de realisatie van haar beleidsvoornemens 2019;
- de risico's

Een kanttekening maken we nog bij de financiële cijfers (balanspositie en financieel resultaat). Grotendeels zijn dit geen actuele cijfers omdat de jaarstukken 2019 van de verbonden partijen nog niet bekend zijn. Volledigheidshalve zijn in zo'n geval de bedragen uit de jaarstukken 2018 genomen, Zodra de (concept)jaarstukken 2019 van een verbonden partij bekend zijn, verwerken we deze in de paragraaf. Uiterlijk 15 april 2020 verwachten we over alle actuele cijfers te beschikken. Verbonden partijen zijn namelijk wettelijk verplicht vóór 15 april van het jaar volgend op het begrotingsjaar de jaarstukken op te leveren.

Gemeenschappelijke regelingen

GGD Regio Utrecht (GGDrU)

Vestigingsplaats	Zeist
Doel	Voor de inwoners van regio Utrecht en toekomstige generaties werkt de GGDrU - samen met anderen - aan een samenleving die gericht is op gezond en veilig leven, waarin iedereen uitgenodigd wordt om mee te doen en gezonde keuzes te maken en waarin gezondheidsbedreigingen alert gesignaleerd worden. De GGDrU is belast met de uitvoering van de wettelijke taken op het terrein van de openbare gezondheidszorg voor 26 gemeenten in de provincie Utrecht. De belangrijkste taak van de regionale gezondheidsdienst is het voorkomen van ziekten en het bevorderen van gezond gedrag en een gezonde leefomgeving. De zorg is gebaseerd op de Wet publieke gezondheid (Wpg). De GGDrU voert voor Houten enkele wettelijke taken uit, zoals Jeugdgezondheidszorg (JGZ, 0-18 jaar), infectieziektebestrijding, tbc-bestrijding, medische milieukundige zorg, technische hygiëne-zorg, seksuele gezondheid en inspecties kinderopvang. Daarnaast vraagt Houten inzet aan de GGDrU voor de uitvoering van onder meer forensische zorg, reizigersvaccinaties en het Rijksvaccinatieprogramma (RVP).
Deelnemende partijen	26 gemeenten: Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, De Ronde Venen, Soest, Stichtse Vecht, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden, Woudenberg, IJsselstein, Utrechtse Heuvelrug, Utrecht en Zeist.
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	Het bestuur van de GGDrU bestaat uit het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter. Tot het bestuur van de GGDrU behoren ook bestuurscommissies en de adviescommissie 'Financiën en Bedrijfsvoering'. De gemeente Houten is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en in de bestuurscommissie met 1 zetel en 3 stemmen. Het college van B & W heeft besloten voor beide gremia de portefeuillehouder gezondheidsbeleid af te vaardigen. Daarnaast zijn er regionale adviescommissies. De gemeenten in Lekstroom hebben besloten om het bestuurlijk platform van het sociaal domein hiervoor te benutten.
Begrotingsprogramma	Samen leven
Maatschappelijk belang	De GGDrU levert een bijdrage aan het deelprogramma Sport en gezondheid uit de begroting. Hierin richt het product gezondheidszorg zich enerzijds op het ondersteunen van kwetsbare mensen, anderzijds op het voorkomen van problemen door gerichte preventie. Het deelprogramma sluit aan bij één van de hoofddoelen van de Wmo zoals dit in het visie-document is geformuleerd: inwoners zijn in staat, door ondersteuning en begeleiding, zo volledig mogelijk en zo zelfstandig mogelijk, deel te nemen aan de maatschappij. De verschillende transities hebben ertoe geleid dat gemeenten meer taken en bevoegdheden hebben gekregen als het gaat om de zorg voor kwetsbare burgers. Gelet op bezuinigingen, de transities en het beroep op eigen verantwoordelijkheid, is investeren in preventie, waarbij inwoners zo lang mogelijk gezond en zelfstandig thuis kunnen (blijven) wonen noodzakelijk. Op basis van onderzoek van GGDrU richt Houten zich op de thema's psychosociale gezondheid, gezond gewicht en bewegen en preventie ten aanzien van het gebruik van genotmiddelen. Veel informatie is te vinden in de gezondheidsatlas www.ggdatlas.nl .
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	De GGDrU levert een bijdrage aan het bevorderen van een gezonde bevolking door middel van onderzoek, advies en ondersteuning. De JGZ heeft een belangrijke signalerende functie als het gaat om de ontwikkeling van onze jeugd. Een andere belangrijke taak van de GGDrU is het verzamelen van epidemiologische gegevens waarmee de gemeenten hun beleid kunnen richten.

Lokaal belang	Onderdeel uitmaken van de verbonden partij GGDrU levert Houten voordelen op het gebied van (financieel) risicospreiding, bestuurlijke kracht en effectiviteit, kennis en expertise en efficiency dankzij samenwerking met andere gemeenten én GGDrU zelf.																
Afspraken met de andere deelnemende partijen	Houten is 1 van de 26 gemeenten die de openbare gezondheidszorg afnemen bij de GGDrU. Dit vraagt in de praktijk om afstemming met andere gemeenten op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau, om, waar nodig, gezamenlijke ambities en/of zienswijzen te kunnen aangeven bij de GGDrU als opdrachtgever.																
Terugblik op voorspelde ontwikkelingen 2019	- De geplande uitrol van GGID (digitaal dossier jeugdgezondheidszorg) in 2019 heeft vertraging opgelopen en zal naar verwachting in 2020 worden uitgerold. - GGDrU werkte in 2019 verder aan versteviging van de bedrijfsvoering door te investeren in meer capaciteit voor ontwikkeling en uitvoering, voorbereiding van crises, een verbindende GGDrU op herkenbare, toegankelijke en uitnodigende locaties en ICT. - Het Dagelijks Bestuur (DB) van GGDrU en het DB van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) hebben een vergaande samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering (HR, financiën, inkoop, facilitair en informatisering /automatisering) verkend en in 2019 zijn de eerste stappen op het gebied van samenwerking in de bedrijfsvoering gezet. Insteek van beide Dagelijkse Besturen is versterking door kwaliteits- en continuïteitsborging: met dezelfde hoeveelheid geld komen tot slimmer organiseren, minder kwetsbaarheid en meer kwaliteit. - Per 1 januari 2019 is het RVP wettelijk verankerd in de Wpg. Gemeenten ontvangen voortgaan de gelden voor de taakuitvoering ten behoeve van het RVP. De uitvoering van het RVP moet verplicht uitgevoerd worden door de organisatie, die ook de taken op het gebied van de Jeugdgezondheidszorg uitvoert. - De gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik zijn 1 januari 2019 samengevoegd tot de gemeente Vijfheerenlanden. De herindeling met de verschuiving van provinciegrenzen heeft ook invloed op regionale samenwerkingsverbanden, waaronder de GGD-en.																
Beleidsverantwoording 2019	In grote lijnen werkte GGDrU in 2019 verder aan de basis op orde, mede aan de hand van de investeringen die bij 'Terugblik op voorspelde ontwikkelingen 2019' zijn benoemd. Het nieuwe bestuur heeft een nieuwe bestuursagenda vastgesteld.																
Financiële bijdrage 2019 van Houten	Op basis van de bijgestelde begroting voor 2019 (2019-2) bedroeg de bijdrage € 1.885.173.																
Balanspositie eind 2019	(bedragen x € 1.000) <table><tr><td></td><td>1-1-2019</td><td>31-12-19</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>3.517</td><td>4.233</td><td>716</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>13.154</td><td>11.747</td><td>-1.407</td></tr><tr><td>Totaal vermogen</td><td>16.672</td><td>15.980</td><td>-691</td></tr></table>		1-1-2019	31-12-19	Verschil	Eigen vermogen	3.517	4.233	716	Vreemd vermogen	13.154	11.747	-1.407	Totaal vermogen	16.672	15.980	-691
	1-1-2019	31-12-19	Verschil														
Eigen vermogen	3.517	4.233	716														
Vreemd vermogen	13.154	11.747	-1.407														
Totaal vermogen	16.672	15.980	-691														
Financieel resultaat 2019	(bedragen x € 1.000) <table><tr><td></td><td>Begroot</td><td>Gerealiseerd</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Exploitatieresultaat</td><td>-496</td><td>715</td><td>1.212</td></tr><tr><td>Mutaties reserves</td><td>496</td><td>-83</td><td>-579</td></tr><tr><td>Resultaat</td><td>0</td><td>633</td><td>633</td></tr></table>		Begroot	Gerealiseerd	Verschil	Exploitatieresultaat	-496	715	1.212	Mutaties reserves	496	-83	-579	Resultaat	0	633	633
	Begroot	Gerealiseerd	Verschil														
Exploitatieresultaat	-496	715	1.212														
Mutaties reserves	496	-83	-579														
Resultaat	0	633	633														
Aanwezige risico's (inhoudelijk en financieel)	GGDrU moet de basis (verder) op orde krijgen. Het uitgangspunt is en blijft de ombuigingen binnen de bestaande financiële kaders van GGDrU op te lossen, zonder ophoging van de inwonerbijdrage, tenzij het niet anders kan. Dit is een grote opgave, maar deze ligt wel in lijn met wat gemeenten graag willen: een GGDrU die niet te duur is, die investeert op de inhoud van het werk en binnen de eigen begroting zoekt naar oplossingen voor de nodige investeringen. Het is scherp aan de wind varen. Dat vergt wel vanuit de gemeenten bereidheid om, als het echt niet anders kan, bij te springen. Dat is in 2019 gebeurd ten gevolge van de nieuwe cao ambtenaren.																
Overige relevante gegevens	Niet van toepassing.																

Afvalverwijdering Utrecht (AVU)

Vestigingsplaats	Soest
Doel	De AVU werkt samen met en in opdracht van de Utrechtse gemeenten aan de verbetering van het milieu met betrekking tot afval. Daarbij wordt gestreefd naar het bereiken van een zo gunstig mogelijk effect, tegen zo laag mogelijke kosten. Namens de gemeenten zorgt de AVU voor de regie van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval (dus geen afval van bedrijven). De AVU doet dit door de organisatie en de regeling van transport, overslag, bewerking en verwerking van de grootste huishoudelijke afvalstromen.
Deelnemende partijen	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, de Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vianen, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	Het algemeen bestuur bestaat uit twee leden uit de gemeente Utrecht, te benoemen door de gemeenteraad en één deelnemer per overige gemeente. De portefeuillehouder Duurzaamheid is namens de gemeente Houten lid van het algemeen bestuur van de AVU.
Begrotingsprogramma	Duurzame leefomgeving
Maatschappelijk belang	De AVU bundelt de deskundigheid van de aangesloten gemeenten, waardoor er voor beleid en uitvoering een platform met veel (plaatselijke) kennis beschikbaar is. Door inzameling en verwerking van huishoudelijk afval gezamenlijk aan te besteden worden dankzij grote hoeveelheden in de regel gunstige tarieven verkregen.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Alle gemeenten hebben belang dat het transport, overslag, bewerking en verwerking van de grootste huishoudelijke afvalstromen goed geregeld is. Alle gemeenten profiteren mee van de lagere aanbestedingskosten door het gezamenlijk aan te besteden en profiteren mee van de veelal lagere prijzen die worden geboden als er grote hoeveelheden afval voor langere termijn ter verwerking worden aangeboden.
Lokaal belang	De gemeente Houten levert zelf kennis aan de aangesloten gemeenten, maar profiteert ook van de kennis die de andere gemeenten inbrengen. Door het gezamenlijk aanbesteden van de grote stromen gescheiden ingezameld huishoudelijk afval, profiteren alle gemeenten van de besparing op de aanbestedingskosten en op de veelal gunstigere tarieven die worden geboden als het om grote hoeveelheden afval gaat.
Afspraken met de andere deelnemende partijen	Niet van toepassing.
Terugblik op voorspelde ontwikkelingen 2019	De AVU had in de begroting 2019 rekening gehouden met een stijging van de verbrandingsbelasting door de rijksoverheid en met een stijging van de kosten van de verwerking van ingezamelde verpakkingen. De verhoging van de belasting werd hoger dan verwacht, waardoor een begrotingswijziging van de AVU nodig bleek. Zie: 1e begrotingswijziging AVU . De kosten voor het verwerken van de verpakkingen werden ook hoger dan verwacht. Daar kwam bij dat oud papier minder opleverde dan verwacht. Dit alles door internationale ontwikkelingen zoals het sluiten van de grenzen door China voor (gerecyclede) afvalstromen. Dit leidde tot een tweede begrotingswijziging. Zie: 2e begrotingswijziging AVU . Specifiek voor Houten geldt bovendien dat de ingezamelde hoeveelheden afwaken van wat begroot was. De hoeveelheden moesten voorspeld worden in oktober 2017. De nieuwe manier van inzamelen was nog niet ingevoerd. De hoeveelheden werden berekend met de resultaten van de proefwijken. Omdat wij met name meer verpakkingen en restafval hebben ingezameld dan begroot, moeten wij meer betalen dan begroot.
Beleidsverantwoording 2019	In 2019 is de aanbesteding gehouden van de verwerking van de twee grootste afvalstromen: restafval en GFT voor periode 2021-2026. Het resultaat zal zichtbaar zijn in de AVU-begroting 2021.
Financiële bijdrage 2019 van Houten	De bijdragen van de gemeenten worden hoofdzakelijk bepaald door het aantal ton afval dat via de AVU (contracten) wordt aangeboden bij de verwerkers. De Houtense bijdrage voor 2019 was geraamd op € 1.139.997 bij 49.849 inwoners, ofwel € 22,87 per inwoner. Door de eerder genoemde verhoging van de verbrandingsbelasting, de hogere kosten voor het verwerken van PMD, de lagere opbrengsten van oud papier en de verschillen in de begrote en daadwerkelijk afgevoerde hoeveelheden afvalstoffen, is de werkelijke bijdrage die Houten voor 2019 moet betalen 25% hoger uitgevallen dan begroot: € 1.424.684 bij 49.931 inwoners oftewel € 28,53 per inwoner. De hogere kosten voor de verwerking van verpakkingen worden voor een deel

	gecompenseerd door een hogere bijdrage van de verpakkingindustrie (Nedvang). Die vergoeding wordt rechtstreeks aan de gemeente betaald, en staat dus niet in de AVU-begroting en jaarrekening.																			
Balanspositie eind 2019	(bedragen x € 1.000) <table><tr><td></td><td>1-1-2019</td><td>31-12-19</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 649</td><td>€ 494</td><td>-€ 155</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 13.844</td><td>€ 17.383</td><td>€ 3.539</td></tr><tr><td>Totaal vermogen</td><td>€ 14.493</td><td>€ 17.878</td><td>3.384</td></tr></table>					1-1-2019	31-12-19	Verschil	Eigen vermogen	€ 649	€ 494	-€ 155	Vreemd vermogen	€ 13.844	€ 17.383	€ 3.539	Totaal vermogen	€ 14.493	€ 17.878	3.384
	1-1-2019	31-12-19	Verschil																	
Eigen vermogen	€ 649	€ 494	-€ 155																	
Vreemd vermogen	€ 13.844	€ 17.383	€ 3.539																	
Totaal vermogen	€ 14.493	€ 17.878	3.384																	
Financieel resultaat 2019	(bedragen x € 1.000) <table><tr><td></td><td>Begroot</td><td>Gerealiseerd</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Exploitatieresultaat</td><td>0</td><td>€ 220</td><td>€ 220</td></tr><tr><td>Mutaties reserves</td><td>0</td><td>-€ 44</td><td>-€ 44</td></tr><tr><td>Resultaat</td><td>0</td><td>€ 176</td><td>€ 176</td></tr></table>					Begroot	Gerealiseerd	Verschil	Exploitatieresultaat	0	€ 220	€ 220	Mutaties reserves	0	-€ 44	-€ 44	Resultaat	0	€ 176	€ 176
	Begroot	Gerealiseerd	Verschil																	
Exploitatieresultaat	0	€ 220	€ 220																	
Mutaties reserves	0	-€ 44	-€ 44																	
Resultaat	0	€ 176	€ 176																	
Aanwezige risico's (inhoudelijk en financieel)	Statutair is vastgelegd dat de AVU zelf geen bestemmingsreserves of voorzieningen opbouwt. De nota Weerstandsvormogen en Risicobeheersing is in 2015 door het Algemeen Bestuur van de AVU vastgesteld. De belangrijkste conclusie die uit deze nota kan worden getrokken is dat een discontinuïteit in de afvoer en de verwerking van met name het huishoudelijk en het grof huishoudelijk restafval en het gft-afval kan leiden tot de kortdurende inzet van extra financiële middelen. De kans hierop wordt echter zeer klein ingeschat, daarom wordt bij de AVU geen weerstandsvormogen aangehouden (zie echter "Overige relevante gegevens"). De nota wordt eens per 5 jaar geactualiseerd en opnieuw vastgesteld. Kosten en opbrengsten worden één op één doorberekend aan deelnemende gemeenten. Als deelnemende gemeenten zelf een mogelijk financieel risico willen opnemen in de risicoparaagraaf van hun begroting kan een bedrag worden aangehouden van € 17 per ton huishoudelijk restafval. Voor Houten zou dat gaan om een bedrag van ca. € 131.000. Omdat de meeste verwerkingscontracten langlopende contracten zijn met een bekende indexering, kunnen tarieven eigenlijk geen onverwachte tegenvallers opleveren. In 2019 zijn er desondanks tegenvallers geweest, zoals de verhoging van de verbrandingsbelasting door de rijksoverheid en de stagnerende afzet van papier en gerecyclede verpakkingen door het sluiten van de grenzen van China.																			
Overige relevante gegevens	De AVU heeft een convenant met de belastingdienst gesloten en geniet horizontaal toezicht. De kans op een discontinuïteit in de afvoer en de verwerking van huishoudelijk werd zeer klein ingeschat. In 2019 is echter een grote verwerkingsinstallatie (AEB in Amsterdam) gedeeltelijk gesloten. Ook stakte de afzet van gerecyclede papier en gerecyclede plastic als gevolg van internationale ontwikkelingen. Daaruit blijkt dat de kans op discontinuïteit weliswaar zeer klein is ingeschat, maar dat deze niet nul is.																			

Recreatieschap De Stichtse Groenlanden

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	Het recreatieschap de Stichtse Groenlanden is belast met de ontwikkeling, het beheer en het onderhoud van de diverse dagrecreatieterreinen. Daarnaast houdt het recreatieschap zich bezig met aanleg en beheer van recreatieve routes en routenetwerken voor wandelen, fietsen, paardrijden en kanovaren.
Deelnemende partijen	De gemeenten: Houten, Utrecht, Lopik, De Bilt, Nieuwegein, Woerden, IJsselstein, Stichtse Vecht, De Ronde Venen en de provincie Utrecht.
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	De gemeente Houten heeft twee leden in het Algemeen Bestuur. Wethouder Geerdes is voorzitter van het dagelijks en algemeen bestuur.
Begrotingsprogramma	Duurzame leefomgeving
Maatschappelijk belang	Het ontwikkelen en beheren van recreatievoorzieningen draagt bij aan de leefbaarheid van de gemeente Houten en de Utrechtse stadsregio.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Het belang is voor alle gemeenten en provincie gelijk, namelijk goede recreatievoorzieningen voor de inwoners binnen handbereik. Gebruik van recreatievoorzieningen door inwoners zijn regelmatig niet gebonden aan de gemeente waar je woont. De ene gemeenten heeft door de ligging (bijv. langs de rivier Lek) en/of de het grotere, groene buitengebied meer ruimte voor opvang van recreanten dan een meer stedelijke gemeente zoals bijv. Utrecht of Nieuwegein.

Lokaal belang	Voor onze inwoners is het van belang dat er voldoende recreatiemogelijkheden in Houten en de regio zijn.																
Afspraken met de andere deelnemende partijen	Niet van toepassing.																
Terugblik op voorspelde ontwikkelingen 2019	- In 2019 is het ontwerp voor het wandelroutenetwerk met knooppunten in de Kromme Rijnstreek opgesteld. De praktische realisatie vindt in 2020 plaats. De opening van het netwerk zal naar verwachting in april-mei 2020 plaatsvinden. - Er is gewerkt aan de ontwikkeling van het recreatief knooppunt 't Waal. Hiervoor heeft een bureau in opdracht van het recreatieschap gesprekken gevoerd met de omgeving. Deze gesprekken zullen in 2020 worden verwerkt in een stuk waarin de gemeenschappelijke punten staan waar de omgeving en het recreatieschap het over eens zijn. Vanwege de sterke samenhang met de twee andere grote projecten Fort Honswijk en Sterke Lekdijk, waar de (on)mogelijkheden van recreatieve ontwikkelingen mede van afhangen, is nog niet duidelijk wat dit precies zal betekenen voor de bestemmingsplanprocedure. - De visie voor de gebiedsaanpak voor het gebied Laagraven is uitgesteld vanwege verschillende andere zaken die speelden, zoals de grondoverdracht (die langer duurt dan voorzien). Er is in 2019 binnen het gebied onder meer gewerkt aan de nieuwe TOP (recreatief overstappunt) in Laagraven. De realisatie van de TOP vindt in 2020 plaats. Tevens is gewerkt aan de overdracht van de grond naar de gemeente, ten behoeve van de fietsstraat. Een ander deel van de grond zal worden overgedragen aan HDSR. Afsproken is dat eerst de grondoverdracht wordt afgehandeld en dat daarna de visie wordt ontwikkeld voor recreatie in het gebied. Versterking van recreatiemogelijkheden en beleving van de Nieuwe Hollandse Waterlinie krijgen daarin een belangrijke plek. Naast het recreatieschap zijn provincie Utrecht en de gemeenten Houten, Utrecht en Nieuwegein belangrijke partners in deze aanpak.																
Beleidsverantwoording 2019	- De programmabegroting van het schap bestaat uit twee beleidsprogramma's: 1) Programma A: het gebied van Stichtse Groenlanden van voor 1 januari 2018 en 2) Programma B: het gebied van de Vinkeveense Plassen. - In 2019 is het Investeringsprogramma 2019-2022 voor programma A (het 'oude' gebied Stichtse Groenlanden) vastgesteld. Dit is een herijking van het investeringsprogramma uit het Ontwikkelplan 'Krachtig ontwikkelen'. Het Ontwikkelplan zelf is niet veranderd, wel zijn de uitgangspunten voor ontwikkelingen en investeringen aangescherpt. - Onder aansturing van een programmamanager wordt gewerkt aan de uitvoering van het Toekomstplan Vinkeveense Plassen. Dit plan is gericht op het verlagen van de lasten voor beheer en onderhoud én het verkrijgen van extra marktkomsten en loopt tot 2024.																
Financiële bijdrage 2019 van Houten	De bijdrage per inwoner komt uit op € 4,01 voor 2019. Bij 49.300 inwoners betekent dit een totale bijdrage van € 197.919.																
Balanspositie eind 2018*	(bedragen x € 1.000) <table><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>1-1-2018</td><td>1-1-2018</td><td>1-1-2018</td><td>1-1-2018</td></tr><tr><td>31-12-18</td><td>31-12-18</td><td>31-12-18</td><td>31-12-18</td></tr><tr><td>Verschil</td><td>Verschil</td><td>Verschil</td><td>Verschil</td></tr></table> * Voor het uitbrengen van het jaarstukken 2019 heeft de Stichtse Groenlanden uitstel gevraagd en gekregen tot oktober 2020.					1-1-2018	1-1-2018	1-1-2018	1-1-2018	31-12-18	31-12-18	31-12-18	31-12-18	Verschil	Verschil	Verschil	Verschil
1-1-2018	1-1-2018	1-1-2018	1-1-2018														
31-12-18	31-12-18	31-12-18	31-12-18														
Verschil	Verschil	Verschil	Verschil														
Financieel resultaat 2018*	(bedragen x € 1.000) <table><tr><td></td><td>Begroot</td><td>Gerealiseerd</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Exploitatieresultaat</td><td>-872</td><td>-3.216</td><td>-2.344</td></tr><tr><td>Mutaties reserves</td><td>612</td><td>3.007</td><td>2.395</td></tr><tr><td>Resultaat</td><td>-260</td><td>-209</td><td>-51</td></tr></table>		Begroot	Gerealiseerd	Verschil	Exploitatieresultaat	-872	-3.216	-2.344	Mutaties reserves	612	3.007	2.395	Resultaat	-260	-209	-51
	Begroot	Gerealiseerd	Verschil														
Exploitatieresultaat	-872	-3.216	-2.344														
Mutaties reserves	612	3.007	2.395														
Resultaat	-260	-209	-51														
Aanwezige risico's (inhoudelijk en financieel)	Financiële resultaten kunnen tegenvallen door bijvoorbeeld een slechte zomer met tegenvallende inkomsten.																
Overige relevante gegevens	De grote mutaties in de financiële gegevens zijn het gevolg van het verantwoorden conform de BBV-voorschriften.																

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	De VRU voert taken uit voor de gemeente Houten conform de Wet veiligheidsregio's. Dit is opgenomen in de gemeenschappelijke regeling, vastgesteld met de 25 andere gemeenten binnen Veiligheidsregio Utrecht. Voor de uitvoering van haar wettelijke taken dient de VRU, als onderdeel van een cyclisch proces iedere vier jaar de volgende documenten vast te stellen: • Regionaal risicoprofiel: bevat een analyse van de risicovolle situaties en daarvan afgeleid de belangrijkste soorten branden, rampen en crises in de regio. Het regionaal risicoprofiel is afgestemd met de risicoprofielen van de buurregio's en de netwerkpartners. Het risicoprofiel vormt de grondslag voor het beleidsplan. • Beleidsplan: vormt het (strategisch) beleidskader voor de meerjarige beleidsperiode. In dit plan is richting gegeven aan de ambities van de VRU op het terrein van risicobeheersing, crisisbeheersing en brand-weerzorg. • Een regionaal crisisplan: het crisisplan is in de plaats gekomen van het gemeentelijke rampenplan. Het crisisplan beschrijft de algemene organisatie van rampenbestrijding en crisisbeheersing in de veiligheidsregio. In het crisisplan zijn de taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden en afspraken over de randvoorwaarden, melding en alarmering, opschaling, gezag en informatievoorziening opgenomen.
Deelnemende partijen	De 26 Utrechtse gemeenten: Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht bestaat uit de burgemeesters van de 26 Utrechtse gemeenten.
Begrotingsprogramma	Veilige leefomgeving
Maatschappelijk belang	Het zorgdragen voor en daar waar het kan verhogen van een (fysiek) veiligheidszorgniveau. Dit richt zich op activiteiten rondom de thema's: externe veiligheid, brandveiligheid & brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening en crisisbeheersing.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	- Eenduidige en efficiënte inrichting van de brandweer - Eenduidige aanpak van rampen en crises - Eenduidige aanpak brandweerzorg
Lokaal belang	De VRU inventariseert voor de gemeente Houten de risico's (inhoudelijk en financieel) op branden, rampen en crises en adviseert hierover het bevoegd gezag. De VRU organiseert voor de gemeente Houten de brandweerzorg met als taak: het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt. De VRU bereidt zich voor op de bestrijding van branden en organiseert de rampenbestrijding en de crisisbeheersing. De VRU heeft de verantwoordelijkheid voor het instellen en in stand houden van een brandweer, GHOR, meldkamerfunctie, aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel en de informatievoorziening voor het gebruik tijdens calamiteiten.
Afspraken met de andere deelnemende partijen	Vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling.

Terugblik op voorspelde ontwikkelingen 2019	Toename adviesaanvragen bouw De voorspelde ontwikkeling klopt. Het aantal adviesaanvragen voor bouw is gestegen van 86 in 2018 naar 101 in 2019 - Toename evenementenadvies De voorspelde ontwikkeling klopt. Het aantal adviesaanvragen voor evenementen is gestegen van 125 in 2018 naar 147 in 2019 - Extra opleidingsbehoefte brandweervrijwilligers Er is ruimte gemaakt voor een passend aanbod, waardoor de wachtlijst is verkort. - Bijdrage reddingsbrigade In maart 2019 is een samenwerkingsovereenkomst gesloten, waarmee onder andere de reddingsbrigade van Houten onderdeel uitmaakt van de nationale reddingsvloot. Beheer en huisvestingskosten vallen niet onder de samenwerking. - Toename AED-uitrukken Dit blijkt niet te kloppen. Het aantal AED uitrukken is gedaald van 24 in 2018 naar 22 in 2019.																
Beleidsverantwoording 2019	- Regionaal risicoprofiel vastgesteld. - Beleidsplan 2020-2023 vastgesteld - Project landelijke meldkamerorganisatie (van 23 naar 10 meldkamers) is uitgesteld. - Wet normering rechtspositie ambtenaren is uitgesteld als het gaat om brandweervrijwilligers.																
Financiële bijdrage 2019 van Houten	De bijdrage voor de VRU bedraagt € 2.174.000																
Balanspositie eind 2019	(bedragen x € 1.000) <table><tr><td></td><td>1-1-2019</td><td>31-12-19</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>9.684</td><td>13.081</td><td>-3.397</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>49.427</td><td>44.366</td><td>5.061</td></tr><tr><td>Totaal vermogen</td><td>59.111</td><td>57.447</td><td>1.664</td></tr></table>		1-1-2019	31-12-19	Verschil	Eigen vermogen	9.684	13.081	-3.397	Vreemd vermogen	49.427	44.366	5.061	Totaal vermogen	59.111	57.447	1.664
	1-1-2019	31-12-19	Verschil														
Eigen vermogen	9.684	13.081	-3.397														
Vreemd vermogen	49.427	44.366	5.061														
Totaal vermogen	59.111	57.447	1.664														
Financieel resultaat 2019	(bedragen x € 1.000) <table><tr><td></td><td>Begroot</td><td>Gerealiseerd</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Exploitatieresultaat</td><td>-268</td><td>3.365</td><td>-3.633</td></tr><tr><td>Mutaties reserves</td><td>268</td><td>-793</td><td>1.061</td></tr><tr><td>Resultaat</td><td>0</td><td>2.572</td><td>-2.572</td></tr></table>		Begroot	Gerealiseerd	Verschil	Exploitatieresultaat	-268	3.365	-3.633	Mutaties reserves	268	-793	1.061	Resultaat	0	2.572	-2.572
	Begroot	Gerealiseerd	Verschil														
Exploitatieresultaat	-268	3.365	-3.633														
Mutaties reserves	268	-793	1.061														
Resultaat	0	2.572	-2.572														
Aanwezige risico's (inhoudelijk en financieel)	Het grootste risico betreft het voordoen van grote rampen en calamiteiten in een regio gemeente, waardoor er een financieel risico ontstaat voor het bekostigen van de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling VRU.																
Overige relevante gegevens	Niet van toepassing																

Werk en Inkomen Lekstroom (WIL)

Vestigingsplaats	Nieuwegein
Doel	Uitvoering geven aan de Participatiewet en aanverwante regelgeving op het terrein van sociale zekerheid.
Deelnemende partijen	Lekstroomgemeenten Houten, IJsselstein, Nieuwegein en Lopik (Gemeente Vianen is vanwege de samenvoeging tot gemeente Vijfheerenlanden uitgetreden en hun dienstverlening ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling Avres)
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	De vier Lekstroomgemeenten zijn ieder met één bestuurder vertegenwoordigd in het bestuur van WIL. De portefeuillehouder Werk en Inkomen van Houten houdt zich binnen het WIL-bestuur bezig met het thema Transitie WIL en samenspel met gemeenten; inclusief het vraagstuk van de innovatieagenda en lokale werkteams (WIL 3.0). Houten heeft de verordenende bevoegdheid niet overgedragen aan WIL. Verordeningen worden door het bestuur van WIL als voorgenomen besluit ter vaststelling aangeboden aan de gemeente Houten.
Begrotingsprogramma	Samen en leven

Maatschappelijk belang	WIL verleent de dienstverlening op het terrein van de Participatiewet (voorheen Wet werk en bijstand). Die dienstverlening omvat bijstandsverlening, re-integratie, werkgeversdienstverlening, inkomensondersteuning en schuldhulp-verlening. WIL heeft een belangrijke rol als het gaat om beleidsvoorbereiding. WIL vertegenwoordigt de Lekstroom-gemeenten in de arbeidsmarktregio Utrecht-Midden, waar de gemeente Utrecht centrumgemeente van is.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Door het gemeenschappelijk te organiseren ontstaan er voordelen en mogelijkheden die niet zouden ontstaan als dit allemaal apart van elkaar wordt georganiseerd. Dit zijn zowel financiële voordelen met betrekking tot het efficiënter kunnen verstrekken van uitkeringen als voordelen doordat vacatures en projecten breder gedragen kunnen worden tussen de gemeenten. Door uitvoering en beleid met elkaar te organiseren kunnen meer initiatieven worden ontplooid en uitgevoerd. Hiermee ontstaat meer effectievere uitvoering, meer kwaliteit in de uitvoering en minder overhead.
Lokaal belang	WIL is opgericht in het kader van uitvoering van de Participatiewet. Voor de burgers in Houten die afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering, van de Participatiewet voor een baan (bijvoorbeeld door middel van loonkostensubsidie) of ondersteuning van inkomen en minimaregelingen om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien. Door dit gezamenlijk te organiseren binnen de regio kunnen efficiëntie-voordelen worden behaald, kunnen vacatures breed binnen de subregio worden gedeeld en kunnen nieuwe projecten worden gestart waaraan uit verschillende gemeenten voldoende klanten kunnen deelnemen. Het belang van Houten is daarmee het behalen van financiële voordelen en het bieden van meer mogelijkheden aan de inwoners die afhankelijk zijn van inkomensondersteuning en/of de Participatiewet. Kortom effectievere uitvoering met meer kwaliteit en meer financiële efficiëntievoordelen.
Afspraken met de andere deelnemende partijen	Het Participatiebudget werd tot 2019 uit solidariteit met elkaar gedeeld en ingezet voor klanten die het nodig hebben. In 2019 is een nieuw voorstel gedaan om de middelen die gemeenten krijgen vanuit het rijk voor participatie/re-integratie ook daadwerkelijk toe te laten komen aan inwoners uit de desbetreffende gemeenten. Omdat dit grote gevolgen heeft voor de gemeenten Lopik en Houten, die nadeelgemeenten zijn, en relatief gemiddeld per inwoner in de bijstand minder middelen dan Nieuwegein en IJsselstein krijgen om deze doelgroep te begeleiden naar werk is er een overgangsregime afgesproken. In 2019, 2020 en 2021 vindt er compensatie plaats aan Lopik en Houten, zodat vanaf 2022 het Participatiebudget dat de gemeente krijgt ook het budget is waarover een gemeente kan beschikken om de inwoner te begeleiden richting werk. Het BUIG-budget (voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies), middelen voor minimaregelingen en bijzondere bijstand werd al niet met elkaar gedeeld, maar wordt vanuit de gemeente ingezet. Vanuit iedere gemeente zit een portefeuillehouder in het AB en DB en wordt beleid en strategie verder afgestemd (zie ook bestuurlijk belang). De portefeuillehouder uit iedere gemeente is hierbij verantwoordelijk om met eigen college en raad dit verder af te stemmen en te laten besluiten.
Terugblik op voorspelde ontwikkelingen 2019	In 2019 is de Innovatie-agenda vormgegeven. Er is afgesproken dat de herijking van de opdracht plaatsvindt door middel van lokale experimenten in de lokale werkteams. Hierdoor zijn de werkcoaches van WIL toebedeeld aan verschillende gemeenten en vindt er specifieke dienstverlening plaats vanuit dit werkteam. In 2019 is hiermee gestart en zijn alle voorwaarden gecreëerd om dit te doen. In 2020 wordt dit voortgezet waarna dit wordt geëvalueerd en de opdracht aan WIL wordt herijkt. Tevens is de beweging naar dichterbij de leefwereld doorgezet bij WIL. Dat betekent dat er meer maatwerk wordt geleverd en inwoners meer en beter worden ondersteund richting werk of bij hun aanvraag voor een regeling. Daarnaast is in 2019 de uittreding van Vianen voorbereid. Gezorgd is voor continuering van de dienstverlening aan alle inwoners. Eind 2019 is Vianen uitgetreden.
Beleidsverantwoording 2019	Voorbeelden dat WIL beter aansluit bij de leefwereld van de inwoner blijkt bijvoorbeeld uit het verschuiven van de betaaldatum of toename van de lokale uitvoering. Niet alleen vanuit het domein Werk, maar ook schuldhulpverleners sluiten vaker aan in het gemeentehuis in Houten. Daarbij is er binnen het domein Werk meer focus gekomen op begeleiding en ondersteuning richting (on)betaald werk. Doordat er minder kandidaten zijn die onmiddellijk aan het werk kunnen is er nu meer focus op de ondersteuning op het weer meedoen. Daarnaast moest er een nieuwe collectieve ziektekostenverzekering worden gekozen voor minima. Dit is goed voorbereid en inwoners zijn hierover goed geïnformeerd.

Financiële bijdrage 2019 van Houten	De bijdrage van Houten aan WIL bedraagt voor 2019 € 2.959.790.																		
Balanspositie eind 2019	(bedragen x € 1.000) <table> <tr> <th></th><th>1-1-2019</th><th>31-12-19</th><th>Vershil</th></tr> <tr> <td>Eigen vermogen</td><td>€ 0</td><td>€ 0</td><td></td></tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td><td>€ 3.924</td><td>€ 2.729</td><td>-€ 1.195</td></tr> <tr> <td>Totaal vermogen</td><td>€ 3.924</td><td>€ 2.729</td><td>-€ 1.195</td></tr> </table>				1-1-2019	31-12-19	Vershil	Eigen vermogen	€ 0	€ 0		Vreemd vermogen	€ 3.924	€ 2.729	-€ 1.195	Totaal vermogen	€ 3.924	€ 2.729	-€ 1.195
	1-1-2019	31-12-19	Vershil																
Eigen vermogen	€ 0	€ 0																	
Vreemd vermogen	€ 3.924	€ 2.729	-€ 1.195																
Totaal vermogen	€ 3.924	€ 2.729	-€ 1.195																
Financieel resultaat 2019	(bedragen x € 1.000) <table> <tr> <th></th><th>Begroot</th><th>Gerealiseerd</th><th>Vershil</th></tr> <tr> <td>Exploitatieresultaat</td><td>€ 0</td><td>€ 0</td><td>€ 0</td></tr> <tr> <td>Mutaties reserves</td><td>€ 0</td><td>€ 0</td><td>€ 0</td></tr> <tr> <td>Resultaat</td><td>€ 0</td><td>€ 0</td><td>€ 0</td></tr> </table>				Begroot	Gerealiseerd	Vershil	Exploitatieresultaat	€ 0	€ 0	€ 0	Mutaties reserves	€ 0	€ 0	€ 0	Resultaat	€ 0	€ 0	€ 0
	Begroot	Gerealiseerd	Vershil																
Exploitatieresultaat	€ 0	€ 0	€ 0																
Mutaties reserves	€ 0	€ 0	€ 0																
Resultaat	€ 0	€ 0	€ 0																
Aanwezige risico's (inhoudelijk en financieel)	Er wordt een aantal risico's genoemd in de risico-paragraaf van de begroting van WIL. Hier wordt onder andere genoemd: een hoger ziekteverzuim dan geraamd (risico hoog, financieel gevolg geschat op €120.000). De overige risico's zijn vooral wijzigingen vanuit het rijk die meer van WIL kunnen vragen dan dat het momenteel aankan met de huidige capaciteit. Hier moeten we afwachten wat het rijk hiervan van gemeentes en dus rondom Participatiewet van WIL vraagt. Over de gehele linie is de vraag of WIL in staat is zich op tijd aan te passen om de uitvoering van de Participatiewet goed te kunnen uitvoeren.																		
Overige relevante gegevens	Niet van toepassing.																		

Regionaal Historisch Centrum Zuidoost Utrecht (RHC)

Vestigingsplaats	Wijk bij Duurstede
Doel	Het doel van het RHC Zuidoost Utrecht wordt in artikel 3 van de gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum Zuidoost Utrecht omschreven als: • Uitvoering geven aan de Archiefwet 1995. • Alsmede het vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie (regionaal) historische bronnen en deze op een zo actief mogelijke wijze dienstbaar maken voor een breed publiek. • De zorg voor het beheer van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden van de deelnemers, zoals nader omschreven in de Archiefwet 1995. • Het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers voor zover deze niet zijn overgebracht. • Het stimuleren van de lokale en regionale geschiedbeoefening en het daartoe aanleggen van de lokale en regionale geschiedenis.
Deelnemende partijen	Bunnik, Houten, Rhenen, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Vianen
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	De burgemeester neemt namens Houten deel aan het Algemeen en Dagelijks bestuur van het RHC.
Begrotingsprogramma	Duurzame leefomgeving
Maatschappelijk belang	Bovengenoemde taken (zie achter doel) vloeien voort uit de Archiefwet. Deze wet verplicht overheidsinstellingen de archieven in goede, geordende en toegankelijke staat te bewaren. Daarnaast verplicht de Archiefwet overheidsinstellingen om archieven die ouder zijn dan 20 jaar en voor blijvende bewaring in aanmerking komen, toegankelijk te maken voor het publiek. De hoofdtaken van dit samenwerkingsverband op archiefgebied zijn: • Beheer van de oudere archieven. • Toezicht en advisering. • Beheer jongere archieven en • Dienstverlening met inbegrip van publieksactiviteiten op cultuurhistorisch gebied. Deze taken vinden hun wettelijke grondslag in de Archiefwet 1995. De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de eigen archieven berustte tot 2006 bij de afzonderlijke gemeenten. Sindsdien ligt de verantwoordelijkheid bij het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling RHC Zuidoost Utrecht en worden de wettelijke taken door het RHC uitgevoerd.

Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Doel van het RHC Zuidoost Utrecht is in het samenwerkingsgebied: • uitvoering geven aan de Archiefwet; alsmede • vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie (regionaal) historische bronnen en deze op een zo actief mogelijke wijze dienstbaar maken voor een breed publiek.																
Lokaal belang	De archiefwet schrijft voor dat een gemeente permanent te bewaren archiefbescheiden na 20 jaar overdraagt aan een archief bewaarplaats. Bovendien schrijft de archiefwet voor dat een onafhankelijke archiefinspecteur toezicht moet houden op de archieven/informatiehuishouding van een gemeente. Het RHC voert deze taken uit waardoor de gemeente Houten aan haar wettelijke verplichtingen voldoet. Door de fotowerkgroep worden 15.000 foto's van Houten en omgeving beschreven zodat deze voor onze inwoners ontsloten kunnen worden via de digitale beeldbank van het RHC. Het is van belang dat naast de digitalisering de aanwezige kennis van de fotowerkgroep over het beeldmateriaal wordt vastgelegd. Door het ontsluiten via de website wordt de collectie toegankelijker voor inwoners, waardoor het historisch besef toeneemt.																
Afspraken met de andere deelnemende partijen	Er zijn geen afspraken met de andere deelnemers binnen deze regeling.																
Terugblik op voorspelde ontwikkelingen 2019	• Op 21 augustus 2019 heeft het RHC bestuur ingestemd met het voorstel voor toetreding van Vijfheerenlanden. Op 12 december 2019 heeft de raad van Vijfheerenlanden positief besloten over het toetredingsvoorstel. Het toetredingsvoorstel en de gewijzigde GR zijn naar de deelnemende gemeenten gestuurd voor besluitvorming. • Het RHC bestuur heeft besloten tot een gefaseerde formatieuitbreiding van 1,5 fte voor digitale informatieadvies; 0,5 fte vast vanaf 2019 en 1 fte vanaf 2020 tijdelijk voor twee jaar, de duur van de pilot voor het e-depot. Aan een vaste aanstelling van de 0,5 fte ADI-functionaris is een positieve evaluatie als voorwaarde gesteld. • De functie van informatiemanager (0,5 fte) is in 2019 ingevuld.																
Beleidsverantwoording 2019	• De oudste notulen van de gemeentebesturen van Houten en de kerkdorpen zijn, in het kader van het verder verbeteren van de toegankelijkheid van de collectie, gedigitaliseerd. • In 2019 is de nieuwe website ontwikkeld die in 2020 online gezet gaat worden. Dit is ter uitbreiden en verbeteren van de digitale publieksvoorzieningen overeenkomstig het beleidsplan. • Ter verbetering van de kwaliteit van het informatiebeheer van de deelnemende gemeenten heeft het RHC een aantal bijeenkomsten georganiseerd om kennis te delen. Daarnaast heeft het RHC een aantal producten ontwikkeld ter ondersteuning van de gemeenten, zoals de advisering over de invoering van de nieuwe archiefverordening bij de deelnemende gemeenten en de aanbeveling voor het digitaliseren van bouwdoossiers																
Financiële bijdrage 2019 van Houten	De totale lasten van de gemeenschappelijke regeling zijn voor 2019 € 829.936. De bijdrage van Houten hieraan is € 185.092																
Balanspositie eind 2019	(bedragen x € 1.000) <table><tr><td></td><td>1-1-2019</td><td>31-12-19</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>277</td><td>216</td><td>61</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>289</td><td>374</td><td>-85</td></tr><tr><td>Totaal vermogen</td><td>566</td><td>590</td><td>-24</td></tr></table>		1-1-2019	31-12-19	Verschil	Eigen vermogen	277	216	61	Vreemd vermogen	289	374	-85	Totaal vermogen	566	590	-24
	1-1-2019	31-12-19	Verschil														
Eigen vermogen	277	216	61														
Vreemd vermogen	289	374	-85														
Totaal vermogen	566	590	-24														
Financieel resultaat 2019	(bedragen x € 1.000) <table><tr><td></td><td>Begroot</td><td>Gerealiseerd</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Exploitatieresultaat</td><td>-110</td><td>-62</td><td>-48</td></tr><tr><td>Mutaties reserves</td><td></td><td>65</td><td>-65</td></tr><tr><td>Resultaat</td><td>-110</td><td>3</td><td>-113</td></tr></table>		Begroot	Gerealiseerd	Verschil	Exploitatieresultaat	-110	-62	-48	Mutaties reserves		65	-65	Resultaat	-110	3	-113
	Begroot	Gerealiseerd	Verschil														
Exploitatieresultaat	-110	-62	-48														
Mutaties reserves		65	-65														
Resultaat	-110	3	-113														
Aanwezige risico's (inhoudelijk en financieel)	• Alle personeelsleden zijn in vaste dienst van de gemeente Houten en worden langdurig gedetacheerd bij het RHC. De salariskosten worden volledig door het RHC vergoed, behalve voor één medewerkster, waarvan de gemeente Bunnik de helft voor haar rekening neemt. Risico bestaat, dat deze medewerkers "normale" problemen krijgen als langdurige ziekte, niet functioneren etc. Het risico van bijvoorbeeld afkeuring of inzet van hulpverleners ligt dan bij de gemeente Houten. Verder zou de inzet van onze eigen Personeel & Organisatiediscipline incidenteel																

	hoger kunnen blijken te zijn dan de bijdrage die we hiervoor jaarlijks van het RHC ontvangen. Omdat het gehele statisch archief van de deelnemende gemeenten op één plaats geconcentreerd wordt, is bij een grote calamiteit (bijvoorbeeld brand) de kans aanwezig dat een belangrijk deel verloren gaat. Gezien de toe te passen veiligheidseisen bij de nieuwbouw wordt dit risico zeer laag ingeschat.
Overige relevante gegevens	Niet van toepassing.

Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)

Vestigingsplaats	Utrecht																
Doel	Uitvoering van vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavende taken milieu																
Deelnemende partijen	Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Nieuwegein, Soest, Utrecht, Woudenberg en Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht																
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	Het bestuur van de RUD Utrecht bestaat uit een Dagelijks Bestuur (DB) en een Algemeen Bestuur (AB). Het DB bestaat uit vier wethouders namens de gemeenten en de gedeputeerde namens de provincie. Gemeente Houten maakt deel uit van het DB. In het AB van de RUD Utrecht zijn alle opdrachtgevers vertegenwoordigd waaronder ook gemeente Houten (1 zetel door wethouder).																
Begrotingsprogramma	Duurzame leefomgeving																
Maatschappelijk belang	Een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving (in het kader van milieu)																
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving (in het kader van milieu).																
Lokaal belang	Kwalitatieve goede VTH-taakuitvoering op complexe milieudossiers																
Afspraken met de andere deelnemende partijen	Geen																
Terugblik op voorspelde ontwikkelingen 2019	Het VTH 3.0 project dat als doel had te innoveren en hierdoor effectiever, efficiënter en risicogericht te werk te gaan, is afgerond. Op diverse onderdelen heeft dit project in 2019 geleid tot verlaagde kentallen (uren per product) die zijn opgenomen in de Producten en Dienstencatalogus 2020. Er is dus een eerste efficiëncyslag gemaakt. Daarnaast is in het kader van het project 'Basis op orde' een nieuw zaakstelsel in gebruik genomen dat het werkproces en de archivering beter ondersteund. In 2019 is tevens het traject 'Kleur bekennen' gestart en in december afgerond. In dit traject is met alle eigenaren onderzocht wat de toekomstverwachting en dus ontwikkelingsrichting van de RUD moet zijn. De resultaten zijn in januari 2020 bekend geworden, besluitvorming door het AB moet hierover nog plaatsvinden. Overall is de wens van vrijwel alle opdrachtgevers dat de RUD Utrecht zich moet ontwikkelen naar een Technisch Adviserende Uitvoeringdienst.																
Beleidsverantwoording 2019	In 2019 is gestart met de implementatie van de Omgevingswet binnen de RUD Utrecht. Het ambitieniveau is gekoppeld aan het budget dat hiervoor beschikbaar is gesteld. Een kleine groep medewerkers is aan de slag gegaan om de inhoud van de Omgevingswet te verkennen en de verbinding naar de andere vakgebieden te leggen. Hiervoor is een intern project opgestart. De transitie vraagt veel van de RUD als organisatie..																
Financiële bijdrage 2019 van Houten	De structurele bijdrage aan RUD Utrecht 2019 was € 223.965 (exclusief aanvullende opdrachten buiten de dienstverleningsovereenkomst).																
Balanspositie eind 2019 Let op: concept cijfers	(bedragen x € 1.000) <table><tr><td>EK</td><td>1-1-2019</td><td>31-12-19</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>1.117</td><td>1.332</td><td>215</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>2.262</td><td>2.411</td><td>149</td></tr><tr><td>Totaal vermogen</td><td>3.379</td><td>3.743</td><td>364</td></tr></table>	EK	1-1-2019	31-12-19	Verschil	Eigen vermogen	1.117	1.332	215	Vreemd vermogen	2.262	2.411	149	Totaal vermogen	3.379	3.743	364
EK	1-1-2019	31-12-19	Verschil														
Eigen vermogen	1.117	1.332	215														
Vreemd vermogen	2.262	2.411	149														
Totaal vermogen	3.379	3.743	364														

Financieel resultaat 2019 Let op: concept cijfers	(bedragen x € 1.000)		
		Begroot	Gerealiseerd*
	Exploitatieresultaat	9	215
	Mutaties reserves	39	201
	Resultaat	48	416
*na begrotingswijzigingen			
Aanwezige risico's (inhoudelijk en financieel)	Outputfinanciering heeft tot verlaging van enkele kentallen geleid. Dat is positief. Omdat de efficiency op andere producten is behaald en vrijwel niet op producten die gemeente Houten van de RUD afneemt, heeft de outputfinanciering en de behaalde efficiency tot nog toe weinig effect op de Houtense bijdrage gehad.		
Overige relevante gegevens			

Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU)

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	Deze gemeenschappelijke regeling heeft tot doel uit overwegingen van kwaliteit, continuïteit en efficiency samen te werken bij de beleidsvoorbereiding, heffing en invordering van waterschapsbelastingen en gemeentelijke belastingen, evenals bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en het beheer en de uitvoering van vastgoedinformatie.
Deelnemende partijen	Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, De Bilt, Utrecht, Houten, Nieuwegein, Bunnik, Lopik, Zeist en Utrechtse Heuvelrug
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	De gemeente Houten heeft één lid in het bestuur, waarbij dit lid bij besluitvorming 10 stemmen heeft van de 200.
Begrotingsprogramma	Algemene dekkingsmiddelen
Maatschappelijk belang	In het kader van deze regeling worden de belangen van de deelnemers behartigd, elk voor zover het hun grondgebied en hun belangen betreft, op het gebied van; 1. de heffing en invordering van belastingen; 2. de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken, waaronder tevens wordt begrepen de administratie van vastgoedgegevens op basis van die wet én het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden, en 3. basisadministraties en basisregistraties.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	De verwachting is dat de BghU in staat is om in de toekomst meer schaalvoordelen te behalen en blijvend te investeren in de kwaliteit van dienstverlening.
Lokaal belang	De afweging voor de toetreding was complex. De belastingtaak in Houten werd uitstekend uitgevoerd. De verwachting was echter dat de afgenomen, krappe bezetting in combinatie met toekomstige investeringen een toenemend risico waren voor aantasting van het hoge kwaliteitsniveau en de kosten van uitvoering. Daar staat de verwachting tegenover dat de BghU in staat is om in de toekomst meer schaalvoordelen te behalen en blijvend te investeren in de kwaliteit van haar dienstverlening.
Afspraken met de andere deelnemende partijen	Geen specifieke afspraken anders dan in het uitvoeringsprotocol.
Terugblik op voorspelde ontwikkelingen 2019	Innovatie ontwikkelingen • BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen): De basisadministratie geeft de actuele status van gebouwen weer. De deelnemers van de BghU onderhouden hun basisadministratie zelf. Het voornemen van de BghU om 100% aan te sluiten op de BAG is in 2019 gerealiseerd. Tevens zijn de eerste gesprekken met de deelnemers gevoerd over de actualiteit van de BAG. Daarnaast kijkt de BghU op welke wijze zij gezamenlijk met de deelnemende gemeenten de basisregistratie BGT, BAG en WOZ naar een hoger niveau kunnen brengen. • Deelnemersloket: in het tweede kwartaal 2019 zijn de BghU gestart met de eerste fase van het deelnemersloket. Dit biedt de deelnemers en BghU de mogelijkheid om op een gestructureerde wijze gegevens -en informatie uit te wisselen. Gedacht moet worden aan meetverzoeken n.a.v. vergunning aanvragen, raadplegen van management informatie door de deelnemer, stellen van vragen door de deelnemer, borging juistheid, volledigheid overige belastingsoorten, etc.

	• Managementrapportage: het afgelopen jaar is de BghU, bezig geweest met het reviewen van de rapportages die zij periodiek verstrekken. Hierbij moet gedacht worden aan de managementrapportages en de bestuursrapportages. Inmiddels is er met een vijftal deelnemers gesproken over de huidige opzet van de managementrapportage en de wensen voor de toekomst. De doelstelling: de informatievoorziening vanuit de BghU beter aansluiten op de wensen vanuit de klant (verbeteren sturingsinformatie). Uiteindelijk wil de BghU dergelijke informatie ook aanbieden via het deelnemersloket. • Handelsregister: belastingkantoren zijn nog niet op een structurele wijze aangesloten op het Handelsregister. Tot nu toe konden mutaties niet worden verwerkt. Inmiddels is BghU met BSGR (Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland) een functionaliteit aan het ontwikkelen om mutaties in het Handelsregister (bedrijven) op een efficiënte wijze te verwerken. De werkwijze zal zoveel mogelijk gelijkgesteld worden als de werkwijze die wordt toegepast ten aanzien van de BRP mutaties (natuurlijke personen). Dit zal leiden tot minder leegstand en het eerder opleggen van aanslagen. Personele ontwikkelingen • HR21: het “nieuwe” functiewaarderingssysteem genaamd HR21 is inmiddels volledig geïmplementeerd. Dit functiewaarderingssysteem biedt ons de ruimte om meer flexibiliteit te creëren ten aanzien van de functie inhoud en op deze wijze te zorgen voor een bredere inzetbaarheid. Het integraal werken wordt hiermee ondersteund en bevordert. De ontwikkeling van de medewerker staat hierbij centraal.																
Beleidsverantwoording 2019	BghU is een uitvoeringsorganisatie. De autonomie van het belastingbeleid blijft bij de individuele gemeenten.																
Financiële bijdrage 2019 van Houten	€ 632.000																
Balanspositie eind 2019	(bedragen x € 1.000) <table><tr><td></td><td>1-1-2019</td><td>31-12-19</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 346</td><td>€ 538</td><td>€ 192</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 1.692</td><td>€ 1.715</td><td>€ 23</td></tr><tr><td>Totaal vermogen</td><td>€ 2.038</td><td>€ 2.253</td><td>€ 215</td></tr></table>		1-1-2019	31-12-19	Verschil	Eigen vermogen	€ 346	€ 538	€ 192	Vreemd vermogen	€ 1.692	€ 1.715	€ 23	Totaal vermogen	€ 2.038	€ 2.253	€ 215
	1-1-2019	31-12-19	Verschil														
Eigen vermogen	€ 346	€ 538	€ 192														
Vreemd vermogen	€ 1.692	€ 1.715	€ 23														
Totaal vermogen	€ 2.038	€ 2.253	€ 215														
Financieel resultaat 2019	(bedragen x € 1.000) <table><tr><td></td><td>Begroot</td><td>Gerealiseerd</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Exploitatieresultaat</td><td>€ 0</td><td>€ 191</td><td>€ 191</td></tr><tr><td>Mutaties reserves</td><td>€ 0</td><td>0</td><td>0</td></tr><tr><td>Resultaat</td><td>€ 0</td><td>€ 191</td><td>€ 191</td></tr></table>		Begroot	Gerealiseerd	Verschil	Exploitatieresultaat	€ 0	€ 191	€ 191	Mutaties reserves	€ 0	0	0	Resultaat	€ 0	€ 191	€ 191
	Begroot	Gerealiseerd	Verschil														
Exploitatieresultaat	€ 0	€ 191	€ 191														
Mutaties reserves	€ 0	0	0														
Resultaat	€ 0	€ 191	€ 191														
Aanwezige risico's (inhoudelijk en financieel)	Geen																
Overige relevante gegevens	Geen																

Vennootschappen

NV Bank Nederlandse Gemeenten

Vestigingsplaats	Den Haag
Doel	Het aanbieden van financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang, tegen zo laag mogelijke kosten. De strategie van de bank is gericht op het behouden van substantiële marktaandelen in het maatschappelijk domein en het handhaven van een excellente kredietwaardigheid. Daarnaast streeft zij naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders. Met een balans van meer dan € 150 miljard is BNG Bank de vierde bank van Nederland.
Deelnemende partijen	Alle gemeenten en provincies
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	De gemeente Houten heeft in de aandeelhoudersvergadering één portefeuillehouder als vertegenwoordiger.

Begrotingsprogramma	Algemene dekkingsmiddelen																
Maatschappelijk belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Alleen overheden, namelijk het Rijk (50%), gemeenten, waterschappen en provincie mogen aandeelhouder zijn van de BNG. Hierdoor kan toezicht gehouden worden op optimale belangenbehartiging voor deze overheden.																
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Het aanbieden van financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang, tegen zo laag mogelijke kosten.																
Lokaal belang	Het kunnen bankieren en het kunnen aantrekken van kredietfaciliteiten tegen gunstige condities.																
Afspraken met de andere deelnemende partijen	Niet van toepassing.																
Terugblik op voorspelde ontwikkelingen 2019	De kredietvraag nam toe. Opvallend was de bovengemiddelde vraag naar langlopende leningen, mede veroorzaakt door de hogere kosten in het sociale domein. Daarnaast investeren gemeenten in verduurzaming, klimaatadaptatie en vernieuwing en onderhoud van maatschappelijk vastgoed. In maart heeft kredietbeoordelaar Fitch Ratings de rating van BNG Bank verhoogd van 'AA+' naar 'AAA' met stabiel vooruitzicht. Hiermee zijn de drie externe ratings (Moody's, Standard & Poor's en Fitch) over de bank weer gelijk aan die van de Nederlandse staat.																
Beleidsverantwoording 2019	BNG bank investeerde in diverse vormen van hernieuwbare energie, waaronder biovergisting en windenergie. Daarnaast ondertekende zij als één van de grootste financiers van de energietransitie het commitment van de financiële sector om bij te dragen aan de uitvoering van het nationale klimaatakkoord.																
Financieel belang 2019	De bank is een structuurvennootschap. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap. De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de aandelen (één stem per aandeel van € 2,50). Houten bezit 6.240 van de 55,69 miljoen aandelen. Ieder jaar keert de BNG dividend uit. Voor gemeente Houten bedroeg deze in 2019 € 17.784 op basis van het behaalde resultaat 2018.																
Balanspositie eind 2019	(bedragen x € 1.000.000) <table><tr><td></td><td>1-1-2019</td><td>31-12-2019</td><td>Vershil</td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>4.991</td><td>4.887</td><td>-104</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>132.518</td><td>144.802</td><td>12,284</td></tr><tr><td>Totaal vermogen</td><td>137.509</td><td>149.689</td><td>12,180</td></tr></table>		1-1-2019	31-12-2019	Vershil	Eigen vermogen	4.991	4.887	-104	Vreemd vermogen	132.518	144.802	12,284	Totaal vermogen	137.509	149.689	12,180
	1-1-2019	31-12-2019	Vershil														
Eigen vermogen	4.991	4.887	-104														
Vreemd vermogen	132.518	144.802	12,284														
Totaal vermogen	137.509	149.689	12,180														
Financieel resultaat 2019	(bedragen x € 1.000.000) <table><tr><td></td><td>Begroot</td><td>Gerealiseerd</td><td>Vershil</td></tr><tr><td>Exploitatieresultaat</td><td>Geen begroting</td><td>163</td><td>nvt</td></tr><tr><td>Mutaties reserves</td><td>Geen begroting</td><td>nvt</td><td>nvt</td></tr><tr><td>Resultaat</td><td></td><td></td><td></td></tr></table>		Begroot	Gerealiseerd	Vershil	Exploitatieresultaat	Geen begroting	163	nvt	Mutaties reserves	Geen begroting	nvt	nvt	Resultaat			
	Begroot	Gerealiseerd	Vershil														
Exploitatieresultaat	Geen begroting	163	nvt														
Mutaties reserves	Geen begroting	nvt	nvt														
Resultaat																	
Aanwezige risico's (inhoudelijk en financieel)	De onzekerheden in de markt, de lage rentetarieven en de verplichting tot schatkistbankieren (bij de rijksoverheid) voor de lagere overheden kunnen van invloed zijn op de activiteiten van BNG Bank. Dit kan een negatief effect hebben op de winst waaruit een lagere dividenduitkering volgt. Voor Houten is het maximale risico € 10.000 per jaar.																
Overige relevante gegevens	Niet van toepassing.																

Vitens NV

Vestigingsplaats	Utrecht																
Doel	Vitens NV is een publiek (drink)waterbedrijf, waaronder begrepen de winning, productie, transport, verkoop en distributie van water, alsmede het verrichten van alles wat met de publieke watervoorziening verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn. De aandelen van de NV zijn (in)direct in handen van provinciale en gemeentelijke overheden. Hierdoor kan toezicht gehouden worden op optimale belangenbehartiging voor deze overheden.																
Deelnemende partijen	Vitens NV, Amersfoort, Baarn, De Bilt, Bunnik, Bunschoten, Eemnes, Hilversum, Houten, Leusden, Wijdmeren, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, De Ronde Venen, Scherpenzeel, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Wijk bij Duurstede, Woerden, Woudenberg, IJsselstein, Zeist, Almere, Lelystad, Dronten, Zeewolde en de Provincie Utrecht.																
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	De burgemeester neemt namens Houten deel aan het Algemeen en Dagelijks bestuur van het RHC.																
Begrotingsprogramma	Duurzame leefomgeving																
Maatschappelijk belang	Vitens is een publiek bedrijf. De aandeelhouders van Vitens – gemeenten en provincies – ondersteunen de maatschappelijke doelstellingen van Vitens, met (mede)verantwoordelijkheid voor gezondheid (door veilig en betrouwbaar drinkwater) en een duurzame samenleving met zorg voor de bescherming van natuur en milieu. Voor de aandeelhouders wil Vitens een financieel krachtig bedrijf zijn en een marktconform dividend uitkeren bij een gezonde solvabiliteit.																
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Een goede drinkwatervoorziening tegen een betaalbare prijs voor de inwoners van alle deelnemende gemeenten en provincies.																
Lokaal belang	Een goede drinkwatervoorziening tegen een betaalbare prijs voor de inwoners van Houten. Daarnaast het financiële belang in de vorm van dividend als aandeelhouder.																
Afspraken met de andere deelnemende partijen	Er zijn geen afspraken met de andere deelnemers binnen deze regeling.																
Terugblik op voorspelde ontwikkelingen 2019	Niet van toepassing																
Beleidsverantwoording 2019	Vier thema's krijgen expliciet de aandacht in de komende jaren: schonere waterwingebieden, een betrokken personeelsbeleid, een optimale bediening van hun 5,7 miljoen klanten en het waarborgen van continuïteit in het proces van winnen, zuiveren en leveren van betaalbaar drinkwater: de kerntaak van Vitens.																
Financieel belang 2019 van Houten	Gemeente Houten heeft als aandeelhouder in 2019 € 35.000 ontvangen.																
Balanspositie eind 2018	(bedragen x € 1.000.000) <table><tr><td></td><td>1-1-2019</td><td>31-12-2019</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 533.000</td><td>€ 533.300</td><td>€ 300</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 1.233.500</td><td>€ 1.293.000</td><td>€ 59.500</td></tr><tr><td>Totaal vermogen</td><td>€ 1.766.500</td><td>€ 1.826.300</td><td>€ 59.800</td></tr></table>		1-1-2019	31-12-2019	Verschil	Eigen vermogen	€ 533.000	€ 533.300	€ 300	Vreemd vermogen	€ 1.233.500	€ 1.293.000	€ 59.500	Totaal vermogen	€ 1.766.500	€ 1.826.300	€ 59.800
	1-1-2019	31-12-2019	Verschil														
Eigen vermogen	€ 533.000	€ 533.300	€ 300														
Vreemd vermogen	€ 1.233.500	€ 1.293.000	€ 59.500														
Totaal vermogen	€ 1.766.500	€ 1.826.300	€ 59.800														
Financieel resultaat 2018	(bedragen x € 1.000.000) <table><tr><td></td><td>Begroot</td><td>Gerealiseerd</td><td>Verschil</td></tr><tr><td>Resultaat voor belastingen</td><td>Geen begroting</td><td>11,1</td><td></td></tr><tr><td>Belastingen</td><td>Geen begroting</td><td>-</td><td></td></tr><tr><td>Resultaat na belastingen</td><td></td><td>11,1</td><td></td></tr></table>		Begroot	Gerealiseerd	Verschil	Resultaat voor belastingen	Geen begroting	11,1		Belastingen	Geen begroting	-		Resultaat na belastingen		11,1	
	Begroot	Gerealiseerd	Verschil														
Resultaat voor belastingen	Geen begroting	11,1															
Belastingen	Geen begroting	-															
Resultaat na belastingen		11,1															
Aanwezige risico's (inhoudelijk en financieel)	De solvabiliteit (eigen vermogen) komt per 31 december 2019 uit op 29,2% (2018: 30,2%) en ligt daarmee onder de doelstelling van 35% zoals geformuleerd in het financieel beleid. Na vaststelling van het voorstel voor winstbestemming zal over 2019 € 11,1 miljoen worden toegevoegd aan de reserves en geen dividend worden uitgekeerd, na behandeling van het dividendbesluit in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.																
Overige relevante gegevens	Niet van toepassing.																

Overige samenwerkingsverbanden

U10

Doel	De U10-gemeenten willen de goede perspectieven van de regio Utrecht als ontmoetingsplek voor Gezond stedelijk leven koesteren, versterken en benutten. Zij werken daarom op vrijwillige basis samen in U10-verband door gemeenschappelijke onderwerpen en belangen te verkennen en op basis hiervan gemeenschappelijke ambities te formuleren en activiteiten te ondernemen.
Deelnemende partijen	De gemeenten Bunnik, De Bilt, Houten, IJsselstein, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden en Zeist vormen de U10-gemeenten. De samenwerking werkt als een bestuurlijk netwerk en staat open voor andere gemeenten en overheden. Zij kunnen op basis van inhoud aanschuiven. Daarbij is het denkbaar dat zij een financiële bijdrage betalen, hetzij structureel, hetzij op projectbasis. Zo wordt op sommige onderdelen in U16-verband samengewerkt (energiestrategie en woningmarktregio).
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	De U10 kent geen dagelijks of algemeen bestuur. Het betreft een 'lichte' samenwerking op basis van een bestuursconvenant. Leden van het college nemen op basis van hun portefeuille deel aan de regionale bestuurstafels (zie opsomming beneden).
Begrotingsprogramma	Programma Samen leven Programma Duurzame leefomgeving Programma Goede bereikbaarheid
Maatschappelijk belang	In regionaal verband wordt samengewerkt aan een gezonde, slimme en groene regio.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Gemeenten werken in U10-verband samen omdat de opgaven waar individuele gemeenten voor staan vaak grensoverschrijdend zijn of efficiënter en effectiever samen opgepakt kunnen worden. Daarnaast trekken U10 gemeenten gezamenlijk op richting provincie en Rijk.
Lokaal belang	Houten is onlosmakelijk onderdeel van de stedelijke regio Utrecht, als het gaat om wonen, werken en leven. Daarom is het in het belang van Houten om in regionaal verband te werken aan een gezonde, slimme en groene regio. Dat gebeurt aan de volgende bestuurstafels in het bestuurlijk netwerk U10: • Gezonde woon- en leefomgeving • Economische positionering • Klimaatneutrale regio • Duurzame bereikbaarheid • Gezonde en inclusieve regio • Groen en Landschap Daarnaast wordt samengewerkt in twee 'tafels' over speciaal benoemde opgaven: • Lobby en positionering • Ruimtelijk Economisch Perspectief en Programma
Afspraken met de andere deelnemende partijen	Houten levert een actieve bijdrage aan U10 doordat het is vertegenwoordigd in alle bestuurstafels, plaatsvervangend trekker is van de tafel Klimaatneutrale regio en trekker is van de opgavetafel Ruimtelijk Economisch Perspectief en Programma.
Terugblik op voorspelde ontwikkelingen 2019	In 2019 is begonnen met het opstellen van het Ruimtelijk-Economisch Programma. Hiermee worden de grote opgaven van de regio aan elkaar geknoopt. De eerste stap in dat proces was de vaststelling door alle raden van het beoordelingskader voor het afwegen van de ruimtelijke modellen. Ook voor de Regionale Energiestrategie zijn stappen gezet, waar o.a. de startnotitie is vastgesteld in alle raden.
Beleidsverantwoording 2019	Uitvoering geven aan de 'Koers Ontmoetingsplaats Gezond Stedelijk Leven', een samenhangend uitvoeringsprogramma.
Financiële bijdrage 2019 van Houten	Houten levert een structurele inwonerbijdrage van € 1,10 en € 0,30 voor het bestuursconvenant U10 respectievelijk het bestuursconvenant Verkeer en vervoer. Daarnaast levert Houten een structurele bijdrage van € 1,00 per inwoner voor het bestuursconvenant Economic Board Utrecht (EBU). In totaal dus een inwonersbijdrage van € 1,40 voor de U10-samenwerking en € 1,00 voor EBU. Dit resulteert in een financiële bijdrage van € 119.000 in 2019.
Aanwezige risico's (inhoudelijk en financieel)	Niet van toepassing
Overige relevante gegevens	www.utrecht10.nl

Verbonden partijen in rekening en begroting

In onderstaand overzicht zijn de bedragen opgenomen die voor de diverse verbonden partijen in de jaarrekening en de begroting van de gemeente Houten zijn verantwoord.

De begrotingsbedragen 2019 t/m 2022 zijn conform de bedragen in het boekwerk 'Begroting 2019'.

Verbonden partijen in rekening en begroting (lasten)

Verbonden Partij	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019	Saldo 2019
Afvalverwijdering Utrecht (AVU)	993.801	1.232.622	1.232.619	4
GGD Regio Utrecht (GGDrU)	1.676.901	1.885.072	1.844.715	40.357
Recreatieschap De Stichtse Groenlanden	165.400	199.610	197.919	1.691
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	2.077.756	2.207.936	2.179.253	28.683
Werk en Inkomen Lekstroom (WIL)	3.045.869	3.123.790	3.246.705	-122.915
Regionaal Historisch Centrum Zuidoost Utrecht (RHC)	173.097	185.088	185.092	-4
Regionale Uitvoeringsdienst regio Utrecht (RUD)	347.503	223.000	197.543	25.457
Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU)	605.000	632.146	632.000	146
Totaal	9.085.327	9.689.264	9.715.846	-26.582

Dividend uitkering deelnemingen (baten)

Verbonden Partij	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019	Saldo 2019
NV Bank Nederlandse Gemeenten	-15.787	-17.784	-17.784	
Vitens NV	-127.017	-29.445	-34.641	5.196
Totaal	-142.804	-47.229	-52.425	5.196

Overige samenwerkingsverbanden

Verbonden Partij	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019	Saldo 2019
U10	118.118	123.295	112.397	10.898
Totaal	118.118	123.295	112.397	10.898

JAARREKENING

Uitgangspunten financiële verslaglegging

Wettelijke bepalingen

De jaarrekening is samengesteld met inachtneming van de betreffende bepalingen in de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Waarderingsgrondslagen balans

Algemeen

In de Financiële verordening (ex. Art 212 Gemeentewet) die in de raad van 20 november 2018 is vastgesteld zijn de uitgangspunten voor het financiële beleid opgenomen.

Bij het samenstellen van de balans is een bestendige gedragslijn in acht genomen.

Vaste activa

Onder de vaste activa worden afzonderlijk opgenomen de immateriële, de materiële en de financiële vaste activa.

Alle activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijging- of vervaardigingsprijs.

De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.

De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs wordt voorts een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend.

Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Daarnaast wordt een actief dat buiten gebruik wordt gesteld, afgewaardeerd op het moment van buitengebruikstelling.

Materiële vaste activa

1. Materiële vaste activa met economisch nut worden lineair afgeschreven. Uitzondering hierop zijn de activa ten behoeve van de producten riolering en afvalinzameling. Op deze activa wordt annuïtair afgeschreven.
2. De volgende materiële vaste activa met economisch nut worden afgeschreven in:
 - gronden en terreinen: niet, en 10-40 jaar
 - gebouwen: 15-50 jaar (schoolgebouwen en overige gebouwen per 1-1-2011 ouder dan 10 jaar: 40 jaar en nieuw en jonger dan 10 jaar: 50 jaar)
 - Grond-, weg en waterbouwkundige werken: 8-70 jaar
 - vervoermiddelen : 6-11 jaar
 - machines, apparaten en installaties (incl. theatertechniek): 5-30 jaar
 - Automatisering: 4-11 jaar
3. Activa met economisch nut en een verkrijgingsprijs van minder dan € 10.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatst genoemden worden altijd geactiveerd.
4. Activa met een maatschappelijk nut met een waarde > € 250.000,- worden niet geactiveerd, met uitzondering van gronden en terreinen. Deze laatst genoemden worden altijd geactiveerd.
5. Overeenkomstig de "Notitie materiële vaste activa" van de BBV, verschenen in december 2017 worden aankoop en vervaardiging van activa met een maatschappelijk nut die vanaf begrotingsjaar 2017 gereed komen geactiveerd. In de jaarrekening wordt onderscheid gemaakt tussen activa met een economisch nut en activa met een maatschappelijk nut.
6. Aankoop en vervaardiging van activa met een maatschappelijk nut die tot en met begrotingsjaar 2016 gereed zijn gekomen worden onder aftrek van bijdragen van derden ten laste van de exploitatie gebracht. Financieel technische gronden kunnen de oorzaak zijn om bij raadsbesluit

hiervan af te wijken. Dan wordt het actief lineair afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere door de raad aan te geven tijdsduur.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met de ontvangen aflossingen. De kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

Onderhanden werk aangaande investeringen

De post onderhanden werk aangaande investeringen ontstaat als uitvloeisel van de Notitie Investerings, Waardering en Afschrijving 2018. Het betreft investeringen die nog niet in het verslagjaar zijn opgeleverd en waarvan de restantkredieten worden overgebracht naar het volgende boekjaar. Na oplevering van de investering zal feitelijke activering plaatsvinden en zal een aanvang worden genomen met het afschrijven conform de richtlijnen.

De onderhanden werk aangaande investeringen worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs en opgenomen onder de activaposten, zoals hierboven genoemd.

Vlottende activa

Onder de vlottende activa worden afzonderlijk opgenomen de voorraden, de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar, de liquide middelen en de overlopende activa.

Voorraden

De verschillende voorraadcomponenten zijn als volgt gewaardeerd:

- De verspreide percelen zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, vermeerderd met de bijgeschreven rente en exploitatiekosten. Indien deze waarde hoger is dan de intern getaxeerde waarde, wordt voor het verschil een voorziening gevormd.
- De gronden die nog niet in exploitatie zijn genomen zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, vermeerderd met rente en exploitatiekosten.
- De onderhanden werken zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings-/vervaardigingsprijs, vermeerderd met de bijgeschreven rente en exploitatiekosten en verminderd met de opbrengst wegens gerealiseerde verkopen. Indien wordt verwacht dat de geactiveerde kosten niet door verkopen van grond kunnen worden terugverdiend, is ter grootte van het geraamde tekort een voorziening gevormd.
- De voorraad brandstof is gewaardeerd tegen de gemiddelde inkoopprijs.
- De voorraad burgerzaken zijn gewaardeerd tegen de laatst bekende inkoopprijs.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar zijn opgenomen tegen de nominale waarde. De voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de nominale waarde verrekend.

De voorzieningen wegens oninbaarheid betreffen:

- Algemene debiteuren
Alle vorderingen worden per stuk beoordeeld op inbaarheid. Dat is vervolgens het uitgangspunt om een minimale stand van de voorziening te bepalen. Als de voorziening onder de minimale stand komt wordt er een bedrag aan toegevoegd vanuit de algemene dekkingsmiddelen.
- Debiteuren op het gebied van gemeentelijke belastingen
Hier wordt dezelfde werkwijze toegepast als bij de algemene debiteuren.
- Vorderingen bijstandsverlening
Ook de vorderingen bijstandsverlening worden per vordering beoordeeld op oninbaarheid en dienovereenkomstig opgenomen in de voorziening.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste passiva

Onder de vaste passiva worden afzonderlijk opgenomen het eigen vermogen (reserves en het rekeningresultaat), de voorzieningen en de vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer.

De vaste passiva, met uitzondering van de voorzieningen, worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen contante waarde.

Reserves en Voorzieningen

Het beleid ten aanzien van reserves en voorzieningen is vastgelegd in de nieuwe Notitie Reserves en Voorzieningen. Genoemde Notitie is door het College vastgesteld in de vergadering van 10 oktober 2017.

Op 20 november 2018 is de Financiële Verordening (ex. art. 212 Gemeentewet) vastgesteld. Conform artikel 3 lid 3 van deze verordening wordt in het jaarverslag 2017 de ontwikkeling van de schuldpositie opgenomen.

Reserves

Reserves zijn het eigen vermogen van de organisatie en dienen om tegenvallers in de exploitatie op te vangen en om investeringen te kunnen financieren. Algemene reserves en bestemmingsreserves vormen samen met het saldo van de exploitatierekening het eigen vermogen.

De algemene reserves (niet zijnde bestemmingsreserves) zijn bestemd voor opvang van tekorten, als buffer voor risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen en voor onvoorziene, onuitstelbare en onvermijdbare (drie O's) uitgaven.

Bestemmingsreserves zijn van de algemene reserves afgezonderde bestanddelen waaraan de politiek een bepaalde bestemming heeft gegeven of door een geldgever bijzondere voorwaarden zijn gesteld (geoormerkt).

Vermeerderingen en verminderingen vinden plaats op basis van:

- de in de begroting vastgestelde bedragen;
- resultaatbestemming;
- aanvullende besluitvorming.

Aan bovengenoemde vermeerderingen en verminderingen liggen raadsbesluiten ten grondslag. Zij maken daarom deel uit van de resultaatbepaling.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gerekend tot het vreemd vermogen en worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- op balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen, waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- kosten die in het volgende boekjaar worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Dotaties en onttrekking aan voorzieningen vinden plaats op basis van:

- de in de begroting vastgestelde bedragen;
- verkregen subsidiegelden;
- aanvullende besluitvorming.

Aan bovengenoemde dotaties en onttrekkingen liggen raadsbesluiten ten grondslag. Zij maken daarom deel uit van de resultaatbepaling.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva worden afzonderlijk opgenomen de netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar en de overlopende passiva.

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Waarderingsgrondslagen baten en lasten

Baten en lasten

De baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Bij het bepalen van het resultaat is een bestendige gedragslijn in acht genomen.

Als bedrijfsresultaat van de grondexploitatie wordt aangemerkt de resultaten van de afgewikkelde complexen Niet-Vinex. Voordelen op financieel afgewikkelde deelcomplexen Vinex worden niet als winst verantwoord. Eventuele voordelen worden ingezet om tekorten van andere deelcomplexen binnen Vinex te dekken. De baten en lasten die betrekking hebben op de verspreide percelen, de nog niet in exploitatie genomen gronden en de onderhanden werken, worden verrekend met de boekwaarde van deze gronden.

Afschrijvingen

Het afschrijven op een investering vangt aan per 1 januari van het verslagjaar volgend op het jaar waarin de investering is opgeleverd.

Investerings worden lineair afgeschreven, met uitzondering van investeringen waarvan de kapitaallasten gedekt worden uit de afvalstoffenheffing of rioolrecht.

De afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar (met uitzondering van specifieke besluiten ten aanzien van investeringen met een maatschappelijk nut).

Op gronden wordt niet afgeschreven. Daarnaast wordt ook niet afgeschreven op de investering met betrekking tot het politiebureau. Dit is conform de met de Rijksgebouwendienst overeengekomen financieringswijze.

Rente

De rentelasten betreffen het saldo van:

- aan geldverstrekkers werkelijk betaalde rente;
- werkelijk ontvangen rente op uitgezette gelden;
- aan de grondexploitatie en de vaste activa toegerekende rente.

De rentelasten worden door middel van een omslagpercentage over de rekening van baten en lasten verdeeld.

Kostenplaatsen

De op de kostenplaatsen verantwoorde lasten en baten worden in 2019 op basis van werkelijke bedragen volledig doorverdeeld naar de taakvelden via bij de begroting 2019 bepaalde verdeelsleutels. Er blijft door deze systematiek geen saldo meer over op de kostenplaatsen.

De doorbelasting van de uren van eigen personeel die zijn gemaakt ten behoeve van de grondexploitatie worden in de realisatie doorbelast op basis van werkelijk gemaakte uren x uurtarief. Doordat het uurtarief bepaald wordt met behulp van werkelijke uitgaven en opbrengsten kostenplaatsen blijft ook hier geen saldo over op de kostenplaats Projectontwikkeling.

Balans per 31 december

ACTIVA	31-12-2019	31-12-2018
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
- Bijdrage aan activa in eigendom van derden	640.692	85.900
Materiële vaste activa		
- investeringen met een economisch nut, overig	113.559.544	116.507.914
- erfpachtsgronden	0	0
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	5.949.049	6.289.495
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	<u>2.565.239</u>	<u>2.560.542</u>
	122.073.832	125.357.951
Financiële vaste activa		
- kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	18.323	18.323
- leningen aan woningbouwcorporaties	28.150	139.701
- overige langlopende leningen	<u>4.244.081</u>	<u>4.525.258</u>
	4.290.553	4.683.281
Totaal vaste activa	127.005.077	130.127.132
Vlottende activa		
Voorraden		
- onderhanden werk: bouwgronden in exploitatie	23.025.059	31.148.847
- gereed product en handelsgoederen	23.876	21.714
- vooruitbetalingen	<u>23.048.934</u>	<u>31.170.561</u>
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
- vorderingen op openbare lichamen	4.888.845	5.693.477
- uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	-	-
- overige vorderingen	<u>2.731.210</u>	<u>2.161.571</u>
	7.620.056	7.855.048
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar RBL		
- vorderingen op openbare lichamen	3.720.488	13.963.720
- overige vorderingen	<u>5.077.005</u>	<u>13.392</u>
	8.797.492	13.977.112
Liquide middelen		
- liquide middelen	37.360	90.737
- liquide middelen Regionale Backoffice Lekstroom (RBL)	<u>0</u>	<u>-</u>
	37.360	90.737
Overlopende activa		
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:		
- Europese overheidslichamen	-	-
- Het Rijk	36.736	-
- Overige Nederlandse Overheidslichamen	<u>171.252</u>	<u>286.810</u>
	207.988	286.810
- overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	<u>2.029.237</u>	<u>1.998.009</u>
	2.029.237	1.998.010
Totaal vlottende activa	41.741.068	55.378.278
Totaal generaal	168.746.146	185.505.411

PASSIVA	31-12-2019	31-12-2018
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
- algemene reserves	29.027.326	33.564.515
- bestemmingsreserves	<u>15.675.038</u>	<u>14.048.433</u>
	44.702.364	47.612.948
- nog te bestemmen resultaat jaarrekening	<u>513.062</u>	<u>207.445</u>
	45.215.425	47.820.394
.		
Voorzieningen	11.752.197	12.285.090
Vaste schulden met een rentetypische looptijd >= 1 jaar		
- onderhandse leningen van binnenlandse banken	71.651.303	93.680.029
- waarborgsommen	<u>28.780</u>	<u>41.155</u>
	71.680.083	93.721.184
.		
Totaal vaste passiva	128.647.706	153.826.668
Viottende passiva		
.		
Netto viottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
- banksaldi	9.454.702	6.494.197
- overige schulden	<u>14.618.374</u>	<u>3.846.968</u>
	24.073.077	10.341.165
.		
Netto viottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar RBL		
- liquide middelen	1.815.019	3.958.655
- overige schulden	<u>8.712.932</u>	<u>12.750.529</u>
	10.527.951	16.709.184
.		
Overlopende passiva		
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:		
- Europese overheidslichamen	14.230	54.658
- Het Rijk	-	47.033
- Overige Nederlandse Overheidslichamen	<u>1.339.198</u>	<u>404.687</u>
	1.353.429	506.379
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	3.961.269	3.864.006
	<u>3.961.269</u>	<u>3.864.006</u>
- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.	182.714	258.010
	<u>182.714</u>	<u>258.010</u>
Totaal viottende passiva	40.098.440	31.678.743
Totaal generaal	168.746.146	185.505.411
Borg- en Garantstellingen	<u>97.602.332</u>	<u>96.298.999</u>

Toelichting op de balans

Toelichting op de balans

ACTIVA

Afschrijvingsmethoden

Voor de waarderingsgrondslagen en de methoden van afschrijven wordt verwezen naar het hoofdstuk "Uitgangspunten financiële verslaglegging".

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa	31-12-2019	31-12-2018
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	640.692	85.900
	640.692	85.900

Totaal immateriële vaste activa	640.692	85.900
--	----------------	---------------

Het verloop van de boekwaarde van de immateriële vaste activa ziet er als volgt uit:

Soort investering	Boekwaarde 1-1-2019	Investering	Desinvestering/ bijdragen derden *	Afschrijving/ duurzame waarde vermindering *	Boekwaarde 31-12-2019
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	85.900	784.359	219.200	10.367	640.692
Totaal immateriële vaste activa	85.900	784.359	219.200	10.367	640.692

De (des)investeringen 2019 immateriële vaste activa bestaan uit de volgende (des)investeringen:

Omschrijving investering	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in	Cumulatief besteed t/m	Desinvestering/ bijdragen derden *
	2019	2019	2019	2019
Bijdragen aan activa in eigendom van derden				
Ruimtelijke Koers Houten	0	767.299	762.299	5.000
Het Nieuwe Bos Wulven (De afslag)	0	16.520	-197.680	214.200
Het Nieuwe Bos Wulven (toegangsweg/parkeerplaats)	0	540	540	0
Totaal - Bijdr. aan activa in eigendom van derden	0	784.359	565.159	219.200
Totaal - Immateriële vaste activa	0	784.359	565.159	219.200

Materiële vaste activa	31-12-2019	31-12-2018
Investeringen met een economisch nut	113.559.544	116.507.914
Investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	5.949.049	6.289.495
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	2.565.239	2.560.542
Erfpachtgronden	0	0
	122.073.832	125.357.951

Totaal materiële vaste activa	122.073.832	125.357.951
--------------------------------------	--------------------	--------------------

(Des)investeringen met een economisch nut

Het verloop van de boekwaarde van de (des)investeringen met een economisch nut ziet er als volgt uit:

Omschrijving	31-12-2019	31-12-2018
Economisch nut, overige investeringen	113.559.544	116.507.914
Economisch nut, investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	5.949.049	6.289.495
Totaal materiële vaste activa met een economisch nut	119.508.592	122.797.409

Het verloop van de boekwaarde van de (des)investeringen 2019 met een economisch nut kan in de volgende categorieën worden onderverdeeld:

Soort investering	Boekwaarde 1-1-2019	Investering	Desinvestering/ bijdragen derden *	Afschrijving/ duurzame waarde vermindering *	Boekwaarde 31-12-2019
Economisch nut, overig					
Gronden en terreinen	25.932.351	74.355	0	241.505	25.765.200
Bedrijfsgebouwen	82.401.863	80.000	289.562	2.553.445	79.638.856
Grond/weg/waterbouwkundige werken	301.597	0	0	10.129	291.468
Vervoermiddelen	675.297	59.200	0	80.072	654.424
Machines, apparaten, installaties	2.036.124	406.407	0	431.479	2.011.052
Overige materiele vaste activa	5.160.682	685.119	0	647.258	5.198.543
Totaal - Economisch nut, overig	116.507.914	1.305.080	289.562	3.963.889	113.559.544
Economisch nut, dekking door heffing					
Gronden en terreinen (heffing)	243.268	0	0	0	243.268
Bedrijfsgebouwen (heffing)	1.254.714	0	0	27.520	1.227.193
Grond/weg/waterbouwk. werk. (heffing)	3.733.428	67.408	0	278.696	3.522.141
Overige materiele vaste activa (heffing)	1.058.085	44.542	0	146.180	956.447
Totaal - Economisch nut, heffing	6.289.495	111.950	0	452.396	5.949.049
Totaal - Economisch nut	122.797.409	1.417.030	289.562	4.416.285	119.508.592

* De schuingearceerde bedragen betreffen investeringsbijdragen van derden

Toelichting

Om vast te stellen of een duurzame waardevermindering moet worden toegepast, moet de directe opbrengstwaarde (marktwaarde) worden bepaald. Een middel om de directe opbrengstwaarde te bepalen, is een onafhankelijke taxatie. Bij het doorvoeren van een duurzame waardevermindering wordt op het vastgoed extra afgeschreven tot de directe opbrengstwaarde (taxatiewaarde). In 2019 heeft er geen duurzame waarde vermindering plaatsgevonden.

De (des)investeringen met een economisch nut bestaan uit de volgende investeringen:

Omschrijving investering	Beschikbaar gesteld krediet 2019	Werkelijk besteed in 2019	Cumulatief besteed t/m 2019	Desinvestering/ bijdragen derden * 2019
Economisch nut, overig				
Gronden en terreinen				
Vervanging sportveld Blokhoven	32.525	35.432	64.315	0
SV Houten veld 5 normaal gras	20.476	0	10.725	0
Herinrichting terrein gemeentewerf	249.000	38.923	38.923	0
Totaal - Gronden en terreinen	302.001	74.355	113.963	0
Bedrijfsgebouwen				
Dorpshuis Schalkwijk	0	0	880.151	289.562
Extra loods gemeentewerf	60.000	0	0	0
Klavertje Vier/De Brug (voorbereidingskrediet)	317.000	80.000	80.000	0
Montessorischool (voorbereidings krediet)	356.000	0	0	0
Van Harte School (voorbereidingskrediet)	216.000	0	0	0
Totaal - Bedrijfsgebouwen	949.000	80.000	960.151	289.562
Vervoermiddelen				
Vervanging Pick up's/ cabinewagens div.soorten BOR	-16.074	0	559.044	0
Electro voertuig buitendienst BOR	40.286	40.140	40.140	0
7 extra e-bikes brandweervrijwilligers	24.000	19.059	19.059	0
Totaal - Vervoermiddelen	48.212	59.200	618.244	0
Machines, apparaten, installaties				
Netwerkapparatuur (gezamenlijk)	158.377	79.414	84.986	0
Gezamenlijk serverpark (gedeelte Houten)	83.195	25.236	378.342	0
Grote veegmachine Johnston	140.000	146.018	146.018	0
Minigraver begraafplaatsen	25.000	31.160	31.160	0
Gezamenlijk serverpark (gedeelte RUD)	48.009	10.000	136.991	0
Kleine veegmachine Hako	122.880	114.578	114.578	0
2 smalspoorttractoren	87.600	0	0	0
Totaal - Machines, apparaten, installaties	665.061	406.407	892.075	0

Overige materiele vaste activa

Vastgoedinfo uitvoering beleidsplan (GIS internet)	7.503	0	52.497	0
Realisatie tech.kopp. BAG/WOZ	12.557	0	1.559	0
Invoering BGT	13.115	2.775	45.273	0
Implementatie Key2Begraven	404	7.974	29.070	0
Aanschaf Koppelvlakken	1.648	0	14.484	0
Stellingkast gemeentewerf incl. fundering	-7.344	0	37.345	0
Aanschaf nieuwe bureaustoelen	3.405	1.730	209.554	0
Update GWS4all	15.967	0	0	0
Verduurzaming Zwembad (10jaar)	3.200	3.200	32.000	0
Verduurzaming Zwembad (15jaar)	925.000	925.000	925.000	0
Verduurzaming Zwembad (20jaar)	-808.443	-755.037	669.406	0
Zonnepanelen Zwembad (15jaar)	25.000	25.000	25.000	0
Zonnepanelen Zwembad (25jaar)	125.000	125.000	125.000	0
Uitbreiding begraafplaats Oud Wulven	310.531	165.740	167.209	0
Afvalcontainer vrachtauto (6)	14.849	12.589	12.589	0
Aanschaf IBABS-app (bestuurl.info.systeem)	13.704	0	7.670	0
Meubilair Foyer	27.687	0	0	0
Vervanging GIS-viewer	11.053	0	0	0
85 tablets	85.747	51.490	51.490	0
End-point en Core switches (gezamenlijk)	144.465	0	0	0
Kantoormeubilair RBL en SST	15.000	16.664	16.664	0
Mobiele camera unit	22.000	0	0	0
Firewall (gezamenlijk)	0	102.993	102.993	0
Totaal - Overige materiele vaste activa	962.048	685.119	2.524.804	0
Totaal - Economisch nut, overig	2.926.322	1.305.080	5.109.236	289.562

Economisch nut, dekking door heffing**Gronden en terreinen**

Hekwerk afvalscheidingsstation	20.000	0	0	0
Totaal - Gronden en terreinen	20.000	0	0	0

Grond/weg/waterbouwkundige werken

Afkoppelen hemelwater 2017	69.725	0	30.275	0
Maatregelen extreme neerslag 2017	65.000	0	0	0
Ontlastputten	207.103	0	7.897	0
Mechanisch elektr installaties 2018	125.000	0	0	0
Afkoppelen Hemelwater en vergroenen	100.000	0	0	0
Riolering bedrijventerreinen	120.000	0	0	0
Verbetering rioleringsmaatregelen	120.000	0	0	0
Afkoppelen 2019	100.000	67.408	67.408	0
Gemalen 2019	231.000	0	0	0
Riolering tunnels 2019	50.500	0	0	0
Totaal - Grond/weg/waterbouwkundige werken	1.188.328	67.408	105.580	0

Overige materiele vaste activa

Ondergrondse restcontainers (12x)	84.000	0	0	0
Beveiligingscamera's gemeentewerf	25.000	0	0	0
Aanschaf kliko's (10jr annuïtair)	36.050	44.542	44.542	0
Totaal - Overige materiele vaste activa	145.050	44.542	44.542	0

Totaal - Economisch nut, dekking door heffing	1.353.378	111.950	150.122	0
Totaal investeringen met een economisch nut	4.279.700	1.417.030	5.259.358	289.562

* De schuingearceerde bedragen betreffen investeringsbijdragen van derden

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Het verloop van de boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut ziet er als volgt uit:

Omschrijving	31-12-2019	31-12-2018
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	2.565.239	2.560.542
Totaal investeringen met een maatschappelijk nut	2.565.239	2.560.542

Het verloop van de boekwaarde 2019 van de (des)investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kan in de volgende categorieën worden onderverdeeld:

Soort investering	Boekwaarde 1-1-2019	Investering	Desinvestering	Afschrijving/ duurzame waarde vermindering *	Boekwaarde 31-12-2019
Maatschappelijk nut					
Gronden en terreinen	284.208	0	0	21.455	262.754
Grond/weg/waterbouwkundige werken	2.276.334	128.636	0	102.484	2.302.486
Machines, apparaten, installaties	0	0	0	0	0
Overige materiele vaste activa	0	0	0	0	0
Totaal - Maatschappelijk nut	2.560.542	128.636	-	123.939	2.565.239

De (des)investeringen 2019 in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut bestaan uit de volgende (des)investeringen:

Omschrijving investering	Beschikbaar gesteld krediet 2019	Werkelijk besteed in 2019	Cumulatief besteed t/m 2019	Desinvestering/ bijdragen derden * 2019
Maatschappelijk nut				
Grond/weg/waterbouwkundige werken				
Lichtmasten gebiedsontwikkelingen	217.509	17.227	42.690	0
Armaturen gebiedsontwikkelingen	192.287	12.476	39.658	0
Vervangen lichtmasten 2018	130.296	52.150	183.853	0
Vervangen armaturen 2018	84.165	46.784	150.619	0
Vervanging lichtmasten 2019	37.500	0	0	0
Vervanging armaturen 2019	37.500	0	0	0
Totaal - Grond/weg/waterbouwkundige werken	699.257	128.636	416.820	0
Totaal - Maatschappelijk nut	699.257	128.636	416.820	0

Financiële vaste activa

Het verloop van de boekwaarde van de financiële vaste activa ziet er als volgt uit:

Omschrijving	31-12-2019	31-12-2018
Leningen aan woningbouwcorporaties	28.150	139.701
Overige langlopende leningen	4.244.081	4.525.258
Kapitaalverstrekingen aan deelnemingen	18.323	18.323
Totaal	4.290.553	4.683.281

Het verloop van de boekwaarde 2018 van de financiële vaste activa kan in de volgende categorieën worden onderverdeeld:

Soort lening	Boekwaarde 1-1- 2019	Investering	Desinvestering	Aflossing/ afschrijving	Boekwaarde 31-12-2019
Leningen aan woningcorporaties	139.701	0	0	111.551	28.150
Overige langlopende leningen	4.525.258	0	0	281.177	4.244.081
Kapitaalverstrekingen aan deelnemingen	18.323	0	0	0	18.323
Totaal financiële vaste activa	4.683.281	-	-	392.728	4.290.553

De (des)investeringen 2019 financiële vaste activa bestaan uit de volgende investeringen:

Omschrijving investering	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2019	Cumulatief besteed t/m 2019	Desinvestering
Overige langlopende leningen				
T/m 28-06-2019 geen investeringen, op 0 gezet!!!!	0	0	0	0
Totaal - Overige langlopende leningen	0	0	0	0
Totaal - Financiële vaste activa	0	0	0	0

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden	31-12-2019	31-12-2018
Onderhanden werken		
- Bouwgronden in exploitatie	23.025.059	31.148.847
Gereed product en handelsgoederen		
- Documenten burgerzaken	15.309	12.879
- Voorraad brandstof	8.567	8.835
Vooruitbetalingen		
Totaal	23.048.934	31.170.561

* Cf. notitie Besluit Begroting en Verantwoording moeten vooruitbetalingen sinds 01-01-2017 verantwoord worden onder de Voorraden. Boekwaarde per 1-1-2019 overgebracht van overlopende activa naar voorraden.

Onderhanden werk: bouwgronden in exploitatie

De bouwgronden in exploitatie betreffen:

	Boekwaarde 1-1-2019	Investerings	Inkomsten	Boekwaarde 31-12-2019
Exploitatie stedelijk				
Complexen: Vinex	21.803.281	3.466.248	8.090.330	17.179.199
Complexen: Centrum	2.416.779	166.647	10.797	2.572.628
Complexen: Overige niet-Vinex	6.615.700	1.011.153	4.833.147	2.793.706
(Sub) totaal exploitatie stedelijk	30.835.760	4.644.048	12.934.275	22.545.533
Afgesloten complexen Vinex				
Afgesloten complexen Vinex	810.522	169.930	3.492	976.961
Totaal bouwgronden in exploitatie	31.646.282	4.813.978	12.937.766	23.522.494
Voorziening verlieslatend complex	-497.435	-	-	-497.435
Totaal voorzieningen grondexploitaties	-497.435	0	0	-497.435
Totaal balanswaarde bouwgronden in exploitatie	31.148.847	4.813.978	12.937.766	23.025.059

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de toelichting op het programma Duurzaam en de paragraaf grondbeleid.

De bouwgronden in exploitatie kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving complex	Investering	Desinvestering
Complexen Vinex:		
Meerpaal	185.471	2.253.898
Hofstad 3	1.487.685	1.754.140
Weteringhoek/Kruisboog	39.309	101.248
De Koppeling	755.380	1.173.847
Loerik VI	128.600	506.716
Hofstad 4b	105.471	10.000
Bovenstedelijke voorzieningen	751.968	1.695.538
Bovenwijkse voorzieningen	12.366	594.944
Vinex / Algemene kosten	-	-
Totaal - Complexen Vinex	3.466.248	8.090.330
Complexen: Centrum		
Locatie oude politie bureau	26.656	10.797
Oude dorp	139.991	-
Totaal - Complexen Centrum	166.647	10.797
Complexen: Overige niet-Vinex		
Sport en werklandschap de Meerpaal	659.821	4.737.284
Ontwikkellocatie De Wegwijzer/ Den Oord	209.965	-
Algemene ontwikkellocaties derden	47.457	44.013
Ontwikkellocatie De Geer	41.879	1.000
Woningbouw Tuurdijk 't Goy	52.032	50.850
Voorziening verliesgevend complex Woningbouw Tuurdijk 't Goy	-	-
Totaal - Complexen overige niet-Vinex	1.011.153	4.833.147
Afgesloten complexen Vinex:		
Afgesloten complexen Vinex:	169.930	3.492
Totaal - afgesloten complexen Vinex	169.930	3.492
Totaal - Bouwgronden in exploitatie	4.813.978	12.937.766

Output fasering in jaarschijven

Project	Houten	Totaal
Datum	10-3-2020	consolidatie herziening 2020

Jaarschijven grondexploitatie (in €)

Kosten

Grondkosten	Totaal	Boekwaarde	Restantbudget
verwerving	100.467.469	99.587.902	879.567
milieu	6.140.853	4.512.467	1.628.385
sloop	2.285.650	2.022.508	263.142
grondwerk	7.649.698	7.026.825	622.874
riolering	19.943.318	18.045.923	1.897.395
verharding	60.616.368	54.423.683	6.192.685
groen/water	9.249.777	7.215.637	2.034.140
openbare verlichting/brandkranen	5.854.620	5.136.931	717.689
kunstwerken	18.887.977	17.804.322	1.083.655
diversen	9.796.123	7.004.236	2.791.887
plankosten	62.616.820	55.922.807	6.694.013
bovenwijkse voorzieningen	29.022.932	17.119.822	11.903.110
afdrachten	26.321.185	26.321.185	-
boekwaarde rente	20.786.152	20.786.152	-
totaal grondkosten	379.638.941	342.930.398	36.708.543
kostenstijging	668.836	-	668.836
totaal grondkosten (geïndexeerd)	380.307.778	342.930.398	37.377.379

Grondkosten	2020	2021	2022	2023
verwerving	577.677	301.890	0	0
milieu	474.986	753.399	100.000	300.000
sloop	195.642	67.500	0	0
grondwerk	448.350	90.205	84.319	0
riolering	676.846	444.012	416.061	360.476
verharding	1.678.620	1.542.162	1.809.355	1.162.548
groen/water	243.391	840.241	805.453	145.055
openbare verlichting/brandkranen	425.919	131.602	85.350	74.818
kunstwerken	525.058	149.240	181.755	227.602
diversen	589.465	625.503	514.742	1.062.177
plankosten	2.087.421	1.720.673	1.615.165	1.270.754
bovenwijkse voorzieningen	2.508.265	3.078.302	3.622.759	2.693.784
afdrachten	0	0	0	0
boekwaarde rente	0	0	0	0
totaal grondkosten	10.431.641	9.744.730	9.234.958	7.297.213
kostenstijging	59.204	150.556	212.831	246.246
totaal grondkosten (geïndexeerd)	10.490.845	9.895.286	9.447.789	7.543.459

Opbrengsten

Grondopbrengsten	Totaal	Boekwaarde	Restantbudget
sociale woningbouw	1.035.602	745.000	290.602
vrije sector woningbouw	27.535.575	9.139.748	18.395.826
niet woningbouw maatschappelijk	25.497.345	22.388.017	3.109.328
niet woningbouw commercieel	88.552.180	66.302.002	22.250.178
bijdragen	67.776.935	61.448.711	6.328.224
overige opbrengsten	167.233.794	154.117.620	13.116.174
boekwaarde rente	6.390.382	6.390.382	-
totaal opbrengsten	384.021.814	320.531.481	63.490.333
opbrengstenstijging	-	-	-
totaal opbrengsten (geïndexeerd)	384.021.814	320.531.481	63.490.333

Grondopbrengsten	2020	2021	2022	2023	
sociale woningbouw	-	145.301	145.301	-	
vrije sector woningbouw	1.600.000	3.421.748	6.116.748	7.257.331	
niet woningbouw maatschappelijk	1.525.290	1.112.526	471.512	-	
niet woningbouw commercieel	15.572.368	6.177.810	500.000	-	
bijdragen	2.132.181	3.097.821	1.098.222	-	
overige opbrengsten	2.940.362	3.507.812	3.986.443	2.681.557	
boekwaarde rente	-	-	-	-	
Totaal opbrengsten	23.770.202	17.463.018	12.318.226	9.938.887	
Opbrengstenstijging	-	-	-	-	
Totaal opbrengsten (geïndexeerd)	23.770.202	17.463.018	12.318.226	9.938.887	
Exploitatie saldo			Totaal	Boekwaarde	Restantbudget
totaal grondkosten (geïndexeerd)			380.307.778	342.930.398	37.377.379
totaal opbrengsten (geïndexeerd)			384.021.814	320.531.481	63.490.333
saldo (geïndexeerd)			3.714.037	22.398.917-	26.112.954
rente					
cashflow			3.714.037	22.398.917-	
cumulatieve cashflow					
eindwaarde (31-12-2023)			3.714.037		
netto contante waarde (01-01-2020)			3.431.196	0	
Exploitatie saldo	2020	2021	2022	2023	
Totaal grondkosten (geïndexeerd)	10.490.845	9.895.286	9.447.789	7.543.459	
Totaal opbrengsten (geïndexeerd)	23.770.202	17.463.018	12.318.226	9.938.887	
Saldo (geïndexeerd)	13.279.356	7.567.733	2.870.437	2.395.428	
Rente					
Cashflow	13.279.356	7.567.733	2.870.437	2.395.428	
Cumulatieve cashflow	9.119.561-	1.551.828-	1.318.608	3.714.037	

Project	Stedelijk	Niet Vinex
Datum	10-3-2020	Woningbouw Tuurdijk 't Goy

Jaarschijven grondexploitatie (in €)

Kosten

Grondkosten	Totaal	Boekwaarde	Restantbudget
verwerving	1.065.862	1.065.862	-
milieu	44.818	7.602	37.216
sloop	50.059	32.261	17.798
grondwerk	-	-	-
riolering	-	-	-
verharding	218.917	917	218.000
groen/water	5.384	5.384	-
openbare verlichting/brandkranen	22.641	2.641	20.000
kunstwerken	-	-	-

diversen	37.492	5.992	31.500
plankosten	97.466	67.513	29.953
bovenwijkse voorzieningen	-	-	-
afdrachten	-	-	-
boekwaarde rente	930	930	-
totaal grondkosten	1.543.568	1.189.101	354.467
kostenstijging	4.760	-	4.760
totaal grondkosten (geïndexeerd)	1.548.328	1.189.101	359.228

Grondkosten	2020	2021
verwerving	0	0
milieu	37.216	0
sloop	17.798	0
grondwerk	0	0
riolering	0	0
verharding	109.000	109.000
groen/water	0	0
openbare verlichting/brandkranen	20.000	0
kunstwerken	0	0
diversen	15.750	15.750
plankosten	14.977	14.977
bovenwijkse voorzieningen	0	0
afdrachten	0	0
boekwaarde rente	0	0
totaal grondkosten	214.741	139.727
kostenstijging	1.605	3.156
totaal grondkosten (geïndexeerd)	216.345	142.882

Opbrengsten

Grondopbrengsten	Totaal	Boekwaarde	Restantbudget
sociale woningbouw	-	-	-
vrije sector woningbouw	1.000.000	-	1.000.000
niet woningbouw maatschappelijk	-	-	-
niet woningbouw commercieel	-	-	-
bijdragen	-	-	-
overige opbrengsten	50.850	50.850	-
boekwaarde rente	-	-	-
totaal opbrengsten	1.050.850	50.850	1.000.000
opbrengstenstijging	-	-	-
totaal opbrengsten (geïndexeerd)	1.050.850	50.850	1.000.000

Grondopbrengsten	2020	2021
sociale woningbouw	-	-
vrije sector woningbouw	1.000.000	-
niet woningbouw maatschappelijk	-	-
niet woningbouw commercieel	-	-
bijdragen	-	-
overige opbrengsten	-	-
boekwaarde rente	-	-
Totaal opbrengsten	1.000.000	-
Opbrengstenstijging	-	-
Totaal opbrengsten (geïndexeerd)	1.000.000	-

Exploitatie saldo	Totaal	Boekwaarde	Restantbudget
totaal grondkosten (geïndexeerd)	1.548.328	1.189.101	359.228
totaal opbrengsten (geïndexeerd)	1.050.850	50.850	1.000.000
saldo (geïndexeerd)	497.478-	1.138.251-	640.773
rente			
cashflow	497.478-	1.138.251-	640.773
cumulatieve cashflow			
eindwaarde (31-12-2021)	497.478-		
netto contante waarde (01-01-2020)	478.160-		

Exploitatie saldo	2020	2021
Totaal grondkosten (geïndexeerd)	216.345	142.882
Totaal opbrengsten (geïndexeerd)	1.000.000	-
Saldo (geïndexeerd)	783.655	142.882-
Rente		
Cashflow	783.655	142.882-
Cumulatieve cashflow	354.596-	497.478-

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	31-12-2019	31-12-2018
Vorderingen op openbare lichamen	8.609.333	19.657.196
- Totaal- vorderingen op openbare lichamen (Gemeente Houten)	4.888.845	5.693.477
- Vorderingen op openbare lichamen (Gemeente Houten)	4.768.597	4.712.865
- Algemene debiteuren (deel vorderingen op openbare lichamen)	120.248	980.612
- Totaal- vorderingen op openbare lichamen (Regionale backoffice lekstroom)	3.720.488	13.963.720
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	-	-
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar (Gemeente Houten)	-	-
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar (Regionale backoffice lekstroom)	-	-
Overige vorderingen	7.808.215	2.174.964
- Overige vorderingen (Gemeente Houten)	2.731.210	2.161.571
- Overige vorderingen (Regionale backoffice lekstroom)	5.077.005	13.392
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	16.417.548	21.832.160

Toelichting "Vorderingen op openbare lichamen"

Onder de vorderingen op Openbare lichamen is de vordering op de Belastingdienst opgenomen in het kader van de BTW-aangiften 2019 en de opgaaf BTW-Compensatiefonds 2019. Tevens zitten er nog vorderingen op openbare lichamen in de algemene debiteuren die hier worden verantwoord.

Toelichting "Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar"

In 2019 is niets uitgezet bij de schatkist

Toelichting "Overige vorderingen"

Overige vorderingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Boekwaarde 1-1-2019	Vermeerderingen	Verminderings	Boekwaarde 31- 12-2019
Overige vorderingen (Gemeente Houten)	2.161.571	102.451.577	101.881.938	2.731.210
Algemene debiteuren	1.082.749	84.509.927	84.701.087	891.589
Voorziening dubieuze algemene debiteuren	40.042-	-	20.300	60.342-
Debiteuren inzake gemeentelijke belastingen	399.080	17.545.453	16.782.258	1.162.275
Voorziening dubieuze belastingdebiteuren	64.189-	45.738	29.107	47.559-
Bijstandverlening	2.469.023	56.084	349.185	2.175.921
Voorziening dubieuze bijstandsvorderingen	1.685.050-	294.376	0	1.390.674-
Overige vorderingen (Regionale backoffice lekstroom)	13.392	5.077.004		5.077.005
Algemene debiteuren	13.392	4.649.727	13.392	4.649.727
Verstrekte voorschotten zorgaanbieders	-	427.278		427.278
Totaal	2.174.964	107.528.581	101.881.938	7.808.215

Toelichting algemene debiteuren (deel vordering op openbare lichamen)

In het saldo van de algemene debiteuren zitten vorderingen die betrekking hebben op openbare lichamen, deze vorderingen worden verantwoord onder vorderingen openbare lichamen.

Toelichting voorziening dubieuze algemene en belasting debiteuren

De grondslag voor de berekening van de voorziening dubieuze algemene debiteuren is weergegeven in het hoofdstuk "Uitgangspunten financiële verslaglegging".

Toelichting bijstandsverlening

De vorderingen in het kader van bijstandsverlening hebben met name betrekking op verhaal van onterecht verstrekte uitkeringen, verhaal alimentatie, verstrekte leenbijstand, krediethypotheek e.d..

In de vordering met betrekking tot de BBZ heeft het Rijk een bijdrage verstrekt van 75%. Bij invordering zal dan ook 75% van de vordering terugbetaald moeten worden aan het Rijk. Het bedrag dat terugbetaald moet worden, is als overige schuld in de balans opgenomen onder de netto vlootende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar.

Liquide Middelen	31-12-2019	31-12-2018
Bank (Burgerzaken)	31.981	86.606
Kassaldi	5.379	4.131
Totaal	37.360	90.737

Liquide Middelen Regionale Backoffice Lekstroom(RBL)	31-12-2019	31-12-2018
Bank	-	-
Totaal	-	-

Overlopende Activa	31-12-2019	31-12-2018
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschot-bedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:	207.988	286.810
- EU:	-	-
- Rijk:	36.736	-
- Overige Nederlandse Overheidslichamen:	171.252	286.810
- Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.029.237	1.998.009
Totaal	2.237.225	2.284.819

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Boekwaarde 1-1-2019	Vermeerderingen	Verminderings	Boekwaarde 31-12-2019
- EU:	-	-	-	-
- Nog te ontvangen bedragen EU	-	-	-	-
- Rijk:	-	36.736	-	36.736
- Afrek.2019 BBZ Min.SZW conf. Beeld van	-	36.736		36.736
- Overige Nederlandse Overheids- lichamen:	286.810	80.677	359.160	171.252
- VB Prov Utrecht Fietstraat Binnenweg	86.900			86.900
- VB Prov Utrecht Fietstraat ooststrumsdijkje	300			300
- VB Prov Utrecht Fietstraat Heemstedseweg	25-			25-
- VB VB Prov Utrecht aanpassing Kern t Goy	3.400			3.400
- Prov Utrecht Pop3 subs.eiland v schalkwijk	32.149		32.149	-
- Provincie Utrecht subsidie BDU dec 2018	25.337		25.337	-
- Provincie Utrecht subsidie BDU dec 2019	-	25.337		25.337
- Linieland Polder Blokhoven	249.283	55.341	249.283	55.341
- Linieland-Masterplan fort Honswijk	52.392		52.392	-
- ZIN jeugd afrek.18 obv RBL 23-4-2020	-	0		-
- Nto (overige overheden) RBL	162.926-			
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen:	1.998.009	22.205.299	22.174.071	2.029.237
- Overige nog te ontvangen bedragen	1.517.663	20.729.325	20.729.147	1.517.842
- Vooruitbetaalde bedragen (inclusief grondbedrijf)	480.346	1.475.974	1.444.925	511.396
Totaal	2.284.819	22.322.712	22.533.232	2.237.225

Toelichting

Nog te ontvangen bedragen

De nog te ontvangen bedragen per 31 december 2019 hebben betrekking op bedragen die in 2020 binnen komen en die omdat de prestatie in 2019 is geleverd ten gunste komen van boekjaar 2019. Deze bedragen zijn als nog verwerkt in de jaarrekening 2019.

Vooruitbetaalde bedragen

De vooruitbetaalde bedragen per 31 december 2019 zijn facturen die in 2019 zijn betaald en waarvan de prestaties betrekking hebben op boekjaar 2020.

EIGEN VERMOGEN

Reserves	31-12-2019	31-12-2018
Algemene reserves	29.027.326	33.564.515
Bestemmingsreserves	15.675.038	14.048.433
Totaal	44.702.364	47.612.948

Het overzicht van het verloop van de reserves in 2019 is als volgt:

Verloopoverzicht van reserves

Reserve	Saldo 1-1-2019	Bestemming resultaat 2018	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2019
A. Algemene reserves:					
1. Algemene reserve(vrij)	2.650.462		0	0	2.650.462
2. Algemene beklemd reserve	24.911.488		0	3.282.189	21.629.299
3. Concern weerstandvermogen grondexploitaties	6.002.565		0	1.255.000	4.747.565
Totaal A. Algemene reserves	33.564.515	0	0	4.537.189	29.027.326
B. Bestemmingsreserves:					
1. Archeologiebeleid	158.745		15.000	0	173.745
2. Kunstobjecten	58.018		0	0	58.018
3. Overlopende posten	0		24.504	0	24.504
4. Initieel onderhoud openbare ruimte	871.620		0	595.711	275.909
5. WWB werkdeel	153.923		0	0	153.923
6. Afschrijving extra krediet cultuurcentr.	910.625		0	29.375	881.250
7. Organisatie-ontwikkeling	1.956.689		2.328.239	2.412.809	1.872.119
8. Economische crisis	999.999		0	497.635	502.364
9. Beheer Openbare ruimte	2.923.710		1.872.941	2.310.507	2.486.144
10. Linieland	303.289		0	126.188	177.101
11. Ruiming explosieven	747.809		0	0	747.809
12. ICT Werk en Inkomen Lekstroom	439.159		145.694	0	584.854
13. Programma Transitie in Samenhang	1.769.513	207.445	898.236	1.195.015	1.680.180
14. Toekomstfonds	764.135		1.420.192	292.908	1.891.419
15. Fonds "Buitengebied	311.846		0	193.010	118.836
16. ICT Regionale Uitvoeringsdienst	247.329		31.471	0	278.801
17. WWB inkomensdeel	533.926		0	8.370	525.556
18. ICT Regionaal historisch Centrum	0		5.240	0	5.240
19. Mobiliteitsfonds Eiland van Schalkwijk	898.098		0	40.831	857.267
20. Mobiliteit en bereikbaarheid	0		1.000.000	45.000	955.000
21. Ruimtelijke koers Houten	0		1.425.000	0	1.425.000
Totaal B. Bestemmingsreserves	14.048.433	207.445	9.166.518	7.747.358	15.675.038
Totaal alle reserves	47.612.948	207.445	9.166.518	12.284.548	44.702.364

A. Algemene reserves:

1. Algemene reserve(vrij).

Het doel van de algemene reserve is het afdekken van algemene risico's en onvoorzienbare, niet uitstelbare en onvermijdbare uitgaven, voorzover daarvoor geen dekking kan worden gevonden binnen de exploitatie. De algemene reserve dient als buffer voor eventuele rekeningtekorten en maakt onderdeel uit van het weerstandsvermogen. Er hebben geen onttrekkingen en/of stortingen in 2019 plaatsgevonden.

2. Algemene bekleemde reserve

De bekleemde algemene reserve wordt bekleemd genoemd, omdat deze reserve alleen ingezet kan worden met goedkeuring van de raad. Vandaar dat deze middelen niet tot de weerstandscapaciteit worden gerekend. In de perspectiefnota 2018 is door de raad besloten om € 735.000 uit deze algemene bekleemde reserve vrij te maken ten behoeve van de uitwerking nieuwe wettelijke verplichtingen en door de raad vastgestelde visiedocumenten. Ook is € 10.000 voor het cultuurproject "ontwikkelen samen met de inwoners die de Houtense identiteit verbeelden" en € 25.000 identiteitsversterkende evenementen in het kader van citymarketing beschikbaar gesteld. Voor de uitvoering van het collegeprogramma 2018-2022 is er via deze reserve € 2.500.000 uitgetrokken voor haar beleidsambities. Daarnaast heeft er nog een onttrekking van € 12.189 plaatsgevonden ter dekking van de gemaakte kosten werkbudget ten behoeve van communicatie, inspiratie en teamontwikkeling. Er zijn in 2019 geen toevoegingen gedaan.

3. Concern weerstandvermogen grondexploitaties

Uit deze reserve is € 1.255.000 onttrokken ten behoeve van een nieuw gevormde bestemmingsreserve Ruimtelijke koers Houten.

B. Bestemmingsreserves:

1. Archeologiebeleid

Deze reserve is bedoeld om de lasten en baten te egaliseren en schommelingen te voorkomen in het resultaat. Aan deze reserve is in 2019 de jaarlijkse storting van € 15.000 toegevoegd.

2. Kunstobjecten

Het spreiden van de lasten die samenhangen met de aanschaf van een kunstwerk, eens in de drie jaar. Dat leidt er toe dat niet eens in de drie jaar aanspraak op de algemene Middelen hoeft te worden gedaan en wordt piekbelasting van de exploitatie voorkomen. In 2018 hebben geen toevoegingen en onttrekkingen bij deze bestemmingsreserve plaatsgevonden.

3. Overlopende posten

Deze wordt elk jaar gevormd bij de rekening om uitgaven die gepland waren in het vorige jaar in het volgende jaar op te kunnen vangen. In 2019 is hier vanuit de jaarrekening 2018 niks gestort omdat het rekeningresultaat resultaatbestemmingen niet toestond. Wel is er in 2019 € 24.504 gestort ten behoeve van ambulantisering GGZ (septembercirculaire 2019) voor de uitvoering in 2020.

4. Initieel onderhoud openbare ruimte

Het beschikbaar houden van de middelen die vanuit de grondexploitaties worden overgedragen, voor het initieel onderhoud van de openbare ruimte. Vanaf 2015 wordt geen bijdrage meer vanuit de grondexploitaties aan deze reserve toegevoegd. Er is € 595.711 onttrokken ten behoeve van onderhoud geluidschermen € 2.750 en uitvoering jaarplan 2019 Beheer Openbare Ruimte initieel onderhoud € 592.961: Fietsstraten Lobbedijk en Heemsteedseweg, Toplaag Fietspaden, Vijfwal halfverharding, Reconstructie Bomen o.a. Boogmuur en Kamgras, aanpak Zwerfvuil, Onderhoud watergangen (drijvend groen), Wortelopdruk in bestrating, Hederavakken in de Muren, Herinrichting achterzijde gemeentehuis, Beplanting De Steenen Poort en Vergroening.

5. WWB werkdeel

Onder dit product valt het budget dat beschikbaar is voor de financiering van de uitstroom naar betaalde arbeid. Via deze reservering worden de rijksbijdragen gereguleerd ingezet teneinde een zo groot mogelijke uitstroom te realiseren. Veel van deze trajecten lopen langere tijd en de kosten worden dan via de reserve over de jaren vereffend. In 2019 waren er geen onttrekkingen en geen stortingen.

6. Afschrijving extra krediet cultuurcentrum

In verband met het faillissement van de bouwster in 2008 zijn er extra kosten gemaakt om het cultuurcentrum af te kunnen bouwen. Deze reserve is gevormd om de extra kapitaallasten te financieren. De onttrekking in 2019 bedraagt € 29.375.

7. Organisatie-ontwikkeling

Het doel van deze reserve is om de kosten die gepaard gaan met de organisatie-ontwikkeling gelijkmatig over de betreffende jaren te spreiden. Er is in 2019 € 2.412.809 aan deze reserve onttrokken en € 2.328.239 gestort. Dit bestaat uit: Vereffening stelposten flankerend beleid, Inzet impulsmiddelen, resultaat 2019 personeelskosten tussen de hekken en vrijval op basis van bestedingsplan 2020 en verdere jaren.

8. Economische crisis

Eenmalige negatieve gevolgen van de economische crisis met incidentele middelen op te vangen. Er is nog € 1.000.000 beschikbaar gesteld door de raad voor teruggaaf aan burgers in 2019 en 2020. In 2019 is hieraan € 497.635 uitgegeven en aan deze reserve onttrokken.

9. Beheer Openbare ruimte

De kosten met betrekking tot fluctuaties in de omvang van het vervangingsprogramma Straatverlichting op te vangen en het uitvoeren van het jaarplan Beheer Openbare Ruimte (BOR). Er wordt ten behoeve van dit jaarplan BOR € 1.626.389 gestort in deze reserve. Daarnaast wordt het positieve saldo op overdrachten derden en straatverlichting € 246.552 aan deze reserve toegevoegd. Er wordt € 14.578 onttrokken aan deze reserve, zijnde dekking rente- en afschrijvingskosten van een kapitaalkrediet vervanging straatverlichting 2015. Daarnaast wordt ten behoeve van de uitvoering van het jaarplan (BOR) 2018 € 2.295.929 aan deze reserve onttrokken. Het betreft hier de volgende projecten: Herinrichting Het Rond, Fietsstraten Lobbedijk, Binnenweg en Heemsteedseweg, Tunnel rondweg Noord, Aanpassing Blasenburgseweg, Aanpassen fontein Oude Dorp, Berberis/ Catalpa's de oorden, Herinrichting achterzijde gemeentehuis, Reconstructie Plantsoenen, Bloemenweides o.a. De Bouw, Aanleg natuurlijke oevers, Elementen, Slijtlaag buitengebied, Ontstening watergang Haltnahuis, Reconstructie Bomen, Kunstgras op trapvelden, Brug Achterdijk en Troubadoursborch, Aanpassing kern 't Goy, Go Asfalt, Toplaag fietspaden, Vervangen speeltoestelen, Bruggen en wegen brandweertraces, Vervangen vissteigers Imkerspark, Voetgangersoversteken Dorpsstraat, Bermen Lekdijk, Funderingspalen houten bruggen, Fietsverbinding Oostrumsedijkje, bewegwijzering, Verkeersregelinstallaties, Parkeren op maat in de straat, Vervanging straatnaamborden, Stratenmakers en Worteldruk in bestrating.

10. Linieland

Gereserveerde gelden voor de ontwikkeling van Linieland. Conform een raadsbesluit wordt het negatieve saldo 2019 ontwikkeling fort Honswijk en ontwikkeling Hollandse Waterlinie ad € 126.188 onttrokken uit deze reserve.

11. Ruiming explosieven

Het doel van deze reserve is gelden speciaal beschikbaar gesteld via de algemene uitkering voor dit doel te reserveren voor de in kaart gebrachte nog uit te voeren projecten ruiming explosieven. De regeling bijdrage ruiming explosieven veelgebruikers via de algemene uitkering is gestopt in 2014. Vanaf 2015 weer op basis van declaratie (70% vergoeding), zodat deze reserve gebruikt kan worden ter dekking van de 30% eigen bijdrage. Geen mutaties in 2019

12. ICT Werk en Inkomens Lekstroom

Het doel van deze reserve is om geld te reserveren voor de kapitaallasten van de ICT voorzieningen WIL, aangezien deze lasten iets langer doorlopen dan contractduur met de WIL van 5 jaar (tot 1 mei 2018) en om middelen te genereren om licenties te kunnen vervangen, welke maar een looptijd kennen van 3 jaar of andere tegenvallers op te vangen. Dit contract is in afwachting van een nieuw contract maandelijks verlengd. Doordat de onderhandelingen over een nieuw contract pas eind 2019 tot overeenstemming hebben geleid, zal het nieuwe contract pas in 2020 ingaan. Er vindt een storting plaats van € 145.694, zijnde het positieve exploitatieresultaat op de ICT

13. Programma Transitie in Samenhang

Conform het raadsbesluit van 28-6-2012 wordt deze reserve ingezet ter dekking van de implementatiekosten transitie Jeugd en Wmo van Rijk naar gemeente binnen het programma Transitie en Samenhang. In dit kader wordt er in 2019 € 9.061 onttrokken aan deze reserve ter dekking van kosten afkoop verlofuren van het sociaal team. Ook is er € 1.185.954 onttrokken inzake dekking tekort Jeugd € 681.981, Statushouders 2019 Decentralisatie-Uitkering (DU) verhoogde asielinstroom € 106.533, Besteding innovatieplan 2019 € 235.194, Houtense werktafel € 150.582 en Impuls sterke buurten € 11.664. In het kader van het actieplan 2020 opvang en integratie statushouders, wordt € 398.236 gestort in deze bestemmingsreserve. Dit betreft de in 2019 ontvangen rijksvergoedingen, welke middels een raadsbesluit eveneens als in 2016 beschikbaar gesteld worden voor dit actieplan. Daarnaast is € 500.000 gestort, zijnde middelen beschikbaar gesteld via Collegeprogramma 2018-2022 ten behoeve van de Houtense werktafel en € 207.445 door de resultaatbestemming in de jaarstukken 2018.

14. Toekomstfonds

In het collegeprogramma 2014-2018 heeft de raad besloten een "Toekomstfonds" in te stellen, dat zich richt op bijvoorbeeld herontwikkeling en initiatieven voor energietransitie. Er vindt in 2019 een onttrekking van € 292.908 plaats. Dit betreft via resultaatbestemming jaarstukken 2018 voeding voor de reserve Ruimtelijke koers Houten € 158.500, Inhuur capaciteit omgevingsvergunningen € 10.000, Aanpassing klimaatplan € 50.732, inhuur procesbegeleiding 2e windpark 56.181 en aanleg laadpalen € 17.495. Daarnaast is via het collegeprogramma 2018-2022 € 1.000.000 beschikbaar gesteld voor Fort Honswijk, Afslag horeca Nieuw Wulven en nog te maken bestedingsplannen andere onderwerpen. Dit is gestort in dit fonds. Daarnaast zijn er nog de volgende doeluitkeringen gestort: Klimaatmiddelen Transitievisie € 202.101, Klimaatmiddelen Energieloketten € 37.358, Klimaatmiddelen Wijk aanpak € 9.997 en Deltaprogrammering Ruimtelijke adaptie € 70.736. Deze middelen zijn pas verkregen bij de decembercirculaire 2019 en kunnen dus dan ook pas in 2020 ingezet worden voor het verkregen doel.

15. Fonds "Buitengebied"

In het collegeprogramma 2014-2018 heeft de raad besloten "Om beweging in de gebiedsontwikkeling in het buitengebied mogelijk te maken. Daarom wordt er een fonds 'Buitengebied' gecreëerd. Er vindt een onttrekking van € 193.010 plaats. Dit betreft kosten Exploitatie transformatie Honswijk bijdrage 2019 79.040, Masterplan fort Honswijk Collegeprogramma 2018-2022 € 55.000, Projectopdracht Visie groen en Biodiversiteit € 42.470 en Co-financiering Leader De Wiese € 16.500. Geen stortingen in 2019

16. ICT Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)

Het doel van deze reserve is om geld te reserveren voor de kapitaallasten van de ICT voorzieningen RUD, aangezien deze lasten iets langer doorlopen dan contractduur met de RUD van 5 jaar (tot 1 juni 2020). Er vindt een toevoeging plaats van € 31.471, zijnde exploitatieoverschot op de ICT RUD.

17. WWB inkomensdeel

De ontvangen Individuele aanvullende uitkering 2014 (IAU) is in deze reserve gestort om een buffer (extra middelen) te hebben om zo de extra volumegroei van bijstandsuitkeringen/ bijzondere bijstand statushouders en kosten overige vraagstukken rondom statushouders incidenteel te kunnen opvangen. Uit deze reserve is in 2019 € 8.370 onttrokken ter dekking van de kosten tijdelijke woningen Hoge Schaft.

18. ICT Regionaal historisch Centrum (RHC)

Het doel van deze reserve is om geld te reserveren voor de kapitaallasten van de ICT voorzieningen RUD, aangezien deze lasten iets langer doorlopen dan contractduur met de RHC van 5 jaar (tot 1 mei 2021). Er vindt een toevoeging plaats van € 5.240, zijnde exploitatieoverschot op de ICT RUD.

19. Mobiliteitsfonds Eiland van Schalkwijk

Er vindt een onttrekking van € 40.831 plaats. Dit betreft kosten van een projectleider t.b.v. ter ondersteuning van initiatieven derden. Er is € 1.000.000 via de perspectiefnota 2018 beschikbaar gesteld om dit fonds in te stellen uit het Concernweerstandsvormogen Grondexploitaties.

20. Mobiliteit en bereikbaarheid

Er is € 1.000.000 gestort, zijnde middelen beschikbaar gesteld via Collegeprogramma 2018-2022. Deze € 1.000.000 miljoen is onder meer beschikbaar voor de uitwerking van de bestuursovereenkomst Houten-Bunnik. Onderdeel van deze bestuursovereenkomst is bijvoorbeeld een vrijliggend fietspad langs de N410, een volledige verkeersontsluiting op de A12 en het kruispunt Kruisweg-rondweg Binnenweg. Ook het verder vormgeven/uitwerken van de Mobiliteitsvisie Eiland van Schalkwijk is onderdeel van dit thema. Mobiliteitsvisie moet hier nadrukkelijk breder worden gezien dan alleen het Eiland van Schalkwijk. Tot slot zijn ook onderwerpen als smart mobility en doelgroepenvervoer onderdeel van de ambities op dit thema. Voor de realisatie van onze ambities kunnen we aanvullend ook een beroep doen op de subsidieregelingen. Uit deze reserve is € 45.000 onttrokken voor het Project Aardewal.

21. Ruimtelijke koers Houten

Het traject om te komen tot een visie en strategie op gemeenteniveau is complex. Er zal veel externe deskundigheid ingeschakeld moeten worden om onderzoeken uit te voeren en om tot het gewenste resultaat binnen de gestelde tijdsperiode te komen. Inschatting laat zien dat €170.000 uit het de reserve toekomstfonds bij lange na niet genoeg is. In totaal is € 1.425.000 werkbudget nodig om de Ruimtelijke Koers uit te kunnen werken. Dit betekent dat er aanvullend budget nodig is van € 1.255.000 uit het Concernweerstandvermogen. Voor de Ruimtelijke koers Houten is € 1.425.000 gestort in deze bestemmingsreserve.

Nog te bestemmen resultaat jaarrekening	31-12-2019	31-12-2018
Nog te bestemmen resultaat algemene dienst	513.062	207.445
Totaal	513.062	207.445

Nog te bestemmen resultaat algemene dienst

Een analyse van het resultaat is in dit jaarverslag opgenomen. Per (deel)programma zijn de uitkomsten nader geanalyseerd en toegelicht. Daarnaast is in het jaarverslag een analyse op hoofdlijnen opgenomen in het hoofdstuk Analyse rekeningsaldo 2019 versus begroting 2019.

VOORZIENINGEN

Voorzieningen	31-12-2019	31-12-2018
Egalisatievoorzieningen	7.822.156	7.620.641
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.930.041	4.664.449
Totaal	11.752.197	12.285.090

Het overzicht van het verloop van de voorzieningen in 2019 is als volgt:

Verloopoverzicht van voorzieningen

Voorziening	Saldo 1-1-2019	T.g.v. exploitatie vrijgevallen bedragen	Toevoegingen	Aanwendungen	Saldo 31-12-2019
A. Egalisatievoorzieningen:					
1. Groot onderhoud welzijns-/ sport-accommodaties/ Sociaal Culturele Centra	2.011.974		534.884	630.393	1.916.465
2. Huisvesting onderwijs	371.403		45.814	34.059	383.158
3. Gemeentelijke huisvesting	1.171.969		136.408	77.234	1.231.143
4. Brandweergebouwen	208.722		23.154	19.158	212.718
5. Overig gemeentelijk vastgoed	74.454		63.440	2.955	134.939
6. Egalis. graf- en lijkbezorgingsrechten	197.374		0	6.846	190.528
7. Egalisatie tarieven afvalstoffenheffing	221.882		200.332	422.214	0
8. Groot onderhoud fietstransferia en bijgebouwen	311.021		11.813	120	322.714
9. Riolering art 44 lid 1c 1 egal.tar.heffing	279.397		139.653	0	419.050
10. Riolering Art 44 lid 1d&2				0	
Vooruitsparen toekomstige kosten	1.811.177		92.366		1.903.543
11. Riol. Art 44 lid 1d&2 Onderhoud				0	
Waterbodem	843.232		118.388		961.620
12. Wijkposten, steunpunten en overige gebouwen	40.086		23.631	4.924	58.794
13. Sanitairgebouwtjes woonwagencentra	77.951		9.534	0	87.485
Totaal A. Egalisatievoorzieningen	7.620.641	0	1.399.416	1.197.902	7.822.156

B. Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's					
1. Wethouderspensioen	2.421.861		322.412	134.249	2.610.024
2. Decentrale middelen	53.073		0	53.073	0
3. Renovatie dak en overlopende geveldelen SSC Schoneveld	1.169.498		158.981	1.328.479	0
4. Voorziening volkshuisvesting	1.020.017		300.000	0	1.320.017
Totaal B. Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.664.449	0	481.393	1.515.801	3.930.041
Totaal alle voorzieningen	12.285.090	0	1.880.809	2.713.702	11.752.197

A. Egalisatievoorzieningen:

1. Groot onderhoud welzijns-/ sport-accommodaties/ Sociaal Culturele Centra

Het gelijkmatig over de jaren verdelen van de lasten die verband houden met het onderhoud van welzijns-/ sport-accommodaties/ Sociaal Culturele Centra. Met de inzet van deze voorziening wordt ongewenste piekbelasting van de exploitatie voorkomen. De toevoeging en de aanwending van deze voorziening gebeurt op basis van het op 3 november 2015 in de raad vastgestelde Meerjaren onderhoudsplannen en vervangingsinvesteringen gemeentelijke accommodaties 2016-2025. Op basis van dit MJOP wordt in 2019 € 477.686 aan deze voorziening toegevoegd. Daarnaast nog € 57.198 terugontvangen Btw SPUK-regeling. Deze is wel lager dan andere jaren omdat er gestort is rekening houdend met gebouwen, waarvan het groot onderhoud uitgesteld wordt, alleen klachtenonderhoud i.v.m. ruimtelijke koers. Ook wordt er € 630.393 onttrokken voor groot onderhoud (schilderwerk, bouwkundige aanpassingen) bij de volgende accommodaties: Het Gebouw, Meerkoeit, Huis van Houten, Enter, Gymzalen Bijenkorf, Ridderspoor en De Vlinder, Sporthallen De Kruisboog, De Molenwiek en De Slinger, Sportcomplexen Oud Wulven, De Kruisboog, Victum, Blokhoven, Zwembad/ Sporthal De Wetering en Theater de Slinger.

2. Huisvesting onderwijs

Het beheer en maar ook het juridisch eigendom van een groot aantal schoolgebouwen is/ wordt overgedragen aan de schoolbesturen. Dit omdat het rijk de exploitatiekosten van schoolgebouwen aan de schoolbesturen heeft overgedragen, voorheen bij de gemeente. Deze voorziening is bedoeld voor de uitbreiding/aanpassing/verbouwing van bestaande schoolgebouwen nog wel in het beheer bij de gemeente (Schoolwoningen, locatie Montessorischool West en Limes) op basis van het Integraal Huisvestingsplan. De toevoeging en de aanwending van deze voorziening gebeurt op basis van het op 3 november 2015 in de raad vastgestelde Meerjaren onderhoudsplannen en vervangingsinvesteringen gemeentelijke accommodaties 2016-2025. Op basis van dit MJOP wordt in 2019 € 45.814 aan deze voorziening toegevoegd (ook lager als gevolg van dezelfde reden als bij 1.) en wordt € 34.059 aangewend voor groot onderhoud (schilderwerk, bouwkundige aanpassingen) bij de volgende accommodaties: Schoolwoningen Merantihout en Beekmos.

3. Gemeentelijke huisvesting

Deze voorziening is bestemd voor de verbouwing van het gemeentehuis, het achterstallig onderhoud (jaarplan) en het egaliseren van de onderhoudskosten gedurende de komende jaren. De toevoeging en de aanwending van deze voorziening gebeurt op basis van het op 3 november 2015 in de raad vastgestelde Meerjaren onderhoudsplannen en vervangingsinvesteringen gemeentelijke accommodaties 2016-2025. Op basis van dit MJOP wordt in 2019 € 136.408 aan deze voorziening toegevoegd en wordt € 77.234 aangewend voor groot onderhoud (Schilderwerk, diverse werkzaamheden electra en bekabeling en werkzaamheden dak(Kant3) bij het gemeentehuis en Het Kant 3.

4. Brandweergebouwen

Deze voorziening is bestemd voor het reserveren van gelden voor het grootonderhoud van de brandweergebouwen. De toevoeging en de aanwending van deze voorziening gebeurt op basis van het op 3 november 2015 in de raad vastgestelde Meerjaren onderhoudsplannen en vervangingsinvesteringen gemeentelijke accommodaties 2016-2025. In 2019 is € 23.154 aan deze voorziening toegevoegd en wordt € 19.158 aangewend voor groot onderhoud Brandweerkazeme Houten De Brug.

5. Overig gemeentelijk vastgoed

Deze voorziening is bestemd voor het reserveren van gelden voor het grootonderhoud van de gemeente torens. De toevoeging en de aanwending van deze voorziening gebeurt op basis van het op 3 november 2015 in de raad vastgestelde Meerjaren onderhoudsplannen en vervangingsinvesteringen gemeentelijke accommodaties 2016-2025. In 2019 is € 63.440 aan deze voorziening toegevoegd. In 2019 heeft € 2.955 aanwending voor groot onderhoud inzake vervanging luidmotor kerktoren Oude Dorp.

6. Egalisatie graf- en lijkbezorgingsrechten

Het langdurig egaliseren van de tarieven, die gelden voor de grafrechten en de lijkbezorgingsrechten. Op basis van de exploitatiekosten 2019 van de begraafplaatsen kan € 6.846 van deze voorziening worden onttrokken.

7. Egalisatie tarieven afvalstoffenheffing

Door inzet van deze voorziening kan de jaarlijkse exploitatie van de afvalstoffen worden genivelleerd en wordt een grillig beeld in de hoogte van de jaarlijkse afvalstoffenheffing voorkomen. De tarifiering heeft namelijk kostendekkendheid als basis. Er kan € 422.214 onttrokken worden uit deze voorziening zijnde gedeeltelijke dekking voor het negatieve exploitatieresultaat 2019 € 526.289 op het product afvalstoffenheffing. Met deze onttrekking is de voorziening leeg. Daarnaast is er voor gekozen om de meer terugontvangen BTW afval € 200.332 weer ten gunste van dit product te brengen en te storten in deze voorziening.

8. Groot onderhoud fietstransferia en bijgebouwen

Op 13 november 2013 heeft de raad met de vaststelling van de tweede bestuursrapportage 2013 besloten om een voorziening groot onderhoud fietstransferia en bijgebouwen in te stellen waarin jaarlijks een bedrag voor groot onderhoud gestort kan worden. Inmiddels is er een planning t/m 2061 gemaakt, hoe dit groot onderhoud moet plaatsvinden. Deze voorziening is geactualiseerd in 2015 op basis van het op 3 november 2015 in de raad vastgestelde Meerjaren onderhoudsplannen en vervangingsinvesteringen gemeentelijke accommodaties 2016-2025. De toevoeging van € 11.813 aan deze voorziening (ook lager als gevolg van dezelfde reden als bij 1.) betreft dan ook de benodigde storting 2019 en € 120 onttrekking ten behoeve van groot onderhoud fietstransferia Centrum en Castellum.

9. Riolerings art 44 lid 1c 1 egal.tar.heffing

Op 19-1-2016 heeft de raad ingestemd met het Water en Rioleringsplan (WRP) 2016-2019. In dit voorstel bevindt zich ook besluitvorming rondom voorzieningen betrekking hebbend op riolen en hoe deze conform BBV(notitie riolerings) eventueel ingesteld moeten worden. Ook bevindt zich hier een voorstel in over de voeding. Op basis van de regels rondom deze voeding wordt in 2019 € 75.141 (positief exploitatieresultaat 2019) aan deze voorziening toegevoegd. Daarnaast is er dit jaar voor gekozen om de meer terugontvangen BTW riolen € 64.512 weer ten gunste van het product riolen te brengen en te storten in deze voorziening.

10. Riolerings Art 44 lid 1d&2 Vooruitsparen toekomstige kosten

Op 19-1-2016 heeft de raad ingestemd met het Water en Rioleringsplan (WRP) 2016-2019. In dit raadsvoorstel bevindt zich ook besluitvorming rondom voorzieningen betrekking hebbend op riolen en hoe deze conform BBV(notitie riolerings) eventueel ingesteld moeten worden. Ook bevindt zich hier een voorstel in over de voeding. Op basis van het raadsbesluit WRP wordt € 92.366 aan deze voorziening toegevoegd.

11. Rioler. Art 44 lid 1d&2 Onderhoud Waterbodembodem

Op 19-1-2016 heeft de raad ingestemd met het Water en Rioleringsplan (WRP) 2016-2019. In dit voorstel bevindt zich ook besluitvorming rondom voorzieningen en een reserve betrekking hebbend op riolen en hoe deze conform BBV(notitie riolerings) eventueel ingesteld moeten worden. Ook bevindt zich hier een voorstel in over de voeding. Op basis van het raadsbesluit WRP wordt € 118.388 aan deze voorziening toegevoegd.

12. Wijkposten, steunpunten en overige gebouwen

Deze voorziening is bestemd voor het reserveren van gelden voor het groot onderhoud van de Wijkposten, steunpunten en overige gebouwen. De toevoeging en de aanwending van deze voorziening gebeurt op basis van het op 3 november 2015 in de raad vastgestelde Meerjaren onderhoudsplannen en vervangingsinvesteringen gemeentelijke accommodaties 2016-2025. In 2019 is € 23.631 aan deze voorziening toegevoegd en wordt € 4.924 onttrokken, omdat er groot onderhoud was oude wijksteunpost, Noord-Oost 'De Aalsloot' (nieuwe keuken).

14. Sanitaire gebouwtjes woonwagencentra

Deze voorziening is bestemd voor het reserveren van gelden voor het grootonderhoud van de Sanitaire gebouwtjes woonwagencentra. De toevoeging en de aanwending van deze voorziening gebeurt op basis van het op 3 november 2015 in de raad vastgestelde Meerjaren onderhoudsplannen en vervangingsinvesteringen gemeentelijke accommodaties 2016-2025. In 2019 is € 9.534 aan deze voorziening toegevoegd en er is niets onttrokken, omdat er geen groot onderhoud heeft plaatsgevonden.

B. Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:

1. Wethouderspensioen

Het in financiële zin voorzien in de pensioenaanspraken die voormalige wethouders, of diens nabestaanden, hebben op de gemeente en het separeren van de voor dat doel overgedragen middelen. Aan de hand van berekeningen pensioenaanspraken (oud) wethouders wordt door een actuaire de hoogte van deze voorziening bepaald. Op basis hiervan is het noodzakelijk om € 322.412 toe te voegen aan deze voorziening. Dit is meer dan de € 208.771 welke begroot is. Oorzaak is dat bij de actuariële berekeningen van de pensioenreserves met een lagere rekenrente - 1,5% gewerkt wordt. De actuaire heeft de grondslagen voor deze berekeningen gebaseerd op de hiervoor genoemde circulaire van het ministerie van BZK. Ook heeft de actuaire een recentere sterftetabel 2012-2017 gebruikt. Omdat bij die sterftetabel uit het doelvermogen pensioen betaald kan worden tot en met 92,02 jaar is er voor gekozen gebruik te maken van het geprojecteerde sterftecijfer transgener-neutraal van het CBS. Hier leeft iemand van 65 jaar nog 22,45 jaar. Dit resulteert dus in een gemiddelde leeftijd van 88,45 jaar. De aanwending van € 134.249 betreft de via de salarisadministratie uitbetaalde pensioenen aan (oud) wethouders of eventuele nabestaanden.

2. Decentrale middelen

Het beschikbaar houden van het niet in de exploitatie gebruikte deel van de persoonsgebonden budgetten van personeelsleden, waardoor de verplichting wordt veilig gesteld. Vanaf 2017 maakt dit persoonsgebonden budget per personeelslid deel uit van het Individueel KeuzeBudget(IKB), zodat er geen vulling meer is van deze voorziening. Afspraak is dat de gespaarde budgetten t/m 2016 binnen 3 jaar worden ingezet. De aanwending € 50.159 betreft het inzetten van deze budgetten ten behoeve van de aankoop van een fiets of een tegemoetkoming in de eigen bijdrage reiskosten woon-werkverkeer of lidmaatschap vakbond. Aangezien de 3 jaar waarbinnen deze middelen ingezet moesten worden eind 2019 om waren, is het niet bestede saldo in december uitbetaald. Daarnaast vindt er een afboeking plaats van € 2.914 als gevolg van correctie van de beginstand. Hiermee is de voorziening leeg.

3. Renovatie dak en overlopende geveldelen SSC Schoneveld

In 2017 is er een voorziening gevormd van € 1.578.245 ten behoeve van de renovatie dak en overlopende geveldelen Sociaal cultureel centrum Schoneveld. Het werk is in 2018 gestart en loopt nog in 2019 door. De gemaakte kosten incl. bijdrage van derden in 2019 € 561.224 zijn onttrokken aan deze voorziening. Verder bleek tijdens de 2e bestuursrapportage 2019 al dat de kosten € 578.000 lager zouden uitvallen dan verwacht. Ook dit is uit de voorziening onttrokken. Nu het werk klaar is blijkt ook het saldo, dat zich nog in de voorziening bevond € 30.274, niet meer nodig en kan worden afgeboekt ten gunste van het resultaat.

4. Voorziening Volkshuisvesting

Deze voorziening heeft als doel bij te dragen aan de realisatie van sociale huisvesting in Houten. Het biedt onderhandelingsruimte bij projecten, afhankelijk van de kansen en bedreigingen die zich daarbinnen voordoen. Er is dus niet van te voren een bestedingsplan op te stellen. Storting afdracht € 300.000 op basis van bijbetalingsregeling overeenkomst projectontwikkelaar Koppeling/ De Schaft.

VASTE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD >= 1 JAAR

Vaste schulden met een rentetypische looptijd >= 1 jaar	31-12-2019	31-12-2018
Onderhandse leningen van binnenlandse banken	71.651.303	93.680.029
Waarborgsommen	28.780	41.155
Totaal	71.680.083	93.721.184

Het overzicht van het verloop van de vaste schulden met een rentetypische looptijd >=1 jaar in 2019 is als volgt:

Verloopoverzicht van de vaste schulden	Onderhandse leningen van binnenlandse banken	Waarborgsommen	Totaal
Schuldrestand per 31-12-2018	93.680.029	41.155	93.721.184
Opgenomen bedragen	823.154	-	823.154
	94.503.183	41.155	94.544.338
Aflossingen	22.851.880	12.375	22.864.255
Schuldrestand per 31-12-2019	71.651.303	28.780	71.680.083

In 2019 zijn de volgende geldleningen en waarborgsommen opgenomen:

* BNG, leningnummer 40.109271 i.v.m. rente herziening € 823.154,-

Toelichting "Langlopende schulden"

Het saldo van de langlopende schulden bedraagt aan het einde van het boekjaar 2019 € 71.680.083,-.

Deze leningen zijn opgenomen om in de grote liquiditeitsbehoefte te kunnen voorzien die is ontstaan door de grote projecten en investeringen, die onderhanden zijn. De rentelast over de opgenomen leningen bedroeg in 2019 € 1.696.326,-. Van de langlopende leningen zal in 2020 € 27.028.150,- worden afgelost.

VLOTTENDE PASSIVA

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	31-12-2019	31-12-2018
Bank saldi (Gemeente Houten)	9.454.702	6.494.197
- Bank (Gemeente Houten)	9.454.702	6.494.197
Liquide middelen (Regionale backoffice lekstroom)	1.815.019	3.958.655
- Bank (Regionale backoffice lekstroom)	1.815.019	3.958.655

Overige schulden (Gemeente Houten)	14.618.374	3.846.968
- Crediteuren	3.751.742	3.193.660
- Kasgeldleningen	10.000.000	-
- Latente verplichtingen	474.094	336.080
- Waarborgsommen grondexploitatie	392.538	317.227
Overige schulden (Regionale backoffice Iekstroom)	8.712.932	12.750.529
- Nog te verrekenen met voorschot zorgaanbieders	226.448	123.350
- Diverse nog te betalen bedragen	8.486.484	12.627.179
Totaal netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	34.601.028	27.050.349

Toelichting "Bank saldi"

Saldo is in 2019 hoger t.o.v. 2018 i.v.m. achterblijvende opbrengsten grondbedrijf.

Op grond van de regeling Schatkistbankieren dienen gemeenten overtollige middelen te beleggen in de schatkist. Dit met uitzondering van een drempelbedrag. Voor de Gemeente Houten bedraagt dit circa € 934.000,- voor 2019. De ruimte onder het drempelbedrag is als volgt:

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)				
Verslagjaar				
(1) Drempelbedrag	934			
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen			66	
Ruimte onder het drempelbedrag	934	934	867	934
Overschrijding van het drempelbedrag				
(1) Berekening drempelbedrag				
Verslagjaar				
Begrotingstotaal verslagjaar	124.486			
Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	124.486			
Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
Drempelbedrag	934			
Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen				
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	-	-	6.086	-
Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	-	-	66	-

Toelichting "Overige schulden"

Crediteuren

Op 19 maart 2020 stond van het saldo van de crediteuren volgens het financiële systeem nog een bedrag van € 109.154,- open.

Kasgeldleningen

Om aan de financieringsbehoefte te kunnen voldoen is er € 10.000.000,- aan kasgeldleningen aangetrokken.

Latente verplichtingen

Het opgenomen bedrag aan latente verplichtingen heeft betrekking op de terugbetalingsverplichting die de gemeente heeft aan het Rijk in het kader van de Wet Werk en Bijstand. Op grond van deze wet dient 75% van de vorderingen in het kader van bijstandsverlening die te maken hebben met verstrekte leenbijstand ingevolge de BBZ (onder aftrek van het opgenomen bedrag in de voorziening dubieuze bijstandsvordering) opgenomen te worden als terugbetalingsverplichting aan het Rijk. (Zie ook de post overige vorderingen: bijstandsverlening die is opgenomen onder de balanspost uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar.)

Waarborgsommen grondexploitatie

De waarborgsommen voor grondverkoop worden verrekend bij de koop van de grond. De door de aannemers gestorte waarborgsommen zijn bedoeld om verhaal van schade welke optreedt bij bouwactiviteiten op relatief eenvoudige wijze te verhalen. Terugbetaling van deze waarborgsommen geschiedt na oplevering van het betreffende bouwwerk, waarbij eerst tot uitbetaling wordt overgegaan na controle door de projectleider. Eventuele schade wordt in mindering gebracht. Over de waarborgsommen die door aannemers worden gestort, wordt een rente tegen het wettelijke rentepercentage vergoed.

Overlopende Passiva	31-12-2019	31-12-2018
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume:	3.961.269	3.864.006
- Nog te betalen bedragen (Gemeente Houten)	5.913.210	6.759.003
- Nog te betalen bedragen (Regionale backoffice lekstroom)	1.951.940-	2.894.997-
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen te dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	1.353.429	506.379
- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	182.714	258.010
Totaal	5.497.413	4.628.395

Toelichting "Overlopende Passiva"

Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Boekwaarde 1-1-2019	Vermeerderingen	Verminderings	Boekwaarde 31- 12-2019
Nog te betalen bedragen (gemeente Houten):	6.759.003	15.648.816	16.494.610	5.913.210
- Nog te betalen ABP, IZA en Loonheffing	1.551.284	11.881.206	11.811.555	1.620.935
- Nog te betalen (Rijk)	61.227	285.286	57.551	288.962
- Nog te betalen (Overige overheden)	3.543.625	2.422.383	3.555.682	2.410.326
- Nog te betalen bedragen (Overige)	980.618	1.048.391	992.807	1.036.202
- Ontvangen waarborgsommen derden	4.975	11.550	11.520	5.005
- Diverse nog te betalen SOZA	-	0	0	-
- Transitorische rente geldleningen (inclusief grondbedrijf)	617.274		65.495	551.779
Nog te betalen bedragen (Regionale backoffice lekstroom):	2.894.997-	943.057	-	1.951.940-
- Diversen nog te betalen (RBL)	2.894.997-	943.057	0	1.951.940-
Totaal	3.864.006	16.591.873	16.494.610	3.961.269

Toelichting nog te betalen bedragen (Regionale backoffice lekstroom)

Bij de consolidatie van de balansen van Houten en de RBL moeten de nog te betalen kosten Houten bij de RBL geëlimineerd worden tegen de totaal- vorderingen op openbare lichamen (Regionale backoffice lekstroom).

De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen te dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Boekwaarde 1-1-2019	Vermeerderingen	Verminderings	Boekwaarde 31-12-2019
EU:	54.658	-	40.428	14.230
- Europees project (CoSIE)	54.658	-	40.428	14.230
Rijk:	47.033	47.033-	-	-
- Vooruitontvangen BRIM subsidie	47.033	-47.033	-	-
Overige Nederlandse overheidslichamen:	404.687	1.646.140	711.629	1.339.198
- Onderwijsachterstanden	5.728	126.595	91.327	40.996
- RMC subsidie kwalificatiemiddelen	11.840	55.304	55.003	12.141
- Combinatiefuncties (Algemene uitkering)	38.477	-	-	38.477
- Spelen en Bewegen in de Buurt/Br.imp.comb.func.2012-2016	69.142	-	-	69.142
- Meer Energie Bedrijvenambassadeur	18.000	-	18.000	-
- Sanering bodem Fort Honswijk	255.207	-	-	255.207
- JOGG	2.293	-	-	2.293
- SPUK	-	543.299	543.299	-
- Provincie Utrecht, subsidie groen doet goed 2018	4.000	0	4.000	-
- Provincie Utrecht, subsidie 1e vs infra aanpassingen	-	440.000	-	440.000
- Provincie Utrecht, subsidie Heemstedsweg	-	277.842	-	277.842
- Provincie Utrecht, subsidie Lobbendijk	-	176.400	-	176.400
- Provincie Utrecht, subsidie carpoolplaats A27	-	26.700	-	26.700
Totaal	506.379	1.599.107	752.057	1.353.429

Toelichting:

Er zijn voorschotbedragen ontvangen van Nederlandse en Europese overheidslichamen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Het betreft een bedrag van € 1.353.429,- dat conform BBV als vooruitontvangen bedragen is opgenomen

Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Boekwaarde 1-1-2019	Vermeerderingen	Verminderings	Boekwaarde 31-12-2019
Overige vooruitontvangen bedragen:	187.673	137.969	200.264	125.378
- Diversen vooruitontvangen bedragen (inclusief grondbedrijf)	187.673	137.969	200.264	125.378
Te verrekenen optie vergoedingen	70.337	13.000-	-	57.337
- Te verrekenen optie vergoedingen	70.337	-13.000	0	57.337
Totaal	258.010	124.969	200.264	182.714

Gewaarborgde geldleningen

De gemeente staat borg voor nog uitstaande geldleningen van andere instellingen tot een bedrag van € 97.602.332,-. Het verloop van de gewaarborgde geldleningen in 2019 is als volgt:

Naam geldnemer	% Borgstelling	Gew aarborgd per 1-1-2019	Gew aarborgd per 31-12-2019	Oorspronkelijke bedrag
Diverse instellingen				
Eigenaren sportcentrum	100	919.999	863.332	1.050.000
Totaal diverse instellingen		919.999	863.332	1.050.000
Woningbouwcorporaties (Achtervangpositie WSW)				
Lekstede Wonen		4.000.000	4.000.000	8.000.000
Stichting Viveste	50	91.379.000	92.739.000	212.977.000
Totaal WSW achtervangpositie		95.379.000	96.739.000	220.977.000
Totaal gewaarborgde geldleningen		96.298.999	97.602.332	222.027.000

Gebeurtenissen na balansdatum**Coronacrisis**

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Het Rijk heeft steeds verdergaande beperkende maatregelen genomen om de gezondheid van de burgers te beschermen. Deze maatregelen hebben grote gevolgen voor de economie.

Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. Om deze reden is op balansdatum niet aan te geven wat hiervan de invloed op de hoogte van de balansposten zal zijn. In de bestuursrapportages 2020 en de begroting 2021 wordt een actueel beeld gegeven van de (financiële) gevolgen.

We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Staat van baten en lasten per programma

Nr.	Programma	Bedrag begroot primitief uitgaven 2019	Bedrag begroot primitief inkomsten 2019	Saldo begroot primitief 2019	Bedrag begroot uitgaven na wijziging 2019	Bedrag begroot inkomsten na wijziging 2019	Saldo begroot na wijziging 2019	Bedrag werkelijke uitgaven 2019	Bedrag werkelijke inkomsten 2019	Saldo werkelijk 2019
00.	Samen leven	50.019.532	11.667.334	38.352.198	54.427.639	11.170.344	43.257.295	53.953.300	11.475.084	42.478.216
02.	Duurzame leefomgeving	42.610.683	33.697.179	8.913.504	45.952.340	35.988.899	9.963.441	33.990.074	25.163.175	8.826.899
03.	Goede bereikbaarheid	3.891.212	460.135	3.431.077	6.466.572	1.296.305	5.170.267	4.967.882	659.431	4.308.451
04.	Veilige leefomgeving	3.805.673	366.685	3.438.988	3.878.600	375.354	3.503.246	3.712.526	383.167	3.329.359
05.	Betrokken bij de samenleving	4.334.721	508.348	3.826.373	4.246.371	508.348	3.738.023	4.345.069	657.403	3.687.666
Totaal programma's		104.661.821	46.699.681	57.962.140	114.971.522	49.339.250	65.632.272	100.968.851	38.338.259	62.630.592
<u>Algemene dekkingsmiddelen</u>										
	Lokale heffingen	630.885	12.688.784	-12.057.899	649.031	12.848.758	-12.199.727	655.524	12.925.546	-12.270.021
	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	42.364	57.114.726	-57.072.362	42.364	57.760.646	-57.718.282		58.278.607	-58.278.607
	Overhead	12.100.402	215.506	11.884.896	12.066.658	205.314	11.861.344	11.894.099	235.452	11.658.647
	Saldo financieringsfunctie	75.833	43.865	31.968	-106.672	15.437	-122.109	-177.429	47.009	-224.438
	Vennootschapsbelasting (VpB)							674		674
	Overige baten en lasten	1.980.002	1.125.489	854.513	2.007.954	1.749.739	258.215	1.668.475	2.580.353	-911.878
	Onvoorzien	61.737		61.737						
Totaal Algemene dekkingsmiddelen		14.891.223	71.188.370	-56.297.147	14.659.335	72.579.894	-57.920.559	14.041.343	74.066.967	-60.025.624
Gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten		119.553.044	117.888.051	-1.664.993	129.630.857	121.919.144	-7.711.713	115.010.194	112.405.226	-2.604.968

Mutaties reserves

Samen leven	500.000	438.637	61.363	731.949	1.759.506	-1.027.557	1.130.185	1.305.578	-175.393
Duurzame leefomgeving	1.159.467	790.694	368.773	1.169.738	483.811	685.927	1.716.516	227.051	1.489.465
Goede bereikbaarheid	2.491.617	1.227.250	1.264.367	2.491.617	4.263.855	-1.772.238	2.491.617	3.404.944	-913.327
Veilige leefomgeving		95.000	-95.000		140.000	-140.000		142.750	-142.750
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	782.154	4.142.625	-3.360.471	1.732.154	6.204.473	-4.472.319	3.460.645	6.836.670	-3.376.025

Gerealiseerd resultaat

Gerealiseerd resultaat	124.486.282	124.582.257	-95.975	135.756.315	134.770.789	985.526	123.809.157	124.322.219	-513.062
------------------------	-------------	-------------	---------	-------------	-------------	---------	-------------	-------------	----------

Toelichting op staat van baten en lasten per programma

	Bedrag begroot uitgaven na wijziging 2019	Bedrag werkelijk uitgaven 2019	Saldo werkelijk + = voordeel - = nadeel 2019	Bedrag begroot inkomsten na wijziging 2019	Bedrag werkelijk inkomsten 2019	Saldo werkelijk + = voordeel - = nadeel 2019
	LASTEN x € 1.000			BATEN x € 1.000		
Samen leven	54.428	53.953	474	-11.170	-11.475	305
Duurzame leefomgeving	45.952	33.990	11.962	-35.989	-25.163	-10.826
Goede bereikbaarheid	6.467	4.968	1.499	-1.296	-659	-637
Veilige leefomgeving	3.879	3.713	166	-375	-383	8
Betrokken bij de samenleving	4.246	4.345	-99	-508	-657	149
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	14.659	14.041	618	-72.580	-74.067	1.487
Gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten	129.631	115.010	14.621	-121.919	-112.405	-9.514
Mutaties reserves:						
Samen leven	732	1.130	-398	-1.760	-1.306	-454
Duurzame leefomgeving	1.170	1.717	-547	-484	-227	-257
Goede bereikbaarheid	2.492	2.492		-4.264	-3.405	-859
Veilige leefomgeving				-140	-143	3
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	1.732	3.461	-1.728	-6.204	-6.837	632
	135.756	123.809	11.947	-134.771	-124.322	-10.449
Gerealiseerd resultaat						513

Programma 'Samen leven'

Verschil lasten: voordeel € 474.000 (0,9%)

Transformatie en toegang € 398.000V

- In de decembercirculaire 2018 zijn door het Rijk middelen beschikbaar gesteld met omschrijving 'transformatiefonds Sociaal Domein jeugd' (€ 398.000 per jaar voor 2018 - 2020). Het Transformatiefonds is bedoeld om de transformatiebeweging te bevorderen en sluit aan bij het Actieprogramma Zorg voor de Jeugd. De toegekende middelen zijn bestemd voor de regio Lekstroom. Gemeente Vijfheerenlanden heeft ook Rijksmiddelen ontvangen voor de voormalige gemeenten Zederik en Leerdam. Deze middelen bleken voldoende ter dekking van de gemaakte kosten in 2019. Vandaar dat het 'Lekstroom-gedeelte' niet nodig bleek te zijn (€ 398.000 V); deze middelen zijn gestort in de bestemmingsreserve Programma Transitie in Samenhang (PTiS).

Programma Sociale Kracht € 255.000V

- In 2019 zien we een wisselend beeld in de geraamde en gerealiseerde kosten binnen het programma Sociale kracht. Dit komt omdat sommige projecten doorlopen (bijvoorbeeld project Sterke Buurten), sommigen zijn doorgeschoven naar 2020 (onder andere de Houtense Werkplaats) en sommige hebben minder gekost dan geraamd (onder andere Coördinatie van Zorg). In algemene zin heeft de urenbesteding in 2019 onder druk gestaan van de

ombuigingsmaatregelen, waardoor projecten verschoven zijn (€ 255.000 V). Deze kosten worden gedekt uit de bestemmingsreserve PTiS.

Statushouders € 181.000V

- In 2019 is er een lagere instroom van statushouders geweest dan de jaren ervoor. Daardoor zijn in 2019 enkele voorzieningen zoals de Taalklas stopgezet. Door de lagere instroom was er ook onvoldoende belangstelling voor de opvoedtraining. Daarnaast zijn wegens personeelsswisselingen in 2019 niet alle geplande projecten en pilots opgepakt (€ 181.000 V). Ook deze kosten worden gedekt uit de bestemmingsreserve PTiS.

Uitvoeringskosten Regionale Backoffice Lekstroom (RBL) € 119.000N

- Het netto effect op de bijdrage aan de uitvoeringskosten van de RBL was groter dan vooraf geraamd (€ 119.000 N). De uitvoeringskosten van RBL worden via een verdeelsleutel verdeeld over de 5 Lekstroomgemeenten. Daarnaast wordt de geleverde capaciteit daarop in mindering gebracht; hierdoor resteert de 'netto-bijdrage'. Deze netto-bijdrage was hoger, voornamelijk door (langdurige) zieke medewerkers.

Wmo-voorzieningen € 224.000N

- De kosten voor Wmo-voorzieningen waren € 224.000 hoger dan de bijgestelde begroting op basis van de prognose in de 2e kwartaalrapportage RBL:
 - Begeleiding (€ 77.000N)
 - Huishoudelijke ondersteuning (€ 93.000N)
 - Woonvoorzieningen (€ 60.000N)
 - Diversen (€ 6.000V)De voornaamste verklaringen hiervoor zijn:
 - De invoering van het landelijk abonnementstarief € 17,50 per vier weken per 1 januari 2019. De bijdrage cliënt is nooit hoger. Lagere inkomsten en aanzuigende werking voorzieningengebruik is merkbaar.
 - Door mensen langer thuis te laten wonen, is steeds meer en zwaardere ondersteuning nodig. Er is een lichte toename van het aantal cliënten, maar de indicaties zijn ook van een hogere intensiteit en zijn langer nodig waarmee de kosten toenemen.Deze trends zijn ook landelijk zichtbaar.

Jeugdhulp € 34.000V

- De cliëntgebonden kosten voor jeugdhulp bedroegen voor het kalenderjaar 2019 € 11,1 miljoen. In de bijgestelde begroting was op basis van de prognose in de 2e kwartaalrapportage 2019 € 10,9 miljoen geprognostiseerd. Zodoende vallen de kosten jeugdhulp 2019 ten opzichte van de prognose (€ 143.000N) hoger uit. Daarnaast heeft er nog een positieve afrekening uit oude jaren plaatsgevonden en was er een klein voordeel op de persoonsgebonden budgetten.
- De verklaring van deze kleine kostendaling is met name te verklaren door:
 - Diverse facturen ontvangen voor reeds geleverde jeugdhulp voorafgaande jaren (€ 162.000V). Jeugdhulp kan namelijk 5 jaar na levering nog gedeclareerd worden.
 - Verblijfskosten (€ 526.000N). Enerzijds is er een sterke toename zichtbaar van het verblijf zo 'thuis' mogelijk in een gezinshuis dan wel van logeren. Anderzijds betreft dit een sterke toename van verblijf in een residentiële instelling (verblijf overig), driemilieus voorzieningen en psychiatrische ziekenhuizen. Al deze drie verblijfsvormen worden gekenmerkt door behandeling, verblijf en overnachting met een hoge mate van toezicht in grote of kleine leefgroepen. Deze toenames komen doordat de jeugdhulp-vraag zwaarder en complexer wordt. Deze complexiteit wordt mede versterkt door de wachtlijstproblematiek. Hierdoor moeten jongeren langer wachten op hulpverlening waardoor hun hulpvraag complexer wordt. Het laatste halfjaar was hierbij sprake van een stijging van de inzet van de driemilieus voorzieningen en het laatste kwartaal ook van het verblijf in residentiële instellingen
 - Begeleiding Individueel -Midden- (€ 148.000N). Jeugdhulpaanbieders zetten vaker 'duurdere' individuele één op één begeleiding als jeugdhulp in. Begeleiding aan een groep jongeren vindt steeds minder plaats. Deze vorm van begeleiding is aanzienlijk 'goedkoper' dan de inzet van begeleiding aan één jeugdige. Deze trend is Lekstroom breed sinds 2018 waarneembaar.
 - De overige onderdelen jeugdhulp zijn geringer van omvang (€ 124.000N). Hierbij gaat het

onder andere om jeugdhulp geboden door jeugdartsen, hulp bij dyslexie en het voorzien van vervoer naar de geboden jeugdhulp.

- Daarnaast werden voorzieningen minder langdurig ingezet dan dat deze in de tweede kwartaalrapportage van de RBL geprognosticeerd waren (€ 670.000V). Het betrof hierbij de inzet van voorzieningen van het landelijke transitie arrangement en de specialistische GGZ. Daarnaast is zichtbaar in het RBL dashboard dat in 2019 (status april 2020) nog niet alle van toepassing zijnde indicaties specialistische GGZ geheel gedeclareerd zijn over het vierde kwartaal 2019. Mogelijk worden deze kosten alsnog gedurende het kalenderjaar 2020 verzilverd, omdat deze indicaties wel ingezet zijn maar nog niet gedeclareerd zijn. Dit kan namelijk tot 5 jaar na levering.

SPUK-regeling € 129.000N

- De stichting 'Een levend bewegen' (Meerpaal) heeft in kader van de landelijke SPUK-regeling (specifieke uitkering) beheerskosten in rekening gebracht bij de gemeente Houten (€ 129.000 N) en deze kosten worden weer verhaald bij de verenigingen (zie baten).

Bijzondere bijstand € 196.000N

- Het nadeel bij de post 'bijzondere bijstand' (€ 196.000 N) wordt vooral veroorzaakt door hogere uitvoeringskosten door inzet van extra personeel. Dit was noodzakelijk op diverse gebieden binnen het programma Inkomensondersteuning. Bij Bijzondere regelingen is extra personeel ingezet voor het sneller afwikkelen van de voorraad onderhanden aanvragen bijzondere bijstand en om achterstanden weg te werken. Daarnaast is extra personeel ingezet in verband met ziektevervangings.

Bijstandgerechtigden € 56.000V

- De prognose van het aantal bijstandgerechtigden 2019 bleek bij de halfjaarcijfers 2019 door de WIL te hoog ingeschat. De lichte daling heeft zich in 2019 voortgezet, wat geresulteerd heeft in lagere uitkeringen (€ 56.000 V).

Peuteropvang-VVE € 89.000V

- In 2019 is er een lager bedrag aan ouderbijdragen verstrekt vanwege een lager aantal peuters op de peuteropvang. Ook op de begroting voor- en vroegschoolse educatie (VVE) is er een onderschrijding. Voor de VVE geldt dat er sprake is van een doeluitkering die wordt verantwoord middels een SISA-verklaring aan het Rijk. De niet in 2019 uitgegeven uitkering komt beschikbaar in 2020. Niet bestede middelen in 2020 dienen te worden terugbetaald aan het Rijk. Gelet op de aanstaande verlaging van de doeluitkering voor VVE (in een aantal stappen naar maximaal € 64.000) zullen de begrote bedragen voor VVE en ouderbijdragen maximaal worden ingezet voor de totale uitgaven peuteropvang. Vanaf dan zal er geen sprake meer zijn van een onderschrijding. (€ 89.000N).

Overige lasten < € 75.000 € 129.000V

Verschil baten: voordeel € 305.000 (2,7%)

SPUK-regeling € 340.000V

- In kader van de landelijke SPUK-regeling (specifieke uitkering) ontvangt de gemeenten een bedrag ter compensatie van (teveel) betaalde BTW (€ 211.000V) over de gemaakte kosten van Sport.
- De stichting 'Een levend bewegen' (Meerpaal) heeft in kader van de landelijke SPUK-regeling (specifieke uitkering) beheerskosten in rekening gebracht bij de gemeente Houten en deze kosten worden weer verhaald bij de verenigingen (€ 129.000V).

Debiteuren WIL € 137.000N

- Voor de debiteuren WIL moet aan het einde van het jaar de waardering van deze debiteuren bepaald worden. WIL bepaalt met behulp van betalingsgedrag de percentages oninbaarheid. Dit levert een nadeel op (baten: € 137.000 N). Vooral de openstaande vorderingen Bijzondere Bijstand Zelfstandigen (BBZ) groeit fors (€ 56.000).

Bijstandgerechtigden € 65.000V

- De in oktober 2019 definitief gemaakte BUIG-uitkering 2019 was hoger (€ 65.000V).

Peuteropvang-VVE € 36.000N:

- In 2019 is er een lager bedrag aan ouderbijdragen verstrekt vanwege een lager aantal peuters op de peuteropvang. Ook op de begroting voor- en vroegschoolse educatie (VVE) is er een onderschrijding. Voor de VVE geldt dat er sprake is van een doeluitkering die wordt verantwoord middels een SISA-verklaring aan het Rijk. De niet in 2019 uitgegeven uitkering komt beschikbaar in 2020. Niet bestede middelen in 2020 dienen te worden terugbetaald aan het Rijk. Gelet op de aanstaande verlaging van de doeluitkering voor VVE (in een aantal stappen naar maximaal € 64.000) zullen de begrote bedragen voor VVE en ouderbijdragen maximaal worden ingezet voor de totale uitgaven peuteropvang. Vanaf dan zal er geen sprake meer zijn van een onderschrijding (€ 36.000 N).

Overige baten < € 75.000 € 73.000V

Programma 'Duurzame leefomgeving'

Verschil lasten: voordeel € 11.962.000 (26,0%)

Commerciële voorzieningen en horeca € 167.000N

- Bij de wijziging van de organisatiestructuur naar teams is het onderdeel juridisch beleid en de bijbehorende medewerkers ondergebracht onder dit taakveld(€ 167.000N), dit was niet zo geraamd.

Leefomgeving € 1.090.000V

- In 2019 is er een nieuw Water- en Riolerings Plan 2020-2023 opgesteld. Onderdeel hiervan is ook een nieuw baggerplan. Daardoor zijn in 2019 nauwelijks baggerwerkzaamheden in het kader van groot onderhoud uitgevoerd. Wel is op een aantal locaties op aanwijzing van HDSR (KEUR) ad-hoc onderhoud uitgevoerd. Het groot onderhoud baggeren wordt gedekt vanuit de voorziening Waterbodembeheer. Daarmee zijn zowel de geraamde lasten (€ 500.000V) voor groot onderhoud als de geraamde baten(zie baten) voor de onttrekking uit de voorziening niet geëffectueerd. Per saldo is dit neutraal. Om administratieve reden is dit dubbel geraamd in het product riolering, zodat de geraamde lasten nogmaals (€ 500.000V) oplevert. Dit geldt ook voor de geraamde baten(zie baten). Per saldo is dit ook neutraal.
- Daarnaast is sprake van lagere kosten (€ 90.000V) voor de openbare verlichting omdat in afwachting van de nieuwe aanbesteding per 2021 alleen het hoognodige onderhoud is uitgevoerd. In het kader van groenwerkzaamheden is sprake van lagere kosten doordat werkzaamheden voor vergroening doorschuiven naar 2020 en doordat kosten voor het proces over de groenbestekken zijn terugontvangen.

Ontwikkelingsvisie macroniveau (Grondexploitaties) € 10.302.000V

- In de begroting en de jaarstukken wordt het resultaat uit de grondexploitaties budgetneutraal opgenomen. Dit gebeurt door een mutatie boekwaarde te verantwoorden. Dit levert bij de lasten in 2019 een voordeel op van € 2.258.000V(verlaging boekwaarde door minder kosten dan opbrengsten). De werkelijke uitgaven voor de grondexploitaties zijn € 8.044.000V lager dan geraamd doordat de verkopen achter zijn gebleven.

Duurzaamheid en energietransitie 77.000N

- De voorbereiding en het opstellen van het Energieplan 2020-2025 heeft onder andere als gevolg van het uitgebreide participatieproces langer geduurd dan voorzien. Hierdoor zijn niet alle beschikbare middelen (€ 88.000V) ingezet. De focus heeft in 2019 eerst gelegen op dit kaderstellende beleidsplan.
- De lasten voor het beleidsveld afval (vallend onder deelprogramma duurzaamheid en energietransitie) zijn (€ 165.000N) hoger dan geraamd. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door hogere BTW kosten. Deze zijn moeilijk te ramen en fluctueren met de hoogte van de kosten en opbrengsten van afval. Ook de kosten voor kwijschelding zijn fors hoger(€ 43.000).

Cultuurhistorie en archeologie € 94.000N

- Er is gestart met het opstellen van een plan van aanpak voor de aanpassing van het gemeentelijke erfgoed- en archeologiebeleid. De voorziene herhaling van de scan uit 2015 (0-

meting) op de bouwtechnische situatie van alle monumenten heeft niet meer in 2019 plaatsgevonden(€ 40.000V). Dit wordt 2020.

- Daarnaast is de formatie bij de RHC uitgebreid met een adviseur digitale informatievoorziening de kosten hiervan worden doorberekend aan de deelnemers (€ 134.000N zie baten). Omdat deze mutatie na de 2e bestuursrapportage heeft plaatsgevonden is dit niet verwerkt in de raming.

Saldo kostenplaatsen Ruimtelijke Ontwikkeling, Beheer Openbare Ruimte, Tractie, Gemeentewerf en steunposten € 740.000V

- Tijdens het opstellen van de begroting 2019 worden de kostenplaatsen op basis van voorcalculatie aan de producten doorbelast. Als gevolg van de regels Besluit begroting en verantwoording(BBV) worden de kostenplaatsen bij de rekening op basis van de werkelijke kosten(salarissen en inhuur van derden) doorbelast aan de producten. Daarom is er geen saldo kostenplaatsen meer.

Overige lasten < € 75.000 € 168.000V

Verschil baten: nadeel € 10.826.000 (30,0%)

Leefomgeving € 1.000.000N

- In 2019 is er een nieuw Water- en Riolerings Plan 2020-2023 opgesteld. Onderdeel hiervan is ook een nieuw baggerplan. Daardoor zijn in 2019 nauwelijks baggerwerkzaamheden in het kader van groot onderhoud uitgevoerd. Wel is op een aantal locaties op aanwijzing van HDSR (KEUR) ad-hoc onderhoud uitgevoerd. Het groot onderhoud baggeren wordt gedekt vanuit de voorziening Waterbodembeheer. Daarmee zijn zowel de geraamde lasten(zie lasten) voor groot onderhoud als de geraamde baten (€ 500.000N) voor de onttrekking uit de voorziening niet geëffectueerd. Per saldo is dit neutraal. Om administratieve reden is dit dubbel geraamd in het product riolering, zodat de geraamde lasten nogmaals(zie lasten) oplevert. Dit geldt ook voor de geraamde baten (€ 500.000N). Per saldo is dit ook neutraal.

Ontwikkelingsvisie macroniveau (Grondexploitaties) € 10.302.000N

- In de begroting en de jaarstukken wordt het resultaat uit de grondexploitaties budgetneutraal opgenomen. Dit gebeurt door een mutatie boekwaarde te verantwoorden. De grondverkoop bij zowel niet bedrijventerreinen € 6.678.000N als bedrijventerreinen € 3.624.000N lager. De verwachting is dat in 2019 gezien het aantal genomen opties, deze verkopen alsnog plaatsvinden.

Duurzaamheid & energietransitie € 62.000V

- De totale baten afval zijn (€ 101.000N) lager. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een fors lagere vergoeding voor ingezamelde verpakkingen (ca € 89.000) dan verwacht. De opbrengst is afhankelijk van de hoeveelheid die daadwerkelijk wordt hergebruikt. Door internationale ontwikkelingen is er minder afname/vraag naar gerecycled plastic. In april 2020 wordt de verpakkingenindustrie weer zelf verantwoordelijk voor de verwerking en zijn dit soort tegenvallers van de baan.
- Deze hogere BTW-kosten en lagere opbrengsten plastic en andere afwijkingen (per saldo € 267.000) worden afgewikkeld via de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing. Deze is echter ultimo 2019(€ 163.000V) niet toereikend. Daardoor komt er € 104.000 ten laste van het begrotingsresultaat.

Cultuurhistorie en archeologie € 134.000V

- Daarnaast is de formatie bij de RHC uitgebreid met een adviseur digitale informatievoorziening de kosten hiervan worden doorberekend aan de deelnemers (€ 134.000V zie lasten). Omdat deze mutatie na de 2e bestuursrapportage heeft plaatsgevonden is dit niet verwerkt in de raming.

Overige baten < € 75.000 € 280.000V

Programma Bereikbaar

Verschil lasten: voordeel € 1.499.000 (23,2%)

Autoverkeer € 569.000V

- Voor een aantal projecten in het kader voor autoverkeer is sprake van overlopend werk naar 2020 als gevolg van een langere voorbereidingstijd (brug Troubadoursborch en de Tuin) dan gepland, ongunstige weersomstandigheden (onder andere bij top laag fietspaden) en nieuwe afspraken met betrokkenen. Daarnaast worden ook een aantal projecten niet zelfstandig uitgevoerd, maar geïntegreerd in andere projecten die voor 2020 op de rol staan (bijvoorbeeld de in- uitrit Wapen van Schalkwijk dat wordt opgenomen in het project aanpassing provinciale weg Schalkwijk). Tezamen met nog kleinere afwijkingen heeft dit per saldo geleid tot lagere lasten (€ 569.000V). De dekking vanuit bestemmingsreserves is hierdoor ook niet nodig.

Fietsverkeer € 994.000V

- De lagere lasten voor fietsverkeer (€ 994.000V) wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat ook een aantal grote projecten in het kader van fietsverkeer overlopen naar 2020 en 2021. Het project voor het aanleggen van de fietsstraat Binnenweg is uitgesteld omdat het wordt meegenomen met de aanpassing van de kruising van de Rondweg en Binnenweg. De aanleg van de fietsstraat Lobbendijk is in verband met de weersverwachtingen in het najaar uitgesteld naar voorjaar 2020. De werkzaamheden voor de aanleg van de fietsstraat Oostrumsdijkje zijn gepland voor april 2021. Dit heeft te maken met een bestemmingsplanprocedure voor de grondeigenaar en omgevingsvergunningen die nog afgegeven moeten worden. De aanleg van de fietsstraat Heemsteedseweg is vertraagd door extra onderzoeken naar mogelijke aanwezigheid van vleermuizen, hierdoor is een verlenging aangevraagd voor de uitvoering van dit werk. Aanvullende is er ook nog sprake van een scopewijziging.

Overige lasten < € 75.000 € 64.000N

Verschil baten: nadeel € 637.000 (49,2%)

Verkeersbeleid € 135.000V

- Bij verkeersbeleid komen de opbrengsten vanuit grondverkoop tot uitdrukking. De meeropbrengst (€ 135.000V) wordt onder andere veroorzaakt door de ontvangst van de grondverkoop Fluweelmos die al in 2018 in de begroting was opgenomen, maar toen niet is ontvangen. Jaarlijks wordt het saldo van de kosten en opbrengsten van overdrachten derden gestort in de Bestemmingsreserve Beheer Openbare Ruimte.

Fietsverkeer € 766.000N

- Voor de projecten (zie lasten) die deels gefinancierd worden met provinciale subsidie geldt dat zolang het werk niet is uitgevoerd, ook de subsidie nog niet wordt ontvangen. Dat betekent dat ook de baten lager zijn dan geraamd.

Overige baten < € 75.000 € 6.000N

Programma 'Veilige leefomgeving'

Verschil lasten: voordeel € 166.000 (4,3%)

Saldo kostenplaatsen Teams Dienstverlening en Vastgoed en interne dienstverlening € 84.000N

- Tijdens het opstellen van de begroting worden de kostenplaatsen op basis van voorcalculatie aan de producten doorbelast. Als gevolg van de regels Besluit begroting en verantwoording (BBV) worden de kostenplaatsen bij de rekening op basis van de werkelijke kosten (salarissen en inhuur van derden) doorbelast aan de producten. Daarom is er geen saldo kostenplaatsen meer.

Overige lasten < € 75.000 € 78.000V

Verschil baten: voordeel € 8.000 (2,1%)

Overige baten < € 75.000 € 8.000V

Programma 'Betrokken bij de samenleving'

Verschil lasten: nadeel € 99.000 (2,3%)

Dienstverlening € 83.000N

- De hogere opbrengst gemeentelijke leges brengt met zich mee dat aangaande de rijbewijzen en reisdocumenten € 57.000 meer aan rijksleges betaald moet worden. Wat betreft naturalisatie moet € 26.000 meer aan rijksleges worden afgedragen.

Overige lasten < € 75.000 € 16.000N

Verschil baten: voordeel € 149.000 (29,3%)

Dienstverlening € 156.000V

- Het voordeel van op het deelprogramma Dienstverlening wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door hogere gemeentelijke leges voor verschillende producten Burgerzaken.
 - Er zijn in 2019 veel meer (130) naturalisatieverzoeken ingediend dan verwacht (50). Dit is beïnvloed door de toename van het aantal uitgenodigde vluchtelingen(36.000V).
 - Ook het aantal reisdocumenten is veel hoger (4.360) dan werd verwacht (2.760). Vooral vermissingen van id-kaarten onder jongeren is hier debet aan. Daarentegen zijn er in 2019 bijna 900 rijbewijzen minder uitgegeven dan verwacht. Verwacht werden er 6.260, werkelijk waren dit er 5.670. Per saldo (€ 96.000V)
 - In 2019 is ook sprake geweest van 2x zoveel huwelijken en geregistreerd partnerschappen dan verwacht. Er is vooral een toenemende vraag naar kosteloze huwelijken en geregistreerde partnerschappen vanuit de gemeente en ook de omgeving. Deze zijn al ruim van tevoren volgeboekt. Daarom wijken bruidsparen uit naar de eenvoudige huwelijken/gps-en. Vooral voor de verkorte ceremonie op het gemeentehuis (44x) en huwelijken op locatie (27x) was veel meer animo (€ 24.000V).

Overige baten < € 75.000 € 7.000N

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Verschil lasten: voordeel € 618.000 (4,2%)

Overhead € 27.000V

- Doordat bij de organisatiewijziging van afdelingen naar teams de personeelskosten van de overheadcategorieën(inkoop, juridische zaken e.d.) nog begroot waren met als uitgangspunt afdelingen, Hierdoor heeft een andere verdeling naar deze categorieën plaatsgevonden. In werkelijkheid zijn de nieuwe teams gebruikt voor deze verwerking (€ 126.000V).
- Deze organisatiewijziging naar teams heeft ook geleid tot hogere kosten op het gebied van werving en selectie (€ 99.000N).

Algemene baten en lasten € 249.000V

- Tijdens het opstellen van de begroting worden de kostenplaatsen op basis van voorcalculatie aan de producten doorbelast. Bij de rekening wordt op basis van werkelijke kosten doorbelast aan de producten. Het totale resultaat op de verschillende kostenplaatsen voor salarissen en inhuur en de relatie met mutaties in de bestemmingsreserve organisatieontwikkeling worden in de paragraaf Bedrijfsvoering integraal toegelicht € 928.000 V.
- Bij de ICT derden (€ 328.000N) doordat de contract WIL per 1 mei 2018 afliep en dit in afwachting van een nieuw contract steeds stilzwijgend per maand verlengd wordt. De onderhandelingen hebben in 2019 plaatsgevonden. Dit contract wordt begin 2020 afgesloten. Geen kosten maar ook geen opbrengsten geraamd. (zie ook baten).
- Algemene baten en lasten (€ 351.000N).

- o Het voordeel op de BTW afval en riolen teruggegeven wordt aan deze producten door een storting in voorzieningen (€ 265.000N).
- o Stelpost salarissen(algemeen) betreft niet ingezette impulsmiddelen 2019 (€ 118.000V). Deze blijven beschikbaar via de bestemmingsreserve organisatieontwikkeling.
- o Stelpost salarissen(CAO-en premiewijzigingen) levert een nadeel op (€ 204.000N) doordat de verlaging van de salarisdudgetten door het niet geheel nodig zijn in 2019 van de begrote 3% CAO-salarisverhoging verwerkt is via deze algemene post.

Overige lasten < € 75.000 € 342.000V

Verschil baten: voordeel € 1.487.000 (2,0%)

Lokale heffingen € 67.000V

Bij de baten is door de Q3-rapportage 2019 van de BghU de opbrengst onroerend zaakbelasting voor gebruikers van niet-woningen in de 2e bestuursrapportage fors naar beneden bijgesteld. Na onderzoek door de BghU bleek deze neerwaartse bijstelling niet nodig. Er waren bepaalde aanslagen niet opgelegd, welke wel mochten worden opgelegd. Daardoor is de uiteindelijke realisatie hoger geworden dan geraamd (€ 67.000V).

Algemene uitkering € 472.000V

- Het verschil wordt veroorzaakt door het effect uit de decembercirculaire 2019:
 - o Ontwikkeling uitkeringsbasis (€ 416.000N).
 - o Hoeveelheidsverschillen (€ 1.205.000V).
 - o Suppletie-uitkering sociaal domein (€ 630.000N).
 - o Ontvangen decentralisatie-uitkeringen (€ 320.000V).
 - o Diversen (€ 7.000N).

In de raadsinformatiebrief 'Financiële ontwikkelingen 2019' van 27 januari 2020 met kenmerk 706571 is een uitgebreidere toelichting opgenomen.

Algemene baten en lasten € 779.000V

- Dit voordeel wordt veroorzaakt door hogere terugontvangen BTW op leveranties derden Afval/riolen (€ 261.000V) en correctie van de afschrijvingslasten 2014 t/m 2019 Dorpshuis De Wiese door hogere bijdrage aannemer uit woningbouw De Groes (€ 116.000V).
- ICT derden € 402.000 V (zie lasten).

Overige baten < € 75.000 € 169.000V

Mutaties reserves alle programma's

Verschil lasten: nadeel € 2.673.000 (43,6%)

Storting bestemmingsreserve Programma Transitie in Samenhang € 398.000N

- In de decembercirculaire 2018 zijn door het Rijk middelen beschikbaar gesteld met omschrijving 'transformatiefonds Sociaal Domein jeugd' (€ 398.000 per jaar voor 2018 - 2020). Het Transformatiefonds is bedoeld om de transformatiebeweging te bevorderen en sluit aan bij het Actieprogramma Zorg voor de Jeugd. De toegekende middelen zijn bestemd voor de regio Lekstroom. Gemeente Vijfheerenlanden heeft ook Rijksmiddelen ontvangen voor de voormalige gemeenten Zederik en Leerdam. Deze middelen bleken voldoende ter dekking van de gemaakte kosten in 2019. Vandaar dat het 'Lekstroom-gedeelte' niet nodig bleek te zijn. Omdat deze middelen pas in december 2018 zijn toegekend en er nog geen uitgaven gemaakt zijn, zijn ze gestort in deze reserve (€ 398.000N).

Storting bestemmingsreserve Toekomstfonds € 320.000N

- In de decembercirculaire 2019 zijn door het Rijk doeluitkeringen beschikbaar gesteld: Deltaprogramma Ruimtelijke adaptie (€ 72.000), Klimaatmiddelen Transitievisie (€ 202.000), Klimaatmiddelen Wijkaanpak (€ 10.000) en Klimaatmiddelen Energieloketten(€ 37.000). Omdat deze middelen pas in december 2019 zijn toegekend en er nog geen uitgaven

gemaakt zijn, zijn ze gestort in deze bestemmingsreserve(€ 320.000 N).

Storting bestemmingsreserve BOR € 227.000N

- Conform gemaakte afspraken worden het voordelig saldo exploitatie openbare verlichting (€ 115.000) en het positief saldo overdrachten aan derden (€ 112.000) gestort in deze reserve (€ 227.000N).

Storting bestemmingsreserve organisatieontwikkeling € 1.593.000N

- Conform de met de raad afgesproken spelregels, waarbij de P-budgetten t/m 2019 tussen hekken zijn geplaatst, wordt het voordelig resultaat € 1.593.000 op salaris- en inhuurkosten 2019 gestort in deze reserve (€ 1.593.000N).

Storting bestemmingsreserves ICT derden € 135.000N

- Lagere storting positief saldo ICT RUD (€ 15.000) en hogere storting positieve saldi ICT WIL en RHC (€ 146.000 en € 4.000). Dit levert een nadeel op (€ 135.000N).

Verschil baten: nadeel € 935.000 (7,9%)

Onttrekking bestemmingsreserve Programma Transitie in Samenhang € 454.000N

- In 2019 zien we een wisselend beeld in de geraamde en gerealiseerde kosten binnen het programma Sociale kracht. Dit komt omdat sommige projecten doorlopen (bijvoorbeeld project Sterke Buurten), sommigen zijn doorgeschoven naar 2020 (onder andere de Houtense Werkplaats) en sommige hebben minder gekost dan geraamd (onder andere Coördinatie van Zorg). In algemene zin heeft de urenbesteding in 2019 onder druk gestaan van de omhuisingsmaatregelen, waardoor projecten verschoven zijn (€ 255.000). Deze kosten worden gedekt uit deze bestemmingsreserve. Doordat de kosten lager zijn uitgevallen, is de onttrekking uit deze reserve ook lager dan begroot (€ 255.000 N).
- In 2019 is er een lagere instroom van statushouders geweest dan de jaren ervoor. Daardoor zijn in 2019 enkele voorzieningen zoals de Taalklas stopgezet. Door de lagere instroom was er ook onvoldoende belangstelling voor de opvoedtraining. Daarnaast zijn wegens personeelsswisselingen in 2019 niet alle geplande projecten en pilots opgepakt.. Ook deze kosten worden gedekt uit deze bestemmingsreserve. Vandaar dat ook hier een nadeel is ontstaan op de begrote onttrekking (€ 181.000 N).
- Overige verschillen tellen op tot € 18.000N.

Onttrekking bestemmingsreserves Beheer Openbare ruimte (BOR) en Initieel onderhoud openbare ruimte (€ 996.000N)

- Lagere onttrekkingen uit deze reserves door lagere kosten(vertraging geen afstel) voor:
 - Fietsverbinding Oostrumsdijkje (€ 147.000N)
 - Fietsstraat Heemsteedseweg (€ 247.000N)
 - Fietsstraat Binnenweg (€ 96.000N)
 - Verlichting het Rond (€ 92.000N)
 - Bruggen en wegen brandweerroutes (€ 125.000N)
 - Klaprooshof (€ 50.000N)
 - Diverse projecten (€ 239.000N)

Onttrekking bestemmingsreserve organisatieontwikkeling € 753.000N

- Vrijval uit deze reserve (€ 633.000 V) op basis van het nog benodigde gedeelte(bestedingsplan) voor 2020 en verdere jaren van € 1.872.000.
- Lagere kosten tijdelijke (2019) versterking formatie (€ 120.000N).

Overige stortingen < € 75.000 € 2.000V

Baten en lasten op taakveld BBV / programma

x 1.000

Code	Taakveld	00.		02.		03.		04.		05.		A		Eindtotaal				
		Samen leven		Duurzame leefomgeving		Goede bereikbaarheid		Veilige leefomgeving		Betrokken bij de samenleving		Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie		2019 Lasten	2019 Baten	2019 Saldo	Begroting 2019 na wijziging	Afwijking rekening tov begroting
		2019 Lasten	2019 Baten	2019 Lasten	2019 Baten	2019 Lasten	2019 Baten	2019 Lasten	2019 Baten	2019 Lasten	2019 Baten	2019 Lasten	2019 Baten	2019 Lasten	2019 Baten	2019 Saldo	Begroting 2019 na wijziging	Afwijking rekening tov begroting
0.1	Bestuur									2.466				2.466		2.465	2.422	-43
0.10	Mutaties reserves	1.130	-1.306	1.717	-227	2.492	-3.405		-143			3.461	-6.837	8.800	-11.918	-3.118	-6.726	-3.608
0.2	Burgerzaken									1.288	-657			1.288	-657	631	686	55
0.4	Ondersteuning organisatie											11.894	-235	11.894	-235	11.659	11.861	202
0.5	Treasury			26	-66							-177	-47	-151	-113	-264	-155	109
0.61	OZB woningen											337	-7.747	337	-7.747	-7.410	-7.411	-1
0.62	OZB niet-woningen											293	-4.797	293	-4.797	-4.504	-4.441	63
0.64	Belastingen Overig												-173		-173	-173	-175	-2
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds												-58.279		-58.279	-58.279	-57.718	561
0.8	Overige baten en lasten								-12	524		1.668	-2.579	2.192	-2.591	-398	1.881	2.279
0.9	Vennootschapsbelasting											1		1		1		-1
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer							2.539						2.539		2.539	2.550	11
1.2	Openbare orde en Veiligheid	30		294	-6			1.123	-371	21				1.468	-377	1.091	1.170	79
2.1	Verkeer, wegen en water			2.010	-423	4.947	-649	28						6.985	-1.072	5.912	6.934	1.022
2.2	Parkeren					4	-11							4	-11	-7	-16	-9
2.5	Openbaar vervoer					17								17		17	11	-6
3.1	Economische ontwikkeling	141	-423	408										549	-423	126	-19	-145
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur			7.163	-7.253									7.163	-7.253	-91	-144	-53
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen			103	-51									103	-51	53	65	12
3.4	Economische promotie												-209		-209	-209	-200	9
4.1	Openbaar basisonderwijs	124	-53											124	-53	70	79	9
4.2	Onderwijshuisvesting	2.932	-96											2.932	-96	2.836	2.833	-3
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.085	-297											2.085	-297	1.788	1.743	-45
5.1	Sportbeleid en activering	920	-8											920	-8	912	946	34

5.2	Sportaccommodaties	2.983	-1.694											2.983	-1.694	1.289	1.353	64
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.849	-241						46					1.895	-241	1.654	1.658	4
5.4	Musea			126										126		126	173	47
5.5	Cultureel erfgoed			903	-529									903	-529	374	368	-6
5.6	Media	704												704		704	704	
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	27		3.814	-124									3.841	-124	3.718	3.810	92
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	5.175	-1.008											5.175	-1.008	4.167	4.427	260
6.2	Wijkteams	3.006												3.006		3.006	3.031	25
6.3	Inkomensregelingen	11.379	-7.407	199								26		11.604	-7.407	4.197	3.983	-214
6.4	Begeleide participatie	561												561		561	596	35
6.5	Arbeidsparticipatie	870	-1											870	-1	869	1.050	181
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	3.895	-8											3.895	-8	3.887	3.723	-164
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	2.603	-239											2.603	-239	2.364	2.348	-16
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	11.011												11.011		11.011	12.417	1.406
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	79												79		79	80	1
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	1.141												1.141		1.141	50	-1.091
7.1	Volksgezondheid	2.437												2.437		2.437	2.536	99
7.2	Riolering			2.351	-2.676									2.351	-2.676	-325	-287	38
7.3	Afval			5.217	-5.611									5.217	-5.611	-394	-455	-61
7.4	Milieubeheer			1.549	-58			23						1.572	-58	1.513	1.653	140
7.5	Begraafplaatsen			116	-153									116	-153	-38	-38	
8.1	Ruimtelijke Ordening			990	-227									990	-227	764	776	12
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)			6.477	-6.477								-2	6.477	-6.479	-2		2
8.3	Wonen en bouwen			2.244	-1.509									2.244	-1.509	735	851	116
Eindtotaal		55.082	-12.781	35.707	-25.390	7.460	-4.065	3.713	-526	4.345	-657	17.503	-80.905	123.810	-124.324	-516	983	1.499

Wet normalisering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

bedragen x € 1	De heer H.S. den Bieman	Mevrouw A. Barink	De heer W. van Zanen
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Gemeentesecretaris	Raadsgriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31-3	01/04 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deelfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstverband?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	28.448,07	93.114,81	85.609,14
Beloning betaalbaar op termijn	4.908,54	14.041,26	14.534,04
<i>Subtotaal</i>	33.356,61	107.156,07	100.143,18
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	47.600,00	146.400,00	194.000,00
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	33.356,61	107.156,07	100.143,18
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018			
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/12	N.v.t.	01/01 - 31/12
Deelfactor 2018 in fte	1,0		1,0
Dienstverband?	ja		ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	113.531,90		84.091,31
Beloning betaalbaar op termijn	17.884,56		13.598,28
<i>Subtotaal</i>	131.416,46		97.689,59
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000,00		189.000,00
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.		N.v.t.
Totale bezoldiging	131.416,46		97.689,59

Incidentele Baten en lasten

Uitgangspunten:

- In het overzicht zijn alleen posten van materiële betekenis opgenomen (minimaal € 5.000,--)
- Posten worden als incidenteel aangemerkt indien er sprake is van éénmalige baten en lasten zonder structurele doorwerking en / of structureel karakter
- Posten die, conform raadsbesluit, rechtstreeks in mindering zijn gebracht op de algemene middelen reserves zijn meegenomen

(Deel) programma	Omschrijving	Bedrag
		€
Lasten		
1. Programma Samen leven		
<i>Deelprogramma Toegang & transformatie</i>		
	- Div. projecten: Samen sterk: Pilot inclusief techniekonderwijs en Randv: Campagnes (inclusie, bemoeizorg) Leren van de praktijk en evalueren	27.249
<i>Deelprogramma Jeugd en Onderwijs</i>		
	- Samen sterk: De krachtfabriek	29.684
	- Convenant thuiszittersaanpak Lekstroom 2018	19.200
	- Enkele zorgaanbieders Jeugd hebben voor de jaren 2015 t.m. 2018 te lage productie-opgaven opgesteld	
<i>Deelprogramma Wmo</i>		
	- Activiteitenbudget, beheer Lorech en Markant	101.304
<i>Deelprogramma Inkomen</i>		
	- Vib: Cultuur i.r.t. WMO en Jeugd	875
<i>Deelprogramma Kunst en cultuur</i>		
	- project Cultuureducatie met kwaliteit	10.240
<i>Programmabrede kosten</i>		
	- Verdeling middelen tijdelijke (2018 en 2019) versterking formatie SAM/ Informatiemanagement	81.188
Totaal Programma Samen leven		269.740
2. Programma Duurzame leefomgeving		
<i>Deelprogramma Commerciële voorzieningen en horeca</i>		
	- Identiteitsversterkende evenementen in het kader van citymarketing	25.000
	- Verdeling middelen tijdelijk 2019 versterking formatie RO/ Omgevingswet en Duurzaamheid	119.470
Totaal Programma Duurzame leefomgeving		144.470
4. Programma Veilige leefomgeving		
<i>Programmabrede kosten</i>		
	- Verdeling middelen tijdelijke (2018 en 2019) versterking formatie SAM/ Ondermijning criminaliteit	97.750
Totaal Programma Veilige leefomgeving		97.750
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		
<i>Overige baten en lasten</i>		
	- Verdeling middelen tijdelijke (2018 en 2019) versterking formatie Staf/	130.000
	- Verdeling middelen tijdelijke (2018 en 2019) versterking formatie Staf/	50.000
	- Informatiebeleid/ dienstverlening koppeling e-formulieren achterliggende systemen	
	- Informatiebeleid/ dienstverlening digitale archivering	79.800
	- Informatiebeleid/ dienstverlening maatregelen risico's privacyschendingen	47.500
	- Reservering/ afwikkeling dubieuze belastingdebiteuren 2019	29.107
	- Reservering/ afwikkeling dubieuze debiteuren algemeen 2019	20.300
Totaal algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		356.707
Totaal incidentel lasten		868.667

(Deel) programma	Omschrijving	Bedrag
		€
Baten		
1. Programma Samen leven		
<i>Programmabrede kosten</i>		
	- Inzet Bestemmingsres.Programma Transitie in Samenhang:: Pilot inclusief techniekonderwijs,Randv: Campagnes (inclusie, bemoeizorg), Leren van de praktijk en evalueren, Samen sterk: De krachtfabriek, Vib: Cultuur i.r.t. WMO en Jeugd	57.808
	- Inzet bestemmingsreserve organisatieontwikkeling tbv verdeling middelen tijdelijke(2018 en 2019) versterking formatie	81.188
Totaal Programma Samen leven		138.996
2. Programma Duurzame leefomgeving		
<i>Programmabrede kosten</i>		
	- Inzet bestemmingsreserve organisatieontwikkeling tbv verdeling middelen tijdelijke(2018 en 2019) versterking formatie	119.470
Totaal Programma Duurzame leefomgeving		119.470
4. Programma Veilige leefomgeving		
<i>Programmabrede kosten</i>		
	- Inzet bestemmingsreserve organisatieontwikkeling tbv verdeling middelen tijdelijke(2018 en 2019) versterking formatie	97.750
Totaal Programma Veilige leefomgeving		
Totaal Programma Goede bereikbaarheid		97.750
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		
<i>Mutaties reserves</i>		
	- Inzet algemene bekleemde reserve tbv Identiteitsversterkende evenementen in het kader van citymarketing	25.000
	- Inzet bestemmingsreserve organisatieontwikkeling tbv verdeling middelen tijdelijke(2018 en 2019) versterking formatie/ informatiebeleid	307.300
	-Vrijval bestemmingsreserve organisatie-ontwikkeling op basis bestedingsplan 2020 en verdere jaren	632.838
<i>Overige baten en lasten</i>		
	- Meer algemene uitkering als gevolg van afrekeningen 2016 t.m. 2018	21.635
	- Inruil bedrijfsvoertuigen	16.250
	- Vrijval voorziening dakrenovatie Schoneveld i.v.m. meevaller conditie dak	638.548
	- Correctie afschrijvingslasten 2014 t.m. 2019 Dorpshuis De Wiese Schalkwijk door opbrengst woningbouw De Groes II	115.981
Totaal algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		1.757.552
Totaal incidentel baten		2.113.768
Totaal incidentel baten en lasten		1.245.101

Overzicht van beoogde structurele dotaties en onttrekkingen aan reserves

OVERZICHT VAN BEOOGDE STRUCTURELE DOTATIES EN ONTTREKKINGEN AAN RESERVES 2019						
(Deel) programma	Omschrijving	Werkelijk 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
		€	€	€	€	€
Lasten(Dotaties)						
2. Programma Duurzame leefomgeving						
<i>Programmabrede kosten</i>						
	- Jaarlijkse storting in bestemmingsreserve archeologiebeleid	15.000	0	0	0	0
Totaal Programma Duurzame leefomgeving		15.000	0	0	0	0
Totaal lasten(dotaties)		15.000	0	0	0	0
Baten(onttrekkingen)						
1. Programma Samen leven						
<i>Programmabrede kosten</i>						
	- Jaarlijkse bijdrage in lasten afschrijvingskosten Theater uit bestemmingsreserve afschrijving extra krediet Cultuurcentrum	29.375	29.375	29.375	29.375	29.375
Totaal Programma Samen leven		29.375	29.375	29.375	29.375	29.375
2. Programma Duurzame leefomgeving						
<i>Programmabrede kosten</i>						
	- Jaarlijkse bijdrage in de kapitaallasten krediet vervangen masten en armaturen openbare verlichting 2014	14.578	14.419	14.260	14.102	13.944
	- Bijdrage rente overdracht grond naar algemene dienst t t.b.v. tijdelijke woningen aan de Hoge Schaft	8.370	8.370	8.370	8.370	8.370
Totaal Programma Duurzame leefomgeving		22.948	22.789	22.630	22.472	22.314
3. Programma Goede bereikbaarheid						
<i>Programmabrede kosten</i>						
	- Jaarlijkse bijdrage in onderhoudskosten geluidsschermen uit bestemmingsreserve initieel onderhoud openbare ruimte	2.750	2.750			
Totaal Programma Goede bereikbaarheid		2.750	2.750	0	0	0
Totaal baten(onttrekkingen)		55.073	54.914	52.005	51.847	51.689
Totaal baten(onttrekkingen) en lasten(dotaties)		40.073	54.914	52.005	51.847	51.689

SISA



SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020

OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 166 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voorschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)			
			Aard controle R Indicatornummer: D8 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 03			
			€ 91.327	€ 0	€ 0			
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 04	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 06	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 07		
		1						
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2019	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee

SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet totaal 2018	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAW	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAZ
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr. verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)		inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
				I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 06
1	060321 Gemeente Houten		€ 7.450.966	€ 127.946	€ 557.358	€ 57.423	€ 763	
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	
		In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Participatiewet (PW)	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 11	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 12
1	060321 Gemeente Houten		€ 0	€ 56.307	€ 249	€ 0	€ 116.651	
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)					
		In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam					
			Participatiewet (PW)					
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 13	Aard controle R Indicatornummer: G2A / 14				
1	060321 Gemeente Houten		€ 0					

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2019	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2018	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09			
			€ 0	€ 0	Nee			
SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2018	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)
				inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 06
VWS	H4	Specifieke uitkering Sport	1 060321 Gemeente Houten	€ 37.632	€ 18.494	€ 9.873	€ 61.647	€ 15.191
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01	Besteding (jaar T-1) Bob	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004		
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
VWS	H4	Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 08	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 09	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 10		
			1 060321 Gemeente Houten	€ 0	€ 0	€ 0		
VWS	H4	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen	
			Aard controle R Indicatornummer: H4 / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 05	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 06
			1 € 543.299	632843	€ 269.354	€ 86.836	€ 161.755	€ 20.763
VWS	H4	Kopie projectnaam / nummer	Totale besteding (Jaar T) per project ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (Jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 07	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 10	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 11	
			1 632843	2.69354	49.58%	€ 273.945		

IenW	E27B	Brede doeleitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen mede overheden) Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen	
						Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatumnummer: E27B / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatumnummer: E27B / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatumnummer: E27B / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatumnummer: E27B / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatumnummer: E27B / 05</i>	
			1 HO16.FW01	€ 0	€ 0			
			2 HO16.LMW01	€ 0	€ 0			
			Kopie beschikkingnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee	
				Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatumnummer: E27B / 06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatumnummer: E27B / 07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatumnummer: E27B / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatumnummer: E27B / 09</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatumnummer: E27B / 10</i>	
			1 HO16.FW01	€ 0	€ 0		Ja	
			2 HO16.LMW01	€ 0	€ 0		Ja	

Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van gemeente Houten

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van de gemeente Houten te Houten gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2019 als van de activa en passiva van de gemeente Houten op 31 december 2019 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (BBV).
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader 2019.

De jaarrekening bestaat uit:

- Het overzicht van baten en lasten over 2019.
- De balans per 31 december 2019.
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.
- De SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.
- De bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het gemeentelijk controleprotocol dat ter kennisname aan de raad is voorgelegd en het Controleprotocol WNT 2019. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Houten zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Paragraaf ter benadrukking van de impact van COVID-19

Het coronavirus heeft ook invloed op de gemeente Houten. Wij wijzen op de toelichting die is opgenomen in de jaarrekening op pagina 243 waarin het management de mogelijke invloed en gevolgen van het coronavirus (COVID-19) op de organisatie en op de omgeving waarin de gemeente opereert heeft beschreven. Het management geeft aan dat er naar verwachting financiële gevolgen zullen zijn voor veel beleidsterreinen van de begroting 2020 en mogelijk de jaren daarna, maar dat het nu onmogelijk is te bepalen hoe groot de financiële impact zal zijn. Ons oordeel bij de jaarrekening 2019 is niet aangepast met betrekking tot deze aangelegenheid.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit

betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.241.200, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves bedraagt, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 BADO en het gemeentelijk controleprotocol 2019.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2019. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de gemeenteraad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 75.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.
- Bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is zoals bedoeld in artikel 213 lid 3 sub d Gemeentewet en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeente van toepassing zijnde vereisten in de Gemeentewet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader 2019.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeente in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen, toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, gemeentelijk controleprotocol 2019, het Controleprotocol WNT 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties en het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controle-werkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde afweging dat de gemeente in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 16 juni 2020

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. R.M.J. van Vugt RA

